

Ludmila Plett

DIEVA SAVIENOTI

Sērija “Dvēseļu aprūpe”

Ceturtnā grāmata

Izdevējs:
“Wasser des Lebens e. V.”
Kolomanstrasse 32
73527 Schwäbisch Gmünd
Vācija

Ludmila Plett

DIEVA SAVIENOTI

Izdevniecība
Misija “Dzīvie ūdeņi”

Adrese pasūtījumiem Vācijā:

Tālr.: +49(0)7171-39734
Wasser des Lebens e. V.
Kolomanstrasse 32
73527 Schwäbisch Gmünd
Vācija

E-pasts: info@wasserdeslebens.org
www.wasserdeslebens.org

Autortiesības pieder Ludmilai Plett
Visas tiesības paturētas un pieder autoram

Tulkotāja: Ieva Nikoleta Geidmane
Korektore: Ilze Marija Vesterlunda
Vāka dizains: Lada Čerņiševskaja

Šī grāmata paredzēta kā īss ceļvedis ģimenes attiecībās kristiešu jauniešiem, kas gatavojas laulībai, un ticīgiem laulātajiem.

Bezmaksas izdevums latviešu valodā 2025. gadā

Iespiests Jelgavas tipogrāfijā 1000 eksemplāros

ISBN 978-3-935308-27-4
(oriģinālizdevumam krievu valodā)
Pirmais izdevums, 2013.
Otrais izdevums, 2013.
Trešais izdevums, 2013.
Ceturtais izdevums, 2020.
Piektais izdevums, 2025.

Saturs

	Lpp.
Par autori.....	4
Autores priekšvārds	6
Lūgšana, grāmatu atverot.....	8
1. Izredzēti viens otram.....	9
2. Atšķirības, kas vieno.....	23
3. Dievišķā siržu harmonija	37
4. Mīlestības hierarhija	56
5. Gudrā sieva	78
6. Noslēpums diviem	102
7. Kļūdas ar smagām sekām	129
8. Neatbildētie jautājumi.....	157
9. No kā laulībā nav iespējams izvairīties	189
10. Kad laulība kļūst par smagu nastu	211
11. Neticīgo vīru ticīgās sievas	238
12. Laulība mūža nogalē.....	256

Par autori

Ludmila Mihailovna Plett (dzimusi Pimenova) dzimusi 1949. gada 30. martā PSRS, Frunzes pilsētā un audzināta kristīgā ģimenē. Pēc Vladivostokas Medicīnas institūta absolvēšanas 1972. gadā viņa desmit gadus strādājusi par ārsti-eksperiti un ārsti-terapeiti dažādās vietās bijušās Padomju Savienības teritorijā.

1983. gadā viņa kopā ar vīru – etnisko vācieti, kas bija dzimis un audzis Krievijā, emigrēja uz Vāciju, kur pirmo reizi dzirdēja Dienvidāfrikas evaņģēlista Erlo Štegena sprediķus. 1987. gada sākumā, pēc pirmās vizītes KvaSizabantu misijas stacijā, viņa piedzīvoja iekšēju garīgu apvērsumu, pēc kura nolēma pilnībā veltīt sevi kalpošanai, kurai brīnumainā kārtā Dievs viņu aicināja jau piecpadsmit gadu vecumā.

Kopš tā laika no savu grāmatu lappusēm viņa visiem cilvēkiem, un jo īpaši saviem bijušajiem tautiešiem, nes to seno un mūžīgi jauno dzīvo Evaņģēliju, kas aicina atmosties no garīgā miega, atgriezties no grēkiem, sakārtot savu dzīvi un sagatavoties, lai tiktos ar Radītāju mūžībā.

Uzklausījusi Dieva aicinājumu, Ludmila Plett kopš 1989. gada kalpojusi par dvēseļu aprūpētāju dažādās pasaules valstīs, kļūstot par ārstu simtiem un tūkstošiem dvēseļu, kas meklē palīdzību savās garīgajās, ģimenes un ikdienas problēmās. Īpašu uzmanību viņa pievērš darbam ar okultismu saistītiem cilvēkiem un kristiešiem, kas sapinušies viltus mācību, sektu un kultu tīklos.

Kā starptautiskās neatkarīgās starpkonfesijās kristīgās misijas “Dzīvie ūdeņi” dibinātāja un vadītāja, viņa ir devusies misijas braucienos uz daudzām pasaules valstīm, noturot dvēseļu aprūpes sarunas par akūtiem garīgās dzīves jautājumiem gan ar indivīdiem, gan dievkalpojumos dažādās baznīcās un kopienās, neatkarīgi no to konfesijas.

Ņemot vērā savas kalpošanas specifiku, viņa nedod priekšroku nevienai kristīgai konfesijai, viegli un brīvi komunicējot ar ikvienu un saskatot ikvienā, pirmkārt, dvēseli, par kuru Kristus nomira. Veicot dvēseļu aprūpi daudzu gadu

garumā, viņa ir nonākusi pie secinājuma, ka **visi ticīgie iedalāmi tikai divās kategorijās: tie, kas ir Dieva bērni, un tie, kas tā tikai saucas, dzīvojot dzīvi, kas neatbilst Svētajiem Rakstiem; turklāt abus var atrast jebkurā draudzē un konfesijā.**

Sekojojot Kungam, viņa par svarīgākajiem garīguma kritērijiem uzskata spēju piedot saviem ienaidniekiem, cilvēka ciešas personiskas attiecības ar savu Debesu Tēvu un uzticību Viņam kalpošanā tajā vietā, kur Viņš ir novietojis katru no mums, lai cik nenozīmīga tā arī nešķistu.

Latviešu valodā iznākušas grāmatas:

“Atmoda sākas ar mani”;

“Kad dvēsele raud”;

“Garīgās slimības” un

“Soļojot gaismā”.

Šīs un citas Ludmilas Plett grāmatas, audioieraksti un grāmatu PDF faili elektroniskā formātā ir pieejami vietnē <https://svetcelniekiem.mozello.site.com/>

Autores priekšvārds

Dārgo lasītāj!

Ir pagājuši daudzi gadi kopš kāda misijas brauciena, kad, sēžot lidmašīnā blakus pazīstamam evaņģēlistam, kura domas augstu vērtēju, es uzdevu viņam jautājumu: “Zini, savā dvēseļu aprūpes kalpošanā es pastāvīgi saskaros ar problēmām, kas skar laulības dzīvi un sevišķi to pusi, par kurām kristiešu aprindās nemēdz atklāti runāt. Kā būtu, ja šo tēmu aplūkotu atsevišķā grāmatā, pasniedzot to Dieva Vārda gaismā tā, lai tas būtu pieņemams ticīgiem cilvēkiem?”

Nopētot mani ar pārsteigtu skatienu, sarunu biedrs atbildēja: “Tātad, ja es pareizi saprotu, tu nodarbosies ar **kristīgo pornogrāfiju?**...”. Šī cilvēka vārdi mani tik ļoti šokēja, ka, pārtraucot sarunu, es nolēmu vienreiz un uz visiem laikiem izmest šo ideju no galvas un vairs pie tās neatgriezties. Galu galā, ja tik cienījams Dieva kalps uz to reaģēja tik nosodoši, tad ko gan gaidīt no parastajiem kristiešiem, kuriem šī tēma kopš neatminamiem laikiem ir bijusi tabu?

Taču gadi gājā, un sarežģījumi laulībā arvien biežāk kļūva par vienu no galvenajiem iemesliem, kāpēc kristieši vērsās pie manis dvēseļu aprūpes kalpošanā. Atkal un atkal nācās mierināt, pamācīt, brīdināt un atturēt no pārsteidzīgiem lēmumiem vīrus un sievas, skaidrojot viņiem vienkāršas un reizē grūti pieņemamas patiesības, lai viņu laulības dzīve nonāktu dievišķā harmonijā.

Tas turpinājās, līdz, nogurus no nepārtrauktas atkārtotāšanās, es beidzot nolēmu pārvarēt nedrošību un bailes, lai šai tēmai veltītā grāmatā ar Tā Kunga palīdzību atbildētu uz jautājumiem, ko man uzdod simtiem un tūkstošiem sievu un vīru, kas meklē izeju no strupceļiem, kuros nokļuvuši problēmu dēļ ar savām otrajām “pusītēm”.

Jūs jautāsi – kāpēc lai es justu nedrošību un bailes? Tomēr ne velti cilvēki saka: “Kas rakstīts ar spalvu, to nevar izcirst ar cirvi.” Runājot ar cilvēku aci pret aci, tu jūti, cik atklāti vai dziļi var ar viņu runāt par šo tēmu. Turklāt sarunas laikā vienmēr ir iespēja kaut ko jautāt un precizēt. Ar

grāmatu viss ir pavisam savādāk. Tajā parasti ir izklāstīti pamatprincipi, kas ne vienmēr sniedz skaidru un izsmeltošu atbildi saistībā ar konkrēto dzīves situāciju. Ir risks, ka lasītājs nepareizi interpretēs rakstīto vai uztvers autora padomus kā nesatricināmus postulātus, kas prasa to burtisku izpildi. Un tad laba pamācība vai aicinājums uz pārdomām pārtaps par nepareizi piemērotu vai, vēl ļaunāk – citiem ar varu uzspiestu likumu. Mēs visi esam tik dažādi! Tas, ko viens cilvēks uztver par Tā Kunga svētību un palīdzību, otram var kļūt par kārdinājumu un klupšanas, norobežošanās un nocietināšanās iemeslu.

Attiecības starp abiem dzimumiem iesākumā bija iecerētas brīnišķīgas, jo tikai tā var sasniegt Debesu Tēva galveno mērķi – laulāto savstarpējo laimi un cilvēces turpināšanos uz zemes. Sātans labi apzinās šo attiecību milzīgo nozīmi, un tāpēc viņš īpaši cenšas apgānīt un iznīcināt, to, kas Dieva acīs ir labs un svēts. Dažādos veidos ielaužoties šajā cilvēka dzīves jomā, viņš nodala radību no Radītāja un sajauc Dieva noteikto kārtību laulības attiecībās.

Pasaulē, kurā tiek cildināta izvirtība un netīrība, bet šķīstība un jebkāda morāle devalvētas, kur vārds “mīlestība” ir kļuvis par sākotnēji cēlu un cildenu jūtu parodiju, ticīgo ģimenēm ir ļoti grūti pastāvēt. Starp saļodzītājiem laulības dzīves principiem var būt grūti atrast stingru pamatu, uz kura nostāties netīrās un samaitātās pasaules galvu reibinošajā virpulī. Draudzēs tik ļoti pietrūkst kristīgas laulību konsultācijas, ka arī ticīgie cilvēki meklē palīdzību pie sociologiem, psihologiem, psihoterapeitiem un seksopatologiem.

Daudzas kristiešu grāmatas, kas veltītas šai tēmai un izdotas krievu valodā, galvenokārt ir rakstījuši amerikāņu un Rietumeiropas autori, un tāpēc tajās ir viņu mentalitātes nospiedums, kas būtiski atšķiras no slāvu tautu mentalitātes. Tādēļ ticīgajiem cilvēkiem, kas dzimuši un auguši bijušajā Padomju Savienībā un Austrumu blokā, tās nav viegli uztvert un pieņemt.

Ņemot šo visu vērā, gribu mēģināt ar Dieva palīdzību izgaismot šo cilvēka dzīves jomu, balstoties ne tikai uz Svētajiem Rakstiem un ilggadēju dvēseļu aprūpes kalpošanas

pieredzi, bet arī uz saviem pašas centieniem atklāt svētīgas laulības dzīves noslēpumu mūsu četrdesmit laulības dzīves gados.

Es lūdzu Tam Kungam, lai šī grāmata, kā arī citas sērijā “Dvēseļu aprūpe”, spētu kļūt par to palīdzību, kura tik nepieciešama daudziem mūsdienu kristiešu pāriem. Lai Tas Kungs savā lielajā žēlastībā to lieto tā, ka viņu laulība kļūtu par svētības avotu gan viņiem pašiem, gan apkārtējiem.

Ludmila Plett

Lūgšana, grāmatu atverot

Dārgais Debesu Tēvs! Savā lielajā gudrībā Tu radīji mūs, vīriešus un sievietes, tādus, kādi mēs esam, dāvājot mums spējas un īpašības, kas mums bija vajadzīgas, lai piepildītu Tavu Dievišķo Plānu un savu misiju. Tomēr, noraidot Tavas pavēles, neskaitāmas reizes esam aizmirsuši par to Tevis iecerēto nodomu, ko Tu mums esi paredzējis. Izvairoties no saviem pienākumiem, bieži esam plūkuši savas nepaklausības rūgtos augļus, lai beidzot saprastu, ka Tu nekad nekļūdi. Kungs, lūdzu iedves Sava Svētā Gara spēku šajās rindās un izlieto tās, lai vēlreiz atgādinātu mums, ka tikai izpildot Tavas derības, mēs varam būt laimīgi savā laulībā. Amen.

1. nodaļa

Izredzēti viens otram

Par vīrieša un sievietes savienošanos laulībā stāsta jau pirmās Bībeles lapaspuses, tūlīt pēc notikumiem saistībā ar pasaules radīšanu: “Un Dievs Tas Kungs sacīja: “Nav labi cilvēkam būt vienam: Es tam darīšu **palīgu**, kas atbilstu viņam.” Tad Dievs Tas Kungs veidoja no zemes ikvienu lauka zvēru un ikvienu putnu gaisā un pieveda tos pie cilvēka, lai redzētu, kādā vārdā viņš tos nosauks, un, kā cilvēks nosauktu ikvienu dzīvu radījumu, tāds lai būtu tā vārds. Un cilvēks nosauca vārdā visus lopus, visus putnus gaisā un visus lauka zvērus, **bet viņš neatrada palīga, kas viņam atbilstu**. Un Dievs Tas Kungs lika cietam miegam nākt pār cilvēku: un tas aizmiga, un Viņš izņēma vienu no viņa ribām, aizpildīdams vietu ar miesu. Šo ribu, ko Viņš no cilvēka bija ņēmis, Dievs Tas Kungs izveidoja par sievu un pieveda to pie cilvēka. Tad cilvēks sacīja: “Šī tiešām ir kauls no mana kaula un miesa no manas miesas! Un viņa sauksies par sievu, jo tā ir no vīra ņemta. Tādēļ vīrs atstās tēvu un māti un pieķersies savai sievai, un tie kļūs par vienu miesu.”” (1. Mozus 2:18-24).

Šajā Sv. Rakstu tekstā ir pateikts tik daudz, ka domājot tikai par to vien, būtu iespējams sarakstīt veselu grāmatu. Interesanti ir tas, ka šis fragments iesākas ar visai savādu Radītāja izteicienu: “**Nav labi** cilvēkam būt vienam”, tāpēc ka visu, kas bija Viņa radīts līdz šim, Viņš pastāvīgi raksturoja ar vārdiem “labs” un “ļoti labs”, kas nozīmē “nevainojams”. Un te pēkšņi pirmo reizi atskan “nav labi”.

Radot dzīvnieku pasauli, Dievs to piepildīja ar abu dzimumu īpatņiem. Tikai pirmais cilvēks Ādams bija radīts viens, bez viņam atbilstoša sieviešu dzimtas indivīda. Zvēri, zivis, putni un rāpuļi, nespējīgi domāt un spriest, tika apveltīti vienīgi ar dzimuminstinktiem, kas vajadzīgi, lai vairotos, bet, kas attiecas uz cilvēku, tad viņam pašam vajadzēja nonākt pie izpratnes, ka priekš pilnvērtīgas zemes uz dzīves kaut kā pietrūkst.

Uzmanību pievērš fakts, ka tajā laikā, kad visa pasaule un pirmais vīriešu dzimtes cilvēks tika radīti no nedzīviem zemes pīšļiem, sievietē tika izveidota no dzīviem audiem, no Ādama ribas, t.i. no tās viņa ķermeņa daļas, kura atrodas sevišķi tuvu sirdij. Tāpēc nebūtu jābrīnās, kad pirmo reizi ieraudzījis Ievu, tajā pašā mirklī Ādams sajuta viņas piederību sev, izteicot to vārdiem: “Šī tiešām ir kauls no mana kaula un miesa no manas miesas; Tai būs saukties par sievu, tāpēc, ka tā no vīra ir ņemta” (1. Mozus 2:23). Jāatzīst, ka šo sevišķo sajūtu un no augšas doto intuīciju no sava sentēva ir mantojusi visa cilvēces vīrišķā daļa. No gadsimta uz gadsimtu, no paaudzes uz paaudzi desmitu, simtu un tūkstošu daiļā dzimuma pārstāvju vidū, vīrietis, pats to neapzinoties, kādā sevišķā, viņam no Dieva dotā veidā, atrod un sev dzīvei izvēlas iepriekš paredzēto “pusīti”. Bieži, skatoties uz līgavu, kas kāzās laimīga stāv blakus savam līgavainim, negribot jādomā: “Kāpēc šis jauneklis no neskaitāmām meitenēm sev par sievu izvēlējies tieši šo?”

Kādā veidā viņš sajuta viņas piederību sev? Kas viņā pie-saistīja? Kā viņš saprata, ka neviena cita, bet tieši VIŅA ir “kauls no mana kaula un miesa no manas miesas”? Tad nevi-ļus atceros sava vīra Henriha teikto dažus gadus pēc mūsu kāzām: “Zini, kad es Tevi pirmo reizi ieraudzīju Ļeņingradas lidostā, es tajā pašā mirklī sapratu, kādu tieši sievu vēlos”. Kurš ir lasījis grāmatu “Meklējumu ceļā”, droši vien atceras, kā Dievs mūs savienoja – es atbraucu pie Henriha kā līgava, ne reizi viņu neredzējusi, pilnīgi viņu nepazīstot, bet kļuva viņa dzīvē par pirmo meiteni, kaut gan tajā laikā viņam jau bija 25 gadi. Līdz šim laikam man ir noslēpums, kādā veidā, nepazīstot mani, dažās sekundēs varēja saprast, ka tieši es biju apveltīta ar to, ko viņš neapzināti vēlējas redzēt savā sievā.

Dieva iecerētā laulība no pasaules radīšanas bija un paliek visos laikmetos Dieva darbs, tāpēc Viņa rīcībai vajadzīga garīga izpratne. Pasaulīgā izpratnē laulība ir likumā noteiktā kārtībā noslēgta vīrieša un sievietes savienība, kas veido ģimeni un rada viņiem attiecīgas tiesības un pienākumus vienam pret otru un viņu bērniem. Par oficiāli atzītu laulību uzskata civilstāvokļa aktu reģistros dzimtsarakstu iestādē

noslēgtu savienību. Taču tādā izpratnē par laulību, kur viss tiek cilvēku kārtots un pilnvarotu personu apstiprināts, nav vietas Dievam. Kristīgas laulības atšķiras ar to, ka galvenā vieta tajās pieder Tam Kungam. Ja laulība ir divu tai nobriedušu ticīgu cilvēku savienība, pareiza izvēle ir iespējama tikai ar tiešu Debesu Tēva līdzdalību un vadību. Viņš kā neviens cits pazīst mūs katru un tāpēc savā izvēlē nekļūdās.

Svēto Rakstu lapaspusēs atrodam divus piemērus par Tā Kunga svētītām laulībām. Viens piemērs – tās, kuras tika noslēgtas tiešā Dieva vadībā. Tādas bija Īzākam un Rebekai, kā arī Jāzepam un Marijai – Jēzus mātei. Otra veida laulības tika noslēgtas mīlestības dēļ, ar vecāku piekrišanu un svētību, līdzīgi tām, kādas bija Abramam un Sārai, Jēkabam un Rāhelei, Annai un Elkanam.

Šie divi siržu savienošanās veidi ir aktuāli arī mūsdienās. Vien pirmais no tiem ir ļoti reti sastopams, un tikai tajā gadījumā, kad Dievs paredz kādu pāri sevišķai, Viņa iecerētai kopīgai kalpošanai. Parasti laulībā stājas aiz mīlestības, cenšoties izzināt tajā Dieva gribu. Tas atklājas dažādos veidos: caur Svētajiem Rakstiem, kuros ir tiešas norādes tai vai citai situācijai, gavējot un lūdzot To Kungu, caur zināmu dzīves apstākļu sagādīšanos, ieklausoties sirdī, kas jūt prieku, mieru un rāmu iekšēju pārliecību, ka rīkojies pareizi, un tā tālāk. Bez tam, Dievs var atklāt Savu gribu arī caur cilvēkiem. Jo Viņš zina mūsu domas un jūtas un Viņam ir vara uzdot kādam pateikt mums vajadzīgos vārdus, pat ja sākumā tie mums šķiet pilnīgi neloģiski. Taču tādos gadījumos cilvēkam ir ļoti svarīgi saņemt apstiprinājumu no Paša Kunga.

Tā vai citādi – ja mēs vēlamies izzināt Dieva gribu par dzīves drauga izvēli, mums ir ne tikai jāmeklē vaicāt Debesu Tēvam, bet arī pieņemt to, ko Viņš mūsu sirdīs ieliek, neaizsteidzoties Viņam priekšā ar saviem emocionāliem jūtu uzplūdumiem un pārsteidzīgu rīcību. Jo nereti ir tā, ka izdarām izvēli paši, un tad vērsamies pie Tā Kunga, lūdzot, lai Viņš svētī mūsu lēmumu. Bet vēlāk brīnāmies, kāpēc laulībā nav laimes. Cenšoties šajā jautājumā saprast Dieva gribu, jāapbruņojas ar pacietību un izturību, jo Viņa klusēšana ne vienmēr liecina par noraidošu atbildi. Jo tuvākās attiecībās

esam ar To Kungu, un, jo labāk Viņu pazīstam kā savu Labo Ganu, jo vieglāk ir sadzirdēt Viņa balsi un atšķirt to no citām, kuras skan mūsu sirdī. Lai gūtu pārlicību par Dieva gribu dzīvesbiedra izvēlē, vislabāk ir saņemt nevis vienu, bet vairākus apliecinājumus no Augšienes. Patiesai un meklējošai dvēselei Dievs vienmēr nāks pretim, līdzīgi kā tas notika reiz ar Bībeles jaunekli Gideonu. (*Jautājums par dzīves drauga izvēli sīkāk tiks apskatīts dvēseļu aprūpes grāmatas "Sirsnīga saruna" lappusēs, kas veltīta jauniešiem*).

Savienojot ar laulības saitēm pirmos cilvēkus – vīrieti un sievieti, zinot, kas viņiem būs par svētību un kas – nesīs zaudējumu, Radītājs no paša sākuma atklāja svētīgas laulības dzīves noslēpumu: "Tādēļ vīrs atstās tēvu un māti un pieķersies sievai, un tie kļūs par vienu miesu" (1. Mozus 2:24). Šie mūsu Debesu Tēva vārdi nav vienkārši novēlējums, bet tieša Viņa **pavēle** un vienīgā atslēga Zemes eksistēšanas laikā, kas atver durvis uz laimīgu kopdzīvi. Tajā ir izklāstīti trīs paši galvenie un obligātie nosacījumi. Tos neizpildot, nav iespējams izveidot izturīgu un stabilu vīrieša un sievietes savienību.

Cilvēkam jāatstāj savus vecākus. Vīram jāpieķeras, t.i. jābūt bezgalīgi tuvām attiecībām ar sievu un sievai ar vīru.

Abiem laulātajiem **jāklūst par vienu miesu**, kas nozīmē ne tikai fizisku tuvību, bet arī vienotību dažādos cilvēku dzīves aspektos, uzlūkojot savu izvēlēto kā daļu no sevis paša. Ņemot vērā, ka praktiski visas problēmas laulātajiem pāriem, neatkarīgi no viņu vecuma un laulības dzīves ilguma, ir sekas šo trīs nosacījumu neievērošanai, ir vērtīgi aplūkot vērīgāk katru no tiem.

Vārds, kas Bībelē krievu valodā skan kā "**atstāt**", senebreju valodā izrunā kā "āza", un tam ir vairākas nozīmes, kas cita citu papildina. Pirmā ir "**pavājināt**", t.i. pārtraukt un novērst vecāku tvērienu, kurš mēdz būt ļoti spēcīgs. Šīs saites un groži, kuri atrodas vecāku rokās kopš bērna dzimšanas brīža, viņiem ir jāatlaiž, pirms dēls vai meita stājas laulībā. Pakļaušanās vecākiem un viņu vara pār bērniem izbeidzas ar brīdi, kad dodot laulību solījumu, viņi saka "jā" savam izredzētajam vai izredzētajai. Kaut gan pienākums

godāt tēvu un māti paliek spēkā, lēmumi visos jautājumos savā laulības dzīvē tagad gulstas uz jaunlaulātajiem, un vecākiem tajā vairs nav vietas. Protams, viņi kā iepriekš, var dot padomu un izteikt savas domas, tomēr pastāvēt uz to, lai teiktais tiktu izdarīts, un apvainoties par bērnu ignoranci viņiem nav tiesību.

Esot pašiem tuvākajiem radniekiem, tēvs un māte nedrīkst pieprasīt, lai laulātie bērni turpinātu dzīvot kopā ar viņiem, saglabājot tiesības būt viņu ģimenes locekļiem.

Jaunlaulātiem, dzīvojot kopā ar vecākiem, parasti rodas daudz vairāk problēmu ne tikai savā starpā, bet arī ar vecākiem, un tas vēl vairāk sarežģī jau tā grūto raksturu pieslīpēšanās un aso šķautņu novīlēšanas procesu. Ja vīrs un sieva, esot laulībā gadiem un pat gadu desmitiem, atrodas zem tēva un mātes pilnīgas kontroles (kas ir mīlestības manipulācija), tad tāda ģimene diez vai būs tā vienotības un mīlestības savienība, kādai tai jāklūst saskaņā ar Radītāja pavēli.

Otra nozīme vārdam “**āza**” ir sinonīms mums pazīstamam vārdam “**šķirties**” un nozīmē **saraut saites**, kas pirms laulībām mūs saistīja ar vecākiem. Protams, ka šķiršanās ir grūta, jo saistīta ar neizbēgamu emocionālo triecienu, īpaši mātei. Māte ir cilvēks, kas katram no mums ir bezgalīgi dārgs, un tas ir tikai saprotami. Mātes dzemdē bērns tiek ieņemts un iznēsāts. Pēc dzemdībām māte bieži bērnu nēsā uz rokām un piekļauj pie krūts. No bērnības līdz pusaudža gadiem bērnu pastāvīgi pavada mātes tuvums. Arī viņa pieaugšana un jaunība paiet ar tiešu mātes līdzdalību. Tomēr mūžīgi tas turpināties nevar. Kā pēc dzemdībām līdz ar nabas saites pārgriešanu tiek pārtraukta zīdaiņa fiziskā saite ar mātes ķermeni, tā arī meitas vai dēla laulības ir neizbēgams attiecību pārrāvums, jo uzsākas viņa patstāvīgā dzīve.

Tādēļ tā vietā, lai noslēdzot laulību ceremoniju, mācītājs aicinātu vecākus pieņemt znotu vai vedeklu kā jaunu ģimenes locekli, būtu jāsaka kas pilnīgi cits: “Un tagad, mīļie mātes un tēvi, pienācis laiks šķirties. Pienāciet pie saviem bērniem un atvadieties no viņiem, svētījot viņus jaunai patstāvīgai dzīvei, kas vairs nebūs saistīta ar jūsējo.” Protams, ka šāds paziņojums varētu izraisīt asaru plūdus, īpaši mātēm,

tomēr tā rīkojoties, vecāki parādītu klātesošajiem savu piekrišanu Dieva pavēlei: “Tādēļ vīrs atstās tēvu un māti...”

Gudri vecāki (jo īpaši, ja viņi ir kristieši) nesāks visos iespējamajos veidos noturēt savus precētos bērnus un neprasīs saglabāt iepriekšējo attiecību modeli, pārmetot viņiem vecāku atstāšanu novārtā. Tāpat arī viņi nejauksies jaunlaulāto dzīvē, turpinot viņus pamācīt un audzināt tā, kā varēja to darīt līdz šim, bet, paklausot Dievam, darīs visu iespējamo, lai jaunā ģimene pēc iespējas ātrāk kļūtu no vecākiem pilnīgi neatkarīga un patstāvīga. Bīstoties Dievu, viņi nesāks precētajiem bērniem uzspiest savas metodes un principus, izraisot viņu starpā konfliktus.

Jebkura jauna ģimene tieši tādēļ ir jauna, ka atšķiras no visām iepriekšējām. Katrai no tām ir savs īpašs dzīvesveids, kas daudzējādi atkarīgs no laulāto gatavības un vēlēšanās piemēroties viens otram, pieņemot savu izvēlēto tādu, kāds viņš ir, un necenšoties viņa būtību izmainīt, pabāžot zem tās kārtības un tradīcijām, kas bija ierastas pašā vecāku ģimenē. Tādēļ jaunajai sievai nevajadzētu salīdzināt vīru ar savu tēvu, šausminoties, ka viņam nav tās pašas pozitīvās ģimenes galvas īpašības, bet jaunizceptajam vīram labāk neizteikt savu nožēlu, ka sievai nav tādi apgriezieni vadīt saimniecību un audzināt bērnus, kādi bijuši viņa mātei. Šķiršanās no vecākiem un viņu dzīves veida jāattiecina uz pilnīgi visām jaunās ģimenes dzīves šķautnēm.

Trešā senebreju vārda “āza” nozīme ir “**pamest**”. **Jaunlaulātajiem tas nozīmē ne tikai pamest ģimēni, kurā viņi izauga,** bet arī **nodalīties no vecākiem** tā, lai nekad ar sirdi pie viņiem neatgrieztos. Spert šādu soli parasti nav viegli, taču, lai vai cik sāpīgi nebūtu, tam agri vai vēlu būtu jānotiek. Stāšanās laulībā nozīmē iepriekšējo attiecību pārtraukšanu un pilnīgi jauna veida attiecību izveidošanu ar vecākiem. Jaunā vīra un sievas savstarpējai mīlestībai jāvieno laulātie tik cieši, lai viņi pilnībā kļūtu par vienu veselu un neatkarīgu ģimēni.

Pamest vecāku namu nozīmē aiziet no tā cik iespējams tālu, un vairs nedzīvot kopā ar māti un tēvu vai viņu tiešā tuvumā. Šīs definīcijas dziļumu var labāk izprast, ja to salīdzina

ar mums labi zināmo Jēzus izteikumu: “Ja kāds nāk pie Manis un neienīst savu tēvu un māti, sievu un bērnus, brāļus un māšas un pat savu paša dzīvību, tas nevar būt Mans mācekļis” (Lūkas 14:26). Dažiem kristiešiem šie Pestītāja vārdi kļūst par klupšanas akmeni, jo ar vārdu “ienīst” viņi saprot “pārstāt cienīt, godāt un mīlēt savu tēvu un māti”. Tomēr tāds skaidrojums ir pilnīgi nepareizs. Jēzus tā teica tikai tādēļ, ka salīdzināja mīlestību pret vecākiem un citiem mums tuviem cilvēkiem, ar to mīlestību ar kuru jāmīl tikai Viņš. Šādā izkārtojumā mīlestībai pret vecākiem jābūt salīdzinoši tik mazai un nenozīmīgai, it kā tā būtu nevis mīlestība, bet naids.

Pieaugot mūsu mīlestībai pret Dievu, mīlestība pret vecākiem ne tikai nesamazinās, bet kļūst vēl daudz lielāka. Tomēr pavēle “godā savu tēvu un māti” tagad izskatās nevis kā bezierunu paklausība, bet cenšanās saņemt vecāku svētību laulībai, novērtējot viņu dzīves pieredzi un labprātīgi atsakoties no jebkāda veida finansiālās atkarības.

Galvenais iemesls, kādēļ jaunlaulātie nevēlas pamest savus vecākus, ir ne tikai pieķeršanās, bet arī iespēja jebkurā diennakts laikā vērsties pēc viņu palīdzības. Ja vecāki šai situācijai ir labvēlīgi, viņi ietekmē savus pieaugušos bērnus, un tas viņiem parasti nenāk par labu. Jo gadījumā kad jaunajā ģimenē izceļas konflikts, katras puses vecākiem ir ieradums aizstāvēt pirmkārt savu miesīgo bērnu, kuram var nebūt taisnība. Un tad tā vietā, lai atrisinātu savstarpējās nesaikāšanas, viens jaunlaulātais meklē atbalstu pie saviem vecākiem, kas ne tikai neatrisina, bet vēl vairāk saasina jebkuru problēmu, jo otru pusi sāk tracināt citu cilvēku jaukšanās viņa ģimenes dzīvē.

Dzīves prakse rāda, ka no vecākiem tālu dzīvojošu jaunlaulāto pirmā raksturu pieslīpēšanās notiek daudz ātrāk un nesāpīgāk, nekā tiem, kas dzīvo kopā ar vecākiem vai viņu tuvumā, pastāvīgi piedzīvojot viņu iejaukšanos.

Atceroties pašai savas personīgās laulības dzīves sākumu, varu vien pateikties Dievam par to, ka pirmos deviņus gadus mēs dzīvojām tālu no mūsu abu vecākiem. No manas mammas un tēta, kas tolaik dzīvoja Tālajos Austrumos, mūs atdalīja tūkstoši kilometru, bet visi Henriha tuvinieki uz to

brīdi, kad ierados Igaunijā, jau bija pārcēlušies uz Vāciju. Tieši šis attālums no vecākiem mūs iemācīja dalīt dzīves nedienas tikai vienam ar otru, un tas ātri salāgoja mūsu dvēseles.

Lai pārliecinātos par to, cik svarīgi jaunlaulātajiem un viņu vecākiem paklausīt Dieva dotajām pavēlēm laulībai, pievērsīsimies diviem piemēriem no dvēseļu aprūpes kalpošanas. Pirmais gadījums saistīts ar vienīgo dēlu, ko māte viena pati izaudzināja grūtajos pēckara apstākļos. Viņas vīrs bija kritis karā, atstājot divdesmit trīs gadus veco sievieti ar mazu zīdainīti uz rokām. Izsērojusi lielās bēdas, sieviete nolēma vairs neprecēties, bet veltīt savu dzīvi bezgalīgi mīļtajam dēlam, kurš pēc rakstura un izskata bija ļoti līdzīgs savam tēvam. Māte bija gatava ziedot viņam visu, un vēl jo vairāk tādēļ, ka viņš auga par labu un paklausīgu zēnu, kas ļoti mīlēja un cienīja savu māti. Bet laiks gāja un pienāca brīdis, kad pieaudzis un pabeidzis institūtu, jaunais cilvēks satika un bildināja sevis cienīgu jauku meiteni. Kaut arī māte svētīja šo izvēli, viņai bija grūti samierināties ar domu, ka ar savu sirdi dēls vairs nepiederēs viņai, kā tas bija agrāk.

Redzot kā viņš arvien vairāk pieķeras savai līgavai, māte mēnešiem ilgi naktīs raudāja spilvenā, baidoties, ka sāks ieņīst savu vedeklu par to, ka tā viņai atņems pašu dārgāko. Bet jo īpaši viņa satraucās, kad jaunie cilvēki paziņoja par saviem plāniem dzīvot atsevišķi, kaut arī mantojumā saņemtā plašā māja ļautu iespēju ērti dzīvot kopā daudzus gadus. Beidzot kādā bezmiega naktī māte tomēr saprata, ka agri vai vēlū tas tāpat notiks un nav jēgas apraudāt sava vienīgā dēla laimi. Drīz pēc kāzām jaunlaulātie pārcēlās uz citu pilsētu, kur atrada sev darbu un dzīvesvietu, tā ka satikās ar māti vien reizi gadā, kad atbrauca pie viņas pavadīt atvaļinājumu.

Pēc viņu pārcelšanās par vīramātes galveno mierinājumu kļuva Tas Kungs, piepildīdams viņas dzīvi ar jaunu jēgu un izstumdams no viņas sirds rūpīgi slēpto aizvainojumu pret dēlu un vedeklu.

Vienreiz viņa sevī pārdomāja, ka, lai gan viņas un dēla ģimenes attiecības ir labas, būtu tomēr daudz labāk, ja viņi dzīvotu visi kopā viņas mājās. Aizņemta ar šīm domām, viņa

neapzināti paņēma rokās Bībeli un to atvērusi ieraudzīja vārdus: “Tāpēc cilvēks atstās savu tēvu un māti un pielips savai sievai un tie abi būs viena miesa” (2:24).

To izlasot, māte tajā pašā mirklī saprata, ka, neko neziņot par šādu Visuma Radītāja pavēli, dēls to ir precīzi izpildījis. Līdz sirds dziļumiem satriekta, sieviete nokrita ceļos un lūdza Debesu Tēvu viņai piedot gadiem auklēto aizvainojumu pret saviem bērniem. Tikai tagad viņa saprata, ka ir sagaidījusi no viņiem to, kas ir pretrunā Dieva gribai. Pēc šīs sapurināšanas, viņas lielākā vēlēšanās bija iemantot viņus Kungam. Katru dienu savās lūgšanās viņa nesa Kunga priekšā dēlu, vedeklu un mazbērnus, un pēc dažiem mēnešiem viņas lūgšana tika izpildīta. Pirmā, kas pieņēma Jēzu par savu Glābēju, bija tieši vedekla, kas kļuva par “sāli un gaismu” savam vīram. Tad, pateicoties viņas pacietībai, sirdsgudrībai un patiesai kristietes dzīvei, pie Kunga atgriezās viņas vīrs, un pēc tam viens pēc otra Dievam sāka ticēt arī visi viņu bērni.

Tā pagāja gads pēc gada, līdz šīs visādā veidā laimīgās ģimenes mierīgo dzīvi pārtrauca zvans no rūpnīcas. Mājas saimniece ar grūtībām apslāpēja kliedzienu, kad viens no viņas vīra kolēģiem satraukts vēstīja, ka rūpnīcā notikusi ražošanas avārija un bojā gājis viņas vīrs. Pēkšņā neaptveramā nelaime būtu iznīcinājusi sievieti, ja vien viņai nebūtu ticības un cerības uz Dievu, kurš deva spēku visu pārdzīvot. Bojā gājušā dēla mātei šī traģēdija beidzās ar smagu insultu, pēc kura viņa vairs no gultas nepiecēlās, jo kļuva pilnībā paralizēta.

Atvadījusies no saviem četriem jau pieaugušajiem bērniem, kuriem visiem jau bija savas ģimenes, atraitne pārcēlās pie savas vīramātes, lai kļūtu ne tikai par kopēju, bet arī par viņas lielāko mierinājumu.

Daudzas reizes, skatoties uz pārgurumā aizsnaudušos vedeklu, vecā sieviete domāja: “Šī nenovērtējami dārgā dvēsele man ir kļuvusi kā Rute Naomijai. Mana dēla vairs nav, bet paldies Dievam, kas paņemot viņu pie sevis, ir parūpējies par manām pēdējām dienām uz zemes, un devis man vedeklu, kas mani aprūpē kā miesīga meita. Cik labi tomēr, ka

Dievs paredzēja mūsu šķiršanos, lai vēlāk no jauna savienotu ar savu Dievišķo mīlestību! Maz ticams, ka mēs tagad viena otru tā cienītu, ja viņi ar manu dēlu nebūtu aizgājuši no manas mājas. Jo kopā zem viena jumta nodzīvota dzīve ar visu rutīnu, bezgalīgām rūpēm un nebeidzamām problēmām jau sen varēja mūs sanaidot un nocietināt vienu pret otru. Kas gan varētu iedomāties, ka tajā laikā, kad es raudāju par to, ka vedekla man atņēmusi dēlu, Kungam bija plāns šim manas dzīves laikam!”

Nākamais gadījums notika ar kristieti, kura, kaut arī uzskatīja sevi par ļoti garīgu būtni, paziņoja savam tikko laulātajam dēlam un viņa sievai, ka gadījumā, ja viņi nepaliks dzīvot ar viņu vienā mājā, viņa izslēgs viņus no savas sirds. Vēlāk, kad darba meklējumos jaunā ģimene bija spiesta pārcelties uz citu vietu, māte ne tikai sarāva visas attiecības, bet arī izmantoja katru iespēju, lai izgāžot žulti, runātu par viņiem tikai sliktu. Stāsts beidzās ar to, ka dēls un vedekla pilnīgi aizslēdza viņai savas sirdis, un paaugušies mazbērni negribēja ar viņu pat tikties. Tādā veidā paklausība Dievam nes svētību, bet nepaklausība – sāpes, šķiršanos un nocietināšanos.

Otra Kunga pavēle un obligāts priekšnosacījums laimīgai laulības savienībai starp vīrieti un sievieti ir viņu “pielipšana” vienam pie otra, t.i. sevis veltīšana savam dzīves biedram tādā mērā, lai nekas vairs nespētu viņus šķirt. **Pielipt** – nozīmē pieķerties ar visu sirdi otram tā, lai dzīve bez otras pusītes nebūtu iedomājama. Senebreju valodā šis vārds skan “dabag” un nozīmē “būt savienotam ar kādu vienā veselā”.

Šī teikuma jēgu vislabāk raksturo piemērs par diviem kopā sametinātiem metāla gabaliem, kas kļūst par vienu veselu. Metinājuma vieta ir izturīgāka par pašu metālu un šajā vietā metāla gabalus vairs nav iespējams atdalīt vienu no otra. Ja divas personības diendienā strādā pie savas laulības nostiprināšanas, tad kopā viņi kļūst stiprāki, nekā katrs atsevišķi. Tieši tāds salipšanas veids ir pats labākais un drošākais pamats laimīgai laulības dzīvei.

Kopā salipšanas process sievietei un vīrietim sākas ar brīdi, kad viņi ieskatās un iemīlas viens otrā.

Kādā dzīves brīdī Dievs piešķir īpašu virzienu jaunā cilvēka domām un viņš sāk pievērst savu uzmanību noteiktai meitenei, kas viņu interesē arvien vairāk, līdz viņš vairs nespēj domāt ne par ko citu, kā vien par viņu. Jaunietis meklē iespējas, lai viņu satiktu, raksta vēstules un sūta zīmītes, vai to vien dara kā zvana viņai pa tālruni, vārdu sakot, pazaudē galvu. Viņš ir gatavs pārcelt kalnus, lai tikai viņu redzētu un būtu viņai blakus. Viņš ar milzīgām grūtībām turas, lai neskrītu pie viņas katru minūti. Iemīlēties – tas nozīmē kļūt spējīgam uz tādām lietām, par ko iepriekš nevarēja pat iedomāties. Mīlestība spārno un iedvesmo uz varoņdarbiem. Jā, un to dara neviens cits, kā pats Dievs. Jo tieši Viņš pavēlēja pirmajam vīrietim atstāt visu un pielipt pie tās, kas bija viņam paredzēta no radīšanas brīža, būdama viņa miesas daļa.

Meitenei iemīlēšanās parādās, kad viņas sirds sāk pastiprināti dauzīties, ieraugot viņai iepatikušos puisī. Naktīs viņa ilgi nespēj aizmigt, tādēļ ka gara acīm viņa atkal un atkal redz viņa tēlu. Pat ja viņa nespēj atklāti izrādīt pēkšņi parādījušos interesi, viņas acis nemanāmi pat lielā pūlī atrod pazīstamo siluetu un greizsirdīgi seko katrai viņam tuvāk pienākušai meitenei. Viņa pieraksta savam iemīlotajam pašas labākās, pilnīgi varonīgas īpašības un ar trīsām gaida, kad viņš viņai pievērsīs uzmanību. Jebkādas atbildes jūtu pazīmes no viņa puses izsauc viņā pārdzīvojumu vētru un neapslāpējamu emociju, bet kad viņa visbeidzot jūt, ka tiek mīlēta, viņas āriene, manieres un uzvedība pilnībā pārvēršas. No šī brīža visas viņas domas ir saistītas tikai ar viņu un par viņu.

Tādā iemīlēšanās fāzē jauno pāri ir praktiski neiespējami izšķirt. Viņi pievelkas viens pie otra kā divi magnēti. Viņi nespēj vien beigt dalīties ar savām domām un jūtām, deg par katru dārgo kopā pavadīto minūti, sāpīgi ilgojas pēc nākamās tikšanās, un, kad ir satikušies, ar milzīgām grūtībām saņem, lai šķirtos līdz nākamai reizei.

Tas ir saprotams, jo pats Dievs starp viņu sirdīm ir izlējis neredzamu superlīmi. Šajā iemīlēšanās stadijā jauno cilvēku savstarpējā pārņemtība vienam ar otru ir tik stipra, ka ja tā turpinātos bezgalīgi, viņi sadegtu savu liesmojošo

jūtu un neapvaldāmo emociju sārtā. Tieši tādēļ Radītājs ir paredzējis līganu pāreju no iemīlēšanās uz nākamo etapu viņu dvēseļu savienošanā – laulību, kurā jaunie ļaudis kļūst par vienu miesu.

Šī pāreja uzsāk jaunu savstarpējo attiecību fāzi starp vīrieti un sievieti – laulāto mīlestības veidošanos, kas, zaudējusi daļu no pirmās deģsmes, kļūst mierīga un rimta, un ir daudz skaidrāka, dziļāka un jēgpilnāka. Šim pārejas laikam raksturīgās bailes, ka iemīlēšanās pagājusi, un tātad aizgājusi arī mīlestība, ir pilnīgi nepamatotas un pārspīlētas. Mīlestība ir nonākusi nākamajā ceļa posmā, sākusi iegūt jaunas aprises un iepriekš nezināmas prioritātes. Šajā laikā dzīvesbiedru salīpšanas process turpinās, taču tas notiek jau daudz augstākā apziņas līmenī un prasa pūles no abām pusēm.

“Salīpuši” dzīvesbiedri mīl viens otru ar to nobriedušo mīlestību, kas ietver sevī sirsnīgu pieķeršanos, uzticību, nodošanos, gatavību dalīt ģimenes dzīves priekus un bēdas, spēju pieņemt savu “otru pusi” tādu, kāda tā ir – ar visām viņa vai viņas labajām īpašībām un trūkumiem. Viens otru mīloši laulātie ir tik ļoti nedalāmi, ka pat īslaicīga dzīvesbiedra prombūtne otram var likt justies pazudušam. Šādā dziļā laulāto mīlestībā parādās *agape* mīlestība, kas ir nesavtīga un spējīga uzpurēties otra labā. Šī mīlestība izceļ sievu, dāvājot viņai drošības sajūtu, un sniedz vīram pašvērtības apziņu un iekšējo spēku.

Dzīvesbiedru “salīpšanā” liela nozīme ir vienprātībai, dvēseļu tuvībai, laikam divatā, kopējām pastaigām, uzskatu apmaiņai, atklātām sarunām, spējai dalīties ar savām domām un pārdzīvojumiem, godīgai savu kļūdu atzīšanai un daudz kam citam, kas padara divus mīlošus cilvēkus patiešām dārgus un tuvus vienu otram. Īpaši tas attiecas uz jaunlaulātajiem, kuriem ir absolūti nepieciešams pēc iespējas vairāk būt kopā, lai abu sirdis, gars un miesa savienotos.

Vecās Derības laikā jaunlaulāto “salīpšanai” tika piešķirta tik ļoti liela nozīme, ka bija pat īpaši šim gadījumam izdots likums, kas uz vienu gadu atbrīvo jaunlaulāto vīru no karaklausības un citiem valsts dienestiem: “Kad vīrs ir ņēmis jaunu sievu, tad lai viņš neiet karapulkos un viņam

lai neuzliek nekādu darba pienākumu, veselu gadu lai viņš paliek brīvs savā namā un iepriecina savu sievu, ko viņš ir apņēmis.” (5. Moz. 24:5)

Trešā un pēdējā Tā Kunga pavēle jaunlaulātajiem vīram un sievai attiecas uz viņu fizisko savienošanos, ko Visuma Radītājs raksturojis šādi: “**un viņi būs viena miesa**”, ar ko domāta divu personību savienošānās vienā veselumā, kas notiek dzimumaktā. Šis solis ir divu iepriekšējo nosacījumu – vecāku atstāšanas un salipšanas loģisks turpinājums un piepildītas mīlestības augstākie svētki. Ar brīdi, kad pāris stājas laulībā, vīra un sievas dzimumattiecības ir Dieva apsargātas un svētītas, un kļūst par dabīgu un neatņemamu laulības dzīves sastāvdaļu.

Diemžēl, mūsdienās var sastapt ne mazumu cilvēku, kuri domā, ka regulārs sekss un kopā dzīvošana ir attiecības, kas pielīdzināmas laulībai. Tomēr tas nebūt tā nav. Intīmas likumīgi nenokārtotas attiecības nav laulība, bet gan bezatbildīga kopdzīve vai ārpuslaulības dzimumsakari, kuri Dieva skatījumā ir nomaldīšanās un netiklības grēks. Kāds gudrs cilvēks teicis: “Laulība ir dārzs, kurā viss ir atļauts. Ārpus šī dārza viss ir aizliegts.” Seksuāla aizraušanās un fiziska tuvība, ko nesargā likumīga laulība, var kļūt par naida vai citu smagu ciešanu cēloni. Jebkuras citas intīmo sakaru formas starp divām personībām, bez tās, ko paredzējis Dievs, nav spējīgas apmierināt cilvēciskas vajadzības, kas viņos dabiski ieliktas kopš pasaules radīšanas.

Teicienā “un viņi abi būs viena miesa” ietverta ne tikai seksuālā tuvība. Būt vienai miesai laulībā nozīmē daudz vairāk, nekā tikai vīra un sievas fizisku saplūšanu, jo ietver sevī vienotību domās, jūtās, cerībās, vēlmēs, bēdās un priekos. Cieša saplūšana nav iespējama bez dvēseles un gara vienotības. Bez tās laulāto intīmajās attiecībās ienāk dažādi traucējumi, un tas, savukārt, rada daudzas un dažādas problēmas laulības dzīvē.

Protams, ka ar trim galvenajām uzskaitītajām Kunga pavēlēm – atstāt vecākus, pielipt vienam pie otra un kļūt par vienu miesu – nevar raksturot visu laulības daudzšķautņaino būtību, tādēļ, ka no Pasaules radīšanas tā bija paredzēta ne

tikai cilvēku priekam un laimei, bet arī lai godinātu Viņa svēto Vārdu. Jo tieši caur ģimeni Radītājs gadsimtu pēc gadsimta piepildīja zemi ar iedzīvotājiem un izlēja pār cilvēkiem pilnīgu svētību, ja viņi klausīja Viņa pavēlēm, un zaudējumu rūgtumu, ja viņi atteicās paklausīt. Bez tam, laulība vienmēr ir bijusi brīnišķīga garīgā skola cilvēku dvēselēm. Ar tās starpniecību Dievs vienmēr mācījis cilvēkus mīlēt, cienīt, piedot, uzpurēties, nodoties, būt uzticīgiem, atbildīgiem, pazemīgiem, pacietīgiem, pieticīgiem, žēlsirdīgiem, paklausīgiem – tātad apveltītiem ar tām labajām īpašībām, kas raksturīgas īstiem Dieva bērniem. Ar laulības palīdzību Debesu Tēvs apmierināja savu bērnu vajadzības pēc savstarpējas mijiedarbības un papildināšanas, dāvājot vīrietim un sievietei brīnišķīgu iespēju sasniegt fizisku un dvēselisku harmoniju. Viņš norobežoja viņus no grēka un aizsargāja laulības svētumu. Bet kas ir īpaši svarīgi – Dievs lieto laulību kā tēlu, lai parādītu attiecības starp Jēzu Kristu un Viņa līgavu – baznīcu, kas reiz tiks paņemta no Zemes.

Tādā veidā, pavelkot svītru zem šīs ievaddaļas, var teikt, ka laulības ir vīrieša un sievietes savienība, kurā katrs izpilda savu uzdevumu, kas ir Dieva noteikts kopš Pasaules radīšanas. Neizpildot to, cilvēks ne tikai pretojas Radītāja gribai, bet arī pievelk sev dažādus pārbaudījumus, no kuriem būtu varējis izvairīties. Izņēmums ir vienīgi tās dvēseles, kurām palikt neprecētām ir dots no Augšienes un kuras nolēmušas sevi visu veltīt kalpošanai Dievam, līdzīgi kā to reiz darīja apustulis Pāvils.

Lai pilnīgāk un pareizāk izpildītu savu uzdevumu laulībā, katram no laulātajiem ne tikai jāpieņem savs dzīvesbiedrs kā Dieva dāvana, bet arī jāizdara viss iespējamais, lai viņš patiešām justos laimīgs. Bet tas ir iespējams tikai tad, ja vīrs un sieva pazīst viens otra raksturu, īpašības un vēlmes, un nenogurstoši pilda viņam piešķirto lomu, neizvairoties no uzliktajiem pienākumiem un nekad neaizmirstot par savu atbildību Dieva priekšā. Par visu šo un daudz ko citu mēs runāsim nākamajās grāmatas nodaļās.

2. nodaļa

Atšķirības, kas vieno

Radot vīrieti un sievieti, Dievs piešķir viņiem gan līdzīgas, gan arī pilnīgi atšķirīgas īpašības, un tieši psiholoģiskās atšķirības ir daudz lielākas, nekā anatomiskās un fizioloģiskās atšķirības. Tajā, kas šķir abus dzimumus anatomiski un fizioloģiski, nav vērts iedziļināties, jo mūsdienu informācijas laikmetā to zina ne tikai pieaugušie, bet arī bērni. Taču par psiholoģiskajām atšķirībām, diemžēl, reti kurš domā, kaut arī tieši tās ir par iemeslu pārpratumiem, strīdiem, konfliktiem un problēmām laulībā.

Neraugoties uz to, ka jau gadsimtiem sievietes tiek dēvētas par vājo dzimumu, dzīves realitāte pierāda, ka tas ne vienmēr atbilst patiesībai. Ja vīrietis ir spēcīgāks fiziski, sieviete ir izturīgāka fizioloģiski. Sievietes tik daudz vieglāk panes aukstumu, badu, ilgstošu nogurdinošu darbu un citu slodzi, cik viegli vīrietis cilā un pārnēsā smagumus. Taču sievietes organisma spēks parādās citādi, un viņas fiziskās priekšrocības nav tik acīmredzamas, kā vīrieša spēcīgie muskuļi.

Atšķirības starp vīrieti un sievieti nosaka ne tikai tas, kas viņos ielikts pie radīšanas, bet arī cilvēces attīstības gaitā un dažādu laikmetu ietekmē iegūtais, kas viņus veidojis tieši tāds, kādi viņi ir.

Un lai cik tas savādi neliktos, tieši dažādība ir tas, kas padara viņus savstarpēji papildinošus un vienu otram nepieciešamus. Sieviešu idejas un vēlmes palīdz vīriešiem realizēties kā kopdzīves virzītājiem un ģimenes galvām, savukārt, viņiem piemītošās spējas un īpašības ļauj sievietēm justies laimīgām un pasargātām. Tomēr, tieši tas, kas starp abiem dzimumiem rada savstarpēju pievilksanos, bieži kļūst arī par savstarpējo attiecību pārpratumu un sarežģījumu cēloni. Tā piemēram, vīrieši nevar saprast, kādēļ “sievietes raud par visādiem niekiem, uzdod vienus un tos pašus jautājumus, uzmanās ar padomiem, pastāvīgi apvainojas un atrod viņām vien izprotamus slēptus zemtekstus katrā vīra teikumā”. Sievietes, savukārt, nomocās ar jautājumiem, “kādēļ vīrieši viņās

neklausās, ir vienaldzīgi, izrāda necieņu, izvairās no atbildības, mēdz būt neuzmanīgi, nejūtīgi, skarbi un pat nežēlīgi”.

Dažreiz šķiet, ka viņi abi runā katrs savā valodā, un viņu attiecības kļūst par nebeidzamu aizvainojumu, savstarpēju pārmetumu, vilšanos, stresa, konfliktu un krīžu virkni. Tā notiek tādēļ, ka abiem trūkst elementāru zināšanu par pretējā dzimuma psiholoģiskajām īpatnībām. Tādēļ, cenšoties veltīt uzmanību savam dzīves draugam un sniedzot viņam palīdzīgu roku, vīrieši un sievietes dara to spriežot pēc sevis un izejot no saviem pieņēmumiem par to, kas līdzīgā situācijā būtu bijis vispieņemamākais risinājums **viņiem pašiem**. Diemžēl, tas bieži noved pie tieši pretēja rezultāta. Tas, kas vīrieti nomierina, sievieti var novest izmisumā, liekot viņai domāt, ka viņu ignorē un vienkārši nemīl. Bet, ja mums ir kaut nelielas zināšanas par pretējā dzimuma īpatnībām un emocionālajām vajadzībām, mūsu sapratne un saderība pieaug. Iemācoties pieņemt vienam otru tāds, kādi mēs esam, mēs iegūstam spējas cienīt, novērtēt un pareizi attiekties pret savu otru pusīti, un tas, savukārt, ir patiesu, uzticamu un sirsnīgu attiecību pamatā.

To, kas mēs pēc dabas esam, ko jūtam, domājam, kā uzvedamies un reaģējam, diktē nevis mūsu sirds, bet smadzenes, kas veidojušās un funkcionē daudzu un dažādu faktoru ietekmē. Vīriešu un sieviešu smadzenes ir vienādas tikai pirmajās dažās nedēļās kopš bērna ieņemšanas dzemdē. Pēc tam gēni, kas nes sevī noteiktu hromosomu komplektu, nosaka mūsu dzimumu un tālākā smadzeņu attīstība notiek vīrišķo vai sievišķo hormonu ietekmē. Sievietēm svarīgākie hormoni ir estrogēns un progesterons, bet vīriešiem – testosterons, kas aktīvi iedarbojoties uz smadzenēm, veido mazā cilvēka ķermeni. Testosterons ir arī sievietēm, taču tā līmenis ir divdesmit reizes zemāks kā vīriešiem.

No anatomijas un fizioloģijas zināms, ka galvas smadzenes sastāv no divām puslodēm – labās un kreisās, kas kontrolē noteiktas prāta darbības. Lai arī tās darbojas pilnīgā harmonijā, savstarpēji viena otru papildinot, apkārtējās realitātes uztvere notiek atšķirīgi. Kreisā smadzeņu puslode cieši saistīta ar verbālajām spējām un detalizētu sistemātisku

informācijas apstrādi, kontrolē abstrakto, loģisko un analītisko domāšanu. Tā tiek lietota, kad mēs lasām, rakstām un runājam. Tajā atrodas smadzeņu centri, kas atbild par dzirdi, runāšanu, lasīšanu, rakstīšanu, jūtām un emocijām. Puslodes kompetencē ir arī tēlainā uztvere.

Labās puslodes smadzenes, savukārt, apstrādā ienākošo vizuālo informāciju, koncentrējas uz konkrētu tēlainu domāšanu, specializējas telpas uztverē, nosaka seksuālo aktivitāti, iztēli, radošās spējas un dažas no emocijām.

Kreisā puslode strādā ar detaļām, labā veido no tām koptēlu un formu. Turklāt noteiktas kreisās puslodes funkcijas (piemēram, visas iespējamās jūtas un emocijas) dublējas labajā, bet dažas labās puslodes funkcijas dublējas kreisajā puslodē.

Neraugoties uz to, ka pēc formas un galvenajām funkcijām labā un kreisā puslode vīriešiem un sievietēm ir ļoti līdzīgas, tomēr tās darbojas atšķirīgi, jo tām ir dažāda specifika. Sieviešu galvas smadzenes ir “simetriskākas” kā vīriešiem, tādēļ ka to puslodes daudz intensīvāk savā starpā sadarbojas. Vīrieša galvas smadzenes darbojas “asimetriski”, jo to darbībā novērojama izteikta vienas puslodes virsvadība. Tas nozīmē, ka tajā laikā, kad darbojas kreisā smadzeņu puslode, labā puslode “neiejaucas” un otrādi. Kā vīriešiem, tā sievietēm abas smadzeņu puslodes savienotas ar nervu šķiedru tiltu, ko sauc par lielo smadzeņu saikli (corpus collosum), kas saskaņo abu pusložu darbību un veic informācijas apmaiņu starp tām. Neskatoties uz to, ka kopējā smadzeņu masa sievietēm ir par vienu desmito daļu mazāka, nekā vīriešiem, lielais smadzeņu saiklis viņām ir daudz resnāks, un tāpat arī satur daudz vairāk abu smadzeņu pušu savienojamo nervu šūnu. Tieši šī sievietes smadzeņu īpatnība ļauj vājam dzimumam apstrādāt daudz lielāku informācijas plūsmu, jo abas smadzeņu puslodes apmaina informāciju daudz ātrāk un aktīvāk nekā vīrieša smadzenes.

Stīprajam dzimumam lielais smadzeņu saiklis ir daudz šaurāks, un tas ierobežo informācijas uzņemšanu. Bez tam, nervu impulsu pārvade viņiem notiek no kreisās puslodes uz labo un otrādi. Tādēļ vīrietim vajadzīgs ilgāks laiks, lai pārslēgtos no

vienas darbības vai temata uz otru. Reti kurš vīrietis ir spējīgs vienlaicīgi kaut ko darīt un runāt, tai laikā, kad sieviete var vienlaicīgi runāt pa telefonu, gludināt veļu, uzraudzīt, kā bērns pilda mājas darbus, pieskaftīt veļas mašīnu un zupu uz plīts.

Vīrieša un sievietes smadzeņu darbības atšķirības ir saistītas arī ar to, ka katram dzimumam prevalē cita smadzeņu daļa. Sievietes vairāk orientētas uz kreisās puslodes darbību, bet vīriešiem dominē labā puslode, kuru viņi lieto daudz biežāk, vairāk un efektīvāk nekā sievietes. Kamēr vīrieša smadzenes ar vieglumu apstrādā teorētiskus jēdzienus, sievietes smadzenes daudz labāk tiek galā ar apkārtējo dzīves realitāti. Sieviete emocionāli uztver informāciju gan ar kreiso, gan labo puslodi, turpretim vīrietis spējīgs uz emocionālu reakciju tikai tajā gadījumā, ja informācija ienākusi labajā puslodē.

Tā kā vīriešu smadzenes ir ļoti specializējušās, viņi koncentrē savu uzmanību uz kaut ko vienu. Šāda smadzeņu specializācija parādās labā spējā orientēties vidē un uz kartes, spējā ātri veikt sarežģītus matemātiskus aprēķinus, risināt uzdevumus, kur vajadzīga telpiskā domāšana, projektēt, plānot un montēt (tas izskaidro, kādēļ starp arhitektiem, zinātniekiem, komponistiem un matemātiķiem ir vairāk vīriešu, nekā sievietes, kurām telpiskā domāšana parasti ir vājāk izteikta nekā vīriešiem). Atšķirībā no vīriešiem, sievietes smadzenes nav specializējušās, un strādājot vienlaicīgi ar abām puslodēm, tās operē ar vispārīgām kategorijām, kas savukārt, attīsta elastīgu domāšanu.

Šīs smadzeņu struktūras atšķirības nosaka vīriešu un sievietes dažādās stiprās puses, specifisko pieeju problēmu risināšanā, viņu psiholoģiju jeb dvēseles kārtojumu, domāšanas īpatnības, raksturu, uzskatus, tieksmes, priekšstatus, reakcijas, uzvedības veidu, emocionālo un intelektuālo dzīvi.

Tā, piemēram, sievietes dzirde ir jūtīgāka, kā vīrietim, un īpaši tas attiecas uz augstiem toņiem. Sievietes niansētāki uztver krāsas, tādēļ redz apkārtējo pasauli daudz spilgtākos toņos un reti ir daltoniķes. Savukārt, vīrietis nav spējīgs uztvert vienlaicīgi daudzas krāsas, tādēļ var arī nepamanīt, ka sievai ir jauna blūze vai kleita, sarūgtinot sievieti un liekot viņai domāt, ka vīrs ir nevērīgs. Sievietes labāk atšķir priekšmetus tumsā,

bet vīrietis labāk orientējas spilgtā gaismā. Sievietes skatiens ir izkļiedēts, bet vīrieša fokusēts, tādēļ pirmās var pārskatīt daudz plašāku apkārtni, bet otri tālāk redz. Tieši ar to var izskaidrot, kādēļ sievietes spēj nemanāmi aplūkot viņai iepatikušos cilvēku, bet vīrieša skatiens uz viņam iepatikušos meiteni ir pamanāms visiem apkārtējiem.

Sievietei ir milzīgs dažādu spēju arsenāls, kas ļauj viņai niansēti noteikt emocionālās nianšes balsī, žestos un sejas izteiksmē, kā arī lieliski analizēt šo informāciju. Šīs spējas var novērot jau jaundzimušu mazuļu pirmajās dienās: meitenītes ievēro un labi atceras pār viņām pārliekušās sejas, bet puisīši neredz starp tām lielas atšķirības un ir arī diezgan vienaldzīgi pret mantiņām, kas pakārtas acu priekšā.

Kas attiecas uz ožu un garšu, tad arī šeit sievietes ir priekšā vīriešiem, parādot īpašu jūtīgumu uz smaržām un garšām. Viņas ātri sajūt skābumu un dod priekšroku saldām. Vīrieši labāk uztver sāļu un dod priekšroku rūgtam.

Sievietes atceras vairāk, pat ja tas attiecas uz dažādiem un savstarpēji nesaistītiem notikumiem. Pazaudētas lietas viņas atrod ātrāk kā vīrieši, tādēļ vīri nereti prasa sievietēm, kur atrodas viņu lietas. Vīrieši spēj atcerēties tikai organizētu vai uz viņiem tieši attiecošos informāciju. Redzes atmiņa sievietēm ir daudz labāka, kā vīriešiem, kas slikti atceras sejas. Sievietes priekšrocības un spēja uztvert un analizēt apkārtējās vides informāciju izskaidro slaveno "sievietes intuīciju", kurā nav nekā noslēpumaina. Vienkārši sievietes ir labāk apbruņotas, lai redzētu un dzirdētu to, uz ko vīrieši ir akli un kurli.

Ar daudz plānāku un jūtīgāku ādu, sievietes ātrāk reaģē uz pieskārieniem un sāpju izraisītājiem jebkurā ķermeņa vietā, kaut arī daudz ilgāk spēj paciest sāpes. Fiziskais spēks vīriešiem ir vismaz uz pusi lielāks, taču nogurst viņi ātrāk kā vājā dzimuma pārstāves, kuras ir pārsteidzoši izturīgas, strādājot un nepārtraukti kustoties no agra rīta līdz vēlam vakaram.

Kas attiecas uz slimībām, tad sievietēm ir tās pašas fiziskās ciešanas, kas vīriešiem, taču viņas tās panes daudz labāk. Tā piemēram, augsts asinsspiediens viņām ir daudz biežāk kā stiprā dzimuma pārstāvjiem, tomēr mirst viņas no tā daudz retāk. Ja sievietēm gadās insults, kas paralizē labo ķermeņa

pusi, spēja kustēties viņām atjaunojas daudz ātrāk un pilnīgāk nekā vīriešiem. Šīs sievietes organisma fizioloģiskās īpašības nosaka viņas apbrīnojamās izdzīvošanas spējas un ilgmūžību.

Sievietes ir ļoti kritiskas attiecībā uz savu izskatu, bet vīrieši uz savām spējām. Sievietes visu laiku ir nodarbinātas ar domām par to, kā viņas izskatās, kas ir saprotami, jo, savukārt, lielākā daļa vīriešu skaistumu uzskata par sievietes galveno priekšrocību. Vīriešiem viņu pašu izskatam nav tik liela nozīme, un, pateicoties tam, viņi ar savu izskatu ir apmierināti četras reizes biežāk nekā sievietes. Tāda pati situācija ir novērojama ar apģērbu. Ja sieviete dienas laikā var pārgērbties trīs un vairāk reizes, vīrietim var būt problemātiski nomainīt vienu pašu kreklu. Sievietēm attīstītās labklājības valstīs apģērba ir tik daudz, ka grūti aizvērt skapi, tomēr viņas nepārtraukti žēlojas, ka nav ko vilkt mugurā. Vīriešu vairums ar savu garderobi ir apmierināti, un viņiem pietiek ar pāris uzvalkiem, dažām biksēm, džemperiem un krekliem. Ir vīrieši, kurus ir ļoti jādūdza un jāpierunā, lai viņi nopirktu kaut vienu jaunu apģērba gabalu.

Tā kā sievietes paredzētas īpašām funkcijām, kuras nepiemīt vīriešiem (menstruācijas, grūtniecība un bērna zīdīšana), un viņu organismā ir atbilstoši hormoni, tas iedarbojas uz viņu psihi, uzvedību, noskaņojumu un emocijām. Viņas ir daudz jūtīgākas, ievainojamākas, bieži neadekvāti reaģē uz spējām dzīves izmaiņām un likteņa triecieniem, vieglāk zaudē pašsavaldīšanos, ātrāk sāk smieties, daudz vairāk raud un biežāk bēdājas vai krīt izmisumā un depresijā. Tas ir tādēļ, ka emocionālu informāciju viņas uzņem daudz vairāk, ātrāk uz to reaģē un spēcīgāk izrāda savas jūtas. Tādēļ viņām vajadzīgs morāls atbalsts no vīrieša, kurš šādos gadījumos ir emocionāli noturīgāks, izrāda vairāk vīrišķības, līdzsvara un pašsavaldīšanos.

Arī stresa situācijās vīrieši un sievietes uzvedas savam dzimumam atbilstoši. Stiprā dzimuma pārstāvji ir daudz mierīgāki un aukstasinīgāki, tai laikā, kad vājais dzimums parāda savu emocionalitāti un vieglo uzbudināmību. Viņas raud, nepārtraukti runā, meklē līdzjūtību vai krīt histērijā, kas viņu nervu sistēmai ir sava veida izlādēšanās un palīdz

pārciest notikušo bez liela kaitējuma veselībai. Vīriešiem, kas prot valdīt pār sevi, savām jūtām un emocijām, ekstremālas un negaidītas situācijas smagi iedragā veselību un var kļūt par nāves cēloni. Stresa situācijā vīrietis grib vienu: lai viņu liek mierā, kamēr viņš nebūs sapratis, kā risināt radušos problēmu. Pie tam, viņš ne tikai klusē, bet arī runā pats ar sevi, pilnībā iztiekot bez skaļi izteiktiem vārdiem. Turpretī, sievietēm līdzīgā situācijā, aktivizējas runas funkcija un ieslēdzas vēlme nekavējoties rīkoties.

Centienos atrisināt konfliktsituācijas, vīrieši lieto intelektu, gribas un fizisko spēku, dažreiz arī agresīvu rīcību. Sievietes no neciešamas situācijas glābjas ar attapību, apķērību, viltību un lieliskām komunikācijas spējām. Tai laikā, kad vīrieši vēl tikai izvērtē iespējas kaut ko pasākt, sievietes rīkojas intuitīvi, daudz nedomājot un ar to pārspēj viņus ar ātrumu un izlēmību.

Sieviete parasti ātri piedod un vieglāk aizmirst, bet vīrietis var gadiem ilgi sirdī nēsāt viņam kādreiz nodarītu pārestību. Ģimenes strīdos dusmīgā sievietē pamostas emociju viesulis un neapturama vēlēšanās pierādīt savu taisnību, tādēļ viņa tūlīn sāk kaut ko darīt, izvēloties pašas efektīvākās stratēģijas un taktiku. Sašutis un uz sievu dusmīgs vīrietis, ieraujas sevī un burtiski ielien savā alā. Bez tam viņš nonāk strupceļā. Viņš parasti dusmojas klusībā un ietur pauzi, lai visu saprastu un sevī sakārtotu. Viņam gribas iziet no konflikta un tai pat laikā nekrist ar seju dubļos, paliekot sava stāvokļa augstumos. Jo vēlme dominēt ielikta vīrieša pašā dziļākajā būtībā un dota viņam no pasaules radīšanas. Zaudējot šo privilēģiju, vīrietis smagi cieš, tādēļ ka nespēj realizēt savu galveno uzdevumu – cīnīties, uzvarēt, sasniegt un attīstīt.

Vīriešiem raksturīga impulsivitāte, straujas garastāvokļa izmaiņas, paaugstināta ievainojamība, naidīgums un dusmu lēkmes, kas nonāk līdz agresijai, kas savukārt sakņojas pagātnē, kad no reakcijas ātruma un spējas nekavējoties rīkoties bija atkarīga vīrieša – karotāja un aizstāvja veiksmē. Ekstremālās situācijās vīriešiem (tāpat kā senāk tuvcīņā) sakāpj asinsspiediens un asinīs nonāk milzīgs daudzums adrenalīna, kas rada pašiem nekontrolējamu emociju sprādzienu. Bez

tam, milzīga loma tajā ir vīrišķajam hormonam testosteronam (agresijas hormonam), kas stiprā dzimuma pārstāvjiem izstrādājas lielos daudzumos. Tikmēr sievietēm stresa situācijās adrenalīns paliek normas līmenī vai paaugstinās pavisam nedaudz, bet nelielais testosterona daudzums tiek neitralizēts ar estrogēnu, līdz ar to viņas ir mierīgākas un mazāk pakļautas pēkšņām agresijas izpausmēm.

Arī uz savām personīgajām kļūdām vīrieši un sievietes reaģē dažādi. Tās sevī pamanot, sievietes pēc iespējas ātrāk cenšas laboties un samērā viegli piekrīt cilvēkiem, kas uz tām norāda, lai arī sliecas meklēt sev attaisnojumus, pamatojoties ar laika, spēju, zināšanu un iemaņu trūkumu. Vīrieši parasti pretojas un ļoti necieš, ka viņiem norāda uz kļūdām, īpaši, ja to dara viņu sievas. Pat ja viņi sevī klusībā apzinās, ka viņiem nav taisnība, vienalga turpinās palikt pie sava, kaut vai tādēļ vien, ka ir vīrieši. Jāsaka, ka tieši sievietes spēja atzīt savu vainu atver viņas sirdi Labajai Vēstij, kas lielai daļai vīriešu ir milzīga problēma.

Sievietes ļoti ņem pie sirds nekārtības laulības un ģimenes dzīvē, meklē to iemeslus un pieliek visas pūles, lai atrastu izeju no šī stāvokļa. Attiecībās ar saviem tuviniekiem un sev svešiem cilvēkiem viņas ir žēlsirdīgākas, atsaucīgākas un līdzjūtīgākas. Turpretim, vīrieši daudz retāk aizdomājas par savstarpējām attiecībām, nesteidzas tās savā starpā apspriest, un nav tik ieinteresēti savu sievu un bērnu jūtās. Viņi ir daudz vienaldzīgāki pret citu problēmām, skumjām un sarūgtinājumu, izvēloties to nelaist savā sirdī, vai arī pieņemot nogaidošu pozīciju.

Vīriešiem un sievietēm ir atšķirīga loģika un domāšanas veids. Vīrieši domā plašāk, bet sievietes asi saredz detaļas un sīkumus, kurus pirmie vispār nepamana. Sievietēm raksturīga koncentrēšanās uz sevi – kā viņas jūtās, kas ar viņām notiek, un ko viņas pārdzīvo, savukārt, vīriešiem šāda rakāšanās sevī un savās sajūtās ir pilnīgi neraksturīga. Vīriešiem interesē konkrētas lietas, bet sievietēm – cilvēku savstarpējās attiecības. Vīrieši labāk visu pārdomā klusējot. Sākumā viņi domā un izsver, pēc tam pieņem lēmumu un tikai pēc tam par to runā, bet sievietes domā skaļi (t.i. domā

un runā vienlaicīgi), ko pirmie uztver kā tukšu plāpāšanu. Ne jau velti daudzi vīrieši šajā situācijā nonāk pie jautājuma: “Interesanti, kad viņa domā, ja visu laiku runā?”

Arī sajūtas un uzskati par personīgajām attiecībām vīriešiem un sievietēm nesakrīt. Sieviete pastāvīgi vajadzīgs kontakts ar mīloto cilvēku un apliecinājumi, ka viņa viņam ir vajadzīga un dārga. Viņai vajag viņu redzēt un pieskarties, jo viņai svarīgas emocijas, bet vīrietim vajag, lai viņa vienkārši būtu viņam blakus. Piemēram, viņam ir ļoti svarīgi, lai sieva viņu gaida mājās ar vakariņām, un ja tas kādu iemeslu dēļ nenotiek, viņš apvainojas. Sieviete uzskata, ka izrāda mīlestību un rūpes par vīru, ja pastāvīgi interesējas par viņa pašsajūtu un grib zināt, kur viņš atrodas un ar ko nodarbojas. Bet vīrieti tas nervozē, jo viņš uztver tādu uzvedību kā kontroli un spiedienu. Sieviete uztraucas, ja mīļotais vēlu atgriežas mājās un apvainojas par viņa neizpratni, bet vīrietis uzskata, ka, ja viņa viņu mīl, tad viņai jābūt gaidīt un vienmēr jāpriecājas par viņa ierašanos. Vīrieša psiholoģija ir tāda, ka rīcība un darbi viņam nozīmē nesalīdzināmi daudz vairāk nekā viskaistākie un cēlākie vārdi.

Te nāk prātā stāsts par kādu padzīvojušu fermeru pāri. Acīmredzot, sievai tik ļoti pietrūka sava mūžam saimniecībā aizņemtā un nerunīgā vīra uzmanības, ka vienu dienu viņa tieši viņam noprasīja, vai viņš viņu vispār mīl. Apstājies kā iemiets, viņš pārsteigts iesaucās: “Par ko tu runā!? Vai tad es tev pirms mūsu kāzām, jau divdesmit astoņus gadus atpakaļ neteicu, ka tevi mīlu, un kopš tā laika nekad neesmu tevi pametis? Vai ar to nepietiek, ka tu man tagad uzdod tik muļķīgu jautājumu?” Kaut ko līdzīgu nācās dzirdēt arī man, kad uz jautājumu, kādēļ viņš izvairās runāt par savām jūtām, mans vīrs izbrīnas pilns atbildēja: “Ja mana uzvedība tev liek šaubīties par manām jūtām, tad priekš kam visi skaistie vārdi par mīlestību!” Tādi ir vīriešu stereotipi un viņu loģika.

Visiem zināms, ka sievietēm patīk parunāties, dažkārt pārkāpjot visas robežas, kas no seniem laikiem tiek uzskatīts par viņu vājību. Taču viss slēpjas tajā, ka vajadzība sarunāties viņām ir pusotras reizes lielāka nekā vīriešiem. Tieši šī īpašība daudzās ģimenēs kļūst par daudzu nesaprašanos,

pārmetumu un konfliktu cēloni. Parasti vīrs dienas gaitā apmierina savu vajadzību sarunāties, taču sievietei iespējas sarunāties pastāvīgi pietrūkst. Tādēļ viņa cenšas šo trūkumu aizpildīt, zvanot un runājoties ar citiem cilvēkiem, un bieži sastopas ar pilnīgu neizpratni no vīra puses. Sievietēm ir svarīgs komunikācijas process, vīrietim - tās rezultāts. Satiekoties ar citiem vīriešiem, vīriešiem patīk runāt par saviem panākumiem, savukārt, sievietes cita citai stāsta par savām problēmām.

Tiekoties ar cilvēkiem, sievietes parasti runā pirmajā personā, bet vīrieši izvēlas neitrālu bezpersonisku formu. Savā runā vīrieši precīzāk un pareizāk lieto darbības vārdus, bet sievietes īpašības vārdus. Sievietes mīl lietot nepabeigtus teikumus, uzdod vairāk jautājumu, lieto labojumus, atrunas un precizējumus. Vīrieši izsaka savas domas daudz īsāk un lakoniskāk, izvairās no detaļām un neielaižas sīkumos. Viņiem bieži ir grūtības aprakstīt savas jūtas, taču viņi daudz precīzāk un pareizāk apraksta notikumus.

Sievietes ir spējīgas daudz ilgāk uzmanīgi uz klausīt otru cilvēku, turpretim, vīrieši jau pēc 15-20 sekundēm ir gatavi dot atbildi (īpaši ja sarunājas ar savu sievu), nenoskaidrojot visu saņemto informāciju. Pateicoties savai intuīcijai, sievietes sarunā jūt starpību starp to, ko viņām saka un to, ko runātājs ar pateikto domā. Viņām ir pārsteidzošas spējas pamanīt un atšifrēt mīmiku, žestus, pozas un ķermeņa valodu, ko partneris sarunas laikā neapzināti lieto, nododot savu stāvokli. Vīrieši tādām lietām reti pievērš uzmanību, bet ir daudz kritiskāki pret saviem sarunu biedriem.

Sieviete biežāk nekā vīrietis smaida un ir daudz atsaucīgāka pret cilvēkiem, kas viņai nepatīk. Viņa labprāt uztur tuvas attiecības ar saviem draugiem, dalās ar viņiem priekos un bēdās, raizēs un cerībās. Un tas ir tādēļ, ka viņas smadzeņes ir veidotas, lai strādātu ar tieši šādu informāciju. Arī sievietes intuīcija ir tiešs šādas cilvēku komunikācijas rezultāts. Un tā kā sieviete augstu vērtē savstarpējo saprašanos, nav brīnums, ka viņas labāko paziņu lokā ir galvenokārt sievietes. Toties vīrietis nāk no citas pasaules. Tādēļ, ka viņa smadzeņes skaidri sadalītas atsevišķās zonās, viņš ir par sevi pārliecinātāks, mērķtiecīgāks, uzstājīgāks, cietāks un izlēmīgāks.

Viņam ir ļoti interesanti izprast lietu struktūru, kādas tās ir, kā funkcionē un kā tiek pielietotas, tādēļ viens no biežākajiem vīriešu hobijiem ir dažādi mehānismi un ierīces. Un tā kā tas interesē galvenokārt stiprā dzimuma pārstāvjus, tad, attiecīgi, vīrieša labākie draugi parasti ir vīrieši.

Kas attiecas uz intelektu (cilvēka spriešanas spējas, vārdu krājums, erudīcija, orientēšanās dažādās dzīves jomās, zināšanu līmenis, prasme risināt problēmas, spējas sasniegt nospraustos mērķus utt.) tad ilgu laiku valdīja uzskats, ka šeit starp dzimumiem nav būtisku atšķirību. Tomēr britu zinātnieku pēdējās desmitgades psiholoģiskie pētījumi pierādīja, ka vīrieši tomēr ir gudrāki par sievietēm, kas izskaidrojams ar to, ka vīriešu smadzenes ir vidēji par 10% lielākas nekā sievietēm, un tas tad arī nosaka lielākas prāta spējas.

Kā pierādījums tam ir dati, ka vīrieši ar izteikti augstu intelekta koeficientu sastopami daudz biežāk, nekā sievietes. Starp augsti izglītotiem cilvēkiem vīriešu ir divas reizes vairāk, bet starp ģēnijiem – piecarpus reižu vairāk, nekā sievietē. Arī Nobela prēmijas saņēm galvenokārt vīrieši, nevis sievietes. Tomēr šajos salīdzinājumos eksistē viens “bet”. Kamēr sievietēm izcili augsti un arī izcili zemi intelekta rādītāji sastopami salīdzinoši reti, paliekot tuvu vidējam rādītājam, vīriešu intelekta diapazons biežāk variē no pārcilvēciskas apdāvinātības un neticami augsta intelekta līdz garīgai nepilnvērtībai un atpalicībai.

Tādēļ jautājumos, kas attiecas uz vīriešu un sievietēšu intelektu, ne visu var izskaidrot ar smadzeņu izmēru. Šo secinājumu apstiprina fakts, ka jebkuru iedzimtu cilvēka talantu un apdāvinātību nosaka nevis kopējā smadzeņu masa, bet konkrētu smadzeņu sektoru masa. Tā piemēram, cilvēka, par redzi atbildīgā smadzeņu zona, var variēt no trīs līdz sešiem tūkstošiem kubikmilimetru. Attiecīgi, cilvēks ar mazām smadzenēm, bet lielu redzes atbildīgo smadzeņu zonu, būs mākslinieks vai izcils mākslas vērtētājs, kamēr personība ar lielām smadzenēm, bet mazu redzes atbildīgo smadzeņu zonu, nekad neiemācīsies apbrīnot mākslas darbus.

Ārēji pretējā dzimuma pārstāvjus savstarpēji pievelk tieši atšķirīgais. Vīrietis saskata ska istumu sievietes noapaļotajās

formās, jo paša augums ir stūrainis, bet sievietes apbrīno stiprus muskuļus, platus plecus un šaurus gurnus komplektā ar draudzīgumu, uzmanību un pieklājību. Vīrietim sievietē patīk trauslums, šarms, miers, maigums, pieklāvība un piekāpība, kas viņam pašam ļauj justies kā varonim, jo viņš ir stiprs, drosmīgs, reizēm bezjūtīgs, nepacietīgs, rupjš un pašpārliecināts.

Maigums ir dabiski iedzimta sievietes īpašība, kas īpaši pievelk vīrieti tieši tādēļ, ka savas sirds dziļumos viņš pēc tā visvairāk ilgojas.

Arī mīlestības jautājumos vīrieši un sievietes ir ļoti dažādi: kur vieniem ir fiziska un jutekliska orientācija, otrām – emocionāla. Tas nozīmē, ka stiprā dzimuma pārstāvjiem svarīgs vizuāls efekts un miesīga tuvība, bet vājajam dzimumam – viņām parādītā uzmanība, sapratne un labvēlīga attieksme. Jāsaka, ka visiem zināmā teorija, ka vīrietis mīl ar acīm, bet sieviete ar ausīm, tikai pa pusei ir patiesa. Ja runā, ka sieviete mīl ar ausīm, tad domā viņai teiktos maigos vārdus. Taču patiesībā sievietei nav tik svarīgi, **ko** vīrietis viņai saka, bet **kā** viņš to saka. Uztverot balss intonāciju un tembru, runāšanas manieri, pauzes starp vārdiem un vērojot sejas izteiksmi, sieviete labi jūt, cik patiesi savos izteikumos viņš ir. Sieviete īpaši valdzina zema nosvērta balss un nedaudzas izmeklētas frāzes. Toties vīrieši, lai arī nav bezjūtīgi, emocijām piešķir daudz mazāku nozīmi. Tai laikā, kad sievietes sapņo par romantisku mīlestību un ilgojas, lai viņas apbrīnotu, vīrieši grib justies pieņemti, gaida atzinību un necieš spiedienu.

Tā arī vadmotīvi ģimenes veidošanai abiem dzimumiem ir atšķirīgi. Stājoties laulībā, vīrietis pirmajā vietā liek regulāru dzimumdzīvi, un tikai pēc tam vajadzību pēc palīga, sievas rūpes un gādību, bērnu dzemdēšanu, mājas mieru un dzīves nostabilizēšanos. Viņš tiecas pēc neatkarības un par savu galveno pienākumu uzskata ģimenes finansiālu nodrošināšanu. Taču sieviete ilgojas pēc glāstiem, maiguma, garīgas tuvības, dvēseļu saskarsmes, uzticama dzīvesbiedra, kas spēj kļūt viņai par drošu balstu, par mīļumu un prieku intīmajā dzīvē, bērniem un materiālo labklājību. Tādas atšķirības mērķos un prioritātēs ietver sevī neizbēgamu konfliktu un

padara dzimumu savstarpējās attiecības no vienas puses ļoti pievilcīgas, no otras – smagu domstarpību, problēmu un savstarpējās vilšanās pilnas.

Neskatoties uz to, ka sievietē apveltīta ar enerģētiskām, informācijas apstrādes, psiholoģiskām un arī dažām fiziskām un fizioloģiskām priekšrocībām, sabiedrībā, kur augstu tiek vērtēta aktīva un uz pārmaiņām vērsta pozīcija, vadošo lomu viņa tomēr atstāj vīrietim. Šāda otršķirīga loma viņai tika piešķirta jau pie pasaules radīšanas, kas vēlāk vēstures gaitā nostiprinājusies, kļūstot par sabiedrības normu. Un tas ir pilnīgi saprotams. Jo, lai izpildītu viņai no iesākuma paredzēto galveno uzdevumu – cilvēces turpināšanu uz zemes (bērnu dzemdēšana un audzināšana, ģimenes pavarda uzturēšana, mājas solis un tik daudz kas cits), tas prasa no sievietes tādu uzupurēšanos un pašatdevi, ka viņai parasti neatliek spēka un laika, lai gūtu ievērojamus panākumus savā profesijā vai ieņemtu vadošu lomu sabiedrībā. Tikmēr, vīrietis, būdams nespējīgs dzemdēt bērnus, cīnās par varu un atzinību, radot kaut ko jaunu zinātnē, mākslā, uzņēmējdarbībā un sabiedrībā. Ar savu sakāpināto vēlmi pašapliecināties, viņš metas darbā, zinātniskajos pētījumos, dažādos tehniskos risinājumos, radošajā darbībā un visdažādākajos hobijos.

Tādā veidā, vīrietis un sieviete – tās ir pēc būtības divu tipu personības, kuru iekšējā pasaule ar savu dzīves pieeju un uzskatiem pārstāv pilnīgi atšķirīgas kultūras. Tomēr šīm atšķirībām nevajadzētu radīt konkurenci, bet gan savstarpēji papildināties, tieši tādēļ, ka šīs atšķirības padara abus dzimumus vienu otram neaizstājamus. Ar to, kas pietrūkst vīrietim, bagātīgi ir apveltīta sieviete, bet tas, kas trūkst viņai, ar uzviju ir piešķirts vīrietim. Šīs patiesības apzināšanās gan vienai gan otrai pusei ļaus mierīgāk uztvert lietas, kas aizvairo un satrauc savstarpējās attiecībās un kopdzīvē. Ja sievietes samazinās prasības pret vīru klausīšanās un uztveres spējām, bet vīrieši sāks parādīt vājam dzimumam vairāk pacietības, mīlestības, sapratnes un piekāpības, samazināsies problēmas savstarpējās attiecībās, laulībā un ģimenē. Izrādīt nepacietību un dusmas pret vīrieti par to, ka viņš izturas kā vīrietis, vai pret sievieti, ka viņa uzvedas kā sieviete, ir tikpat

nejēdzīgi, kā dusmoties uz vēju vai sliktiem laika apstākļiem tā vietā, lai, ārā ejot, siltāk saģērbtos.

Tagad, pēc nelielas ekskursijas vīrieša un sievietes anatomijā, fizioloģijā un psiholoģijā, pievērsīsimies pašam galvenajam, kādēļ mēs vispār par to runājam. Kā redzams, neaptverami gudrais Radītājs ir izveidojis vīriešus un sievietes gan līdzīgus, gan atšķirīgus tieši tādēļ, lai vienam otru papildinot, viņi būtu savstarpēji neaizvietojami. Radītāja vārdi, ko Viņš teica pie pasaules radīšanas: “nav labi cilvēkam būt vienam” attiecas ne tikai uz vīrieša nepieciešamību pēc fiziskas un garīgas tuvības ar līdzvērtīgu cilvēku, bet arī pēc papildināšanās ar to, kas viņam pēc dabas nav dots. Jo Dievs labi zināja, **kas** vīrieti un sievieti mudinās noslēgt laulības savienību, lai atrodot pielietojumu visām viņos ieliktajām kvalitātēm, īpašībām un spējām, savstarpēji bagātinoties un papildinoties, starp viņiem veidotos pilnīga harmonija. Šajā vīrieša un sievietes predestinācijā ielikta mūsu cilvēciskajam prātam neaptverama Dieva gudrība.

Ir ierasts domāt, ka vīrieti un sievieti viens otram iepazīs, ja viņš vieno kopīgas intereses un arī citādā ziņā viņi ir līdzīgi. Laulību aģentūras un iepazīšanās dienesti (mūsdienās arī sociālo tīklu algoritmi), izvēloties potenciāli veiksmīgu pāru kandidatūras, kā likums, balstās uz intelektu saderību, līdzīgām rakstura īpašībām, hobijiem, tieksmēm, gaumi u.tml. Tomēr prakse pierāda, ka daudzas no šādā veidā izveidotajām ģimenēm izšķiras, nonākot pie secinājuma, ka raksturu nesaderības dēļ nespēj dzīvot kopā. Dievam šajā jautājumā no paša sākuma ir pilnīgi cita pieeja. Viņš savieno nevis līdzīgus, bet gan ļoti atšķirīgus cilvēkus, katrā no viņiem ieliekot tikai daļu no pilnvērtīgai zemes dzīvei nepieciešamajām īpašībām, spējām un kvalitātēm, kas pastāvīgi prasās pēc papildināšanas. Tēlaini izsakoties, divu pretpolu savienība, kurā viens papildina otru, funkcionē pateicoties zobrata principam. Jo zobrati griežas sazobē tieši tādēļ, ka tur kur vienam ir izvīrījums, otram ir robs. Tādā veidā Dievs vīrieti un sievieti radīja kā sava veida “zobratu”, lai esot laulībā viens ar otru, viņi pieslīpētos par vienu nedalāmu mehānismu.

3. nodaļa

Dievišķā siržu harmonija

Dieva ieliktais atšķirības vīrietī un sievietē veido visus vajadzīgos nosacījumus, lai starp abiem dzimumiem būtu tā brīnišķīgā harmonija, kas var veidoties tikai starp būtņēm, kas viena otru savstarpēji papildina un bagātina. Jo harmonija ir samērīgums, noturība un saderība kaut kā salikumā ar ko citu. Izpaužoties ausij tīkamā brīnumainā skaņu plūdmā mūzikā, pārsteidzošā krāsu paletē glezniecībā, harmonija izpaužas arī divu bezgala mīļu un tuvu cilvēku kopdzīvē kā apbrīnojama viņu dvēseļu radniecība un savstarpējās uzticības pilnas attiecības.

Ja runājam par cilvēku dzīvi, tad attiecības starp vīrieti un sievieti vienmēr bijušas un paliks dzīvības un nāves jautājums. Tas arī ir saprotams, jo dzīvības turpināšana uz zemes nav iespējama bez miesiskas tuvības starp pretējā dzimuma pārstāvjiem. Ne velti no paaudzes paaudzē tiek nodots spārnotais teiciens, ka “pasauli virza mīlestība”, ko unisonā papildina 19.gadsimta angļu dzejnieka un filozofa Roberta Brauninga teiktais: “Iznīciniet mīlestību un mūsu zeme pārvērtīsies kapos.” Mīlestības vienoti, vīrietis un sieviete veido ģimeni, kas ir sabiedrības pamats un pirmšūna, no kuras dzīvotspējas atkarīga jebkuras valsts un cilvēces pastāvēšana kopumā.

Tāda mīlestība neveidojas, egoistiski apmierinot personīgās vēlmes un vajadzības, bet gan pilnīgā sevis nodošanā savai otrai pusei, kas vislabāk un pilnīgāk parādās laulības dzīvē. Tādu mīlestību ir jāmācās, tajā jāpildveidojas un jāaug, to savstarpēji jāizrāda un jāsaņem tā, lai radītu ap sevi nesavtīgas, pāri plūstošas mīlestības atmosfēru.

Lai saglabātu šo brīnišķīgo sajūtu laulībā, ir svarīgi noteikt sev pareizas prioritātes – izvirzīt un praksē pielietot to, uz kā balstās patiesa mīlestība, un kas tai ir pats svarīgākais. Ņemot vērā to, ka katrs cilvēks sastāv no gara, dvēseles un miesas, harmonija laulības dzīvē ir sasniedzama, ja tajā ir trīs galveni faktori:

1. Gara vienotība;
2. Dvēseles vienotība;
3. Fiziskā (miesas) vienotība.

Gara vienotība – tā ir laulāto dzīvošana vienā garā, ja viņi vienādi saprot Svēto Rakstu patiesības, un ja viņiem ir viena pieeja to piepildīšanai. Kā likums, šādā kopībā vīram un sievai ir vieni dzīves plāni, mērķi un vēlme tos sasniegt. Viņiem ir kopīgas lūgšanas un garīga sadraudzība, viņi vienādi izturas pret grēku un kopā apmeklē vietējās draudzes sapulces. Bet īpaši viņus satuvina kopīgs darbs vai kalpošana Dieva druvā, kur viņi viens otram ir palīgs un atbalsts, dalot gan priekus, gan neizbēgamās bēdas. Kopīgs darbs Dieva vīna dārzā viņiem kļūst par galveno viņu siržu dievišķās harmonijas daļu, palīdzot sasniegt dzīves piepildījumu.

Garīgās vienotības pamatā ir katra laulātā personīgās attiecības ar To Kungu, pie Kura viņi nāk pēc padoma ar visiem saviem jautājumiem un vajadzībām, jo neviens cits, bet tieši Viņš ir viņu laulības savienības dibinātājs, ģimenes galva un vadītājs.

Tikai tāda nesaraujama vīra un sievas saikne ar Dievu ir pilnvērtīgas kristiešu laulības ķīla. Bez tās laulībai nav droša pamata, un tā ir pakļauta nebeidzamiem sātana uzbrukumiem, kas to vien dara, kā cenšas to novājināt un sagraut.

Tādēļ Dieva Vārds brīdina jaunos kristiešus nestāties laulībā ar neticīgiem cilvēkiem vai ar tādiem, kam ir būtiski atšķirīga ticības izpratne, uzskati un principi. Ne velti Bībelē ir teikts: “Nevelciet svešu jūgu kopā ar neticīgiem. Jo kāda daļa ir taisnībai ar netaisnību? Kas ir gaismai kopējs ar tumšību. Kā Kristus savienojams ar Beliaru, vai ir kāda daļa ticīgajam ar neticīgo?” (2. Korintiešiem 6:14-15)

Dvēseļu vienotība – tā ir dvēseļu radniecība, divu tuvu cilvēku spēja vienādi domāt, spriest, just, reaģēt, vērtēt, pārdzīvot un līdzīgi just. Ar to saprotam mums dārga cilvēka rakstura un dvēseles dziļu pazīšanu, viņa iekšējās pasaules pieņemšanu un gatavību apmierināt viņa vajadzības. Dvēseļu vienotība ietver sevī emocionālo un intelektuālo kopību.

Emocionālā kopība – tā ir saderība jūtu izpaušmēs, atklātība, uzticēšanās un dabiskums bez spriedzes, uzspēlētības

un izlikšanās divu tuvu cilvēku savstarpējās attiecībās; prasme dzīvot un just līdzī otru priekiem un bēdām.

Emocijas ir cilvēka dvēseles spogulis, kas parāda viņa īpašo iekšējo pasauli. Tās mēdz būt pozitīvas un negatīvas, parādot mūsu attieksmi pret mūsu dzīvē notiekošo. Ir prieki un bēdas, pacietība un nepacietība, miers un trauksme, miermīlīgums un naidīgums, dzīvesprieks un nomāktība, gara možums un izmisums, pārlicība un šaubas, mīlestība un naids, un vēl daudzi citi pārdzīvojumi. Lai laulības dzīve būtu laimīga, ir jāpazīst laulātā drauga emociju pasaule un jāiemācās apvaldīt savas personīgās emocijas, izpaužot tās tādā veidā, kas nesagādā otrai pusei ciešanas. Tādēļ ir jāiemācās izpaust emocijas tā, lai laulātais tās saprastu un pieņemtu, bet netiktu satraukts.

Bībele mūs māca kontrolēt savas emocijas, neļaujot sātanam tās izmantot, lai sabojātu attiecības ar mums tuviem cilvēkiem: “Priecājieties ar priecīgajiem, raudiet ar tiem, kas raud” (Romiešiem 12:15), “Bet tagad visu to atmetiet: dusmas, ātrsirdību, ļaunprātību, zaimus un nekaunīgas runas, kas ir jūsu mutē.” (Kolosiešiem 3:8), “Dusmīgais cilvēks parasti uzsāk rāšanos, pacietīgais turpretī izlīdzina nesaskaņas” (Salamana pamācības 15:18) “Zinīgais baidās un izvairās no ļauna, nepraša turpretī, ne par ko nebēdādams, drāžas tik cauri” (Salamana pamācības 14:16), “Dusmās neapgrēkojieties, lai saule nenoriet, jums dusmojoties” (Efeziešiem 4:26).

Uzskatu, interešu, dzīves principu un zināšanu līmeņa saskaņa starp laulātajiem veido intelektuālo kopību. Ar to saprotam arī laulāto abpusēju cieņu un ieinteresētību vienam otrā, kopīgu tiekšanos uz sevis pilnveidošanu un garīgu bagātināšanos, centienu, plānu un mērķu saskaņu, kā arī līdzīgu attieksmi pret dažādām dzīves parādībām. Lai arī profesijai, izglītībai un intelekta līmenim laulībā nav tik liela nozīme kā emocionālajai tuvībai, taču ir situācijas, kad pārāk lielas atšķirības liek sevi manīt, pat ja laulātie mīl viens otru.

Fiziskā kopība ietver sevī vecumu atbilstību, ķermeņa uzbūvi un laulāto intīmās vajadzības.

Ar vecumu atbilstību saprotam līdzīgu gadu skaitu vai saprātīgu vecumu starpību starp vīru un sievieti, kam

nevajadzētu pārsniegt dažus gadus. Šim ieteikumam vērts sekot kaut vai tādēļ, ka dažādos sava dzīves ceļa posmos cilvēkiem ir dažādi uzskati, intereses, tieksmes un fizioloģiskās vajadzības. Arvien biežāk sastopamās laulības, kurās viens no laulātajiem ir piecpadsmit, divdesmit vai vairāk gadu vecāks par otru, pakļautas dažādām problēmām un ģimenes konfliktiem. Jo laulātie, kuri pēc vecuma atbilst tēvam un meitai vai mātei un dēlam, diez vai atbildīs viens otram visos dažādajos dzīves aspektos. Arī bērni, kas piedzimst šādiem laulātajiem, cieš no būtībā dažādu paaudžu pretrunīgās audzināšanas.

Atbilstība ķermeņa uzbūvē nozīmē, ka vīram, kas ir ģimenes galva un balsts, attiecībā pret sievu ārēji un fiziski jāizskatās piemērotam. Vēsturiski ir izveidojies tradicionāls priekšstats, ka sievietai jābūt mazākai par vīru vai arī vienā augumā, kaut arī tas nenozīmē, ka mazāka auguma vīrietis nevarētu būt laimīgs laulībā ar lielāka auguma sievieti. Dzīvē, laiku pa laikam sastaptie piemēri, tam ir apstiprinājums.

Lai arī saskanīgam pāra vecumam un laulāto miesas būves atbilstībai nav mazsvarīga loma, galvenais pamats fiziskajai kopībai nav tas, bet gan harmonija dzimumdzīvē, t.i. vīra un sievas abpusēja fizioloģiska un psihiska apmierinātība ar viņu intīmajām attiecībām. Tieši šī laulības savienības puse ir labākais dvēseles labklājības un emocionālā klimata rādītājs ģimenē. Mīlošu laulāto intīmās attiecības sniedz lielu psihoemocionālu lādiņu un stimulē organisma dzīvības procesus, tādēļ šai kopdzīves pusei ir noteicošā nozīme. Ja vīram un sievietei rodas problēmas intīmajās attiecībās, tas uzreiz iespaido visas pārējās laulības puses.

Ņemot vērā, ka intīmās attiecības laulības dzīvē ir ļoti svarīgas, šai tēmai veltīsim grāmatas sesto un septīto nodaļu, bet tagad atgriezīsimies, lai vērtīgāk aplūkotu laulāto dvēseļu un intelektuālo vienotību. Jo mīlestība laulībā ir daudz dziļāka par prastu jutekliskumu, un vīra un sievas kopība ir kaut kas vairāk, nekā viņu miesiskā savienošana. Satraukumu, prieku, laimi, skaistumu un cēlumu laulāto attiecībās ienes ne tik daudz dzimumdzīve, kā garīgā, dvēseliskā un emocionālā tuvība. Jo, atbilstoši statistikai, no simts astoņdesmit

sešām stundām nedēļā precētie pāri intīmajās attiecībās pavada aptuveni pusotru, maksimums divas stundas, bet pārējais laiks paiet tajā, kas nosaka laulības dzīves kvalitāti.

Laulāto garīgā un dvēseles kopība brīnišķīgi parādās brīžos, kad viņi, atverot sirdi, mierīgi dalās viens ar otru pārdomās un dažādos pārdzīvojumos, nebaudoties, ka tiks pārprasti. Katra cilvēka dzīvē neizbēgamais sarūgtinājums, skumjas, trauksme, slimības, problēmas un vilšanās ir daudz vieglāk panesamas, ja jūti sapratni un atbalstu no paša tuvākā cilvēka. Apziņa, ka blakus ir kāds, kas grūtā brīdī nenosodīs, neatstums, nenovērsīsies, bet izdarīs visu iespējamo, lai palīdzētu un atvieglotu tavu stāvokli, kļūst ne tikai par mierinājumu, bet arī par jauna spēka avotu. Tieši tas padara divus pēc būtības dažādus cilvēkus tik mīļus un tuvus vienu otram. Nav nekā vērtīgāka par drošu atbalstu no dzīvesbiedra, īpaši, ja viņš ir cilvēks, kuram var pilnībā uzticēties un uz kuru bez raizēm paļauties. Tomēr tāda sirsnība, savstarpēja sapratne un uzticēšanās nerodas pati no sevis uzreiz pēc laulībām, bet izveidojas pamazām, atbilstoši tam, cik ļoti abi laulātie meklē un atrod ceļu viens uz otra sirdi.

Lai vīrs ar sievu **garīgi satuvinātos**, svarīga loma, pirmkārt ir kopīgām lūgšanām, kuras vēlams ieviest kā ģimenes tradīciju jau pašā laulības dzīves sākumā. Bez tam tās nedrīkst būt uzspiestas, un tām jānotiek brīvprātīgi pēc abu laulāto savstarpējas vienošanās. Īpaši vērtīgas ir laulāto aizlūgšanas dzīves brīžos, kad viens no laulātajiem pārcieš iekšējas cīņas, kārdinājumus, garīgu nespēku vai miesas slimības. Un lūgt To Kungu pēc palīdzības un žēlastības laulātajam var ne tikai vārdos izteiktā lūgšanā, bet arī mēmi saucot uz Viņu no dvēseles dziļumiem. Tā vai citādi tas kļūst par svētību un lielu atbalstu, piešķirot vīrišķību turpināt garīgo cīņu un atvairot sātana uzbrukumus.

Kopīgu lūgšanu nav ieteicams izmantot, lai vārdos ietērtu to, ko citādi laulātais nebūtu gatavs uzklaut (sūdzības, sevis žēlošanu, padomus, brīdinājumus u.tml.) Tas var novest pie tā, ka otra puse sāks izvairīties no kopīgām lūgšanām vai vispār atteiksies no tām. Līdzīgi darbojas arī lūgšanā ietērpta kritika, ko vīrs vai sieva otram izsaka par

pārmērīgi ilgu lūgšanu vai ieslīgšanu detaļās. Tas vērtējams, kā ļaunprātīga lūgšanas izmantošana nepareiziem mērķiem.

Laulāto vakara lūgšana var būt tas brīdis, kad vīrs un sieva atzīstas Dievam un viens otram dienas laikā pieļautajās kļūdās un grēkos, nožēlojot tos un lūdzot piedošanu. Diemžēl, katram no mums to ir grūti izdarīt tā iemesla dēļ, ka mēs baidāmies pazaudēt paša dārgākā cilvēka mīlestību, atzīšanu un cieņu. Tomēr bailes te nebūtu vietā, jo šāda rīcība saprātīgā cilvēkā rada tieši pretēju reakciju. Apzinoties savu ne taisnumu un atzīstot pieļautās kļūdas mēs paceļamies otra acīs, un mūsu mīlestība citam pret citu kļūst dziļāka un jēgpilnāka. Jo mēs visi esam tikai cilvēki un varam kļūdīties, tādēļ paciešot dzīvesbiedra vājības un nepilnības, mēs ne tikai iemantojam viņa personā uzticamu un pateicīgu draugu, bet arī mācāmies būt iejūtīgi, sirsnīgi un pazemīgi. Vīri un sievas nav konkurējoši sāncenši, bet divi paši tuvākie cilvēki. Lai kļūtu par īstu svētību viens otram, viņiem nepieciešams cienīt un mīlēt vienam otru, lūgties vienam par otru un mācīties vienam no otra.

Vīru un sievu garīgi vieno arī mierīga laulības, ģimenes un citu sadzīvīsku problēmu apspriešana un kopā atrastie ceļi to risināšanai. Labs stimul savstarpējai sapratnei un abpusējai garīgai bagātināšanai var būt arī viedokļu apmaiņa par garīgi celsmīgu literatūru, dzirdētu svētrunu vai kādu ģimenē vai draudzē piedzīvotu notikumu. Taču nedrīkst aizmirst, ka dalīšanās savās domās nenozīmē tās pasniegt kā neapstrīdamas un vienīgās pareizās. Viedokļu apmaiņa ietver cieņpilnu otra cilvēka viedokļa uzklauššanu ar sekojošu viņa vārdu pārdomāšanu.

Ģimenes garīgajai dzīvei nav gatavu šablonu. Atkarībā no ģimenes locekļu interesēm, spējām un tieksmēm sadraudzību un saskarsmi ar To Kungu var organizēt kā kopīgu dziedāšanu un muzicēšanu, atsevišķu Bībeles fragmentu lasīšanu, interesantu un pamācošu atgadījumu pārrunāšanu u.tml. Galvenais, lai tas nepārvērstos par ārējās dievbijības formu – rituālu, kas drīzāk mērdē nevis atdzīvina dvēseli. Galu galā, ja cilvēks kaut ko dara tikai tāpēc, ka ir spiests to darīt, tas viņam nesagādā prieku un

patiesu gandarījumu, kas patiesībā ir garīgās komunikācijas galvenais mērķis.

Kā jau minēts iepriekš, no visiem ceļiem, kas laulātos garīgi satuvina, visuzticamākais un efektīvākais ir viņu kopīga kalpošana Tam Kungam un cilvēkiem. Tieši kopējs darbs Dieva druvā ienes laulības dzīvē īpašu Svētā Gara elpu un skaidri jūtamu svētību. Es runāju par to ar tādu pārliecību tādēļ, ka divdesmit piecu gadu garumā to piedzīvoju kopā ar savu vīru. Tiklīdz Tas Kungs mani aicināja rakstīt grāmatas un pēc tam arī uzsākt dvēseļu aprūpi, mans vīrs uzreiz pievienojās šai kalpošanai, kas ātri saliedēja mūsu sirdis un dvēseles. Vēlāk, kad tika dibināta misija “Dzīvie ūdeņi”, viņš kļuva par neaizstājamu grāmatvedi, kurš uzņēmās ne tikai šo pastāvīgo un rūpīgo darbu, bet arī visas mūsu dokumentācijas uzturēšanu vācu valodā. Kopš tā laika, atgriežoties no darba, viņš katru vakaru stundām ilgi sēž pie datora, lai nodrošinātu, ka visi nepieciešamie papīri ir ideālā kārtībā. Pieturoties pie sava garīgā kredo “katram jādara tas, uz ko Kungs viņu ir aicinājis”, Henrijs kategoriski atsakās būt par misijas vadītāju, dodot priekšroku vienmēr palikt ēnā.

Tas viss padara viņu par nenovērtējamu darba biedru un manu uzticamāko draugu, tāpēc es cenšos neko nedarīt, kamēr neesmu konsultējusies ar viņu, īpaši tādēļ, ka viņam piemīt apbrīnojama gudrība ar mūsu kalpošanu saistītu jautājumu risināšanā. Tieši šis savstarpējais atbalsts kalpošanā, sapratne un garīgā vienotība skaidri apliecina, ka mūsu laulība jau no paša sākuma bija Dieva griba.

Runājot par veidiem, kā panākt laulāto **garīgu tuvību**, liela loma šeit ir sirsnīgām sarunām, viedokļu apmaiņai par kopīgi piedzīvotiem notikumiem, mīļiem vārdiem un piešķirieniem, kopīgām pastaigām dabā vai mierīgai divvientulībai mājās. Laulātos ļoti satuvina visa veida savstarpēja palīdzība, gādība, uzmanības izrādīšana un daudz kas cits. Visu to kopā sauc par **mīlestības valodu**, kas katram laulātajam pārim ir atšķirīga, atkarībā no tā, kas visvairāk iepriecina vīru, un kas – sievu, galu galā sagādājot prieku abiem.

Dzīve rāda, ka sievietēm visvēlamākā mīlestības un uzmanības izrādīšana ir **verbālā komunikācija**. Man jāsaka, ka

ģimenes dzīvē tai patiešām ir liela nozīme. Daudzas laulības ir nabadzīgas un vārda pilnā nozīmē slimas tieši tāpēc, ka laulātie savā starpā nerunā, un visbiežākais iemesls tam ir interese un cieņas zaudēšana vienam par otru. Galu galā, ja mēs cilvēku augsti vērtējam, ir dabiski tiekties būt kopā ar viņu un sarunāties. Ja sieva var dalīties ar vīru it visā, kas ar viņu notiek, un runāt par lietām, kas viņu satrauc, bet vīrs var droši uzticēt viņai savus noslēpumus, tas ir labākais pierādījums, ka viņu laulība ir laimīga un piepildīta. Ja laulātajiem visu laiku jāslēpj vienam no otra patiesais lietu stāvoklis un katru dienu jātēlo teātris, uzdodot vēlamo par patieso, tad nevar būt runa par harmonisku laulības dzīvi. Šādas attiecības ir tikai mierīga līdzāspastāvēšana, nevis divu viens otram mīļāko un tuvāko cilvēku savienība, kurā abi ir viena sirds un viena dvēsele. Lai parādītu milzīgo komunikācijas nozīmi ģimenes dzīvē, izstāstīšu gadījumu no dvēseļu aprūpes prakses.

“Es tiešām neesmu skaudīga un spēju priecāties par citu cilvēku veiksmi un svētībām,” man stāstīja kāda jauna kristiete, cīnoties ar asarām. “Tomēr mani pārņēma skaudība, kad nejauši dzirdēju kļušu sarunu starp vienu mūsu draudzes māsu un viņas vīru. “Vai esi par kaut ko satraukta, mīļā?” – vīrs jautāja, pamanījis skumju ēnu sievas sejā. Uz to viņa atklāti izstāstīja vīram par nepatīkamu sarunu, kas tikko bijusi starp viņu un kādu pazīstamu sievieti. Uzmanīgi sievu uzklauzījis, vīrs maigi atzīmēja: “Zini, cilvēki ir ļoti dažādi, tāpēc arī spriež atšķirīgi. Neuztver tik personiski viņas izteikumus. Iespējams, šī bija viņas pirmā spontānā reakcija uz notikušo, un vēlāk viņa nožēlos savus vārdus. Mēģini vienkārši aizmirst šo notikumu. Es gan zinu, ka tu māki piedot un aizmirst.” Ar šiem vārdiem vīrs mīļi pieklāva sievu sev klāt, bet viņa, pieglaudusies viņa krūtīm, čukstēja: “Paldies, mīļais! Cik labi, ka tu esi blakus!”

“Redzot šo laulāto savstarpējās mīlestības, uzmanības un atbalsta ainu,” turpināja mana sarunu biedrene, “es saprotu, ka manās attiecībās ar vīru nekas tamlīdzīgs nav bijis. Reizēs, kad man ļoti vajadzēja ar viņu aprunāties par to, kas mani satrauca vai nomāca, viņš uzreiz mani pārtrauca: “Lūdzu, liec mani mierā! Man pašam pietiek problēmu arī

bez tavām sūdzībām. Bez tam, tu vienmēr pārspīlē. Lai nu kurš, bet es tevi labi pazīstu.” “Pēc šādiem vārdiem,” sieviete skumji pabeidza, “man pazuda jebkāda vēlme meklēt viņa atbalstu, un savas sāpes un aizvainojumu es izraudu naktīs spilvenā. Tādēļ mani pārņēma skaudība, ieraugot to, par ko pati biju pārstājusi pat sapņot.”

Otra mīlestības izpausme, ko sievas ļoti novērtē, ir **laiks, kas veltīts personīgi viņām**. Diemžēl, daudzu precētu pāru ģimenes dzīve paiet nebeidzamā steigā, aizņemībā un rūpēs tādā mērā, ka viņiem vienkārši neatliek laika tuvākajam cilvēkam – vīram vai sievai. Un, lai arī viņi dzīvo kopā, viņu dzīves ceļi paiet viens otram garām, bet attiecībās ienāk vēsums un pakāpeniska dvēseļu atsvešināšanās. Tas viss noved pie tā, ka cilvēki, kas kādreiz bijuši tuvi, dzīvo zem viena jumta, ēd pie viena galda, guļ vienā gultā un audzina kopīgus bērnus, bet jau sen kļuvuši viens otram sveši. Un tas sākas ar to, ka laulātie vairs necenšas saprast viens otru.

Kāds mācītājs kā liecību reiz minēja piemēru no savas dzīves, kas viņu burtiski šokēja. Viņš stāstīja, kā kādu dienu, kad viņi ar sievu bijuši ceļā, viņu saruna skārusi tēmu, kas senāk sievā raisījusi tikai pozitīvas emocijas. Bet tagad pēkšņi viņa izrādīja krasi negatīvu nostāju.

“Es tevi nesaprotu!” – iesaucās vīrs – “Visu laiku tev tas patika un nu pēkšņi kaut kas noticis, ka galīgi nepatīk!”

“Tas nav pārsteidzoši, ka tu to nepamanīji,” viņa atbildēja. “Galu galā tu mani nemaz nepazīsti.”

“Ko?!...” vīrs brīnījās. “Es tevi nepazīstu?!.. Kā tu man to vari pateikt pēc kopā nodzīvotiem astoņpadsmit gadiem?!..”

“Kāda tam nozīme, ka mēs esam tik ilgi kopā dzīvojuši,” sieva mierīgi atbildēja. – Cik daudz no šiem astoņpadsmit gadiem tu esi pavadījis kopā tieši ar mani? Vai vispār atceries pēdējo reizi, kad jautāji, kas notiek manā dvēselē? Galu galā tu vienmēr esi tik ļoti aizņemts ar savām lietām, ka tev vienkārši neatliek man laika.”

Sievas spontāni izmestie vārdi lika mācītājam pārdomāt viņu attiecības un to, cik viegli ir “pazaudēt” sava tuvākā cilvēka dvēseli.

Diemžēl, šādas attiecības starp laulātajiem ir kļuvušas izplatītas ne tikai pasaulē, bet arī starp kristiešiem un tiek uztvertas par kopdzīves normu. Pieņemot savu dzīvesbiedru kā pašsaprotamu, mēs viegli aizmirstam, ka viņam vai viņai ir vajadzīga uzmanība.

Nākamais mīlestības apliecinājums, kas sagādā prieku daudzām namamātēm, ir **vīra līdzdalība mājas darbos** un it īpaši viņa palīdzība virtuvē. Katra sieviete zina, cik daudz laika, pūļu un pacietības prasa ēdiena pagatavošana, trauku mazgāšana, veļas kārtošana, dzīvokļa uzkopšana un daudz kas cits, kas atkārtojas atkal un atkal – katru dienu, nedēļu pēc nedēļas, mēnesi pēc mēneša un tā visu mūžu. Protams, reti kurš vīrietis prot gatavot tik garšīgu ēdienu, kā spēj vairums sieviešu, taču piedāvāt savu palīdzību virtuvē nozīmē sniegt sievai īpašu prieku. Arī vīrs var paņemt putekļsūcēju un iztīrīt paklājus, izgludināt veļu, novākt traukus, iznest atkritumus vai izmazgāt grīdu. Tā var šķist pavisam neliela palīdzība, bet cik lielu pateicību un vēlmi atdarīt labu ar labu tā izraisa sievas sirdī!

Kādu ticīgu māsu pārsteidzis viņas vīrs, kurš no bērības bija audzināts ar domu, ka mājas solis nav vīriešu darīšana. Kādu dienu atgriezies no tāla ceļojuma, viņš ne vārda nesakot, ņēma un izgludināja veselu veļas kalnu, ko viņa bija izmazgājusi. Kad viņš to bija pabeidzis, viņš vēl sakopa un izmazgāja grīdas visā viņu lielajā dzīvoklī. Uz sievas izbrīnīto jautājumu, kas ar viņu noticis, un kas viņu pamudinājis uz tādu rīcību, viņš atbildēja, ka ceļojuma laikā nedēļu dzīvojis vienā ģimenē, kurā laulātie, atgriežoties no darba, kopā veikuši visus mājas darbus. Tas izskatījies tik harmoniski, radīja tik brīnišķīgu ģimenes atmosfēru un satuvināja abus tik ļoti, ka viņš nožēloja, ka nekad nav rīkojies līdzīgi, un nolēma sekot viņu piemēram. “Kopš tā laika,” sieviete beidza savu stāstu, “aiz pateicības par to man tā vien gribas iepriecināt vīru ar kaut ko patīkamu. Pārsteidzoši, bet man šķiet, ka viņš man ir kļuvis daudz mīļāks, un es pati sāku viņu mīlēt vairāk.”

Sievietei ir ļoti svarīgi **saņemt** mazus **uzmanības apliecinājumus**: ziedu pušķīti, mazu dāvaniņu par godu

svarīgam datumam, īsziņas ar mīlestības un pateicības vārdiem, mīļus pieskārienus un nejauši izmestas frāzes, piemēram: “Cik tu esi skaista!”, “Tev ļoti piestāv šī kleita”, “Tu tik garšīgi gatavo!”, “Esmu tik pateicīgs Dievam, ka tu man esi!”, “Tu izskaties nogurusi, tev vajag atpūsties. Varbūt varam iziet pastaigā?” un tamlīdzīgi. Var šķist, ka tie visi ir sīkumi, kam vīrieši nepievērš uzmanību, bet sievietēm tie nozīmē ļoti daudz, apliecinot, ka viņas ir mīlētas, novērtētas, un ka par viņām rūpējas, domā un vēlas sagādāt prieku.

Piemēram, mans vīrs zina, ka es neesmu saldummīle, bet man ļoti garšo “breceļi” (vācu tradicionālais ūdenskliņģeris, kas pārkaisīts ar sāli), tādēļ pie katras izdevības man tos pārku un, pārnākot mājās, smaidīdams noliek priekšā. Tieši tāpat, nesaprotot manu mīlestību pret istabas augiem, viņš daudzus gadus pacietīgi tos iznes uz mūsu balkona, lai gan uzskata, ka tie tikai maisās pa kājām. Un it kā ar to būtu par maz, viņš ik pa laikam pasniedz man brīnišķīgu rožu pušķi, kas mani nekad neatstāj vienaldzīgu. Saņemot šādu uzmanību un iecietību pret manām vājībām, man tā vien gribas viņam kaut ko garšīgu pagatavot vai uzcept, jo viņš nu gan man ir saldummīlis!

Sievas augstu vērtē arī **mierīgu un mīļu attieksmi pret viņām**: nosvērtu un draudzīgu toni, pacietīgu izskaidrošanu, spēcīgu vīrieša apskāvienu, kas dod jaunus spēkus, spēju mierināt un atbalstīt grūtos brīžos, kā arī gatavību palīdzēt. Stiprs vīrieša plecs ir tas, par ko sapņo katra sieviete, un kas viņai parasti ir visvairāk vajadzīgs. Šādā sapratnes, mīlestības, rūpju un uzmanības atmosfērā sieviete burtiski uzplaukst. Ne velti cilvēki saka, ka “labam vīram vienmēr ir skaista sieva”. Neatsaucīgs, rupjš, prasīgs, skarbs un neuzmanīgs ģimenes galva nogalina sievieti visu labo un, pirmkārt, pievilcību viņam kā dzīvesbiedram.

Bet tagad padomāsim par īpašībām, kuras vīrietis vēlētos redzēt savā dzīves partnerē. Un te pats pirmais un svarīgākais punkts ir **atzīt viņa autoritāti kā ģimenes galvai un noteicošo lomu mājās**. Vīrietim ir ļoti svarīgi, lai sieviete novērtē viņa labās īpašības un neizceļ un nepārmet viņam

to, kā viņam nav. Nevienam nepatīk, ka viņu nemitīgi “zāģē” un norāda uz trūkumiem. Šajā sakarībā kāda veca gudra sieva mēdza atkārtot: “Ja cilvēkam nemitīgi apgalvo, ka viņš ir cūka, tad beigu beigās viņš tiešām sāks rukšķēt”. Šis teiciens ir skarbs, tomēr tajā slēpjas neapšaubāma patiesība. Ja sieviete pastāvīgi apsūdz un vaino savu vīru, un vīrs sievietei atbild ar to pašu, tad ar laiku viņiem abiem nolaižas rokas, un viņi vairs pat necenšas laboties, jo ir pārliecināti, ka savam laulātajam vienalga nebūs labi.

Ticīgu laulāto galvenajam mērķim vajadzētu būt pastāvīgai vēlmei palīdzēt otram viņa svēttapšanā. Un jāķeras nevis pie pārmetumiem un apsūdzībām, bet jākoncentrējas uz labo, kas, neapšaubāmi piemīt katram no mums. Šis noteikums ir īpaši svarīgs sievietēm, kuras cenšas “uzlabot” savu vīru. Par to bija jāpārliecinās kristietei, kura daudzus gadus cieta no sava vīra vienaldzības un distancēšanās. Visi viņas mēģinājumi izrunāties ar viņu no sirds neizdevās, jo viņš ne tikai negribēja viņā klausīties, bet arvien vairāk nocietinājās. Izmisumā vairs necerot kaut ko mainīt, viņa vērsās pēc palīdzības pie dvēseļu aprūpētāja un bija ļoti pārsteigta, izdzirdot viņai tēmētus jautājumus: “Saki, kā tu runā ar savu vīru mājās un publiski? Ko viņš ir pieradis dzirdēt no tevis? Aizrādījumus, sašutumu un apsūdzības vai ko tādu, kas viņu motivē kļūt labākam? Vai tu nepazemo viņa cilvēka cieņu un viņu kā savas ģimenes galvu?”

Negaidot šādu notikumu pavērsienu, sieviete sāka taisnoties, ka vīrs pats ar savu uzvedību mājās un attieksmi pret viņu un bērniem nemitīgi izraisa viņā aizvainojumu un sašutumu. Bet dvēseļu aprūpētājs ieteica viņai vērsties pie Dieva ar lūgumu parādīt, kā viņas uzvedība izskatās Bībeles gaismā, un kurš no abiem ir vairāk vainīgs pašreizējā situācijā. Pēc sarunas sieviete bija ļoti vīlusies un aizvainota, tomēr vēlāk nolēma sekot šim padomam. Kāds bija viņas pārsteigums, kad Dievs sāka strādāt nevis pie viņas vīra (kā viņa gaidīja), bet gan pie viņas pašas, atgādinot mirkļus, kad viņa savu vīru pazemoja un apvainoja, pati to nemanot. Satriekta viņa sāka lūgt Dievu, lai Viņš piedod viņai šo grēku un māca, kā labot kļūdas.

Pagāja kāds laiks un vīrs sāka pamanīt, ka sievas attieksme pret viņu ir mainījusies. Pārmetumu un kritikas vietā viņš tagad saņēma sievas labvēlību un uzslavas. Viņam ierastās cilvēka cieņas pazemošanas vietā – atzinību un pateicību par to, ko viņš dara viņas un bērnu labā. Bieži viņš pieķēra sevi pie domas, ka īstenībā viņš to nav pelnījis, un viņam bija kauns par sevi un nepietiekamām rūpēm par ģimeni. Reizēs, kad viņi tikās ar draugiem vai citiem kristiešiem, viņš ar izbrīnu klausījās, kā sieva sarunās uzsvēra viņa labās īpašības, neminēdama ne vārda par viņam pašam labi zināmajiem trūkumiem. Vērojot, ar kādu cieņu un pat apbrīnu viņa reaģē uz viņa godīgumu, taisnīgumu, nesavtību, vēlmi palīdzēt un citām pozitīvajām īpašībām, viņš atkal un atkal uzdeva sev jautājumu, kas ar viņu varēja notikt, jo viņš pats sevī neredzēja īpašas izmaiņas. Līdz vienu dienu viņš pieķēra sevi pie domas, ka viņš negrib palikt tāds pats kā senāk. Tagad viņš vēlējās dzīvot saskaņā ar sievas teikto par viņu, cenšoties celt sevi apkārtējo acīs. Tas viss kopā motivēja viņu pielikt pūles un lūgt Tā Kunga palīdzību, kas beigu beigās noveda pie lielām izmaiņām viņa raksturā, attiecībās ar sievu un bērniem un kopumā visā viņa dzīvē.

Līdzās vīra atzīšanai par ģimenes galvu un autoritāti mājās, vīrietim ļoti vajadzīgs arī sievas **atbalsts viņa pašcieņas un pašvērtības uzturēšanai**. Šī stiprā dzimuma vajadzība ir īpaši saasināta, jo tā ir vitāli svarīga viņu pašrealizācijai. Vīrieši tiešām ir ļoti neaizsargāti situācijās, kad sievietes viņus pazemo un neciena. Sievas izpratne, garīgais un morālais atbalsts tajā, ko dara vīrs, ceļ viņu vīra acīs un mudina meklēt kopību ar viņu. Vīriešiem ļoti patīk, ka viņu sievas viņus apbrīno un nepanes nekādu spiedienu. Tāda ir viņu daba, un tur neko nevar darīt.

Nākamā īpašība, ko vīrietis augstu vērtē savā sievā, ir viņas **gatavība apmierināt viņa seksuālās vajadzības**. Saprātīga sieviete to ne tikai labi zina, bet arī gudri izmanto ģimenes un viņu laulības labā, par ko mēs runāsim nedaudz vēlāk. Ja sieviete ar dažādiem ieganstiem izvairās pildīt savu sievas pienākumu, tas uzreiz ietekmē vīra noskaņojumu un uzvedību, padarot viņu nepieejamu, aukstu un noslēgtu. Līdz

ar to visi pārējie sievietes tikumi zaudē vērtību un vairs netiek pamanīti. Kāds ticīgais brālis līdzīgu situāciju savā ģimenē aprakstīja šādi: “Mana sieva ir izcila saimniece. Maniem krekliem nav nevienas notrūkušas pogas. Dzīvoklī vienmēr valda ideāla kārtība. Viņa brīnišķīgi vāra, cep un šuj. Bērni viņu bezgalīgi mīl, jo ar viņiem viņa ir laipna, maiga un sirsnīga. Bet, kad es gribu tuvību, viņa ir tik ļoti negribīga, ka man pazūd visa interese. Un, kad es viņu apskauju, man šķiet, ka es piekļauju sev ledusskapi. Tāda sievas uzvedība mani tik ļoti sāpina, ka vairs nespēju novērtēt viņas pozitīvās īpašības. Tādēļ jau ilgu laiku es viņu vairs nemīlu, bet drīzāk paciešu.”

Īpaša vērtība vīra acīs ir **sievas gatavībai viņam paklausīt**. Pakļaušanās laulātajam šī vārda Bībeles izpratnē nav verdziska, bet ir brīva morālā izvēle, kas tiek atdarīta ar laipnu un cieņpilnu attieksmi no vīra puses. Tā nevis pazemo, bet ceļ kristieti, jo parāda viņas paklausību Svētajiem Rakstiem. Vīrs novērtē arī sievas **spēju gatavot garšīgu ēdienu**. Ne velti cilvēki saka, ka “ceļš uz vīrieša sirdi iet caur vēderu”. Es pati ar grūtībām aizturu smaidu, redzot sava vīra priecīgo seju, kad viņš ieiet virtuvē un ierauga skaisti klāto galdu ar gardi smaržojošo ēdienu.

Bez tam **vīrietim patīk, ja sieviete ir pieticīga, bet tajā pašā laikā mīla un pievilcīga**. Maigums, piemīlība un sievišķība ir vīrietim pievilcīgākās sieviešu īpašības. Tieši tām bieži vien ir izšķiroša loma dzīves partnera izvēlē. Būt piemīlīgai nenozīmē obligāti būt skaistai. Izcili skaistu sieviešu nav nemaz tik daudz, taču mīla un pievilcīga var būt jebkura. Turklāt skaistums nav laimes garants. Dažreiz tieši otrādi. Skaistas meitenes jaunības gados aplido daudzi pielūdžēji, bet vēlākā dzīvē viņas bieži vien ir dziļi nelaimīgas. Varbūt tāpēc radušies sakāmvārdi: “Labāk nepiedzimt skaistai, bet laimīgai”, “Skaistums novīst, laime paliek”.

Laipnība, maigums, uzticība un bērnišķīga uzticība sievieti padara vīrietim pilnīgi neatvairāmu, jo viņš zemapziņā jūt, ka tieši viņa kļūs par viņam uzticīgu palīgu un patiesu draugu. Būt pievilcīgai dzīvesbiedram, bez šaubām, vienmēr kaut ko maksā, tāpēc sievietei ik pa laikam jāpajautā, kuras no

viņas drēbēm vīram patīk un kuras, viņaprāt, ir nepiedienīgas. Dažkārt dvēseļu aprūpē no vīriem nākas dzirdēt, ka viņiem ir kauns par to, cik bezgaumīgi un neatbilstoši ģērbjas viņu sievas, taču nespēj viņām to pateikt, lai neizraisītu sašutuma vētru. Ticīgajām māsām ir lietderīgi atcerēties divus zelta likumus: sievietei vienmēr jāpaliek sievišķīgai, un viņas apģērbam jābūt pieticīgam un šķīstam, bet tajā pašā laikā skaistam.

Mūsu aplūkotās īpašības neaptver visu, ko vīri un sievietes savā dzīvesbiedrā augstu vērtē. Bez tām ir vēl daudzas citas lietas, kas var sagādāt prieku gan vienai, gan otrai pusei. Tāpēc laulībai jāklūst par ceļojumu, kurā atkal un atkal no jauna atklājam savu mīļoto cilvēku. To darot, mēs paši nepamanām, ka pildām Bībeles bausli: “Neviens lai nemeklē savu paša, bet citu labumu!” (1. Korintiešiem 10:24). Galu galā laulība ir domāta tam, lai vīrs un sieva kalpotu viens otram. Precēta pāra patiesā laime slēpjas savstarpējā vajadzību apmierināšanā. Sava “Es” meklējumi un vēlme apmierināt tikai savas vajadzības runā par mūsos plaukstošo egoismu, kas spēj nogalināt jebkuru ģimeni. Jo mazāk šāds savtīgums tiek izrādīts no katra laulātā puses, jo vairāk laimes, prieka un svētības laulība nes.

Lai gan laulībā ir klātesoši visi esošie mīlestības veidi: *storge* (pieķeršanās), *fileo* (uzticēšanās, draudzība), *eros* (seksuālā pievilcība un viss, kas saistīts ar intīmo dzīvi), vislabāk laulības savienību atspoguļo *agape*, kas ir tās kodols. Tai raksturīga noturība, augsta morāle, nesavtīga uzpurēšanās, ziedošanās, pacietība, piekāpšanās, gatavība piedot un daudzi citi vērtīgi tikumi. Tieši *agape* spēj glābt laulību visgrūtākajās un šķietami bezcerīgākajās situācijās, kad ir maz cerību uz tās glābšanu. Šādas *agape* mīlestības neatņemama sastāvdaļa laulībā ir romantiskā mīlestība, kas tiek atzīta par šo skaisto jūtu apburošāko izpausmi. Bez tās laulības dzīve ļoti ātri pārvēršas par vienveidīgu garlaicīgu, pelēku un bezprieka dienu rutīnu.

Romantiskā mīlestība ietver gan fizisko, gan garīgo kopību laulībā. Tā ir emocionāla mīlestība, kas izpaužas kā spēcīga, visu pārņemoša sajūta, kas piepilda ar prieku, bijību,

maigumu, pacilātību, dzejiskumu un sentimentalitāti. Tā cilvēkā pamodina labākās īpašības, paceļot viņu augstākā līmenī. Lai gan romantiskā mīlestība ir raksturīga iemīlēšanās periodam, tā spēj saglabāties brieduma gados, līdz pat dziļam vecumam. Lai tā paliktu starp laulātajiem visu mūžu, abiem par to ir jā rūpējas, radot atbilstošu emocionālo atmosfēru, kas ietver mieru un mājīgumu, kopīgas brokastis un vakariņas, klusus vakarus uz balkona vai verandas, atpūtu jūras vai upes krastā, pastaigas parkā, saulrietu vērošanu, siltu skatienu apmaiņu, mīļus vārdus un maigus pieskārienus, savstarpēju pieklājību, aizkustinošas atzīšanās un visu, kas notiek starp diviem mīlošiem cilvēkiem, veidojot brīnišķīgas atmiņas.

Piemērs šādai cieņpilnai romantiskai laulāto mīlestībai Bībelē ir Sulamītes un viņas mīļotā attiecības, kad viņi ar maigumu un sajūsmu viens otram saka: “Redzi, mana draudzene, tu esi skaista, tiešām, skaista tu esi! Tavas acis ir kā baložu acis starp tavām divās grīstītēs savītajām matu cirtām. Tavas matu cirtas kopā ir kā ganāms pulks kazu, kas dodas lejup pa Gileāda kalna nogāzi. Tavas lūpas ir kā sarkana purpura aukla, un tava mute ir mīlīga; tavi vaigi ir kā granātābola sārtās plāksnes starp tavām divās grīstītēs savītajām matu cirtu pīnēm; pāri tām glaužas tavs šķidrants... Nāc, mans draugs, lai izejam laukos un lai pārnakšņojam ciemos! Un lai mēs agri varētu uzkāpt vīna dārzos un redzētu, vai vīna koks rīēs pumpurus, vai tā ziedi veras vaļā un vai granātābeles plaukst; tur es tev dāvināšu savu mīlestību. Mīlestības āboli smaržo saldi, un uz novietnes virs mūsu durvīm ir dažādi augstvērtīgi augļi. **Mans draugs, es esmu tev tur sataupījusi** labākos gan no šā, gan arī pat vēl no pagājušā gada ražas.” (Augstā dziesma 4:1,3; 7:12-14).

Kā redzam no šīm rindām, patiesa mīlestība ir pilnīgi nesavtīga. Viņā nav egoisma. Ja tā mīt cilvēka sirdī, viņš cenšas nevis ņemt, bet dot, apdāvinot otru. Šāda mīlestība ziedo sevi, negaidot par to pateicību. Dzīves prakse liecina, ka, jo augstāk cilvēks atrodas savā garīgajā attīstībā, jo vairāk viņš spēj ziedot cita labā. Viņš cenšas darīt visu, kas no viņa atkarīgs, lai attiecībās saglabātu harmoniju un mierīgu

un jauku atmosfēru mājās. Šim nolūkam viņš sevī attīsta tādas rakstura iezīmes kā elastība, tolerance, piekāpšanās, sapratne, laipnība, līdzjūtība un gatavība piedot, jo tieši tās rada pateicīgu fonu labvēlīgām un uzticības pilnām attiecībām. Savukārt vienaldzība, lepnums, augstprātība, prasīgums, neiecietība un spītība kļūst par aizvainojuma, problēmu, strīdu un ģimenes konfliktu cēloni.

Tāpat Dievišķā harmonija slēpjas vīra un sievas savstarpējā vēlmē pēc saskaņotas darbības visās dzīves jomās bez izņēmuma – garīgajā un dvēseles kopībā, intīmajās attiecībās, mājsaimniecības vadīšanā, bērnu audzināšanā, kopīgos atvaļinājumos un daudz kā citā, kas piepilda mūsu pagaidu uzturēšanos uz zemes. Milzīga nozīme tajā ir laulāto spējai izrādīt uzmanību, dot pareizo novērtējumu un īstajā brīdī sniegt laulātajam morālu atbalstu. Galu galā Dievs laulību ir iecerējis kā divu cilvēku savienību, kas paredz viņu ciešu sadarbību mīlestībā, darbā, dzīvē un cīņā par izdzīvošanu, kur svarīga loma ir vienotiem mērķiem, saskaņotām darbībām un savstarpējai palīdzībai. Šis galvenais Dievišķās harmonijas princips ir novērojams arī dzīvajā dabā, tajā skaitā dzīvnieku un putnu pasaulē, kas pastāv paklausot likumiem, kurus tajos ir ielicis Radītājs. Neaizmirsīšu, kā, nebeidzot vien brīnīties, es kādu pavasari no balkona vēroju divus mazus putniņus, kuri būvēja ligzdu vecajā kokā, kas savus zarus izpleta līdz pat mūsu mājas astotā stāva logiem. Ligzda atradās mūsu otrā stāva līmenī, tāpēc, stāvot uz balkona, varēja labi redzēt visas darbības, ko ar pārsteidzošu koordināciju veica putnu pāris. Atraduši būvniecībai piemērotāko vietu, viņi ilgi čivināja, kā pārrunājot topošās mājas projektu, pēc kā aizlidoja būvmateriālu meklējumos. Pirmie atnestie zari tika novietoti ligzdas pamatnē, uz kuriem, ērti iekārtojusies, mātīte turpināja jau iesāktos darbus, savukārt tēviņš nesa arvien jaunus “baļķītus” pildot sagādnieka lomu.

Būvniecības gaitā bija vairāki brīži, kad mātīte viņai vien saprotamu iemeslu dēļ izbrāķēja viņai atnesto būvmateriālu. Tad viņa vienkārši paķēra no vīra knābja nepiemērotu zaru un nosvieda to malā, bet viņš, mierīgi uzmetot skatienu atnestajam smago pūļu auglim, atkal aizlidoja bez

sašutuma un protesta. Uzmanīgi apskatījusi viņai atnesto nākamo "baļķīti", mātiņe apmierināti iečivinājās un uzreiz to nolika īstajā vietā. Tad pienāca laiks sūnām un visādām spalviņām, ar kurām viņa cītīgi iztapsēja savu topošo māju. Reizēm sieva bija tik ļoti iegrimusi šajā darbā, ka gandrīz pilnībā pazuda savā ligzdā, tā ka bija redzama tikai izteiksmīgi kustīgā aste. Tikmēr vīrs centīgi turpināja savu vīriešu darbu, pienesot viņai visu, kas vajadzīgs.

Kad celtniecība bija pabeigta, pāris piepildīja gaisu ar tik priecīgu čivināšanu, ka nebija iespējams palikt vienaldzīgiem. Bet pats interesantākais notika, kad viņi sāka viens otram izteikt atzinību par savstarpējo palīdzību. Atkal un atkal mātiņe sajūsmināti čivināja, it kā slavējot vīru par labi padarītu darbu, bet viņš maigi un mīļi berzēja sievas galviņu un skatījās ar tik iemīļējušos skatienu, ka sirds vai pamira no šo putnu laulības brīnišķīgās harmonijas.

Bet cik lielu uzmanību un gādību izrādīja tēviņš, kad, neskatoties uz lietu un kvēlojošajiem saules stariem, viņa sieva pacietīgi sēdēja uz izdētajām olām, tikai brīžam atstājot ligzdu, lai paēstu! Iekārtojies zarā ligzdas tuvumā un iejuties sarga lomā, vīrs stundām un dienām pieskatīja, lai neviens netuvojas ligzdai, un nikni metās pretī katram putnam, kas uzdrošinājās apsēsties pārāk tuvu. Ik pa laikam viņš pielidoja pie draudzenes un uzsauca viņai kaut ko mierinošu un maigu, un viņa, galvu pagriežusi, pazemīgi atbildēja viņam ar tādu pašu čivināšanu, bez kurnēšanas pildot topošās mātes pienākumus.

Beidzot pienāca brīdis, kad no visām četrām olām cits pēc cita izšķīlās putnēni, un kopš tā laika no ligzdas rēgojās plaši atvērti dzeltenī knābji. Pēc ilgi gaidīto pēcnācēju pasaulē nākšanas, pāra galvenā nodarbošanās bija iztikas gādāšana. No agra rīta līdz vēlam vakaram viņi lidinājās, vācot pārtiku saviem pastāvīgi izsalkušajiem bērniem. Un tikai vēlu vakarā viņi apsēdās viens otram blakus, tīrīja spalviņas, ilgi kaut ko savā starpā sprieždami, vai varbūt vienkārši dalījās ar viņiem vien zināmām putnu problēmām.

Vērojot šo putnu pāri, neviļus aizdomājos par to, cik harmoniskas ir attiecības starp dzīvajām būtnēm, kuras vada

tikai tajās ieliktie instinkti un kas dzīvo pilnīgā paklausībā savam Radītājam.

Kas attiecas uz cilvēku, tad, diemžēl, viss izskatās pavisam savādāk. Būdam Dieva radības kronis, apveltīts ar augstu intelektu un brīvo gribu, viņš neievēro Debesu Tēva iestādīto kārtību un plānu viņa dzīvei. Egoisma, lepnuma, augstprātības un patvaļas vadīts, viņš savu ģimenes un laulības dzīvi veido saskaņā ar saviem noteikumiem, sagādājot sev nebeidzamas nepatikšanas. Jo nav iespējams radīt harmoniju tur, kur nav paklausības Radītājam, kas ir tās izcelsmes avots.

Tāpēc laulātie, kuru attiecības ir pilnīgā harmonijā, parāda Dieva ieceres pilnību. Jau pieminētās grāmatas “Mīlestības savienība” autors Viktors Ņemcevs šo divu siržu saskaņu raksturo ar šādiem vārdiem: “Kārtība, kurā sieva ir padevīga un vīrs atbildīgs, ir debešķīga vīrieša un sievietes attiecību mūzika, kas nevienu nepazemo, bet uz savstarpējas sapratnes un mīlestības spārnēm ceļ svētības virsotnēs. Tad abi kļūst perfekti nevis katrs par sevi, bet viens pret otru, jo ir ieņēmuši to Dieva paredzēto vietu mīlestības savienībā, kuru viņiem vajag ieņemt. Šādā sakārtojumā laulība kļūst normāla, veselīga un dabiska, atbilstoša vīriešu un sieviešu dabai. Tā nedarbojas pret patiesību, bet gan par patiesību. Tajā viņi nevis izšķiež, bet sakrāj, jo aiz šādas laulības stāv Dievs. Tas taču ir tik vienkārši – pieņemt šo harmoniju un dzīvot tajā!”

4. nodaļa

Mīlestības hierarhija

Ja tiek runāts par Dieva nolikto vīrieša un sievietes lomu ģimenē, tad šīs tēmas apspriešana nez kādēļ vienmēr sākas ar sievieti. Iespējams, ka tas ir saistīts ar to, ka nosacījumus šādos gadījumos parasti dod stiprā dzimuma pārstāvji, kuri, rīkojoties kā īsti džentlmeņi, “palaiž dāmas pa priekšu”. Taču, tā kā pati esmu sieviete, tad šo tēmu gribu iesākt ar cilvēku, kuram, manuprāt, jābūt pirmajam it visā.

Dieva Vārdā parādīta kārtība, kas paliek nemainīga cauri laikiem: Jēzus Kristus galva ir Dievs, vīra galva ir Jēzus Kristus, sievas galva ir vīrs, bet bērni klausā saviem vecākiem. Vārds “galva” nozīmē “vadītājs” jeb “ceļvedis”. Tieši tā to sakārtojis Dievs, tāpēc Viņš arī svētī tikai šādu Viņa paša noteikto kārtību. Tāda tā bija Vecās Derības laikā, un tāda tā paliek Jaunās Derības laikmetā un turpinās līdz mūsdienām. Apstiprinot šīs lietu kārtības nemainīgumu, apustulis Pāvils reiz teica: “Jo Ādams ir pirmais radīts, pēc tam Ieva” (1. Timotejam 2:13). Šajā secībā izpaužas pirmdzimtības likums, kas noteica hierarhiju, kā teikts Vēstulē efeziešiem: “Jo vīrs ir sievas galva, tāpat kā Kristus ir draudzes galva” (Efeziešiem 5:23).

Ģimenes galvas loma vīrietim dod daudzas pilnvaras un tiesības, taču vienlaicīgi uzliek arī ļoti nopietnus pienākumus un milzīgu atbildību Dieva priekšā. Mūs nepārsteidz, ja dzirdam, ka par kādu ārkārtēju notikumu uzņēmumā tieši priekšnieks (nevis viņa palīgs vai vietnieks) ir saņēmis sodu, zaudējot savu augsto stāvokli un amatu. Līdzīga pieeja pastāv arī militārajā dienestā. Ja armijas rindās vai kādā atsevišķā vienībā notiek nelaimes gadījums, kas atklāj vadības un pastāvošās kārtības nespēju, tad valsts valdība atņem dienesta pakāpes tieši ar vislielāko varu apveltītajiem augstākajiem virsniekiem – admirāļiem un ģenerāļiem. Tieši tā darbojas Dievs. Noteicis vīrietim vadošo lomu ģimenē, Viņš tam piešķir ne tikai atbilstošas tiesības, bet arī lielāko atbildību par tās labklājību un izaugsmi.

Katram skaidrs, ka neviens cilvēks nepiedzimst par speciālistu kādā jomā vai profesijā. Iedzimtas vai mantotas var būt tikai kādas no mūsu spējām. Taču, tāpat kā ir jāapgūst jebkura profesija, tā arī jāattīsta mūsos kopš dzimšanas brīža ieliktās spējas. Tas prasa daudz pūļu, laika un var ilgt daudzu gadu garumā. Tāpat arī neviens no mums nav piedzimis ar gatavu zināšanu un gudrību krājumu dzīvei laulībā. Būt par labiem dzīvesbiedriem mūs iemāca pati dzīve ar savām situācijām un grūtībām. Lai kļūtu par vīru un sievu, kas atbilst Dieva prātam, ir jāpieliek maksimālas pūles un daudz jāmācās. Un tā ir problēma: lai gan lielākā daļa kristiešu sieviešu, ģimenes apstākļu ierobežotas, pēc tā ilgojas un tiecas, Dieva ļaužu vīrišķā puse neredz tam īstas vajadzības un izrāda no savas puses skaidru pasivitāti.

Sprīžat paši. Gandrīz katrā kristiešu kopienā tiek veidotas sieviešu lūgšanu grupas, notiek sieviešu sapulces, sieviešu semināri, sieviešu konferences un sieviešu kongresi. Dažādu konfesiju savienībās tiek organizētas īpašas sieviešu nodaļas, kas organizē un vada garīgo darbu starp māsām. Kas attiecas uz tīri vīriešu sapulcēm, izņemot brāļu padomes (kas pilda nevis izglītojošu, bet gan vadošu funkciju) un retajām brāļu apvienībām, nekas cits neeksistē. Šķiet, ka mācītāji uzskata, ka, ja viņi pamācīs precētās māsas un parādīs viņu vietu mājā un baznīcā, tad visas esošās ģimenes problēmas atrisināsies pašas. Šī iemesla dēļ uz draudzēm tiek aicināti pazīstami brāļi-sludinātāji un pieredzējušas māsas-dvēseļu aprūpētājas. Bet tie, kuriem būtu drosme izstāstīt saviem brāļiem-vīriem par savu garīgo nepastāvību un neskaitāmām kļūdām ģimenes vadībā, nez kāpēc netiek atrasti. Galu galā, ja viņi ir, tad draudzes vadītāji izvēlas viņus neaicināt.

Lai tie nebūtu tikai tukši vārdi, minēšu divus piemērus no reālās dzīves. Kādu dienu pusdienlaikā mūsu misijas "Dzīvie ūdeņi" birojā atskanēja telefona zvans. Paceļot klausuli, es dzirdēju vīrieša balsi, kurš iepazīstināja ar sevi kā lielas kristiešu draudzes diakonu. Viņš teica, ka viņu draudzes māsas vēlas ar mani tikties, un ir lūgušas viņu oficiāli organizēt šo vizīti. Atbildot uz to, es painteresējos, kas viņas īpaši interesē, un ko viņas vēlētos dzirdēt.

“Daudzām no viņām ģimenēs ir dažādas problēmas,” skaidroja brālis. – “Tāpēc būtu vēlams, lai jūs kopā sarīkotu māsu tikšanos vai pat divu dienu sievietšu semināru un pamācītu kā dvēseļu aprūpētāja.”

“Jā, bet laulībā ir divi cilvēki – vīrs un sieva, tāpēc par ģimenes problēmām būtu jāuztraucas abiem. Vai nebūtu labāk sanākt kopā uz šādu kopīgu sarunu visiem jūsu laulātajiem? Tas būtu daudz auglīgāk.”

“Nu ko, tad es parunāšu ar mūsu mācītāju un citiem vadošajiem draudzes brāļiem, un pēc tam jums paziņosim lēmumu”, – diakons piesardzīgi teica un pieklājīgi atvadījās.

Pēc tam pagāja nedēļas un mēneši, bet solītais zvans tā arī nesekoja. Varbūt jūs teiksiet, ka brāļi vienkārši nevarēja atļaut sievietei sevi mācīt, jo māsām bibliiski nav tiesību to darīt. Iespējams, ka tas tā ir. Bet nez kādēļ, saslimuši ar kādu fizisku slimību, tie paši brāļi daudz nedomājot dodas pēc palīdzības pie sievietes-ārstes un cītīgi izpilda visus viņas norādījumus. Un tad nav svarīgi, vai ārsts ir vīrietis vai sieviete, ja vien viņa nozīmētā ārstēšana līdz. Tātad runa nav par to, kas māca, bet gan par to, ka brāļi-vīri vienkārši nevēlas pieņemt nekādas pamācības un aizrādījumus.

Šo faktu apstiprina arī cits piemērs, par kuru stāstīja brālis no ASV, kurš ir diezgan pazīstams sludinātājs un dvēseļu aprūpētājs: “Reiz man piezvanīja citas pilsētas kristiešu draudzes mācītājs un lūdza noorganizēt māsu tikšanos par tēmu “Laulība un ģimene”, pastāstot par viņu mērķi, lomu un vietu ģimenē. Uzklāstījis viņu, atbildēju, ka piekrītu šādai vienas dienas konferencei sievietēm ar nosacījumu, ka vispirms noturēšu piecas tikšanās vīriešiem. To dzirdot, mācītājs klusēdams nolika klausuli un vairs nezvanīja.”

Kā gan sātans un pasaules gars ir sagrozījis mūsu vīriešu prātus, ka viņi tic, ka ir tik perfekti, ka viņiem nav vajadzīgs neviens, kas viņus pamācītu un iedrošinātu, lai gan tieši tas ir tik ļoti vajadzīgs! Dīvaini, bet kaut kādu iemeslu dēļ ir vispāratzīts, ka visām pārmaiņām uz labo pusi ģimenē jā sākas ar sievu, nevis ar vīru, lai gan pat paši vīrieši atzīst, ka viņu dzīve un uzvedība mājā varētu likt vēlēties ko labāku. Runājot par kristīgo draudžu kalpotājiem, šķiet, ka

viņiem neienāk prātā, ka ne tikai ar savu dzīvi jārāda īstena laulātā un tēva paraugs, bet arī jāmāca esošajiem un topošajiem vīriem draudzē, ko nozīmē būt par ģimenes galvu. Tādu uzstādījumu trūkums un no tā izrietošā vīru nevērība pret stingrajām Bībeles pavēlēm ir novedusi pie tā, ka sievietes-kristietes arvien biežāk raud un dvēseles aprūpes sarunās stāsta, ka mūsu brāļu vidū praktiski nav īstu vīriešu, aiz kuriem viņas justos kā aiz akmens sienas. Un tā nav stiprā dzimuma pazemošana, bet tikai fakta konstatācija.

Par to, cik nopietni Dievs raugās uz vīru paklausību Viņa pavēlēm, kas attiecas uz sievietēm, var spriest pēc vārdiem, kas reiz izskanēja no Kristus mācekļu mutes: “Ja tas tā ir vīra un sievas starpā, tad nav labi precēties” (Mateja 19:10). Senatnē saskaņā ar Mozus likumu vīrs bija pilnībā atbildīgs sabiedrības priekšā par savas sievas labklājību. Viņam vajadzēja viņu finansiāli nodrošināt, aizsargāt, pasargāt, mierināt un visādā ziņā atbalstīt. Jāsaka, ka no šiem pienākumiem vīrieši nav atbrīvoti arī mūsdienās.

Pasauleslavenais kristiešu ģimenes psihologs Dr. Džons Dobsons savā grāmatā “Ko sievietes vēlas, lai viņu vīri par viņām zinātu” par šo tēmu raksta: “Mēs, vīrieši, neievērojam Dieva dotos pienākumus rūpēties par savas ģimenes labklājību, audzināt bērnus, plānot izdevumus, sniegt garīgu vadību, mīlēt, aizsargāt un pasargāt. Tā vietā mēs nodzīvojam dzīvi, rūpējoties tikai par sevi un domājot tikai par savām vajadzībām, priekiem un sociālo stāvokli. Nav brīnums, ka mūsu sievietes pašcieņas zudums, vientulība, izolācija un grūtsirdība ir sasniegusi kritisko līmeni. Vīru un sievu attiecību pasliktināšanās veicina sievietes depresijas padziļināšanos, un tikai mēs, vīrieši, spējam šo situāciju labot.”

Attīstot šo ideju tālāk, Dr. Džons Dobsons turpina: “Ja vēlaties, lai sieva uzņemtos mātes pienākumus un visu, kas ar to saistīts, jums ir jāsniedz viņai atbalsts un palīdzība. Jums vajadzētu uzklaut viņu, kad viņa sūdzas, ka viņai bijusi smaga diena ar bērniem, sniegt padomu un izteikt savu viedokli, jums jāpalīdz viņai ieaudzināt bērnus disciplīnu, mācīt un vadīt. Jums ir jāapmierina viņas emocionālās un romantiskās vajadzības, kas uzkrājušās jūsu prombūtnes

laikā. Jums jāsaprot, ka viņai vismaz reizi nedēļā ir nepieciešama atpūta no bērniem, un, vēl svarīgāk, jums jāatrod laiks savai ģimenei. Vīrietim nav grūti sešas vai pat septiņas dienas nedēļā veltīt darbam, ja viņam tas patīk. Viņš tur apmierina sava “ES” vajadzības un ir gatavs tam veltīt četrpadsmit stundas dienā. Taču šajā gadījumā esošie apstākļi sāk darboties kā ķēdes reakcija un kaitē tiem, kas no tiem ir atkarīgi. Nevēloties mazināt mātes lomu, tomēr uzskatu, ka **ģimenes laime** pirmām kārtām ir atkarīga **no ģimenes tēva**. Lai sieviete būtu apmierināta ar dzīvi un sevi – un tas ir nepieciešams laimīgai ģimenei – viņai nepārtraukti jājūt mīļotā vīra rūpes un cieņa.”

Dievs vīrietim ir paredzējis pildīt, par viņu vājākās sievietes, līdera, vadītāja, patrona un aizbildņa lomu. Tomēr sātans ir tik ļoti sagrozījis šīs viņam dotās vadošās tiesības, ka tās mēdz izpausties kundziskā pārākumā – diktatūrā, rupjībā un nežēlībā, dažkārt sasniedzot despotismu. To darot, vīrs aizmirst, ka jebkura vardarbība pret sievu un viņas cilvēciskās cieņas pazemošana runā par viņa miesīgās grēcīgās dabas izpausmi, kas ir sagrozījusi Dieva pienākumu būt par galvu šī vārda augstākajā un cēlākajā nozīmē. Kundzisks pārākums ir sagrozīta virsvadība, kas ir tieši pretēja tam, ko Kungs bija iecerējis no sākuma.

Iespējams, ka apustulis Pēteris, zinot šo vīrieša tieksmi uz varu un rupjo kundzību, pēc pirmās vēstules trešajā nodaļā sniegtās pamācības sievietēm, nekavējoties vēršas pie vīriešiem ar stingras pavēles vārdiem: “Tāpat, vīri, **sadzīvojiet prātīgi** (t.i. labvēlīgi, apdomīgi) **ar sievieti** kā ar vājāko radījumu, **godājiet viņas kā tādas, kas ir arī žēlastībā dotās dzīvības līdzmantinieces**, lai jūsu lūgšanas netaptu traucētas.” Burtiskā tulkojumā no ebreju valodas tas izklausās šādi: “Tāpat vīriem kopdzīvē jāizturas ar **pienācīgu sapratni un cieņu pret sievu, jo, lai gan viņas ir vājākais dzimums, viņas ir līdzvērtīgas vīriešiem kā žēlastības pilnās dzīvības dāvanas mantinieces**. Tad nekas netraucēs jūsu lūgšanām.”

Vārdam “labvēlīgi” ir sakne “labs”, kas apzīmē laipnību, iejūtību, gudrību, pieklājību un pacietību. Apdomīga

izturēšanās pret sievu, kā pret vājāko trauku, ir attieksme, kurā tiek ņemtas vērā visas viņas kā sievietes psiholoģiskās un fizioloģiskās īpašības, viņas nespēks un vājums, kas vīrietim jāpacieš, aplājot to visu ar savu mīlestību un uzmanību. Apdomība ietver savas sievas rakstura un īpašību izpēti un izzināšanu, viņas garīgo, emocionālo un fizisko vajadzību savlaicīgu apmierināšanu, pasargāšanu no smagas fiziskas slodzes, kas pārsniedz viņas ķermeņa fizioloģiskās iespējas, kā arī maigumu, mīļumu un gudrību, veidojot ar viņu attiecības. Apdomība no vīra puses ir īpaši svarīga periodos, kad organismā notiek ievērojamas hormonālās izmaiņas, kad sievietei īpaši nepieciešams atbalsts, sapratne, mierinājums un uzmundrinājums (menstruāciju, grūtniecības, zīdīšanas un menopauzes laikā).

Nākamā Dieva pavēle, kas vīriem attiecībā uz viņu sievietēm ir **atslēgas vārdi**, atrodama Vēstules Kolosiešiem 3.nodaļas 19.pantā: “Vīri, **mīliet savas sievas un neesiet skarbi pret viņām.**” Šie īsie vārdi izceļ divas izplatītākās vīriešu negatīvās iezīmes – mīlestības trūkumu un ar to saistīto skarbumu. Diemžēl dzīve rāda, ka daudzi stiprā dzimuma pārstāvji mēdz ātri zaudēt dedzīgu mīlestību pret savām izredzētajām, un tas ir raksturīgi ne tikai vīriem, kas nepazīst Dievu, bet arī kristiešiem. Viens no šādiem ticīgiem vīriem dvēseļu aprūpes laikā kaislīgi teica: “Man šķiet, ka pietiek pat ar diviem gadiem, lai vīrietim viņa sieva apniktu un burtiski sāktu tracināt. Kas attiecas uz mani personīgi, tad es jau pēc laulības dzīves pirmā gada biju mūsu kopdzīvi atēdies.”

Jāteic, ka tas parasti notiek, kad apprecas jauni vīrieši, kurus vada tikai miesaskāre, ko viņi vairs nav spējīgi apvaldīt. Tad viņi nespēj domāt ne par ko citu, kā tikai par laulības gultu, kur viņi cer apmierināt mocošās seksuālās vajadzības. Taču dzīve viņiem kā ģimeņu galvām izvirza daudzas un dažādas prasības, par kurām viņi vienkārši nevēlas pirms apprecēšanās domāt. Vēlme dzīvot kā līdz šim, kā vēlas, nevēlēšanās uzņemties atbildības nastu un neskaitāmās ikdienas rūpes par ģimeni vīriešus noved pie strauja noguruma, depresijas, atrautības, vilšanās, neapmierinātības un

slepenas vēlmes piedzīvot ko jaunu. Ielaižot savās sirdīs šādas domas, viņi aizmirst, ka “svētīgāk ir dot nekā ņemt” (Ap.d. 20:35) un ka sevis atdošana citiem var būt ne tikai slogs, bet arī prieks, kas veicina viņu briedumu, personības attīstību, garīgo izaugsmi un stiprināšanos ticībā.

Mīlēt un būt mīlētam ir lielākā laime uz zemes, tāpēc ir vērts dzīvot, izturēt, paciest, piedot, piepildīt savu likteni un būt atbildīgam par sev uzticētajiem cilvēkiem un, pirmkārt, par savu dzīves partneri. Konstantinopoles patriarhs un ekumēniskais skolotājs Jānis Hrizostoms jau mūsu ēras ceturtajā gadsimtā teica: “Nav nekā dārgāka kā būt mīlētam no sievas un mīlēt viņu. Kur tas tā ir, tur ir visa bagātība, visa laime; ja tas tā nav, tad nekas cits nepalīdz, viss ir pilns ar nepatīkšanām un vilšanos. Tāpēc centīsimies pēc tā pāri visam.”

Mīlestība uz savu dzīves partneri nozīmē ne tikai spēcīgas jūtas, labas domas un cēlus nodomus, bet arī savu pienākumu izpildīšanu pret viņu un viņas augstās vērtības atzīšanu atbilstoši Dieva plāniem laulībai. Šādai mīlestībai ir jāizpaužas konkrētās darbībās, nevis verbālās izpratnes un līdzjūtības izpausmēs. Viktors Ņemcevs grāmatā “Mīlestības savienība” par to raksta: “Tu vari just līdzī savai sievai, ka viņai ir grūti un nepalīdzēt, bet skatīties televizoru; tu vari viņai pateikt, ka katram cilvēkam ir vajadzīga komunikācija, taču nerunāties ar viņu, bet aizbēgt pie draugiem un paziņām; tu vari sacerēt sprediķus par lūgšanas spēku, bet nelūgties kopā ar sievu par viņas vajadzībām; tu varat apbrīnot dabas skaistumu, bet aizmirst uzdāvināt savai dzīvesbiedrenei ziedus; tu vari runāt par piedošanas un piekāpšanās spēku, bet pēc pirmā sievas iebilduma izrādīt aizkaitinājumu un dusmas; tu vari just līdzī savai sievai, ka viņai nav skaistas kleitas, taču necensties nopelnīt naudu, lai viņai to uzdāvinātu; tu vari runāt par sievietes dvēseles skaistumu un cilvēka unikalitāti, taču tā arī noklusēt savu attieksmi pret sievu kā īpašu un labāko sievieti. Vārdi “es tevi mīlu” ir skaisti, bet, ja mēs tos neparādīsim praksē, tad tas viss ir tikai gaisa kulšana un nekas vairāk. Apustulis Pāvils par šo saka, ka, ja **“man nav mīlestības, tad es neesmu nekas”** (1. Kor. 13:2).

Mēs varam būt “kaut kas” darbā, mēs varam būt īpaši cilvēku acīs, bet laulībā, ja mēs nekalpojam otram, mēs esam “nekas”. Mēs varam būt “kaut kas” laulībā, ja ar mīlestību un no visas sirds apmierinām sava laulātā vajadzības, kas mums kļūst svarīgākas par mūsu pašu vajadzībām. Mīlestība dod mums spēku darīt to, ko mēs bez tās nekad nedarītu. Pirmās vēstules korintiešiem trīspadsmitajā nodaļā ir sniegts labs apraksts par to, ko mīlestība dara, un ko tai nevajadzētu darīt. Mīlestība savā būtībā (un ne gramatikā) ir darbības vārds, tas ir, tā izpaužas caur darbību. Vairumā gadījumu katrs cilvēks zina, **kas ir** īstas mīlestības akts. Jēzus Kristus mums piedāvā “zelta likumu”: “Tad nu visu, ko jūs gribat, lai cilvēki jums dara, tāpat darait arī jūs viņiem.” (Mat. 7:12).

Nu ko, mēs vienkārši nevaram tam nepieņemt. Ja laulātā vārdi, darbi un rīcība nerunā par mīlestību, tad visi viņa apliecinājumi sievai, ka viņš viņu mīl, ir nekas vairāk kā tukša frāze. Varbūt tāpēc mans vīrs izvairās runāt ar mani par mīlestību. Uz mūsu laulības dzīves sākumā viņam uzdoto jautājumu, kāpēc viņš skopojas ar vārdiem, paužot savas jūtas, viņš mierīgi atbildēja: “Ja mana attieksme pret tevi, mana uzvedība, rīcība un darbi neliecina par mīlestību, tad kāpēc par to runāt. Un, ja tie to apstiprina, tad vārdiem, manuprāt, nav nekādas nozīmes. Tā vietā, lai pārliecinātu, labāk ir parādīt.” Un tieši tāpēc, ka viņš ne tik daudz runā par mīlestību, cik to man parāda ar savu uzvedību, attieksmi un darbiem, es viņu īpaši novērtēju un cienu. Galu galā, šādi rīkojoties, viņš precīzi izpilda Jēzus Kristus mācekļa, kuru mēs bieži saucam par mīlestības apustuļi, norādījumus: “Bērniņi, nemīlēsim vārdiem nedz ar mēli, bet ar darbiem un ar patiesību” (1. Jāņa 3:18).

Kad vīrietis savā sirdī zaudē mīlestību, viņš arvien vairāk sāk “ierauties sevī”, kas izpaužas skarbumā – atsvešinātībā, izolētībā un aukstumā. Sievai ar tādu vīru ir ļoti grūti. Viņa nezina, kā viņam tuvoties. Viņš ir drūms, dusmīgs, pārlieku stingrs, prasīgs un vienmēr ar visu neapmierināts. Viņu ir ļoti grūti iepriecināt, jo katrs sākums viņu sadusmo. Gadu gaitā šāds vīrs pārvēršas par īstu tirānu un despotu, bieži vien pats to nemanot.

Kāda kristiete, kas dzīvoja kopā ar savu ticīgo vīru vairāk nekā trīsdesmit gadus, ar dziļām skumjām sacīja: “Mūsu laulība bija laimīga tikai pirmos divus kopdzīves gadus. Tad vīrs pamazām sāka attālināties un ievilkies sevī. Viss manī viņu sāka kaitināt. Tad viņam likās, ka esmu bezgaumīgi ģērbusies, tad viņš sašuta, ka par daudz laika pavadu pie spoģuļa. Tad viņš sāka aizrādīt, ka es neprotu pareizi uzvesties, kad ejam ciemos. Tad viņš dusmīgi atgrūda ēdiena šķīvi, pārmetot, ka es vienmēr gatavoju vienu un to pašu. Tad atkal apģalvoja, ka senāk es pret viņu esmu bijusi maigāka, sirsnīgāka un uzmanīgāka. Tad viņš pēkšņi eksplodēja un dusmās aizgāja, kad es mēģināju ar viņu runāt no sirds uz sirdi, vēloties kaut kā uzlabot mūsu attiecības. Uz visiem maniem lūgumiem pārskatīt viņa attieksmi pret mani, mans vīrs atbildēja, ka man kā kristīgai sievietai ir pienākums viņam paklausīt. Ar gadiem viņš kļuva vienkārši nepanesams. Mēs ar bērniem dzīvojām pastāvīgās bailēs ar kādu vārdu vai rīcību izraisīt viņā neapmierinātību vai dusmas. Šī iemesla dēļ mēs centāmies būt pēc iespējas mazāk pamanāmi, un arī tas viņam nepatika. Turklāt mans vīrs pastāvīgi bija neapmierināts ar mūsu intīmo dzīvi, apsūdzot mani vēsumā un nespējā viņu padarīt laimīgu, tāpēc es vienmēr gāju uz laulības gultu kā uz moku solu. Šī iemesla dēļ viņš divas reizes pat pacēla roku pret mani. Bērni reti dzirdēja labu vārdu no sava tēva. Tikai prasības, niknus aizrādījumus un rupjus uzkliedzienus pie katras mazākās kļūdas vai neveiksmes. Viņi bieži atkārtoja, ka nevar sagaidīt, kamēr izaugs un varēs pamest vecāku māju, kurā nekad nebija mīlestības.

Es mēģināju viņus pārliecināt, ka, neskatoties uz visu, viņš ir un paliek viņu tēvs, kuru vajag mīlēt un cienīt, bet viņi tikai klusēja, lai mani nesāpinātu vēl vairāk. Tā tas turpinājās, līdz vīrs saslima ar aknu vēzi, kas īsā laikā pārvērtā viņu par skeletu. Īsi pirms nāves viņš man un bērniem lūdza piedošanu par savu skarbumu, bet kas no tā? Protams, priecājos, ka viņš izdarīja vismaz to, bet mūsu kopējā dzīve bija pagājusi, atstājot manā un bērnu sirdīs tikai sāpes un rūgtas atmiņas.”

Vārdam “skarbs”, kā to lieto apustulis Pāvils vēstules Kolosiešiem trešajā nodaļā, ir daudz nozīmju un tādas

cilvēciskas īpašības kā: pārāk stingrs, prasīgs, nīgrs, auksts, cietsirdīgs, nerasniedzams, dusmīgs, naidīgs, ļaunatminīgs. Grāmatā “Ģimenes dzīve Kristū” autors Nils Andersons to raksturo šādi: “Vīrieši viegli padodas rūgtumam pret sievietēm. Viņos sāk krāties aizvainojums. Viņi vairs neatrod mīlestību savās sirdīs un “ieraujas sevī”. No tā cieš pat garīdznieku ģimenes. Saskaņā ar kādu žurnālu, 41% mācītāju ziņo, ka jūtas dusmīgi uz savām sievietēm. Un tāpat kā mācītāji cīnās ar dusmām, tā arī viņu ganāmpulki. Sliktākais ir tad, kad rupjības, rūgtums attiecībās, aizvainojums, dusmas un niknums sasniedz galējās izpausmes sitienu veidā.”

Dieva Vārds saka: “Dusmās neapgrēkojieties: lai saule nenoriet jums dusmojoties; Un nedodiet vietu velnam” (Ef. 4:26-27). Vienmēr, kad kļūstam aizkaitināti un dusmīgi, neatkarīgi no tā, vai mēs to apzināmies vai nē, mēs atveram sevi velnam. Mūsu civilizētajā, bet visos aspektos kritušajā sabiedrībā dusmas tiek uztvertas kā noderīga emociju izpausme, kas dod cilvēkam atbrīvošanos no uzkrātā stresa. Tikai Salamana Pamācību grāmatas autors nepieturas pie šāda viedokļa, gudri atzīmējot: “Nejēga izkrata sava gara saturu pilnīgi cita priekšā, bet īsteni gudrais to pataupa sev” (Salamana Pamācības 29:11). Īpaši svarīgi ir atturēties no dusmām gadījumos, kad izpaužas mūsu egoisms. Lai cīnītos pret dusmām, Bībelē ir padoms: “Zināit, mani mīļie brāļi: lai ikviens cilvēks ir čakls klausīties, kūtrs runāt, kūtrs dusmoties, jo cilvēka dusmas nesagādā Dieva taisnību” (Jēkaba 1:19-20).

Pats nesaprotamākais ir tas, ka, izgāžot pār ģimeni savus mūžīgos grēkus – aizkaitinājumu un dusmas, ticīgie vīri aizmirst apustuļa Pāvila vārdus, kas izskan ne tikai kā vēlējums, bet arī kā pavēle: “Tad nu es gribu, lai vīri lūdz Dievu katrā vietā, **paceldami svētas rokas bez dusmām** un šaubām.” (1. Tim. 2:8). Šī rakstvieta parāda, cik svarīgi ir nākt pie Tā Kunga ar nepieciešamo garīgo attieksmi un pareizu gara un sirds stāvokli, lai mūsu lūgšanas netraucēti paceltos debesīs. Šajā pavēlē uzsvars tiek likts ne tik uz stāju, cik uz lūdzošā cilvēka iekšējo stāvokli. Rokas šeit simbolizē visu kristieša dzīvesveidu un, pirmkārt, mīlestību un mieru

attiecībās ar mīļajiem. Tomēr, lai gan šie Svēto Rakstu vārdi mums visiem ir labi zināmi, nereti gadās, ka, mājās izgāzis aizkaitinājumu un dusmas, vīrs atnāk uz baznīcu, nostājas pie kanceles un lūdz Kunga klātbūtni un svētību, pat nepadomājot par to, cik smieklīgi un liekulīgi tas skan no viņa lūpām.

No visām pavēlēm, kas attiecas uz vīru, viena ir tik pārsteidzoša, ka tīri cilvēciski, to ir grūti aptvert ar prātu, jo vīra un sievas attiecības tajā tiek salīdzinātas ar attiecībām starp Kristu un Baznīcu. Un tas izklausās šādi: “Vīri, mīliet savas sievas, tāpat kā Kristus ir mīlējis Savu draudzi, Pats nododamies viņas labā, lai to darītu svētu, šķīstot ar mazgāšanu ūdenī caur vārdu, Sev Savu draudzi sagatavodams cienīgu, bez traipa, bez krunkas vai cita tamlīdzīga trūkuma, lai tā būtu svēta un bez vainas. Tā arī vīriem pienākas savas sievas mīlēt kā savu miesu. Kas mīl savu sievu, tas mīl sevi pašu. Jo neviens nekad vēl nav ienīdis pats savu miesu, bet katrs to kopj un glabā, tāpat kā Kristus draudzi, jo mēs esam Viņa miesas locekļi. Tādēļ cilvēks atstās tēvu un māti un pieķersies savai sievai un abi kļūs par vienu miesu. **Šis noslēpums ir liels: es to attiecinu uz Kristu un draudzi.** Bet arī katram no jums būs savu sievu mīlēt kā sevi pašu, bet sieva lai jūt bijību pret savu vīru.” (Ef. 5:25-33).

Šajā konkrētajā pavēlē “vīri, mīliet savas sievas” uzsvērtas nevis vīra tiesības valdīt pār savu sievu, bet gan pienākums viņu mīlēt. Pamatojoties uz to, attiecībās ar sievu vīrs ieņem tādu pašu stāvokli kā Kristus attiecībā pret vispārējo Baznīcu. Kristus ir Baznīcas galva un tajā pašā laikā tās Glābējs. Tāpat vīrs ir sievas galva un reizē arī viņas aizbildnis. Kā galva viņš viņu mīl un vada, bet kā aizbildnis nodrošina visu, kas viņai nepieciešams, rūpējas par viņu un aizsargā viņu. Tāpat kā Kristus reiz sevi atdeva Baznīcas labā, tā arī vīram ir jānogalina savs egoisms un savs “es”, lai tas būtu par piemēru savai sievai. Viņa uzdevums nav turēt viņu paklausībā, bet gan mīlēt viņu tā, kā Kristus mīl Baznīcu, pierādot to ar savu nāvi pie Golgātas krusta. Uzsverot nepieciešamību šajā ziņā līdzināties Kristum, Jānis Hrizostoms reiz teica: “Rūpējies par savu sievu, kā Kristus

rūpējas par Baznīcu- pat ja tev būtu par viņu jāatdod sava dvēsele, pat ja tev nāktos piedzīvot atkārtotus zaudējumus, jo, to visu pārcietis, tu tik un tā nedarīsi neko līdzīgu tam, ko Kristus darīja Baznīcas labā.”

Cita šīs neparastās pavēles daļa salīdzina mīlestību pret sievu ar vīra mīlestību pret sevi. Mēs visi zinām, ka katrs cilvēks instinktīvi rūpējas par savu ķermeni un saudzīgi izturas pret to. Viņš to baro, silda, apģērbj, vannu un pasargā no visām neērtībām, ievainojumiem un sāpēm. Bez šīs pastāvīgās aprūpes tas vienkārši neizdzīvotu. Šāda attieksme pret savu ķermeni ir vēl viens vīra attieksmes pret sievu prototips, tādējādi norādot uz viņa pienākumiem. Tāpat kā pienācīgas ķermeņa kopšanas trūkuma gadījumā cilvēks var nodarīt kaitējumu savai veselībai, kas izpaudīsies nespēkā, slimībā un pat nāvē, tāpat, ja vīrs nerūpējas par savu sievu kā vājāko trauku, viņš pats agrāk vai vēlāk par to cietīs. Tieši tādā veidā Bībele sludina apbrīnojamo un, iespējams, mums pat visgrūtāk uztveramo patiesību, kas saka, **ka vīram jāizturas pret savu sievu, kā Kristus izturas pret Baznīcu.**

Pienākums, ko Dievs uzliek vīrietim kā ģimenes galvai, ietver ne tikai Svētajiem Rakstiem atbilstošu attieksmi pret savu sievu, bet arī viņa primāro lomu bērnu garīgajā audzināšanā. Lai gan Bībelē nav īpaši norādīts, ka vīrietim savās mājās būtu jādarbojas kā priesterim, tomēr, pamatojoties uz faktu, ka ģimene ir miniatūra draudze, sludinātāji mēdz attiecināt tieši šo definīciju uz kristīgiem vīriem. Tomēr viena lieta ir saukties un pavisam cita – būt. Galu galā, ja vīrs vēlas, lai viņu ģimenē uztvertu kā mājas priesteri, viņam ir jāizpilda prasības, ko Bībele izvirza ne tikai bīskapam, bet arī presbiteram, diakonam un jebkuram citam baznīcas kalpotājam, proti: “Bīskapam pienākas būt nepeļamam vienas sievas vīram, sātīgam, prātīgam, godīgam, viesmīlīgam, izveicīgam mācīšanā; ne dzērājam, ne kauslim, bet lēnīgam, ne ķildīgam, ne mantkārīgam; tādām, kas labi valda savu namu, kas bērnus tur paklausībā un pilnā godbijībā; (Bet, ja kas neprot valdīt sava paša namu, kā tas gādās par Dieva draudzi?) ne jaunatgrieztam, lai viņš neuzpūstos un neiekrīstu velna tiesā. Bet viņam vajag arī būt labā slavā pie

tiem, kas ir ārpusē, lai viņš neiekristu neslavā un velna valgā. Diakoniem tāpat būs būt cienīgiem, ne divkosīgiem, ne pār-
mērīgiem vīna baudītājiem, ne negodīgas peļņas kāriem, tā-
diem, kas ticības noslēpumu glabā skaidrā sirdsapziņā.”
(1. Tim. 3:2-9).

Kā redzam, prasības pret Dieva kalpu ir ļoti augstas, tādēļ, lai būtu īsts mājas priesteris, vīram- kristietim vis-
pirms ir jābūt personīgai saiknei ar Kungu un pareizām at-
tiecībām ar Viņu. Galu galā viņam ir jāvada mājas Bībeles
lasījumi kopā ar sievu un bērniem, jā rūpējas par viņu dvē-
seles stāvokli, jārunā par dažādiem dzīves jautājumiem, jāat-
risina radušies ģimenes konflikti, jāatbild par viņu garīgo un
morālo izaugsmi, jā māca svarīgākie kristiešu principi, jāie-
drošina, jā pamāca, jāinstruē, jāmierina, jābrīdina par nepa-
reiziem soļiem un darbībām, jā uzklasa viņu problēmas un
vajadzības. Un tas ir vienkārši neiespējami bez Dieva palī-
dzības un vadības. Tāpēc ģimenes galvai pastāvīgi jāaug
Kristus atziņā, sekojot Viņam Garā un patiesībā.

Diemžēl, lielākajā daļā kristiešu ģimeņu vīri nespēj pil-
dīt mājas priesteru pienākumus tieši tāpēc, ka viņiem pašiem
nav pareizu attiecību ar Kungu. Starp viņiem bieži ir tādi,
kas vienkārši aizmirst par šo lomu vai pilnībā to atstāj no-
vārtā. Aizbaidinoties ar aizņemtību, laiku, kas būtu jāvelta
ģimenei, viņi izmanto karjerai, naudas pelnīšanai, dažādiem
vaļaspriekiem, paziņām un draugiem, kalpošanai draudzē
u.tml. Atbildība par bērnu garīgo veidošanos un audzināšanu
arvien vairāk tiek novelta uz viņu palīgu vājajiem pleciem,
kas jau tā ir pārslogotas ar mājas darbiem. Bieži vien sanāk,
ka vīri vaino tikai savas sievas, ja viņu bērni vēlāk dzīvē iet
sliktus ceļus, lai gan Svētie Raksti skaidri saka: “**Tēvi**, ne-
kaitinait savus bērnus, bet **audzinait** un pamācait tos būt pa-
klausīgiem Tam Kungam.” (Ef. 6:4).

Kā redzams no šiem vārdiem, atbildība par bērnu au-
dzināšanu un vešanu pie Dieva tiek uzlikta nevis mātēm, kā
daudzi uzskata, bet gan ģimeņu tēviem. Vecās Derības laikā
augstais priesteris Ēlis pievērsa sev Dieva dusmas tieši
tāpēc, ka viņš neaudzināja savus dēlus Tā Kunga bijībā un
pieļāva viņu izdarītās netaisnības. Ēļa sieva pat nav pieminēta

Bībeles lappusēs (skat. 1. Samuēla 3:11-13, 4:11-18). Šim piemēram vajadzētu atgādināt ģimeņu tēviem, ka mūžībā viņi nevarēs novelt vainu par sliktu bērnu audzināšanu uz savu sievu, bet būs atbildīgi par to paši.

Mēs bieži dzirdam mācītājus želojamies, ka viņu kalpošana prasa tik lielu atdevi, ka viņiem vienkārši neatliek laika savai ģimenei. Tomēr tas nav attaisnojums. Nevienš amats draudzē un nevienš darbs, kas veikts Kunga labā, nevar attaisnot nevērību pret savu ģimeni, kur ir jāparāda uzticība un paklausība Dieva Vārdam pirmām kārtām. Ne velti ir rakstīts: “Bet, ja kāds negādā par savējiem un **visvairāk** par saviem mājas ļaudīm, tad viņš ir aizliedzis ticību un ir ļaunāks par neticīgu.” (1. Tim. 5:8). Agrīnās apustuliskās baznīcas laikos kandidātu piemērotība baznīcas amatam tika vērtēta nevis pēc viņu dotībām un spējām, bet gan pēc tā, cik labi viņi vadīja savas ģimenes. Tieši šī iemesla dēļ apustulis Pāvils, paužot šaubas par tiem, kas to atstāja novārtā, sacīja: “Bet, ja kas neprot valdīt sava paša namu, kā tas gādās par Dieva draudzi?” (1. Tim. 3:5). Darbu Dieva druvā nedrīkst darīt, kaitējot attiecībām ar tuvākajiem, par kuriem Kungs vispirms prasīs atskaiti mūžībā.

Nešaubos, ka ir draudžu kalpotāji un ģimeņu tēvi, kuri cienīgi nes līderu titulu, taču diemžēl mūsdienās viņus var atrast arvien retāk. Man personīgi daudzus gadus ilgas dvēseļu aprūpes kalpošanas laikā tikai dažas reizes bija paveicies satikt šādus brāļus. Viena pieaugušais dēls man pastāstīja par savu tēvu, kad es viņam jautāju, kur viņam ir tik reta dāvana atrast ceļu uz savu bērnu sirdīm. “Es domāju, ka es to saņēmu mantojumā no sava tēva,” viņš atbildēja pēc pārdomu brīža. “Fakts ir tāds, ka mans tēvs, būdams sludinātājs un kalpotājs, lielāko daļu savu vērtīgo atziņu centās nodot mums, saviem bērniem. Atgriezies noguris no darba un paēdis vakariņas, viņš negāja pie miera, bet, paņēmis Bībeli, aicināja mūs pie sevis. Par atbildi mēs bez vilcināšanās priecīgi atmetām savas aktivitātes un apsēdāmies pie viņa, zinot, ka mūs atkal gaida kaut kas interesants. Viņš Dieva Vārdu mums prata pasniegt tik vienkārši un saprotami, pavadot to ar atbilstošiem stāstiem un piemēriem no dzīves,

ka mēs klausījāmieš viņā ar aizturētu elpu vai steidzāmieš stāstīt kādu uzskatāmu piemēru no skolā vai savā starpā pieredzētā. Turklāt viņa pamācībās mēs viņu nemitīgi atpazīnām, jo viņš nekad nav mācījis neko tādu, ko nebūtu pielietojis savā ikdienā. Tētis, viņa dzīve un attieksme pret mammu mums bija labākais Bībeles patiesības apliecinājums. Viņš patiešām bija mūsu mājas priesteris un padomdevējs, tāpēc viņa audzināšanas un staigāšanas ar To Kungu augļi ietekmēja ne tikai mani, bet arī pārējos manus piecus brāļus. Viņi visi, izņemot vienu, kļuva par sludinātājiem, mācītājiem un brīnišķīgiem savu bērnu tēviem.”

Par vēl vienu šādu tēvu, kurš ir ģimenes mentors un mājas priesteris, pastāstīja viņa paša sieva. “Vai zināt, kas ir pārsteidzoši,” viņa iesāka, – “Parasti valda uzskats, ka bērni ar visām savām problēmām un vajadzībām vēršas pie mammas, lūdzot par to runāt ar tēti vai kaut kādā veidā ietekmēt viņu. Bet mūsu ģimenē ir tieši otrādi. Bērni nāk nevis pie manis, bet pie vīra un ir tik atklāti pret viņu, ka es par to varu tikai priecāties. Pat pieaugušās meitas savās intīmākajās lietās dalās ar viņu, nevis ar mani, par ko es neesmu pārsteigta, zinot viņa prasmi runāt no sirds uz sirdi. Viņš nav sludinātājs vai draudzes kalpotājs, tomēr, kad viņš sāk sarunu par Dieva Vārdu vai stāsta bērniem par kādu no savām jaunākajām pieredzēm ar Kungu, es vienmēr lūdzu viņus pienākt tuvāk virtuvei, lai, klājot galdu, es varētu dzirdēt dziļās domas, kurās viņš dalās. Visas mūsu kopīgās dzīves laikā es pateicos Dievam, ka man ir devis tādu dzīves biedru, kurš ir paraugs maniem bērniem un man it visā. Viņš nekad nav apgalvojis, ka ir mājas priekšnieks un nekad nav prasījis padevību un paklausību, bet mēs to ar prieku darām, uzklāusot katru viņa padomu un viedokli, jo mēs redzam, ka viņš ir Kunga vadīts un Viņam paklausīgs. Es domāju, ka, ja visi mūsu kopienas brāļi būtu kā mans vīrs, tad daudzu mūsu ģimeņu traģēdijas un laulības problēmas vienkārši nepastāvētu.”

Starp citu, jautājums par sievu paklausību un padevību ir daudzu ticīgu vīru iecienīts temats, kuri ir pārliecināti, ka vispirms viņu sievietēm jāpakļaujas viņiem kā ģimeņu galvām, un tad viņi, atbildot uz to, izrādīs viņām savu mīlestību.

Tomēr šī pieeja neatbilst Svētajiem Rakstiem. Galu galā, ja attiecībā pret sievu vīram ir jābūt līdzīgam Kristum, tad nevis sievai, bet viņam jābūt galvenajam visu pozitīvo pārmaiņu iniciatoram ģimenē. Vīram vispirms ir jāuzņemas iniciatīva mīlēt, saudzēt un aizsargāt savu sievu neatkarīgi no tā, kāda viņa ir. Dievs ir radījis sievieti, ieliekot viņā iekšējo vajadzību atbildēt ar pateicību un paklausību tam, kas viņu mīl. Tāpēc, būdams pirmais, kas uzņemas iniciatīvu mīlestībā, vīrs iegūst paklausīgu palīgu. Tieši to ar mums dara Dieva Dēls, dāvājot mīlestību, pacietību, piedošanu, līdzjūtību un žēlastību, ko mēs nekādā veidā neesam pelnījuši. Kristus pirmais mīlēja Baznīcu un katru no mums, kad mēs ne tikai nepaklausījām Dievam, bet bijām arī Viņa pretinieki, kā rakstīts: “Bet Dievs Savu mīlestību uz mums pierāda ar to, ka Kristus par mums miris, kad vēl bijām grēcinieki.” (Rom. 5:8). Pieprasot no sievas padevību un paklausību, bet nepildot Kunga doto pavēli viņu mīlēt, vīrs rīkojas pretēji Svētajiem Rakstiem.

Tomēr tas vēl nav viss. Koncentrējoties uz sievas absolūto bezierunu paklausību, daudzi vīri uzskata, ka tas viņiem dod tiesības izturēties pret viņu tā, it kā viņa būtu viņu īpašums, darot, kā ienāk prātā, lai gan Dieva Vārdā par šādu uzvedību nav pat ne miņas. Sievu vīram Dievs dāvā kā dāvanu, kā palīgu viņa uzturēšanās laikā uz zemes. Un par to, kā viņš rīkojās ar šo dāvanu viņu kopdzīves laikā, viņam tiesas dienā būs jāatskaitās. Turklāt Kungs viņam jautās ne tikai par viņas garīgo stāvokli, bet arī par to, kā viņš rūpējās par viņas veselību un kā izmantoja viņas ķermeni.

Ticīgiem vīriem nevajadzētu aizmirst, ka, runājot par viena cilvēka pakļaušanos otram, Bībelē ir norāde ne tikai uz sievu pakļaušanos vīram, bet arī viņu savstarpējo pakļaušanos: “Un pakļaujieties (esiet paklausīgi) **cits citam** Kristus bijībā” (Ef. 5:21). Vārds “pakļauties” Svētajos Rakstos nozīmē: “no mīlestības, labprātīgi dalieties savās tiesībās savā starpā” vai, citādi sakot, “no uzticības Kristum, apzināti, aiz mīlestības, nododiet to, kas jums ir dots jūsu laulātajam, viņa vajadzības izvirzot augstāk par jūsu tiesībām un vēlmēm”. Šāda paklausība vienam pret otru palīdz

mums izvairīties no sašutuma, prasībām, egoisma, bezjūtības un nežēlības.

Šādas paklausības dziļākā un pareizākā bibliskā jēga ir atklāta piemērā par mūsu Kunga un Pestītāja Jēzus Kristus “godbijīgo paklausību” Tēvam, par kuru teikts, ka “Savās miesas dienās ar stipru balsi un asarām Viņš ir raidījis daudz karstu lūgšanu pie Tā, kas Viņu varēja izglābt no nāves, un ir ticis atpestīts no bailēm un, Dēls būdams, tomēr ir mācījies paklausību no tā, ko cietis.” (Ebr. 5:7-8). Tieši tādu pašu pieeju paklausības jautājumam mēs atrodam arī Vēstules filiēšiem 2.nodaļā no pirmā līdz vienpadsmitajam pantam. Ja ticīgie laulātie pievērštos pakļaušanās un paklausības jautājumam tieši no šīm pozīcijām, daudzas problēmas viņu ģimenēs vienkārši nepastāvētu.

Radot cilvēku, Dievs viņu apveltīja ar brīvo gribu. Tātad vēlme saglabāt šo brīvību slēpjas ne tikai vīriešu, bet arī sieviešu dabā. Tāpēc, ja vīrs ar saviem vārdiem vai darbiem aizskar šo savas sievas personības brīvību, mēģinot to apspiest, viņa automātiski tam pretosies. Labākais veids, kā iekarot laulātā dvēseli, ir nevis apspiest viņas brīvo gribu, tādējādi izraisot pretestību, bet gan rīkoties no sava piemēra pozīcijas, tas ir, rīkoties tā, lai viņa vēlētos tai sekot. Ja viņa ir pietiekami gudra, viņa ļoti drīz redzēs, ka viņas vīrs cenšas viņai palīdzēt mainīties, un no pateicības un cieņas viņa sekos viņa piemēram.

Jebkura vadība ģimenē ir kalpošanas veids, un jebkura kalpošana, tāpat kā garīgā autoritāte, kristietībā balstās uz Jēzus savulaik formulēto principu, kas izklausās šādi: “Ja kas grib būt pirmais, tas lai ir no visiem pēdējais un visu kalps.” (Marka 9:35). Šis princips ietver pazemību, vēlmi kalpot cilvēkiem un gatavību uzņemties atbildību par tiem, pār kuriem esi nolikts kā vadītājs. Vīrs ir ģimenes galva, taču šī vadība nav absolūta, jo Dieva Vārds prasa, lai viņš stāigātu pilnīgā paklausībā Kristum. Ja viņš to nedara, viņš diez vai var paļauties uz savu kā vadītāja autoritātes atzīšanu. Galu galā dominējošais stāvoklis negarantē automātisku autoritāti un cieņu. **Tā ir jānopelna**, turklāt nevis ar nemitīgiem atgādinājumiem par nepieciešamību paklausīt, bet gan

ar gudru uzvedību, mīlestību, mieru, pacietīgu pamācību, svarīgu lēmumu pieņemšanu un izpildi, baiļu un vilcināšanās neesamību, spēju uzņemties atbildību un izprast sarežģītas dzīves situācijas, bet pats galvenais – dzīvojot ciešā kopībā ar Kungu.

Viktors Nemcevs grāmatā “Mīlestības savienība” par to raksta šādi: “Ļoti svarīga vīra kā ģimenes galvas īpašība ir drosme un atbildība, spēja un spēks uzņemties iniciatīvu un visu grūtību nastu, būt īstam vīrietim. Uzticami vīri neslēpjas no grūtībām, nebēg no sarežģītām situācijām un neatstāj sievieti un ģimenei nepanesamas nastas. Viņi drosmīgi liec savus plecus grūtos laikos, godīgi pieņem dzīves grūtības un nes savu krustu ar pacietību un prieku. Šādi vīri ar savām lūgšanām dzēš ļaunā ugunīgās bultas, mierina un iedrošina vājos, atdzīvina ticību mazticīgajos un palīdz celties tiem, kas krituši. Īsts ģimenes galva un īsts vīrietis spēj drosmīgi pārvarēt bailes, pārvarēt visas šaubas ar ticību Tam Kungam un ar nesavtīgu mīlestību apklāt apkārtējo, par ko viņš ir atbildīgs, vājās vietas. Īsts vīrietis nebaidās no patiesības un cīnās ar meliem, viņš silda savu sievieti un ģimeni ar uzticamību un pastāvību... Lai ikvienā vīrā izaugtu īsts vīrietis, ir nepieciešamas: pastāvīga tuvošanās Dievam, izaugsme mīlestībā un svētumā, spēja un spēks atstāt grēkus un vājības, vēlme sagraut savu lepnumu ar pazemību, Dieva meklēšana un personīgas attiecības ar Viņu, lūgšanas, spēja smelties iedvesmu no Dieva Vārda, kalpošana Dievam un Viņa Svētā Vārda pagodināšana. Lai kļūtu par īstu vīrieti un vienlaicīgi būtu stiprs un maigs, stingrs un lēnprātīgs, nesatricināms patiesībā un radošs, jums ir jāmīl Kristus no visas sirds, no visas dvēseles un ar visu savu prātu. Vīram, kurš Kristu izvirza pirmajā vietā, kurš visā meklē Dieva nevis savu prātu, ir visas iespējas kļūt par īstu vīrieti... Un tas neprasa būt izcilam, slavenam, tituliem vai ordeņiem atalgojam. Garīgais viedums, pastāvība, godīgums un cēlums, uzticamība un dievbijība paaugstina jebkuru vīru, padarot **neuzkrītošo** augstu un pieņemamu Dieva acīs. Dievbijība, vienkārša sirsnīga kalpošana Kristum ir vērtīgāka par pakāpēm un tituliem; iegūtā pārliecība par Dievu ir vērtīgāka par

tukšu pašapziņu, un Dieva gudrība ir vērtīgāka par erudīciju, īpaši, ja šī erudīcija nekalpo radīšanai...”

Nu ko... Var tikai pievienoties šiem mūsdienu kalpotāja vārdiem, un, lai apstiprinātu viņa pēdējo domu, minēšu kādu piemēru no savas dvēseļu aprūpes prakses. Kāda piecdesmit gadus veca kristiete ar sajūsmu stāstīja par savu it visā **neuzkrītošo** tēvu, kurš jau bija aizgājis mūžībā: “Mans tētis bija ne tikai brīnišķīgs vīrs un brīnišķīgs tēvs, bet arī pilnā nozīmē apbrīnojams cilvēks un īsts kristietis. Cik sevi atceros, nekad neesmu redzējusi viņu dusmīgu vai aizkaitinātu. Visas mūsu ģimenes dzīves laikā mēs ar māsu nekad neredzējām, ka tētis ar mammu strīdētos. Viņš bija neparasti mierīgs, gudrs un saprātīgs. Viņš nesteidzās paust savu viedokli un izvairījās kritizēt citus cilvēkus. Kad es nokļuvu kādā sarežģītā dzīves situācijā, es vienmēr vērsos pēc padoma pie viņa ar pilnu pārliecību, ka viņš mani sapratīs pareizi. Uzmanīgi noklausījies, viņš parasti mani nekad ne no kā neatrunāja, bet vienkārši teica, ka, ja es rīkošos tā, kā domāju, tad tas var notikt, un, ja es rīkošos savādāk, tad lieta, visticamāk, uzņems citu pagrieziena, pēc kā viņš atstāja man galīgā lēmuma pieņemšanu. Es vados pēc viņa reiz dotajiem norādījumiem līdz pat šai dienai un pateicos Dievam par man izrādīto žēlastību. Tēvs mums, bērniem, mācīja iecietīgu attieksmi pret tuvinieku vājībām un trūkumiem, iesakot uz tām nekoncentrēties, bet vienkārši piedot un aizmirst, kā viņš pats jau daudzkārt bija darījis. Viņš nesludināja Dieva Vārdu no kanceles, bet viņa paša dzīve bija dzīvs Evaņģēlijs mūsu ģimenei un daudziem, kas viņu pazina. Līdz šai dienai es neaizmirsīšu viņa vārdus, ko viņš vairākkārt atkārtoja: “Lielie spīdekļi spīd klusi”, un es atkal un atkal pārliecinātos par šī apgalvojuma patiesumu.

Tās ir atmiņas, ko savā sirdī glabā viena kristieša meita, kuram bija milzīga loma viņas uzskatu par dzīvi un patieso kristietību veidošanā. Parasti bērnu uzslavas tiek adresētas mātei, kura ar apbrīnojamu pacietību gadiem un gadu desmitiem ir izturējusi sava vīra un viņu tēva pārmetumus, pazemojumus, rupjības, bezjūtību un cietsirdību. Tādas bērnu atmiņas ir arī par tēviem – mācītājiem un sludinātājiem, kas,

protams, lika viņiem attiecīgi reaģēt. Galu galā, ja ģimenes galva neizrāda uzmanību, mīlestību, pacietību un sapratni sievai un bērniem, tad viņi vienkārši nespēj pieņemt viņiem no kanceles izteiktās pamācības un padomus. Atkal un atkal dzirdot par šādām attiecībām personīgās dvēseles aprūpes sarunās ar viņiem, tikai daži bērni saka, ka tēvs viņiem ir cienīgs paraugs. Tā viens jauniets, sajūsmināts par savu tēvu kā savu labāko draugu, sarunas noslēgumā piebilda: “Ja tētis spētu vārdos aprakstīt savu parasto ikdienu, tad daudzi saprastu, ka savos sprediķos viņš neaptver pat mazu daļiņu no tā, kā viņš dzīvo!”

Es personīgi nevaru aizmirst vienas kāzas, kur svētku vakariņu noslēgumā līgavainis, vērsoties pie tēva, kurš pirms gada bija apglabājis savu sievu, ar sajūsmu teica: “Tēt! Šajā man īpašajā dienā nolēmu izdarīt ko tādu, kas man jau sen bija uz sirds. No visas sirds pateicos par tavu brīnišķīgo piemēru, kādam jābūt kristīgam vīram. Vairāk nekā divdesmit gadus esmu novērojis tavu attieksmi pret mammu, un visus šos gadus tu ne reizi neesi pacēlis balsi uz viņu pat tajos gadījumos, kad, manuprāt, viņa to būtu pelnījusi. Tu viņu patiešām mīlēji, kā to prasa Svētie Raksti, lai gan viņa nebija skaistule ne jaunībā, ne vēlāk. Tāpēc es gribu tagad visu klātbūtnē pateikt, ka arī es vēlos būt tāds vīrs, kāds tu biji mūsu mātei. *(To dzirdot, vecākās sievietes, kas tur atradās, noslaucīja asaras, slepus uzmetot skatienus uz blakus sēdošajiem sirmajiem vīriem, kuri kā uz pavēli nolaida galvas).*

Ir ļoti patīkami dzirdēt šādus izteikumus un liecības, vienīgā bēda, ka tas notiek diezgan reti. Biežāk, kad cilvēki apraksta mājas atmosfēru savās kristīgajās ģimenēs, viņu acu priekšā parādās šādi skumji attēli:

1. Vīrs, sēžot pie galda ar Bībeli rokās, aizkaitināti saka savai sievai, kas rosās virtuvē, norādot uz mazu bērnu, kurš čīkst un pieprasa, lai viņu paņem rokās: “Beidzot nomierini viņu un aizvāc prom no manis! Vai tu neredzi, ka viņš man traucē sagatavoties rītdienas dievkalpojuma!”

2. Sieva, kas pirms došanās atvaļinājumā skraida starp virtuvi, bērniem un lietām, kas tiek gatavotas izbraukšanai, uztraucoties, vai tik kaut ko neaizmirsīs, un vīrs, kurš stāv

pie durvīm, gaida, lai paņemtu sapakotos koferus, un nepacietīgi viņai jautā: “Nu, kad tu beidzot būsi gatava? Kā vienmēr, čammājies, atliekot gatavošanos uz pēdējo brīdi! Cik reizes esmu teicis, lai tu visu sagatavo laicīgi! Un nemēģini vēlreiz attaisnoties, sakot, ka biji aizņemta ar citām lietām! Tev vienmēr patīk atrast visādus attaisnojumus, nevis pareizi plānot savu laiku!”

3. Vīrs, kurš atgriezies no darba, ērti iekārtojies dīvānā, gaidot vakariņas skatās televizoru, un sieva, kura arī tikko atnākusi no darba, gribēdama ātri pabarot ģimeni, lūdz viņam palīdzību, bet saņem atbildi: “Esmu noguris. Pasauc kādu no bērniem. Viņi droši vien sēž savos ekrānos. Vai es tiešām nevaru atpūsties?!”

4. Tikko atnākusi no vecāku sapulces, sieva satraukta stāsta vīram, cik liels kauns viņai bija uzklaut skolotāju zēlabas par abu bērniem, kuri uzvedas sliktāk nekā neticīgie, bet tā vietā, lai mierinātu un piedāvātu ar viņiem to pārrunāt, dzird ģimenes galvas sašutušos vārdus: “Tu pati esi vainīga! Tu par maz ar viņiem nodarbojies un centies izdabāt visām viņu kaprīzēm. Tagad nu plūc savas audzināšanas augļus!”

5. Pēc vakariņām vīrs apsēžas pie datora un sāk pētīt Internetā ziņas, līdz pienāk gulētiešanas laiks. Pēc tam viņš pieceļas un, garāmejojot, sievai saka: “Tev pašai ar bērniem kopā jāpalūdzas, jo man rīt no rīta agri jāceļas,” un aizcērt aiz sevis guļamistabas durvis. Pēc tam viņai nekas cits neatliek, kā nolasīt bērniem kādu fragmentu no bērnu Bībeles, kopā ar viņiem palūgties, un, kad visi nolikti gulēt, atkal ķerties pie mājsaimniecības darbiem, kuri ir nebeidzami, un no kuriem nereti nogurumā nolaižas rokas.

6. Jau vairāk nekā četrdesmit gadus precējies un piecus dēlus un četras meitas izaudzinājis vīrs, kurš visus šos gadus mājā bijis īsts diktators, aizrāda savai sievai, kura dzīvo nemītīgās bailēs: “Es zinu, ka tu mani nekad tā īsti neesi mīlējusi, un tāpēc necenties bērnos ieaudzināt cieņu. Vai domā, ka es nepamanu, kā viņi apiet mani un vēršas ar visām savām problēmām tikai pie tevis? Ja tu būtu gudra sieva, tad mājā viss izskatītos savādāk! Visu šo gadu laikā tev nekad nav izdevies radīt siltu un draudzīgu atmosfēru mūsu ģimenē.

Apprecoties ar tevi, es cerēju iegūt sev labu palīgu, taču ar gadiem arvien vairāk pārlicinājos, ka esmu izdarījis nepareizu izvēli un rupji kļūdījos. Visas mūsu garās kopdzīves laikā mēs nekad nekļūvām tuvi un mīļi viens otram.”

Dzirdot šādus stāstus par ģimeņu galvu ikdienu, izģājieniem un rīcību, neviļus nāk prātā kādreiz paustais Roberta Hāsa viedoklis: “Ja vīrieši laulībai veltītu vismaz desmito daļu no rūpēm un garīgajām pūlēm, ko viņi velta savām darīšanām, tad lielākā daļa laulību būtu laimīgas.” Un tā ir taisnība. Vadība bez mīlestības, kas galvenokārt izpaužas laipnā attieksmē un palīdzībā ikdienas lietās, noved pie neizbēgamas diktatūras un tirānijas ģimenē. Ir nepamatoti gaidīt no sievas cieņu un paklausību, neradot tam atbilstošus apstākļus, no kuriem pirmie ir rūpes, uzmanība un atbalsts. Protams, sievai jāpakļaujas vīram, tomēr, to no viņas prasot, viņš nedrīkst aizmirst, ka paklausība un pazemība izpaužas tikai mīlestības gaisotnē. Ja tā nav, vīrietis nevar būt ģimenes vadītājs un galva. Un, kad viņš pārstāj būt galvenais, kas nes lielāko atbildību, tad tā ir tieši tāda pati anomālija, it kā viņa amatu būtu sagrābusi sievietē. Gudriem un stipriem vīriem, kuri pilda savu Dieva noteikto lomu, sievas vienmēr būs savā vietā. “Īstu vīrieti var atpazīt, skatoties uz viņa sievu,” teica poļu satīriķis Vladislavs Gžeščiks, un tam vienkārši nevar nepiekrīst.

5. nodaļa

Gudrā sieva

Radot sievieti kā Ādamam vispiemērotāko palīgu, Dievs ar to nekādi nepazemoja sievieti. Pēc svarīguma Dieva priekšā viņa vienmēr ieņēmusi to pašu augsto stāvokli kā vīrietis, būdama Dieva radības kronis. **Garīgā ziņā** Radītājs nesaskata atšķirību starp vīru un sievu, uzskatot viņus par pilnīgi līdzvērtīgiem, jo viņi abi tika radīti pēc Dieva tēla un līdzības. Viņu dvēsele un gars ir vienlīdz vērtīgi. Viņiem ir viena un tā pati pieeja žēlastībai, kas viņiem dod mantojumu mūžībā, jo Kristū Jēzū nav dzimumu – ne vīriešu, ne sieviešu. Vīrietis un sieviete ir vienlīdzīgi arī pestīšanas un balvas saņemšanas jautājumā. Abiem ir dota iespēja tieši un nepastarpināti vērsties pie Dieva lūgšanās. Gan sieva gan vīrs ir vienādi atbildīgi Viņa priekšā par saviem vārdiem un darbiem, un tāpēc viņiem abiem vienādi jāpretojas kārdinājumiem un jācīnās ar grēku.

Pēc grēkā krišanas sieviete ilgu laiku bija pazemotā stāvoklī, bieži pazemināta līdz “otrās šķiras cilvēka” stāvoklim. Taču, atnācis virs zemes, Dieva Dēls ar savu mīlestību pacēla to pienācīgajā augstumā un atjaunoja viņas sākotnējo vērtību. Viņa izpirkšanas upuris par visiem cilvēkiem un īpaši Viņa augšāmcelšanās uzsvēra viņas līdzīgo vērtību Dieva priekšā. Un sievietes par to atmaksāja ar pateicību, no paaudzes paaudzē atdodot savas sirdis Kristum un sekojot Viņam bieži vien daudz uzticīgāk nekā vīrieši. Mūsdienās neviens nebrīnās, ja vairāk kā divas trešdaļas no draudzes ir vājā dzimuma pārstāves. Taču, nostādījis sievieti garīgā ziņā līdzvērtīgā stāvoklī ar vīrieti, Kungs tomēr sniedza skaidru un nepārprotamu norādi par kārtību laulībā, nosakot, ka vīram jābūt ģimenes galvai, kam jāuzņemas galvenā atbildība un ģimenes aizsardzība, bet sievai jābūt viņa palīgam un mājas pavarda sargātājai.

Slavenais teologs Viljams Makdonalds par šo jautājumu izteicās šādi: “Stāvoklī zemāks nenozīmē zemāku kvalitāti. Kungs Jēzus ir pakārtots Dievam Tēvam, bet “pēc

kvalitātes” nekādā ziņā nav zemāks par Viņu. Sievietes nekādā gadījumā nav otrās šķiras cilvēki. Daudzējādā ziņā viņas pat pārspēj vīriešus – spējā nodoties un just līdzīgi, čaklumā un pacietībā. Bet sievietēm ir pavēlēts pakļauties saviem vīriem kā Tam Kungam. Padodoties vīra varai, sieva pakļaujas Tā Kunga varai. Šī viena iemesla dēļ vien viņas sirdī nevajadzētu būt kaut nelielai neapmierinātībai vai neizpratnei”.

Daudzas sievietes aizvairo viņām uzticētā palīga loma tikai tāpēc, ka viņas neizprot šī vārda dziļāko nozīmi. Jo jēdzienā “palīgs” ietverts daudz vairāk nekā kalps. Tāds cilvēks ir nevis vienkāršs padotais, bet gan tāds, kurš nāk palīgā un sniedz nepieciešamo atbalstu grūtā brīdī, parādot sevi ne tikai kā tuvu un lojālu draugu, bet arī kā cīņu biedru, uz kuru vienmēr var paļauties. Jēdziens attiecināts pat uz pašu Dievu, par kuru Svētie Raksti saka “tiešām spēcīgs **palīgs** bēdu laikā” (Ps. 46:2). Tā, vērstoties pie Debesu Tēva, kurš vienīgais spēja viņam palīdzēt, psalmu sacerētājs Dāvids lūdza: “Neapslēp no manis Savu vaigu un neatstum Savu kalpu dusmās – Tu esi mans **palīgs**! Neatmet mani un neatstāj mani, Tu Dievs, mans pestītājs!” (Ps. 27:9). Citi psalmi saka: “Redzi, Dievs ir mans **palīgs**, Tas Kungs ir tas, kas uztur manu dvēseli!” (Psalms 54:6) un “Ja Tas Kungs nebūtu mans **palīgs**, tad jau sen mana dvēsele dusētu klusēšanas zemē.” (Psalms 94:17). Un arī Dieva trešā persona – Svētais Gars, tiek saukts par palīgu (skat. Marka 13:11; Lūkas 11:13; Jāņa 14:26; Rom. 8:26). Tāpēc arī vīrs var būt palīgs sievietei, ja viņa ar kaut ko netiek galā.

Mēs visi zinām, ka jebkurā sabiedriskā struktūrā, neatkarīgi no tā, vai tas skar valsti, politiku, ekonomiku vai jebkuru citu dzīves jomu, ir cilvēki, kas vada, un ir cilvēki, kas strādā, lai izvestu viņu norādījumus dzīvē. Galu galā nav iespējams iedomāties uzņēmumu, kurā būtu tikai vadītāji, tāpat kā nav iespējams atrast ražotni, kurā darbinieki bez jebkādas vadības nodarbotos ar produktu ražošanu. Kā priekšnieks vada uzņēmumu ar dažādu speciālistu palīdzību, tā arī padotie var veiksmīgi izpildīt savu darbu tikai tad, ja visā ievēro viņa norādījumus. Ražošanā vadītāju un padoto esamība nevienam nepārsteidz un pavisam noteikti nevienam

nesadusmo, jo visi saprot, ka bez tā nebūtu ne kārtības, nedz arī struktūras.

Bībele runā arī par dažu cilvēku pakļautību citiem ne tikai attiecībā uz pasaulīgajām sabiedriskajām iestādēm vai uzņēmumiem, bet arī attiecībā uz baznīcas kalpotājiem. Piemēram, dodot norādījumus sava laika kristiešiem, apustulis Pēteris teica: “Pakļaujieties ikkatrai cilvēku starpā ieceltai kārtībai Tā Kunga dēļ, gan valdniekam, kas ir pār visiem, gan pārvaldniekiem kā tādiem, kas viņa sūtīti, lai sodītu ļaundarus, bet atalgo tu tos, kas dara labu.” (1. Pēt. 2:13), un “Tāpat, jaunākie, esiet paklausīgi vecākajiem, bet visi, cits citam padodamies, apjozieties ar pazemību. Jo Dievs stāv pretim lepniem, bet pazemīgiem Viņš dod žēlastību” (1. Pēt. 5:5). Šo pašu domu var izsekot apustuļa Pāvila vēstulēs romiešiem (13.nodaļa, 1.-7.pants) un Efeziešiem (6.nodaļa, 5.-7.pants). Tādējādi mēs visi labi apzināties nepieciešamību pakļauties tiem, kam Dievs ir devis autoritāti. Tas ir noticis cauri laikiem, tā tas ir un būs arī nākotnē.

Tieši tādai pašai pieejai vajadzētu būt arī ģimenē. Lai būtu pareiza struktūra, vienam no tās dalībniekiem ir jāvada, bet pārējiem viņam jāpakļaujas. Tieši šādu kārtību ģimenei noteica Dievs, kurā vīram tika atvēlēta līdera, bet sievai – palīga loma. Tomēr sātans, kurš pirmais vēlējās kļūt līdzvērtīgs Dievam, spēja ielikt sievietes sirdī dumpīgu domu, mudinot viņu ieņemt vīrietim paredzēto vietu. Skaidrs apstiprinājums tam ir mūsu sabiedrībā pastāvošās feministu idejas par sievietes un vīrieša novienādošanu. Nonākot pret runā ar Radītāja pavēli, ka sieva ir pakļauta vīram, ir ieviests pilnīgs haoss hierarhijā, radot neskaitāmas ģimenes problēmas un atņemot laulātajiem Dieva svētību.

Radītājs to noteikti bija paredzējis, pretējā gadījumā Viņš nebūtu teicis Ievai: “Un tev būs kārot pēc sava vīra, un viņam būs valdīt pār tevi.”

“Es vairošu tavas sāpes dzemdību laikā; sāpēs tu dzemdēsi bērnus. Tavas vēlmes būs pretējas tavam vīram, bet viņš valdīs pār tevi.” (1. Mozus 3:16), (Genesis 3:16 To the woman he said, *“I will surely multiply your pain in childbearing; in pain you shall bring forth children. Your desire*

shall be contrary to your husband, but he shall rule over you.” – *interlineārais tulkojums*).

Daudzi kristieši domā, ka šie vārdi raksturo sievietes vēlmi pēc vīra tuvības, taču patiesībā, burtiski tulkojot no ebreju valodas, šie vārdi nozīmē “pastāvīga vēlme pretoties vīra vadībai” un atspoguļo to, ko sātans pēc grēkā krišanas spēja ielikt gandrīz katras sievietes sirdī. Tad kļūst saprotams, kādēļ daudzas sievas vēlas uzņemties lomu, kas viņām nav paredzēta.

Tagad pārdomāsim, ko nozīmē būt par palīgu vīram ikdienas dzīvē un ko vēl Tas Kungs sagaida no sievietes, kura ir sieva un māte.

Palīga loma ir vissvarīgākā un atbildīgākā no visiem sievas pienākumiem, pirmkārt, tāpēc, ka vīrietis bez tās vienkārši nevar iztikt. Galu galā viņam nepiemīt tās spējas un īpašības, kuras Dievs ir piešķīris tikai sievietēm. Tas jo īpaši attiecas uz bērnu radīšanu un mājas pavarda iekārtošanu. Turklāt vīrietim ir ļoti svarīgi, lai viņam blakus būtu cilvēks, kurš sniegtu viņam morālu atbalstu, uzmundrinātu, iedvesmotu uz labiem darbiem un iedvestu ticību saviem spēkiem – tieši to, ko sieviete spēj labāk par jebkuru. Ja sievietes palīdzība, kas viņam tik ļoti nepieciešama, tiek zaudēta, vīrietis nespēj pilnībā realizēt savas pastāvēšanas jēgu.

Tikai sieviete, par kuru Vecajā Derībā teikts: “**Zinīga (gudra) sieva** uzceļ savu namu, bet trakulīga neprāte to ar savu rīcību sagrauj.” (Salamana pam. 14:1), var kļūt par patiesu palīgu vīram visos aspektos. Šī “gudrās sievas” definīcija satur vissvarīgāko, kas jāsaprot katrai precētai sievietei un kurā viņai īpaši jāiedziļinās. Es nekad neaizmirsīšu, kā kādu dienu, būdams iegrimis domās, mans vīrs pēkšņi domīgi teica: “Sievai nebūt nav jābūt izglītotai, bet viņai noteikti ir jābūt gudrai.” Šī īsā frāze, ko viņš nejauši izteica, lika man dziļi aizdomāties un izraisīja daudzas pārdomas. Būt gudrai un izglītotai – kāda ir atšķirība? Kā atšķirt inteligentu cilvēku no gudra? Ko nozīmē šie līdzīgie un vienlaikus skaidri atšķirīgie jēdzieni? Vai gudrība un izglītība vienmēr ir apvienoti, vai arī tie var izpausties neatkarīgi viens no otra? Ja tā, kurš no tiem ir svarīgāks cilvēka dzīvē, un kas ir īpaši vērtīgs sievietei?

Saskaņā ar Ožegova vārdnīcu, vārds “prāts” tiek definēts kā cilvēka spēja domāt, kas ir viņa apzinātās un saprātīgās dzīves pamatā. Par inteligētiem tiek uzskatīti cilvēki, kuriem ir augsta inteligēnces un erudīcijas pakāpe, dažādas intereses un plašs redzesloks, kā arī viņi ir ieguvuši specializētu izglītību un visaptverošas zināšanas. Par gudriem tiek uzskatīti tie, kuriem ir īpašs izsmalcināts, dziļš prāts, kura pamatā ir dvēseles smalkums, bagāta dzīves pieredze un labākās cilvēka īpašības, piemēram: miers, apdomība, izturība, lēnprātība spriedumos, spēja pieņemt cilvēkus tāds, kādi viņi ir, un saprātīgi risināt dzīvē radušās problēmas.

Ja jūs lasāt Bībeli, jūs neviļus pamanīsiet, ka, runājot par Dieva vīriem un sievietēm, tur nav stāstīts par viņu izglītību, spējām un sasniegumiem, bet gan par viņu gudrību un dievbijību, staigājot Tā Kunga priekšā. Tomēr tas nav pārsteigums, jo šīs divas cilvēka īpašības ir cieši saistītas, un viena ir otras nosacījums vai sekas. Nav nejaušība, ka Vecajā Derībā ir vārdi, kas izgaismo šo patiesību: “Bijība Tā Kunga priekšā ir visas gudrības sākums” (Ps. 111:10, Pam. 1:7).

To sapratusi, es sāku lūgt Debesu Tēvu, lai Viņš dod man bijību staigāt Viņa priekšā un palīdz man kļūt par gudro sievu, kas uzceļ savu namu, nevis sagrauj to ar savām rokām. Daudzas nakts pēc kārtas, kad mans vīrs aizmiga, es izkāpu no gultas, iegāju blakus istabā un, ceļos nometusies, stundām ilgi saucu no sirds dziļumiem: “Kungs! Atklāj man **gudrās sievas noslēpumu!** Lūdzu, parādi man šo žēlastību! Māci man, kā kļūt par palīgu, kas ir par svētību savam vīram, un kuru viņš mīlēs un novērtēs no visas sirds. Viss, ko esmu ieguvusi pati, manas zināšanas un izglītība man neko nedod svētīgai laulības dzīvei, tāpēc vadi mani pats kā gudrs Tēvs!”

Tas Kungs atbildēja uz šiem saucieniem un lūgšanām, parādot manu attieksmi pret savu vīru Bībeles gaismā, atkal un atkal uzdodot vienu un to pašu jautājumu: “Vai tas, ko tu viņam teici vakar, tava rīcība šodien un tava pēdējā reakcija saskan ar to, ko saka Svētie Raksti? Paskatieties, cik gudri Abigaila izturējās līdzīgā situācijā ar savu vīru un kā dievbijīgā Estere izturējās savas dzīves smagākajā brīdī pret savu vīru-ķēniņu.

Atcerieties, kā gados vecā Elizabete atbildēja uz cilvēku vārdiem, un pievērsiet uzmanību Marijas, Jēzus mātes, lēnprātībai un neapšaubāmajai paklausībai Jāzepam. Nekādu pārmetumu, nekādu vaidu, nekādas kurnēšanas, nekādu mēģinājumu atturēt viņu no došanās tālajā ceļā uz Ēģipti gandrīz uzreiz pēc dzemdībām. Kāda gatavība pieņemt visu, kas viņai tiek uzlikts no augšas, pat ja tas nav līdz galam skaidrs un fiziski smags! Bet viņa taču bija tik ļoti jauna un nepieredzējusi sieva.

Izmantojot dažādas dzīves situācijas un apstākļus, kuros es nokļuvu, kā arī daudzas dvēseļu aprūpes sarunas ar kristiešu māsām (tobrīd es jau biju šajā kalpošanā), Kungs man arvien dziļāk atklāja gudrās sievas noslēpumu. Viņš parādīja, ka gudra un dievbijīga sieva atspoguļo Dieva skaistumu, būdama *agape* mīlestības, pacietības, lēnprātības, pazemības, žēlsirdības, līdzjūtības un pašizliedzības piemērs. Dzīvojot dzīvi saskaņā ar Svētajiem Rakstiem, viņa kļūst par iedvesmu un mierinātāju ne tikai savam vīram un bērniem, bet arī visiem vājajiem, slimajiem, nestabilajiem, ciešanās un nabadzībā esošajiem apkārtējiem cilvēkiem. Un tā ir ļoti vērtīga un svarīga cilvēkmīlestības vadīta kalpošana. Šādas sievietes dziļā ticība un pašaušanās uz Dievu dod viņai iespēju dzīvot īpašu dzīvi uz zemes, kalpojot ne tikai ģimenei, bet arī ikvienam, kam tas ir nepieciešams.

Tad Kungs man parādīja, ka precētas sievietes gudrība ir tajā, ka viņa nekoncentrējas uz vīra trūkumiem, neuzsver viņa kļūdas radnieku un tuvu cilvēku priekšā un noteikti nereklamē tās svešiniekiem. Kad viņa redz, ka viņš saka vai dara nepareizi, viņa vispirms lūdz, lai Kungs viņai atver viņa sirdi, un tad, kad viņa ir viena ar vīru, viņa pazemīgi un ar mīlestību norāda uz viņa kļūdu, aicinot to pārbaudīt Svēto Rakstu gaismā. Svarīgi ir, kurā brīdī, kādos apstākļos, kādā tonī un noskaņojumā viņa to dara. Ja sievas sirdi pilda aizvainojums, aizkaitinājums, rūgtums, sašutums un īpaši naidīgums, tad viņai labāk atturēties no jebkādiem izteikumiem, jo tas ne tikai neatrisinās, bet arī vēl vairāk saasinās esošo problēmu. Sievas cieņpilnā, pārdomātā un taktiskā uzvedība vīrā izraisa pateicību un atzinību, ja vien, protams, viņa sirds vēl nav pilnībā nocietinājusies.

Gudra sieva savās attiecībās ar vīru ievēro Svēto Rakstu principu: “Un, kā jūs gribat, lai ļaudis jums dara, tāpat darait viņiem” (Lūkas 6:31). Ikreiz, kad viņa vēlas viņam paust savu negatīvo viedokli, neapmierinātību vai sašutumu, viņa spēj uz mirkli apstāties un uzdot sev jautājumu: “Labi, bet pat ja viņš to ir pelnījis, ko Dievs par to teiks, un kā es justos, ja dzirdētu to pašu no viņa, vai ja viņš pret mani tā izturētos?” Nevēloties ko tādu dzirdēt un piedzīvot, viņa laikus apstājas un atmet savus nodomus, kas novērš laulības un ģimenes konfliktus.

Saprātīga sieva neizmanto tādas mūžvecas sievišķīgas tehnikas kā: pārmetumi, asaras, aizvainojoši mājieni, pastāvīgas sūdzības, klusēšanas spēle, izvairīšanās no sievas pienākumiem un histērijas lēkmes, kas uz vīrieti iedarbojas ne vairāk kā divas vai trīs reizes, un pēc tam izraisa viņā tikai aizkaitinājumu un vēlēšanos pēc iespējas ātrāk aizbēgt no mājas. Cenšoties mainīt savu vīru uz labo pusi, gudra sieva ķersies pie efektīvākas metodes, tāpat kā to darīja kāda kristiete ar jūtīgu, greizsirdīgu un aizkaitināmu vīru.

Nabaga sieviete izmēģināja visu iespējamo, lai viņu nomierinātu un vestu pie prāta, taču nekas nepalīdzēja. Jāsaka, ka vīrietis nebija spējīgs pieņemt sievas padomus un aizrādījumus (pat ja saprata, ka viņai ir taisnība), tikai tāpēc, ka ir vīrs. Tā tas bija šajā gadījumā. Visu sievas teikto viņas vīrs uztvēra naidīgi, tāpēc viņa nolēma rīkoties citādi. Ikreiz, kad viņš aizkaitināts devās uz darbu, viņa krita ceļos un lūdza: “Kungs, tu redzi, ka mana vīra sirds ir slēgta maniem vārdiem. Lūdzu, runā ar viņu pats. Tu zini viņa domas un esi vienīgais, kas spēj tās kontrolēt. Tavās rokās ir visi apstākļi un dažādas situācijas, kas var palīdzēt viņam atjēgties. Tikai Tu vari atrast vārdus, kas aizkustinās viņa sirdi. Nomierini viņu un ļauj viņam justies droši kopā ar mani. Dod man gudrību uzvesties tā, lai sātans nekur neatrastu vietu iespraukties.”

Un Tas Kungs brīnumaini atbildēja uz šīm lūgšanām, apstiprinot, ka tās Viņam patīk. Vakarā, kad vīrs atgriezās no darba, viņam bija pavisam cita sejas izteiksme. Viņš maigi apskāva un noskūpstīja savu sievu, vainas apziņā nespēdams skatīties viņai acīs. Bieži pēc šādiem starpgadījumiem viņš atnesa viņai mīļākos saldumus un, lai gan nevarēja atrast

spēku lūgt piedošanu, viņš vismaz mēģināja šādi paust nožēlu par savu reakciju. Sieva neko neteica un ne par ko nejautāja, bet tikai pateicās Dievam par Viņa iejaukšanos un atbildēja uz lūgšanām. Gadu gaitā viņas vīrs mainījās arvien vairāk, un kādu dienu pienāca brīdis, kad viņš maigi teica: “Tava gudrība un maigums mani ir iekarojuši,” uz ko viņa klusi atbildēja: “Tas Kungs man vienkārši palīdzēja saprast, ka īsākais ceļš uz Tavu sirdi ir caur debesīm.”

Ja sieva ir gudra un Dievbijīga, viņa nekad nekūdis savus bērnus pret tēvu, stāstot, cik slikti viņš izturas pret viņu, jo šādā veidā bērni zaudē cieņu pret abiem vecākiem. Protams, bērni paši var redzēt sava tēva nelaipno rīcību, taču, ja māte nereagē ar to pašu, viņus piepilda lielāka līdzjūtība pret viņu, nekā tad, ja viņa mēģina atrast viņos sabiedrotos pret tēvu. Dvēseļu aprūpes sarunās bieži esmu dzirdējusi dēlus un meitas ar apbrīnu stāstam par savu mammu lēnprātību, pazemību un pacietību attiecībā pret rupjiem, savtīgiem un cietsirdīgajiem tēviem. Viņi saka, ka mātes gudrība un patiesi kristīga uzvedība palīdzējusi viņiem praksē saskatīt, ko nozīmē “neatmaksāt ļaunu ar ļaunu” un “atbildēt ļaunumam ar labu”.

Ja vīrs kā ģimenes galva nepilda savu mērķi, gudra sieva nesteidzas pārņemt šo lomu, bet cenšas palīdzēt vīram to ieņemt, kā Kungs to paredzējis. Šim nolūkam viņa visādi iedrošina un atbalsta viņā to, kas padara viņu par īstu vīrieti. Galu galā visiem stiprā dzimuma pārstāvjiem ir ļoti svarīgi saglabāt pašvērtības sajūtu, kas viņiem ir ļoti labi attīstījusies. Vīrietis jūtas komfortabli tikai tad, kad redz, ka apkārtējiem ir vajadzīga viņa palīdzība, spēks, spējas un prasme izdarīt to, ko viņi paši vienkārši nespēj. Tad viņā pamostas aizsargs un aizstāvis, kas padara viņu drosmīgu un parāda apņēmību, izlēmību un citas īpašības, kas savulaik bija viduslaiku bruņiniekiem. Gudrai sievai vienmēr jāatceras zelta likums, kas saka, ka vīrietis zaudē savas eksistences jēgu, ja viņam blakus ir sieviete, kura spēj iztikt bez viņa palīdzības, atbalsta un aizbildnības.

Bet atgriezīsimies pie tā, kā Dievs soli pa solim man atklāja gudrās sievas noslēpumu. Parādījās, no kā patiesībā sastāv viņas gudrība, Viņš pievērsa manu uzmanību, ka, lai

gan vīram laulībā ir uzticēta galvas loma, mājas un ģimenes pavarda turēšana joprojām ir sievietes ziņā, un no viņas atkarīgs, cik svētīga un laimīga būs laulības un ģimenes dzīve. Tad man kļuva skaidrs, ka, tāpat kā es cenšos radīt mājās skaistumu un komfortu, man arī jā rūpējas par to, lai mūsu ģimenē valdītu draudzīga, pretimnākoša, miera, mīlestības, savstarpējas sapratnes, siltuma un garīgās tuvības pilna atmosfēra, kas satuvina laulātos. Galu galā mājai, kurā dzīvojam un pavadām lielāko daļu savas dzīves, jābūt vietai, kurā mēs varam pabēgt no nogurdinošām rūpēm, un patvērumam, kur mūsu dvēsele nomierinās un atpūšas.

Es nevaru aizmirst, kā dvēseļu aprūpes sarunā kāds ticīgs brālis nopūšoties teica: “Varbūt tev ir grūti to saprast, bet es nevēlos doties mājās pēc darba. Nemitīgā piekasišanās, pārmetumi, apvainojumi un sašutums, ar kādu sieva mani apsveic gandrīz no sliekšņa, ir padarījusi manu dzīvi ģimenē vienkārši nepanesamu. Man praktiski nav miera. Ir stress darbā un stress mājās. Turklāt mēs pastāvīgi dzīvojam nekārtībā, ko mana sieva skaidro ar savu aizņemtību. Visas lietas ir izmētātas un kur vien skaties, visur ir putekļi. Nau-das nekad nav pietiekami, lai gan es nopelnu pienācīgu summu. Viņai nav laika veikt mājas darbus, bet viņa var stundām ilgi runāt ar draudzenēm pa telefonu. Reizēm gribas aizbēgt no šī visa kaut kur tālu, bet kur?.. Galu galā mums ir bērni. Turklāt es kā kristietis to nevaru darīt. Tomēr, atklāti sakot, ja es būtu zinājis, ka mana ģimenes dzīve izvērtīsies šādi, labāk nebūtu precējies”. Klausoties viņu, man gribējās raudāt, jo šajā skumjajā stāstā bija skaidrs apstiprinājums gudrā Salamana vārdiem, kurš teica, ka neprātīga sieva ir spējīga ar savām rokām sagraut māju un ģimeni.

Salamana Pamācību grāmatā teikts: “Kam piešķirta augsti tikumīga sieva, tas lai apzinās, ka viņa ir cildenāka nekā visdārgākā pērle. Viņa prot rīkoties ar vilnu un liniem un veic labprāt rokdarbus... Viņa ceļas pirms dienas gaismas, gādā barību savai saimei un ierāda kalponēm viņu dienas darbu... Viņa izstiepj savu roku pēc kodeļas, un viņas pirksti satver vārpstu... Viņa nebaidās sava nama dēļ sniega, jo visai viņas saimei ir divējādas drēbes... Viņas vīrs ir pazīstams sanāksmēs vārtu

laukumā, kad viņš starp zemes vecajiem sēž... Viņa ver vaļā savu muti **ar gudrību**, un mīlīga pamācība ir uz viņas mēles. Viņa novēro, kā klājas viņas namam, un neēd savu maizi slinkumā. Viņas dēli pieceļas viņas priekšā un daudzina viņu laimīgu esam; viņas vīrs nāk un teic viņu: “Daudz meitu un jaunavu dzīvo tiklas un tikušas, bet tu pārspēj viņas visas!”” (Salamana pam. 31:10-29).

Protams, mēs dzīvojam citā laikā, kad sievietei pašai vairs nevajag vērtēt, aust, darināt segas un stādīt vīna dārzus. Tiesa, viņai nav kalpones (kā tas bija senos laikos), kas viņas vietā veiktu smagākos mājas darbus, jo reti kurš mūsdienās to var finansiāli atļauties. Taču šī apraksta mērķis ir izvilkt no tā galveno, kas padara precētu sievieti augstākās uzslavas cienīgu. Mūsdienu valodā šeit uzskaitītos gudras sievas tikumus var raksturot šādi:

Viņa ir uzticīga savam vīram ar dvēseli un miesu, nekrāpjojot viņu pat savās domās.

Viņa nekad nedod vīram iemeslu nožēlot, ka viņu apprecējis.

Viņa gudri pārvalda naudu un veic pārdomātus pirkumus sev un savai ģimenei.

Viņa ir žēlsirdīga un līdzjūtīga pret citu, īpaši nabadzīgo un nelaimīgo, vajadzībām.

Viņa izrāda rūpes par visiem savas ģimenes locekļiem, rūpējoties ne tikai par to, lai viņi būtu paēduši, apģērbti un apģērbti, bet arī par viņu dvēseles stāvokli.

Viņa uzvedas pret savu vīru tā, ka, skatoties uz viņas cienpilno attieksmi pret viņu, citi sāk viņu novērtēt un cienīt.

Viņa ir piesardzīga savos vārdos un izteikumos par cilvēkiem, izvairās no kritikas un nosodījuma, izvairās no tukšām, bezjēdzīgām sarunām un nemīl dīkā pavadītu laiku.

Viņa ir tīrīga un čakla, un dara visu, lai māja būtu mājīga un sakopta.

Dzīvojot tīru un svētu dzīvi, viņa ir patiesas kristietības paraugs savam vīram, bērniem un apkārtnējiem.

Iedziļinoties šajā raksturojumā, jūs saprotat, ka sieviete to visu var realizēt tikai tad, ja vīrs, bērni un māja viņai ir pirmajā vietā. Diemžēl dzīvojam laikā, kad mediju un feminisma

ideju ietekmē ir mainījusies gan sabiedrības, gan arī pašu sieviešu uzskati par savu lomu ģimenē, un tas īpaši attiecas uz mātes lomu un mājturību. Mūsdienu civilizētā sieviete vairs netiek pasniegta kā mīloša un gādīga māte un sieva, bet gan kā pašpārliecināta, inteligenta, neatkarīga, veiksmīga karjeras veidotāja, kas labi orientējas dažādās dzīves jomās un nekādā ziņā nav zemāka par vīrieti, radošs cilvēks, kas uzskata, ka būt tikai mājsaimniecei ir zem viņas goda. Taču grāmatu Grāmata, Bībele, kuras patiesumu ir apstiprinājuši gadsimti, sievietes galveno aicinājumu saskata nevis šajā pasaules aicinājumā, bet, pirmkārt, rūpēs par ģimeni un mājas siltumu.

Protams, katrai sievietei ir tiesības izvēlēties, kas viņai ir vērtīgāks: darbs, karjera, bizness, slava, atpazīstamība vai cilvēciska parastas sievietes laime. Ļoti bieži dzīve rāda, ka daudzas sievietes, kuras ir veltījušas sevi visam, izņemot ģimeni, vēlākajos gados rūgti nožēlo, ka ir nepareizi sakārtojušas savas dzīves prioritātes. Un tās, kas mēģināja apvienot gan karjeru gan ģimeni, vēlāk ir sapratušas, ka viņām tas nav izdevies, un būtu bijis labāk, ja viņas būtu devušas priekšroku vienai no tām. Protams, kā jau visā arī šeit ir likumu izņēmumi, un reti, atsevišķi gadījumi, kad sieviete veiksmīgi tiek galā ar dubulto slodzi gan mājās, gan darbā. Diemžēl, tas bieži vien negatīvi ietekmē veselību.

Man reiz par to visu nācās ilgi domāt, jo ļoti vēlējos veidot karjeru un gūt panākumus profesionālajā jomā. Bija žēl daudzos gadus, ko pavadīju, lai sasniegtu savus kādreiz izvirzītos mērķus. Taču, pilnībā atņēmis man to, kas bija tik dārgs, jo glaimoja manam "ES", Kungs man dāvāja ne tikai laimīgu laulības dzīvi, bet arī īpašo dvēseļu aprūpes kalpošanu, kas man sniedza garīgās mātes laimi, par ko esmu Viņam bezgala pateicīga.

Interesanti, ka tikumīgās sievas slavinājums Salamana Pamācību grāmatas trīsdesmit pirmajā nodaļā beidzas ar vārdiem: "Daiļums viņ un skaistums paiet; **sieva, kas To Kungu bīstas**, ir jāteic un jādaudzina." (Salamana pam. 31:30). Mani pamācīdams un pārmācīdams, Tas Kungs vispirms pievērsa manu uzmanību šī panta otrajai pusei, atgādinot, ka gudrības sākums ir bijība pret Kungu, tas ir, tāda staigāšana Dieva

priekšā, kad tu baidies Viņu apbēdināt ar kaut ko, kas Viņam nav tīkams un kas var Viņu nošķirt no tevis. Izmantojot šo pieeju, tuvība ar Kungu un personīga saziņa ar Debesu Tēvu kļūst par jūsu kristīgās dzīves vissvarīgāko un neatņemamo sastāvdaļu. Tad jūs baidāties uzsākt kaut ko nopietnu, neapspriežoties ar Viņu un nesaņemot Viņa apstiprinājumu, norādījumus un virzību. Galu galā tikai Viņš zina, vai tas, ko tu nodomā darīt, būs par svētību.

Norādot man uz šiem vārdiem, Tas Kungs teica, ka, ja man būs bijība, staigājot Viņa priekšā, tad man būs arī Viņa vadība, kas pasargās mūsu ģimeni no daudziem nepatīkamiem brīžiem. Un es varēju kļūt savam vīram par tik ļoti nepieciešamo atbalstu un vērtīgu palīgu. Pagāja īss laiks, un Dievs ar dzīves piemēru man apstiprināja šo svarīgo patiesību. Tā kā mūsu vecais auto arvien biežāk sāka lūzt, prasot remontu un lielus naudas ieguldījumus, nolēmām meklēt jaunāku auto. Un kad mēs braukājām no viena pārdevēja pie otra, mana vīra uzmanību aizķēra kāda automašīna, kurai piemita viss, ko viņš vēlējās. Pārlicinot mani to iegādāties, viņš uzskaitīja visas auto tehniskās priekšrocības, par kurām, atklāti sakot, man nebija nekādas jēgas. Tomēr manā sirdī radās sliktas priekšnojautas un neizskaidrojams satraukums, kas man šķita kā zīme no Tā Kunga, taču, tā kā tas bija kaut kas tik nenoteikts, es neuzdrošinājos vīram to tieši pateikt, bet mēģināju viņam ieteikt nedaudz pagaidīt un meklēt citus variantus.

Bet vīri ir vīri. Viņiem nepatīk uzklaut savu sievu viedokļus, it īpaši tādu sievu, kas neko nesaprot no tehnikas (pie kurām piederu arī es), tāpēc šī mašīna tika nopirkta šā vai tā. Mans nabaga vīrs – kas gan viņam nebija tās dēļ jāizcieš! Beidzot, kad viņš nolēma no tās šķirties un nopirkt citu, es tieši biju misijas ceļojumā. Un, kad man piezvanīja vīrs un teica, ka mašīna jāmaina un viņš jau atradis citu, es viņam, divreiz nedomājot, atbildēju: “Nu vienkārši ņem un nopērc to! Kāpēc tev būtu vēl jāgaida?” Taču mana vīra reakcija mani ne tikai pārsteidza, bet arī apstiprināja to, ko Kungs man bija atklājis. “Nē,” viņš mani īsi pārtrauca. – “Bez tevis es nepirkšu. Atgriezīsies mājās un pārlicināsies pati. Pirksim tikai tad, ja tava sirds būs mierīga.” Uz visu manu

pārliccināšanu, ka sirdī jūtu pozitīvu apstiprinājumu un automašīnu kāds cits var nopirkt pirms mums, viņš atbildēja ar kategorisku frāzi: “Ja kāds to būs jau nopircis, tad tā nebija mums domāta.”

Īsi sakot, šis auto patiešām “sagaidīja” manu atgriešanos un daudzu nākamo lietošanas gadu laikā bija mums īsta Dieva dāvana. Tā Viņš man deva mācību, kas vēlāk kļuva par zelta likumu: ja vīrs redz, ka viņa sieva staigā Dieva bijībā un personīgās attiecībās ar Kungu, viņš noteikti viņā ieklausīsies un gribēs zināt, kā viņa skatās uz kādu situāciju, un vajadzības gadījumā lūgs lūgšanu atbalstu vai padomu, ko arī būs gatavs pieņemt kā palīdzību no augšienes.

Tagad atgriezīsimies pie Salamana Pamācību trīsdesmit pirmās nodaļas trīsdesmitā panta pirmās daļas, kas ir tikumīgās sievas slavinājums: “Daiļums viņ un skaistums paiet...” Šie vārdi sasaucas ar aicinājumu kristiešu sievietēm Jaunajā Derībā, ko mēs atrodam Pētera Pirmās vēstules trešās nodaļas trešajā un ceturtajā pantā: “Jūsu rota lai nav ārīšķīgs matu pinums, zelta lietas, kuras sev apliekat, vai tērps, kurā tērpties, bet apslēptais sirds cilvēks neiznīcīgs savā lēnajā un klusajā garā – tas ir Dievam dārgs. Jo tā arī citkārt **greznojās svētās sievas**, kuras cerēja uz Dievu, **būdamas paklausīgas saviem vīriem.**” (Burtiskā tulkojumā no senebreju valodas šī rakstu vieta izklausās šādi: “Lai jūsu skaistums nav ārējs – ne izsmalcinātās frizūrās, zelta rotaslietās vai skaistās drēbēs – bet gan iekšējs, tas, kas ir sirdī – nezūdošais skaistums. Tādas jūs esat dārgas Dieva acīs. Jo tā kādreiz greznojās svētās sievietes, kas paļāvās uz Dievu – viņas pakļāvās saviem vīriem...”).

Šajās rindās uzsvērtā doma, ka padevība un paklausība visos laikos ir bijusi sievietes **rota**. Mēs visi zinām, ka sievietēm piemīt ārējais un iekšējais skaistums. Ārējais piesaista vīriēša skatienu, bet iekšējais – viņa sirdi. Laikā, kad sieviete savu ārējo skaistumu pārvērš par kultu, Bībele izceļ viņas iekšējos tikumus. Ārējais skaistums ir seksuāls un tāpēc ļoti pievilcīgs tādiem vīriešiem, kuriem sekss un miesīgas iegribas ir pirmajā vietā, bet tikai gudri un saprātīgi stiprā dzimuma pārstāvji spēj saskatīt un novērtēt sievietes iekšējo skaistumu. Šādus vīriešus piesaista nevis spilgtas un

uzkrītošas skaistules, bet gan mīlas, laipnas un maigas būtnes, kas apveltītas ar īpašu sievišķīgu šarmu. Tieši viņās ir kaut kas tāds, kas piesaista sirdi un izraisa īsta vīrieša apbrīnu. Taču parasti par tādām kļūst tikai tās meitenes un sievietes, kuras ir gājušas cauri ciešanām, grūtībām un iemācījušās gaidīt, mīlēt un ciest.

Uz šādu iekšēju skaistumu man norādīja Kungs, atbildot uz manu jautājumu: “Kas vajadzīgs, lai mans vīrs mani mīlētu ar patiesu, uzticīgu, maīgu, dievišķu mīlestību, jo viņš pieder tai vīriešu kategorijai, kurus valda saprāts?” Gadu gaitā, vērojot sevi un citas pazīstamas sievietes, pamanīju, cik ātri mūsu ārējais skaistums izgaist un pazūd, un vēl ātrāk zūd tā vērtība vīru acīs. Bet iekšējais skaistums nav saistīts ar vecumu un pievelk kā magnēts, neatkarīgi no sievietes ārienes. Tāpēc es pārstāju baidīties no ciešanām un daudzajām grūtībām, ko Tas Kungs pieļāva manā dzīvē, mācot man klusējot izturēt, paciest un mīlēt.

Nākamā vieta Svētajos Rakstos, ko Debesu Skolotājs man parādīja, godīgi sakot, man jau izsenis nepatika. Un tieši tādēļ, ka es to daudzkārt dzirdēju no dažādu sludinātāju lūpām un katru reizi tik nepatīkamā, didaktiskā un pamācošā formā, ar uzsvaru uz vārdu “sieva”, ka es to nespēju pieņemt savā sirdī. “Jā, jā!” – pie sevis nodomāju, – “Jums, vīrieši, ir viegli par to runāt! Galu galā jums nav ik mēnesi jāpanes ciešanas, lai vēlāk kļūtu par jūsu bērnu māti. Jums nav viņus deviņus mēnešus jāiznēsā un pēc tam milzīgās sāpēs jādzemdē. Jūs arī nezināt, ko nozīmē pavadīt bezmiega naktis pār viņu gultām, kad viņi ir slimi. Jums daudz nerūp bezgalīgie mājsaimniecības darbi, kas nekad nebeidzas un nekad nav paveicami. Vispār – kas jūs tādi esat, ka mums, sievietēm, jāpakļaujas jums it visā?! Cik daudz kļūdu jūs paši pieļaujat un cik viegli krītat grēkā! Cik reti jūs esat paraugs staigāšanai Tā Kunga priekšā! Galu galā mēs ļoti labi zinām par jūsu dusmām, nepacietību un aizkaitinājumu, par jūsu neuzticīgajām sirdīm, laulības pārkāpšanas domām, rupjiem vārdiem, pēkšņiem izlēcieniem un pārsteidzīgām darbībām.”

Taču, kad uz šo pašu pantu man norādīja nevis sludinātājs, bet gan pats Kungs, tas manā sirdī skanēja pavisam citādi,

kļūstot par nenovērtējamu dārgumu manai dvēselei. Man šķita, ka es dzirdu sirma, veca apustuļa maigo, tēvišķo balsi, kas ar lielu mīlestību un sapratni pret mums, sievietēm, sniedz īpaši svarīgus un tik nepieciešamus padomus mūsu ikdienas attiecībām ar mūsu vīriem: “Tāpat, sievas, esiet paklausīgas saviem vīriem, (un tālāk ir izskaidrojums, kāpēc tas ir nepieciešams) **lai, ja arī kādi neklausā Dieva Vārdam, tie ar sievu dzīvi bez sludināšanas tiktu iegūti, redzēdami jūsu skaidro un dievbijīgo dzīvi**” (1. Pēt. 3:1-2).

Jāatzīst, ka tieši paklausība ir tā īpašība, kurai pastāvīgi pretojas mūsu lepnais, augstprātīgais “ES” un mūsu grēcīgā cilvēciskā daba. Nepaklausība un nevēlēšanās pakļauties vīra varai neapzināti ir izpaudusies sievietes cauri gadsimtiem, pēc tam, kad pirmā sieva Ieva, vecās čūskas pavadināta, rīkojās patvaļīgi un, nekonsultējoties ar vīru, nogaršoja aizliegto augli. Kopš tā laika galvenais Radītāja nosacījums – paklausība vīram, sievietēm kļūvis par grūtāko bausli, no kura viņas visiem spēkiem cenšas izvairīties. Diemžēl, tieši tā bija ar mani. Ja vīrs man lika kaut ko darīt, es savā prātā sāku pārdomāt, vai tā būs labi un pareizi, jo bieži lietas, par kurām viņš man jautāja, es pārzināju daudz labāk nekā viņš. Tādējādi, pati nemānot, es sāku ar sava viedokļa izteikšanu, pēc tam savas taisnības pierādīšanu, kas bieži vien beidzās ar strīdiem.

“Ludmila,” Tas Kungs caur šo pantu runāja uz manu sirdi. – “Pat ja tev šķiet, ka tavš vīrs kļūdās, dari, kā viņš vēlas. Tādā veidā tu ne tikai paklausīsi Svētajiem Rakstiem, bet arī dosi Man iespēju parādīt viņam viņa kļūdu, kad viņš redzēs sava lēmuma rezultātus. Protams, Tu vari viņam pateikt savu viedokli šajā jautājumā, bet dari to maigi un lēnprātīgi, “nezāģējot” un neuzspiežot to, kas tavuprāt ir pareizi.”

Lai gan toreiz šī pieeja man bija nesaprotama un, atklāti sakot, ne pārāk pieņemama, es tomēr sāku rīkoties saskaņā ar šo norādījumu, un pēc īsa laika Tas Kungs ļāva man ieraudzīt šādas uzvedības labos augļus. Redzot, ka esmu pārstājusī ar viņu strīdēties un mēģināt panākt savu, mans vīrs arvien mazāk sāka uzstāt uz to, ko viņš uzskata par pareizu, un arvien vairāk deva man brīvību daudzu sadzīves, ekonomisko

un pat garīgo jautājumu risināšanā. Tāpēc es sapratu, ka vīrieši mēdz pretoties savām sievām tik ilgi, kamēr viņi pamana viņās nepaklausību, gribasspēku, pretošanos, spītību un vēlmi viņus kontrolēt. Bet, tiklīdz sievas pazemojas un sāk piekāpties un paklausīt, viņas ātri zaudē vēlmi apliecināt savu dominējošo stāvokli, un viņi uztver viņu lūgumus un vēlmes ar lielāku sapratni un mierīgāk. Daudzas kristiešu sievietes dvēseļu aprūpes sarunās uzdod to pašu jautājumu: kāpēc gan, ja viņas ir garīgi līdzvērtīgas savam dzīvesbiedram, viņām tomēr ir pienākums viņam paklausīt? Atbilde uz to ir ļoti vienkārša – jo Dievs to tā ir paredzējis, un radībai bez jebkāda pamatojuma jāpakļaujas savam Radītājam.

Ir kāds stāsts par cilvēku, kas gulēja zem varena ozola un, skatoties uz tā resnajiem zariem, kas klāti ar mazām ozolzīlēm, domāja: “Cik nesaprātīgi no Radītāja puses bija apveltīt tik lielu un stipru koku ar tik maziem augļiem, bet tievo un trauslo stublāju blakus ar milzīgiem ķirbjiem. Galu galā labāk būtu rīkoties tieši otrādi: ozola resnajos zaros pakārt ķirbjus, bet vājo ķirbja kātu aplāt ar ozolzīlēm. Tad abi augi un to augļi atbilstu viens otram, pārstāvot perfektu harmoniju.”

Un tā, kamēr viņš šādi sarunājās ar sevi, brīnīdamies par Dieva tuvredzību, asa vēja brāzma no viena ozola zara norāva zīli, un tā nokrita un smagi trāpīja viņam pa deguna galu. Pēkšņās sāpēs elsojot, vīrietis izmisumā iesaucās: “Ak, nē, Kungs! Tev bija pilnīga taisnība, piešķirot katram augam savus augļus! Lūdzu, atstāj ozolam ozolzīles un ķirbjus uz tievajām stīgām zemē!” (*Var iedomāties, kas ar šo vīrieti būtu noticis, ja viņam uz deguna gala būtu uzkritusi nevis zīle, bet ķirbis.*)

Tāpat mūsu cilvēciskajam prātam dažkārt ir grūti saprast, kāpēc sievai ir jāpakļaujas vīram, it īpaši mūsu civilizētajos laikos. Visticamāk, tādēļ, ka mēs vienkārši neapzināmies, cik liels ir sievietes aicinājums. Kungs no viņas sagaida kaut ko tādu, kam Viņa acīs ir īpaša vērtība, jo tikai spēcīgi cilvēki, kas cenšas līdzināties Kristum, spēj būt pazemīgi. Garīgi nenobriedušas dvēseles nevar sevi pazemot, un vēl jo vairāk tās nav spējīgas sevi upurēt citu labā. Bet tieši tas ir raksturīgs mātei, kura, dzemdējot bērnu, ir gatava upurēt savu dzīvību.

Tātad tikai mūžībā atklāsies sievietē ieliktais noslēpums, kas zināms vien Dievam.

Kāds teica, ka lieli cilvēki tiek aicināti uz lielu pazemojumu. Pat Dieva Dēlam bija jāpazemojas, lai kļūtu par cilvēku. Glābējs Jēzus atstāja debesis un kļuva par cilvēku un pēc tam par mūsu grēku upuri mūsu labā. Vai tas nav lielākais pazemojums, kas bez kurnēšanas tika pienests Visaugstākajam? Gaidot, ka sieviete pakļausies savam vīram, Dievs viņu paaugstina un pagodina. Viena cilvēka pakļautībā otram slēpjas noslēpums, kuru mums, cilvēkiem, ir grūti saprast. Tas ir tik dziļi, ka, lai to saprastu, ir jābūt garīgai gudrībai.

Attiecībā uz sievas padevību savam vīram, Svētajos Rakstos domāta nevis karavīra pakļaušanās savam ģenerālim vai pilsoņa paklausība savam valdniekam, bet gan Baznīcas pakļautība Kristum Glābējam. Tāpēc ir rakstīts: “Sievas, paklausiet saviem vīriem kā Tam Kungam” (Ef. 3:18). Un tas nozīmē, ka tāpat kā es runāju ar Kristu, man ir jārunā ar savu vīru. Lai arī kāda būtu mana reakcija uz to, ko no manis prasa Kristus, tādai jābūt arī manai reakcijai uz to, ko no manis sagaida mans vīrs. Kā es domāju par Kristu, tā man jādomā par savu vīru, pat ja, manuprāt, viņš to nemaz nav pelnījis. No cilvēciskā viedokļa šāda prasība šķiet neizprotama un vārda pilnā nozīmē pazemojoša, taču Dieva acīs tā ir augstākā norma, kas no sievietes prasa garīgu briedumu un lielu mīlestību pret Kungu.

Piešķirot sievai pakārtotu lomu ģimenes vadīšanā, Dievs viņai piešķīris vieglāko daļu. Galu galā, tādā veidā Viņš viņu atbrīvojis no daudzām lietām, par kurām mūžībā būs atbildīgs tikai viņas vīrs. Atceros kāda slavena sludinātāja sievu, kura pie katras izdevības apliecināja: “Ak, cik es esmu pateicīga Tam Kungam, ka esmu piedzīmusi kā sievietei! Man nav jānes milzīgā atbildības nasta par mūsu ģimeni, ko nes mans vīrs. Es nekad negribētu ar viņu mainīties vietām. Galu galā viss, ko no manis sagaida, ir paklausība viņam, un no viņa – viss pārējais”. Un tā patiešām ir taisnība. Radītājs zināja, ka mēs, sievietes, esam trausli trauki, tāpēc Viņš uzlika mums mazāko nastu. Un tā nav Viņa vaina,

ja mēs savas muļķības dēļ uzkraujam sev smagu kravu, kas nav paredzēta mums.

Diemžēl, dzīvē sastopoties ar daudzām sievietēm, kuras, redzot, ka vīrs izvairās no saviem pienākumiem, “at-rotā piedurknes” un apzināti uzņemas ģimenes vadību. Šī taktika ir īpaši raksturīga tām sievietēm, kurām pēc savas būtības ir nosliece uz līderību. Bet ir arī gadījumi, kad sievas nemanāmi pārņem vadības grožus, pārvēršoties par sava veida bargiem mājas ģenerāļiem, kas dod pavēles saviem mājsaimniecības locekļiem (arī vīriem) un sadala viņiem pienākumus un uzdevumus.

Tā rīkojoties, abi pat nenojauš, cik nedabiski un līdz ar to atbaidoši izskatās šajās viņiem neparedzētajās lomās. Turklāt, ieņemot vīrieša vietu mājā un uzņemoties darbu, kas nav pa spēkam un viņām nepiemēroto līdera atbildību, sievietes ātri izšķiež spēkus, sagrauj veselību, kļūst nervozas, aizkaitināmas, dusmīgas, histēriskas un vārda pilnā nozīmē – nelaimīgas, zaudējot savu skaistumu, sievišķību un šarmu. Bez tam, uzņemoties ģimenes galvas un vadītāja lomu ģimenē, šādas sievas pašas cieš no iekšēja diskomforta un savās sirdīs nicina savus vīrus. Protams, ir gadījumi, kad sievietēm ir jākāpj aizā, kur vīrieši neuzdrošinās spert soli, taču šāds stāvoklis nav likums, bet drīzāk izņēmums (skat. 1. Samuēla 25:14-36).

Un šīs tēmas noslēgumā vēlos sniegt vairākus labus, dzīvē pārbaudītus padomus, kurus izmantojot, katra precēta sieviete pamazām var kļūt par gudru sievu, kas ceļ savu māju un ģimenes laimi, kļūstot par svētību ne tikai vīram un bērniem, bet arī citiem, kas vēro viņas dzīvi:

1. Cenšoties kļūt par gudru sievu, kristiete nekad nedrīkst aizmirst Svēto Rakstu vārdus, kuros teikts, ka “Bijība Tā Kunga priekšā ir visas gudrības sākums. Tas visu labi izjūt un saprot, kas tā dara. Viņa slava paliek mūžīgi” (Ps. 110:10). Šeit ir domātas nevis bailes no Dieva soda, bet gan bailes nodarīt pāri Kungam ar savu nepareizo uzvedību. Veselais saprāts un apdomīgs prāts, kas vajadzīgs katram no mums, tiek iegūts tikai tad, kad dzīvojam saskaņā ar Svētajiem Rakstiem, kuros ir daudz vērtīgu padomu un norādījumu par ģimenes

dzīvi. Neīstenojot savā dzīvē to, ko mums māca Bībele, nevar cerēt, ka viss kaut kā izdosies pats no sevis.

2. Iemācieties klusēt. Lēnprātīgs un kluss sievas gars var nodzēst daudzu ģimenes strīdu un konfliktu uzliesmojošo uguni. Atcerieties gudrā Salamana vārdus, kas teica: “Kas savu tuvāku (skaļi) nievā, ir neprātis, bet saprātīgs vīrs klusē” (Salamana pam. 11:12). Bez spējas paklusēt sieva nevar kļūt gudra. Protams, tas nenozīmē, ka viņai nav tiesību kaut ko teikt, ja viņas vīrs zaudē kontroli pār sevi un rīkojas neatbilstoši savai ģimenes galvas lomai. Protams, sieva var un viņai pat vajadzētu viņu apturēt. Tikai ir ļoti svarīgi, kā, kurā brīdī, kādā tonī un kādā noskaņojumā viņa to dara: ar dusmām un sašutumu vai maigi un lēnprātīgi, garīgi lūdzot Kungu vadīt viņas lūpas un dot gudrību no augšienes.

3. Nesteidzies taisnoties, kad vīrs izsaka savu neapmierinātību, pārmetumus un apvainojumus, pat ja tie ir pavisam netaisnīgi, jo jebkura sevis attaisnošana parasti viņu tikai vairāk kaitina. Neizplūsti asarās un nesāc sevi žēlot, iesaistoties sevis apraudāšanā. Labāk atcerieties, kā Kristus atbildēja uz Viņam izvirzītajām nepatiesajām apsūdzībām. Kad farizeji apgalvoja, ka Viņā ir dēmons, Viņš mierīgi atbildēja: “Manī nav dēmona, bet Es dodu godu Savam Tēvam, jūs turpretim laupāt Man godu.”, un citā reizē, kad Pilāts Viņu apsūdzēja, Viņš vispār neko neteica, bet vienkārši klusēja (Jāņa 8:49; Mat. 26:63).

4. Nedodiet vaļu un neturiet aizvainojumu. Sākumā tas var šķist kaut kas mazs un nekaitīgs, bet samilzis noved pie atsvešinātības, rūgtuma un nocietināšanās, sasniedzot klaju naidīgumu, un kļūst par biežāko laulības laimes iznīcinātāju. Diemžēl mēs, sievas, mēdzam ātri apvainoties, ja mūsu vīri saka kaut ko, kas mums nepatīk. Atcerieties, ka, ja vārdi jūs skar un izraisa spēcīgu protesta un sašutuma reakciju, tad, visticamāk, tie trāpa mērķī. Vislabāk ir mierīgi atbildēt: “Labi. Paldies, ka pateici man to tieši,” un pēc tam mēģini būt kritiska pret sevi. Ja esi spiesta atzīt, ka vīra teiktais patiešām ir, lai arī rūgta, bet tomēr patiesība, tad rodi sevī spēku iet un lūgt viņam piedošanu. Tici man, šāda rīcība viņā drīzāk izraisīs apbrīnu un cieņu, nevis triumfu un ņirgāšanos (protams, tikai tad, ja viņš ir taisnīgs cilvēks).

5. Necenties par katru cenu iegūt to, ko vēlies, un neliec vīram uz tevi pacelt balsi. Neuzstāj uz savu, pieņemot kādu kopīgu lēmumu, un nemēģini teikt pēdējo vārdu. Atļauj to savam dzīvesbiedram, kuram Tas Kungs ir uzlicis galveno atbildību, un no kura Viņš prasīs atskaiti. Ja kādā strīdīgā jautājumā tev ir atšķirīgs viedoklis nekā vīram, neizsaki to bērnu un citu cilvēku klātbūtnē, bet dari to atbilstošā tonī zem četrām acīm. Pat ja tavs dzīvesbiedrs negribēs tajā ieklausīties, viņš nespēs tevi vainot, ja lietas uzņems nevēlamu pavērsienu visiem.

6. Necenties mainīt un uzlabot savu vīru, padarot viņu tādu, kādu tu vēlētos, jo tu tāpat to nespēsi. Galu galā tikai Dievs var mainīt cilvēku. Vislabāk ir, ja tu sāc mainīt sevi, tādējādi palīdzot viņam domāt par viņa uzvedības un attieksmes neatbilstību. Pieņem savu dzīvesbiedru tādu, kāds viņš ir, ar visām viņa stiprajām un vājajām pusēm. Dari visu iespējamo, lai viņš vēlētos kļūt labāks. Nepazemo viņā vīrieti, jo stiprais dzimums to uztver īpaši sāpīgi.

7. Centies izvairīties no nemitīgas vīra vainošanas un norādīšanas uz viņa trūkumiem, jo viņam var rasties iespaids, ka tu viņā saskati tikai slikto. Izvairieties lietot nievājošu valodu, piemēram: “Es zināju, ka tā notiks”, vai “Lai ko tu darītu, tev nekad neizdosies”, vai “tu neesi tāds kā visi citi” un tamlīdzīgi. Nepārmetiet viņam katru reizi, kad viņš kaut ko dara nepareizi (galu galā, mēs visi pieļaujam kļūdas), bet gan pie katras izdevības izsaki savu piekrišanu kādam viņa labam darbam vai rīcībai. Tas viņam radīs vēlmi izskatīties vēl labāk tavās acīs. Galu galā bieži vien sieva, pat nemanot, “izveido” savu vīru ar savu attieksmi pret viņu, savām piezīmēm, izteikumiem un komentāriem. Ja viņa nemitīgi pārmet viņam, ka viņš viņu nemīl, sāpina, nevelta viņai pietiekami daudz laika un neizrāda uzmanību, tad viņš galu galā kļūs tieši tāds, un, ja viņa viņu nosauks par labāko un gādīgāko vīrieti uz zemes, tad viņš centīsies attiecīgi izturēties.

8. Nerunājiet sliktu par viņa tuviem radniekiem, un jo īpaši par viņa māti. Galu galā katrs cilvēks mīl tos, kas viņu dzemdējis un uzaudzinajis. Vīrs, protams, pats zina viņas

negatīvās rakstura iezīmes, bet, kad uz tām atkal un atkal norāda kāds cits, tas viņu sanikno un atbaida.

9. Nevajag demonstrēt vīram savu spēku un spēju tikt galā ar visu bez viņa un visu izdarīt pašai. Neaizmirstiet, ka sievietes trauslums, bezpalīdzība, nepieciešamība pēc atbalsta un uzticības vairo viņas prestižu un šarmu vīrieša acīs. Šādas daļēji bērnišķīgas īpašības padara viņu iecietīgu un rada vēlmi par viņu rūpēties, kā apgādāt un aizsargāt.

10. Ja tavs vīrs ģimenē ir pasīvs un neuzvedas kā ģimenes galva, izvairoties atbildības, nesteidzies izrādīt sašutumu un aizrādīt, bet gan mēģini saprast, kāpēc viņš tā uzvedas. Varbūt viņš ir piedzīvojis daudzas neveiksmes, pēc kurām zaudēja pašapziņu, vai arī bija pieradis pie mātes vadības savā vecāku mājā, kur to uzskatīja par normu? Vai varbūt tu pati gadiem ilgi apspiedi viņa kā vīra iniciatīvu ģimenē, vai esi mēģinājusi vienmēr teikt pēdējo vārdu tā, ka mīļā miera labad viņš vienmēr piekrita. Varbūt tu pat uzsāki skandālu vai sāki raudāt, kad viņš gribēja kaut ko darīt tā, kā viņš gribēja, vai darīji kaut ko citu līdzīgu? Ja tā, tad tu pati viņu padarīji tik pasīvu un negribīgu. Tāpēc tagad tavs uzdevums ir palīdzēt viņam ieņemt viņa īsto vietu. Un tas bieži prasa vairākus gadus. Daudz vieglāk ir samīdīt vīru savās un viņa acīs, nekā viņu no jauna uzcelt. Tāpēc šeit ir nepieciešams ne tikai atzīt savas kļūdas un lūgt Dievam piedošanu, bet arī parādīt pacietību un pazemību, kā arī mainīt savu raksturu un uzvedību atbilstoši Svētajiem Rakstiem.

11. Neuzņemies garīgās padomdevējas un aizbildnes lomu un nejaucies sava vīra slēptajā dvēseles dzīvē, īpaši, ja neesi izpelņījusies viņa pilnīgu uzticību. Neuzņemies dievišķo providenci, iedomājoties, ka Dievs redz viņa sirdi tādu, kādu to redzi tu. Atmet visus mēģinājumus pārveidot savu otro pusi un mīli viņu tādu, kāds viņš ir. Galu galā tu kādreiz mīlēji šo cilvēku tieši tādu. Ja tā, tad mēģini mīlēt viņu tādu, kāds viņš ir tagad, pacietīgi gaidot brīdi, kad Dievs viņu mainīs un padarīs viņu tādu, kādu tu vēlētos viņu redzēt. Galu galā pārmaiņas ir Svētā Gara darba rezultāts cilvēka dzīvē. Labāk ir koncentrēt savu uzmanību uz to, lai pati kļūtu sava dzīvesbiedra mīlestības un cieņas vērtā.

Dievam ir daudz veidu, kā Viņš mūs ved uz pārmaiņām. Viņš nenogurstoši atkārtoti Savu mācību, līdz mēs to apgūstam pilnībā, jo Viņam interesē lielais galarezultāts.

12. Neapskaud citas sievas, domājot, ka viņu vīri ir daudz labāki par tavējiem. Atcerieties, ka jūs pašas viņu izvēlējāties. Galu galā neviens tevi nespieda ar viņu precēties. Un, ja esi piekritusi būt viņa palīgs un dzīves partnere, tad pieliec visas pūles, lai viņš kļūtu tāds, kādu vēlies. Padomā par to, ka no desmitiem meiteņu, ko viņš pazina, viņš izvēlējās tevi par savu sievu, un tas kaut ko izsaka. Tāpēc centies būt tāda, lai viņš nekad to nenožēlotu, atkal un atkal saprotot, ka tu viņam patiesi esi Dieva dāvana.

13. Dari visu, kas ir tavos spēkos, lai padarītu jūsu māju par vietu, uz kuru tiecas tava vīra sirds, un uzvedies pret viņu tā, lai kopā ar tevi viņš justos tik labi un brīvi, kā ne ar vienu citu cilvēku. Saproti, ka viņa attieksme pret tevi ir pašas iesētā raža. Jo labāk viņš jūtas jūsu kopīgās mājas sienās, jo vairāk laika viņš centīsies tajā pavadīt. Psihologiem ir termins, ko sauc par “oāzes atmosfēru mājās”. Tas ietver ne tikai tīrību, skaistumu un komfortu dzīvoklī, bet arī pretimnākošas, draudzīgas attiecības. Centies organizēt savu ģimenes dzīvi tā, lai vīrs un bērni palīdzētu tev uzturēt kārtību mājā. Pabaro savu vīru ar kaut ko garšīgu pēc iespējas biežāk. Šis ir senākais noteikums, kā iekarot vīrieša sirdi, un tas ir spēkā arī mūsdienās. Parādi interesi par to, kas viņam interesē. Neatgaidi savu dzīvesbiedru, kad viņš vēlas ar tevi padalīties ar viņam aktuālās lietās. Klausies, ko viņš vēlas tev pateikt, pat ja tu nemaz nesaproti par ko ir runa. Nesaki, ka viņa hobijs ir tikai naudas un laika izšķiešana, jo šāda attieksme novedīs pie tā, ka viņš no tevis norobežosies un atradīs draugus ar līdzīgām interesēm, un tu paliksi malā un pati cietīsi.

14. Atcerieties, cik skaisti tu centies ģērbties, kad gribēji iepriecināt savu topošo vīru. Bet tagad viņš tevi visbiežāk redz mājas drēbēs. Un pat ja apģērbs ir vienkāršs, lai tas ir glīts, un dara tevi pievilcīgu viņam arī mājās. Neaizmirsti, ka vīrietis mīl ar acīm. Vīrs vienmēr priecājas, ja viņa sieva izskatās labi. Sieviete jāpaliek sievietei neatkarīgi no ārienes,

miesasbūves un vecuma. Dieva Vārds māca mums, sievietes, ģērbties pieklājīgi, kaunīgi un savaldīgi (skat. 1. Tim. 2:9). Pieklājīgs apģērbs nosedz ķermeni, neatstājot nekādu kailumu, kas uzbudinātu citus cilvēkus, “kaunīgi” nozīmē izvairīties no visa, kas varētu likt tev nosarkt, savukārt “savaldīgi” nozīmē atturību. Tāpat nevajadzētu piesaistīt sev uzmanību ar pārlietu dārgām, košām un uzkrītošām drēbēm vai apkārties ar rotaslietām, it īpaši, ja dodies uz Dieva namu, kur tas ir galīgi nepiedienīgi. Galu galā mēs tur pulcējamies nevis tāpēc, lai izrādītos, bet lai lūgtos, nožēlotu grēkus un pateiktos Kungam. Protams, tas nenozīmē, ka varam būt nevīžīgi ģērbušies. Drīzāk tas nozīmē, ka šajā jautājumā ir jāievēro zelta vidusceļš. Kristiešu sievietes pieticīgs, diskrētais un šķīstais apģērbs vienlaikus var būt skaists, sievišķīgs un elegants.

15. Ja vēlies, lai vīrs pret tevi būtu uzmanīgs, esi pret viņu laipna, maiga un sirsnīga. Tu pat nevari iedomāties, cik ļoti stiprajam dzimumam ir vajadzīga sieviešu pieķeršanās, lai gan viņi cenšas to neizrādīt. Ja vīrs tev neizrāda maigumu, tad, iespējams, kādā brīdī, pati nemanot, tu kaut kādā veidā viņu esi atgrūduši no sevis. Vīrietim pietiek vienreiz tikt noraidītam, lai vairs nemēģinātu.

16. Neizvairies no dzimumakta ar savu vīru sīkumu dēļ, tādējādi spiežot viņu domās grēkot. Galu galā, būdams seksuāli neapmierināts, viņš kļūst par labu mērķi velnam, kurš izmanto katru iespēju, lai kārdinātu viņu miesu. Dod savam dzīvesbiedram iespēju dzīvot pilnvērtīgu dzīvi. Tavs atteikums nav vietā, ja vien to neattaisno menstruālais cikls vai nopietna saslimšana. Atceries, ka vīra nerealizētā seksuālā enerģija ir visizplatītākais viņa piekasišanās, aizkaitināmības, neatbilstošas uzvedības un agresijas uzliesmojuma iemesls. Kad tā atrod izeju, mainās ne tikai viņa uzvedība, bet arī attieksme pret sievu, kas ir īpaši svarīgi laulības attiecību saskaņai un laimīgai ģimenes dzīvei.

17. Nemēģini izvilkēt no dzīvesbiedra, kāpēc viņam šodien slikts noskaņojums, un neizsaki sašutumu par to, ka pēc garas darba dienas viņš pārnāk mājās neapmierināts un drūms. Galu galā mūsdienās dzīve tiek pavadīta pastāvīgā

stresā, un īpaši daudz tā ir darbā. Tāpēc ir ļoti svarīgi, lai cilvēks no tā varētu atpūsties mājās. Kad pēc vīra atgriešanās mājās, tu viņa sejā redzi ēnu, nejautā, kas par vainu, bet vienkārši laipni sveicini, pabaro un piedāvā apgulties un atpūsties, un tikai tad jautā, kā pagāja diena. Īstā brīdī vīrs jutīs vēlmi izrunāties un tādējādi “izlādēties”. Un tad netraucē, bet labāk mēģini ieklausīties un pēc tam atrast laipnus, mierinošus vārdus, kļūstot par sava veida dvēseles aprūpētāju viņam šajā brīdī. Atceries, kā bērnībā, kad mūs kāds aizvainoja, mēs skrējām pie mammas, gaidot, ka viņa mūs mierinās un samīļos. Tāds, pēc garīga siltuma izslāpis “bērns” mēdz izpausties katrā no mums, kaut arī esam pieauguši. Un kurš cilvēks grūtos laikos gan nevēlētos, lai viņam blakus būtu kāds, kas varētu viņu saprast un atvieglot sirdi? Tāpēc, ja sieva savam vīram ir tieši tāds cilvēks, viņš viņai par to sirds dziļumos būs ļoti pateicīgs un nākamreiz viņai kļūs par tādu pašu atbalstu, kādu viņa bija viņam.

To darot, sieviete kļūst par īstu draugu, tik ļoti nepieciešamo un īpaši novērtēto palīgu savam vīram. Bet vissvarīgākais ir tas, ka ar šādu uzvedību un attieksmi pret savu dzīvesbiedru sievas sasniedz tieši to mērķi, ko viņiem izvirza Svētie Raksti, sakot: “Lai, **ja arī kādi neklausa vārdiem**, tie ar sievu dzīvi bez sludināšanas **tiktu iegūti**, redzēdami jūsu dievbijīgo skaidro dzīvi.” (1. Pēt. 3:1-2). Tādējādi, būdama gudra sieva, precēta sieviete Dieva rokās kļūst par instrumentu, ko Viņš izmanto, lai vīrietis (vai tas būtu pasaulīgs vīrietis vai kristietis, kurš neievēro Bībeles pavēles) varētu vērsties pie Kunga un nožēlot savu maldīšanos. Un pat ja tas nenotiks, izpildot to, ko no viņas prasa Svētie Raksti, sieviete vienalga tiks attaisnota no Dieva un saņems atlīdzību mūžībā. Mūsdienās daudzas sievas, tostarp kristietes, bieži saka šādus vārdus: “Vīrieši ir kļuvuši tādi, ka ir grūti būt īstai sievietei.” Tomēr daudz kas ir atkarīgs no mums, dārgās māsas! Ja mēs pašas centīsimies mainīties uz labo pusi, tad arī mūsu vīri mainīsies.

6. nodaļa

Noslēpums diviem

Dārgie draugi! Ētikas mācībā ir kurss ar nosaukumu “**deontoloģija**”, kurā tiek aplūkotas problēmas, kas saistītas ar pienākumiem, morāles prasībām un standartiem, ko cilvēkam uzliek sabiedrība, kurā viņš dzīvo. Medicīnā deontoloģiju saprot šaurākā nozīmē ar medicīnisko etiķeti, iejūtību un taktu. Ievērojot deontoloģijas likumus, ārstam, runājot ar savu pacientu, jābūt ļoti uzmanīgam, lai ar nepārdomātu jautājumu vai izmestu vārdu nepateiktu kaut ko lieku un cilvēku pasargātu no pārdzīvojumiem, kurus viņš nav spējīgs izturēt veselības stāvokļa dēļ.

Tā arī pastorālajā kalpošanā jeb dvēseļu aprūpē ir cilvēcisko attiecību joma, kas no kalpotāja prasa īpašu piesardzību, gudrību un taktu, jo tā attiecas uz mūsu dzīves intīmākajiem un līdz ar to arī neaizsargātākajiem aspektiem. Ir jāpārkāpj pāri Dieva ieliktai aizsargbarjerai, lai sāktu par to runāt. Un tas nav nekas cits kā laulāto seksuālā dzīve, kas tiek slēpta svešiem skatieniem un par kuru sevi cenoši cilvēki nerunā, jo tā ir paredzēta tikai diviem.

Un, lai gan mūsu samaitātajos laikos tieši šī cilvēka dzīves sfēra ir kļuvusi par vieglprātīgu sarunu, divdomīgu joku un publisku diskusiju priekšmetu radio, televīzijā, internetā, grāmatu, žurnālu un avīžu lapās, kristieši joprojām to turpina glabāt aiz savu guļamistabu slēgtajām durvīm. Taču, tāpat kā viss, kas attiecas uz cilvēku savstarpējām attiecībām, ir saistīts ar neizbēgamām problēmām un grūtībām, arī laulāto seksuālo attiecību sfēra (neizslēdzot kristiešus) ir pakļauta īpaši nikniem sātana uzbrukumiem, kas mēģina sēt neizpratni, aizvainojumu, sašutumu, strīdus un nesaskaņas tieši tur, kur dzimst jauna dzīvība. Galu galā ģimene ir ne tikai cilvēku sabiedrības, bet arī jebkuras kristiešu kopienas pamatakmens, neatkarīgi no tā, kādai konfesijai tā pieder. Pannācis atsvešināšanos starp vīru un sievu, velns viegli iznīcina visu draudzi. Un šāda atsvešinātība starp laulātajiem bieži sākas gultā.

Un, lai gan draudzēs Dieva kalpiem šī velna taktika jau sen vairs nav noslēpums, viņi labprātāk klusē par seksuālajām problēmām laulībā vai piemin tās tikai garāmejot. Gandrīz nekāda konkrēta informācija par šo dzīves pusi netiek sniegta pat īpaši laulātajiem domātajos semināros, kur parasti viss griežas ap vienu un to pašu iecienītāko tēmu – sievu padevību, kamēr neatrisināti paliek aktuālie jautājumi par laulības problēmu cēloņiem. Tieši tādēļ viena divdesmit piecus gadus veca precēta sieviete, pārvarot savu kautrību, tomēr nolēma būt pilnīgi atklāta savā vēstulē:

“Man ir kauns uzdot šos jautājumus, bet es nespēju atrast citu izeju. Mēģinot dabūt skaidrojumus un padomus no mūsu mācītāja, es uzreiz sapratu, ka nevarēšu ar viņu būt pilnīgi atklāta, vienkārši tāpēc, ka esmu sieviete, bet viņš ir vīrietis. Tas attiecas uz manām intīmajām attiecībām ar vīru, kurās mums jau no paša sākuma nebija nekādas saskaņas. Lieta tāda, ka mēs ar vīru piederam pie stingras, konservatīvas kristiešu kopienas, kurā seksuālo attiecību tēma ir tabu, un jebkura vēlme iegūt kādu informāciju par to tiek uzskatīta gandrīz par grēku. Tā mēs abi salaulājāmies, būdami nevainīgi, bez mazākās nojausmas par intīmām attiecībām. Jau mūsu kāzu naktī mums nācās saskarties ar problēmām, kuras joprojām nav atrisinātas līdz pat šai dienai, pēc pieciem laulībā pavadītiem gadiem, lai gan mums jau ir trīs bērni. Godīgi sakot, es joprojām nezinu, kas ir pieņemams laulātajiem dzimumakta laikā un kas nē, kādas darbības gultā tiek uzskatītas par normālām un dabiskām, un kuras ir grēcīgas. Dieva Vārds saka: “Lai jūsu laulība ir **godājama un tava gulta neaptraipīta**” (Ebr. 13:4). Mēs ar vīru salaulājāmies tīri, bet mēs nezinām, vai mūsu gulta ir nevainojama. Mūsu draudzē ir notikuši vairāki semināri laulātajiem pāriem, kuros cerējām saņemt atbildes uz mūs satraucošajiem jautājumiem, bet diemžēl šī tēma vispār netika apspriesta, un, ja arī kaut kas tika minēts, tad tik ļoti miglaini, ka nevarēja saprast, kas īsti ar to domāts. Lūdzu, paskaidrojiet man tieši, nosaucot lietas īstajos vārdos, ko **īsti nozīmē** dzimumakts? Kas tajā ir dabisks un kas perverss? Kā rodas tuvība, lai tā nebūtu pretrunā ar Svētajiem Rakstiem? Ko par to var atrast

Bībeles lappusēs? Vai parastais dzimumakts atšķiras no vārda “sekss”, ko tagad lieto visur, un, ja jā, tad kā? Kā tiek sa-
sniegts orgasms, par kuru dažreiz dzirdu no mūsu māsām, un
kas tas vispār ir? Mans vīrs mani uzskata par seksuāli aukstu
sievieti, un arī es pati neesmu apmierināta ar mūsu laulības
dzīvi, bet es nezinu, ko un kā tajā jāmaina! Vai tiešām man ir
lemts tikai ieņemt, dzemdēt un atkal dzemdēt bērnus, neiz-
jūtot nekādu prieku gultā?! Es pastāvīgi baidos no grēka, kad
mans vīrs mēģina manī izraisīt seksuālu uzbudinājumu. Ko
es varu viņam ļaut darīt, ko man viņam atteikt, un vai man
kā viņa sievai vispār ir tiesības atteikties?...”

Redziet, cik daudz jautājumu un tikai no viena avota!
Un cik vēl vairāk ir dvēseļu mūsu draudzēs, kuras moka šau-
bas, vilcināšanās un pastāvīgas bailes no iedomāta grēka,
kuras meklē, bet neatrod atbildes un efektīvu palīdzību lau-
lības problēmu risināšanā! Cik daudzi no viņiem nāk uz dvē-
seļu aprūpi ar sāpēm sirdī par nepiepildīto laimi, par kuru
viņi tik ļoti sapņojuši! Cik daudz vilšanās un nepiepildītu
cerību! Cik daudz asaru savos spilvenos naktīs ir raudājušas
sievās, kuras nekad nav piedzīvojušas seksuālo baudu, ko
Dievs viņām paredzējis un kas ir augstākā bauda miesai! Un
viss tāpēc, ka nav bijis neviena cilvēka, kas varētu paskaid-
rot, ka no šīs bēdīgās situācijas ir izeja. Taču tādi cilvēki ne-
apšaubāmi atrastos, jautājums tikai, vai viņiem tiktu dota
iespēja baznīcās runāt tik atklāti un tieši, kā vajag vīriem un
sievām, lai arī paši nezinošākie no viņiem saprastu, par ko
īsti tiek runāts.

Ir ļoti ļoti grūti atklāti runāt par šo tēmu ar ticīgajiem,
kuru uzskatus veido viņu ievērojami atšķirīgo konfesijālo
mācību jēdzieni un dogmas. Turklāt pat kopienās, kas pieder
vienai kristīgajai konfesijai, pieeja dzimumdzīvei un ar to
saistīto pēcnācēju jautājumam var ievērojami atšķirties, jo to
parasti nosaka mācītāja un brāļu personīgais viedoklis, kas
savas draudzes locekļus māca tā, kā kādreiz kāds cits mācījis
viņus pašus. Tāpēc jebkuri skaidrojumi un pamācības, kas
atšķiras no šīm idejām vai ir tām pretrunā, tiek uztvertas ar
naidīgumu un tiek pasludinātas par nepieņemamām, kļūdain-
ām, grēcīgām un pat ķecerīgām. Šī iemesla dēļ laulātajiem,

kuri meklē garīgu padomu, ir grūti saprast un līdz ar to pieņemt kaut ko tādu, kas ir pretrunā ar viņiem no kanceles ieaudzināto tradicionālo mācību, pat ja viņi labi saprot, ka viņu laulībā ir vajadzīgas radikālas pārmaiņas.

Tāpēc grāmata, kas paredzēta kā īsa rokasgrāmata par seksuālajiem jautājumiem un tikai kristīgajiem laulātajiem un jauniešiem, kas gatavojas laulībai, iespējams, būtu labākais veids, kā izkļūt no šīs nepatīkamās situācijas. Ikvienu, kuram laulības dzīvē ir problēmas un kas vēlas uzzināt par iespējamo izeju no tām, nemulsinās tajā lietotā tiešā un atklātā, gandrīz medicīniskā valoda, bet ikviens, kurš baidās “tikt aptraipīts”, uzskatot, ka tas kristiešiem ir nepieņemami, to vienkārši neņems savās rokās. Tāpēc, balstoties uz augstākminētajiem kādas jaunas kristietes uzdotajiem jautājumiem, mēģināsim īsi, bet atklāti aplūkot aktuālās seksuālās laulības dzīves tēmas gan vispārīgi, gan izmantojot reālās dzīves piemērus.

Mēs visi zinām, ka, radījuši un svētījuši pirmos cilvēkus, Ādamu un Ievu, Visuma Radītājs, deva viņiem pavēli, sakot: “Augļojieties un vairojieties un piepildiet zemi” (1. Moz. 1:28). Kopš tā laika katrs cilvēks, kas dzīvo uz zemes, ir ieņemts un dzimis pasaulē viņa vecāku veiktā dzimumakta rezultātā. Tādējādi vīrieša un sievietes intīmā dzīve ir cilvēka vairošanās procesa neatņemama sastāvdaļa un nepieciešams nosacījums. Tomēr tas nav vienīgais tās mērķis. Papildus bērnu ieņemšanai un vairošanās funkcijai, kas notiek šādā veidā, tas cilvēkiem ir īpašas baudas un seksuālas apmierinājuma avots. Kad vīrietim un sievietei ir dzimumakts, viņi piedzīvo īpašu baudu, ko sauc par saldkaisli. Tā, pavēlējis cilvēkiem vairoties, Dievs parūpējās, lai šī baušļa izpilde nenotiktu piespiedu kārtā, bet gan ar prieku, sagādājot savstarpēju baudu un iepriecinot.

Sīkāk aplūkojot laulāto seksuālajās attiecības, es uzreiz gribu atzīmēt, ka pastāv zināma atšķirība starp pasaulīgo un kristīgo izpratni par seksu un intīmo laulības dzīvi. Latīņu vārds “sekss” nozīmē to pašu, ko “dzimums”, kas nozīmē intīmu tuvumu vai dzimumaktu. Tomēr, lai gan šo divu vārdu nozīme ir vienāda, krievu valodā tiem joprojām

ir atšķirīga nokrāsa. Pusmūža un vecāka gadagājuma reliģioziem cilvēkiem, kuri dzīvoja bijušajā Padomju Savienībā, vārds “sekss” vairāk asociējas ar jēdzieniem “erotika”, “eross” un “erotika”, bet ne “tuvība” un “laulības mīlestība”. Tāpēc pat mūsdienās izplatītie izteicieni “sekss” un “mīlēšanās” viņiem izklausās riebīgi, vulgāri un neķītri. **Sekss** ir identisks prastam dzīvnieku seksuālajam instinktā, bet divu mīlošu precētu cilvēku **intīmā tuvība** ir dievišķā principa personifikācija viņos, jo Dievs ir mīlestība. Pat, aprakstot īpaši ciešu garīgu tuvību starp cilvēku un Dievu, tiek lietots izteiciens “intīmi tuvas attiecības”.

Kamēr vīrieti un sievieti seksuālajās attiecībās ievēl tikai miesaskāre un vēlme saņemt seksuālo apmierinājumu, tad intīmajās attiecībās laulātos saista ne tikai miesas tieksmes, bet arī mīlestība vienam pret otru. Sekss nav saistīts ar Dievišķo plānu cilvēka dzīvē, jo tā ir vienkārša kopošanās – fizioloģisks process, kas aprobežojas ar divu indivīdu ķermeņa saplūšanu ar vienīgo mērķi gūt juteklisku baudu un apmierināt seksuālo instinktu.

Seksā mīlestība nav nepieciešama, nepieciešama tikai partneru klātbūtne, un tie var būt ne tikai pretējā dzimuma partneri, bet arī viena dzimuma, kā tas ir homoseksuālu un lesbiešu attiecībās. Uz šādām sasteigtām seksuālām attiecībām cilvēkus dzen tikai starp viņiem radusies kaisle un vēlme pēc iespējas ātrāk apmierināt savas seksuālās vajadzības. Viņi viegli iesaistās tuvībā, nedomājot par sekām un nerūpējoties par seksa partneri. Parasti piedzīvotās ķermeniskās sajūtas tikai sākumā sniedz daļēju gandarījumu kā kas jauns un neparasts, bet pēc tam ātri kļūst blāvas un sāk izraisīt tikai riebumu.

Tomēr, kad divu cilvēku sirdīs iedegas patiesas mīlestības uguns, viss izskatās pilnīgi citādāk, pārvēršot izvēlēto par vienīgo, neatkārtojamo un nesalīdzināmo. Tajā pašā laikā mīlētāju dvēseles ir piepildītas ar vēlmi ziedoties un būt uzticīgam, un regulāra ķermeņa fiziskā tuvība sniedz svētlaimi, prieku un gandarījumu daudzus viņu kopdzīves gadus. Šāda sakārtota, regulāra dzimumdzīve atšķiras no vienkārša seksa ar to, ka tā ir daudzpusīga cilvēka dzīves

neatņemama sastāvdaļa, kas ietver laulātā pāra kompleksās attiecības. Tā paredz apņemšanos mīlēt, pienākuma apziņu, savstarpēju cieņu, uzticību, ģimenes pienākumus, morālo un finansiālo atbalstu, atbildību un rūpes vienam par otru, ko parasti var novērot tikai laulībā. Tikai šajā gadījumā seksuālās attiecības starp vīrieti un sievieti kalpo ne tikai kā jutekliskas baudas avots un vairošanās līdzeklis, bet arī kā augstākās laimes dāvana ar dziļu garīgu, dvēselisku un emocionālu tuvību.

Seksuālās attiecības var būt normālas, tas ir, dabiskas, un perversas vai nedabiskas. Ar normālām dzimumattiecībām saprot tādus fiziskus kontaktus starp diviem dzimumbriedumu sasniegušiem dažāda dzimuma indivīdiem, kas notiek dabiski, bez vardarbības vai mākslīgiem stimulatoriem, ar mērķi gūt seksuālu apmierinājumu vai vairošanos. Šādiem fiziskiem kontaktiem raksturīgs pieaugošas seksuālās uzbudinājuma periods, kura augstākais punkts ir vīrieša ejakulācija sievietes makstī, izraisot gandrīz vienlaicīgu orgasmu. Normālas seksuālās attiecības ir pilnīgas, ja tās iziet cauri četrām obligātajām fāzēm:

1. **Prelūdija**, kas sākas no brīža, kad parādās pirmās instinktīvās tieksmes pēc tuvības, un turpinās lēnām, pakāpeniski pieaugot vai tieši pretēji – ļoti ātri, un dažreiz pat zibenīgi, kā tas notiek “mīlestības no pirmā acu skatiena” gadījumā, kas notiek diezgan reti.

2. **Priekšspēle**, kas notiek no mīloša skūpstā apmaiņas brīža līdz dzimumakta sākumam, izpaužas dažādos savstarpējos glāstos un ir nepieciešams nosacījums vīrieša un sievietes sagatavošanai dzimumakta veikšanai.

3. **Seksuālā savienošana** jeb dzimumakts, kas sākas ar vīrieša dzimumlocekļa ievietošanu sievietes makstī, sasniedz kulmināciju ar spermas ejakulāciju, ko pavada orgasms, un beidzas ar dzimumlocekļa izvilkšanu, pēc kuras garīgā un fiziskā spriedze pamazām rimst, pārvēršoties svētlaimīgā miera un piepildījuma sajūtā.

4. **Postlūdija** jeb seksuālais atslābums, kas ir seksuālo attiecību svarīgākais elements, jo atgriež laulātos emocionālā līdzsvara stāvoklī, nostiprinot īpašās tuvības sajūtu, kas

viņos radusies dzimumaktā. Šis mīlestības simfonijas noslēdzošais posms ietver glāstus un maigus vārdus, kas uzsver starp viņiem notikušā svarīgumu un nozīmi.

Lai gan šie seksuālo attiecību posmi ir raksturīgi jebkura veida seksam, vispilnīgāk un spilgtāk tie izpaužas likumīgā laulībā. Laulība, kā to saprot kristieši, ir savienība, kas sastāv no trim personām: Dieva, vīrieša un sievietes. Tas ir noslēpums ne tikai tāpēc, ka divi tajā kļūst par vienu miesu, bet arī tāpēc, ka tajā piedalās Neizprotamais. Bez saiknes ar Radītāju laulība zaudē savu noslēpumainību un ātri sevi izsmel. Dievs kopš pasaules radīšanas kā īpašu laulības svētību un kā vienu no intīmākajiem vīrieša un sievietes savienības mirkļiem ir nodrošinājis intīmās attiecības. Radītājs vēlējas, lai laulātie, iesaistoties dzimumaktā un piedzīvojot prieku un baudu, justos ne tikai laimīgi, bet arī bezgala tuvi un mīļi viens otram. Galu galā, kad viņi saplūst tuvības laikā, rodas kaut kas vairāk nekā tikai viņu fiziskais kontakts. Šajā gadījumā viņu gars, dvēsele un miesa ir vienoti, kļūstot par vienu veselumu. Bez garīgās un dvēseliskās vienotības ķermeņu fiziskā saplūšana ir gaužām īslaicīga un nes ne tik daudz prieka un savstarpējo bagātināšanos, cik depresiju, vilšanos un tukšuma sajūtu.

Dzimumdzīves un dzimumattiecību tēma ir aktualizēta jau Vecās Derības pirmajās lappusēs un aprakstīta šādi: “Tad Ādams atzina Ievu, savu sievu, un tā tapa grūta...” (1. Mozus 4:1). Senais vārds “atzina” nozīmēja to pašu, ko “kopošanās” – seksuāla savienība, kas kļuva par jaunu soli cilvēkiem ceļā uz ciešāku kontaktu ar Radītāju. Pēc šādas “atzīšanas” sieviete var ieņemt jaunu dzīvību un kā Dieva līdzautori iesaistās jauna cilvēka radīšanas noslēpumā. Tāpēc topošajiem ticīgajiem laulātajiem tam vajadzētu pievērsties nopietni un garīgi sagatavoties savas seksuālās dzīves sākumam.

Šāda sagatavošanās ietver lūgšanas, nešķīstu nolūku nožēlošanu/grēksūdzi, paškontroli un īslaicīgu atturēšanos. Lūgšanā viņi lūdz Tam Kungam spēku un gudrību, lai viņu iemīlēšanās pāraugtu *agape* mīlestībā un lai neizbēgamā personību “sarīvēšanās” notiktu pēc iespējas ātrāk un nesāpīgāk.

Grēksūdze palīdz attīrīties no iepriekš izdarītajiem grēkiem un pasargā no dažāda veida kļūdām un kritieniem nākotnē. Paškontrolei jābūt vērstai uz savas miesas iekāres ierobežošanu un savaldīšanu. Lai to izdarītu, topošajiem laulātajiem ir jāsaprot, ka mīlestības aktā (tāpat kā visās citās laulības dzīves izpausmēs) ir jākoncentrē uzmanība ne tik daudz uz savām fizioloģiskajām sajūtām, bet gan uz laulātā uztveri par notiekošo un viņa personību, kas tuvības brīdī atklājas īpašā veidā. Tas atšķir kristīgo pieeju seksuālajām attiecībām no populārās nevadāmas seksualitātes mācības, kas sludina iekāres un kaisles spēku, panākot maksimālu neuroseksuālu uzbudinājumu, pašapmierinātību un savstarpēju baudu.

Jāsaka, ka vīriešiem un sievietēm ir ļoti atšķirīga attieksme pret savu seksualitāti un dzimumidentitāti. Vīrieši tuvību uzskata par absolūti nepieciešamu, regulāri atkārtotu fizioloģisku darbību, kurā viņi pauž savu mīlestību pret sievieti un sagaida to pašu no viņas kā savstarpējas mīlestības apliecinājumu. Tieši dzimumakts dod viņiem iespēju sajust emocionālu tuvību un garīgu radniecību ar savu sievu. Viņiem tas ir īsākais ceļš uz emociju un jūtu atmodināšanu. Kad vīrieša seksuālās vajadzības ir apmierinātas, viņš kļūst atvērtāks, maigāks, draudzīgāks un labāk tiek galā ar ģimenes pienākumiem un problēmām. Pieaug arī viņa interese par dziļām laulības attiecībām un vēlme saglabāt mieru un harmoniju ģimenē. Vīrietim galvenokārt rūp fiziskās sajūtas. Viņam līderība laulībā nozīmē arī iniciatīvu fiziskajā savienībā. Tai pat laikā viņa vīriešu egoisms izpaužas tajā, ka viņš reti interesējas par sievietes psihoseksuālo pasauli un pēc dzimumakta nedomā par viņas emocionālajiem pārdzīvojumiem.

Atšķirībā no vīriešiem, sievietes tuvību uzskata par emocionālu savienību, kas ir viņas pāri plūstošās mīlestības likumsakarīgs piepildījums. Pati vīrieša personība viņu uzbudina daudz vairāk nekā viņa ķermenis, un fiziskās komunikācijas harmonija ar garīgo tuvumu viņai ir primārā loma. Sieviete argumentē šādi: “Tas ir mans mīļotais, un es vēlos, lai viņš man būtu tuvu ne tikai šajā brīdī, bet vienmēr.” Lai notiktu

dzimumakts, viņai svarīga ir apziņa, ka attiecībās ar vīru viss ir kārtībā, ka viņš viņu saprot, mīl, novērtē un ar viņu rēķinās. Sievieteī svarīga ir ne tik daudz seksuālā tuvība, bet gan uzmanības, pieķeršanās un maiguma izpausmes, kas ir pirms tās. Viņas dzimumtieksme ir pateicības atbilde uz viņas dzīves partnera izpratni un laipno attieksmi. Jo gādīgāks, uzmanīgāks un sirsnīgāks ir vīrs, jo vairāk sieva izrāda gatavību tuvībai. Dzīves prakse pastāvīgi apstiprina labi zināmo likumu: sieva atbild uz vīra mīlestību tādā mērā, kā viņa jūtas mīlēta.

Grāmatas “Jautājumi, ko sievietes uzdod privātās sarunās” autors Normans Raits apraksta atšķirīgo vīrieša un sievietes pieeju intīmai tuvībai: “Vīrieši seksam piešķir daudz lielāku nozīmi nekā sievietes, kurām ir atšķirīga orientācija, kas prasa atšķirīgu pieeju. Sievietes orientācija ir emocionāla. Vīrietis vēlas fizisku kopību, sieviete – emocionālu vienotību. Vīrieti uzbudina izskats, smarža, miesa, bet sievieti – pieskārieni, attieksme, vārdi un vīrieša koptēls. Vīrietis sagaida cieņu un apbrīnu, vēlas būt fiziski iekārots un necieš spiedienu. Taču sievietei ir svarīga sapratne, mīlestība un emocionāla iesaiste. Lai seksualitāte atbrīvotos, viņai ir vajadzīgs laiks un mīlestības prelūdijs, kas sevī ietver mīļus vārdus, maigus pieskārienus, kas viņai palīdz iekšēji atslābināties un sajūst emocionālo tuvību ar dzīvesbiedru.

Sievietes dzimumtieksme balstās jūtās, nevis fizioloģijā. Viņas seksuālās vēlmes ir atkarīgas no emocijām. Ja sieva jūt, ka vīrs viņu mīl un novērtē, viņa vēlas ar vīru fizisku tuvību. Ja emocionālas tuvības un atbilstošas garīgās attieksmes nav, viņa netiecas pēc fiziskas vienotības ar vīru. Vīra rupjības, pazemojumi un apvainojumi pilnībā bloķē viņas vēlmi pēc intīmām attiecībām, pārvēršot “pienākuma” dzimumaktu par spīdināšanu un īstām mocībām. Tātad laulības problēmas parasti sākas tur, kur netiek apmierinātas sievas emocionālās vajadzības.

Arī **seksuālā aktivitāte**, ko ietekmē seksuālā apmierinājuma iegūšanai nepieciešamās tuvības biežums, vīriešiem un sievietēm ir atšķirīga. Sievietēm tā parasti ir daudz vajāka nekā vīriešiem, lai gan dažiem precētiem pāriem ir gluži pretēji. Tā vai citādi seksuālās aktivitātes jautājumā

parasti ir jāpielāgojas sievietei. Harmoniskas intīmas attiecības ir viegli nodibināt tikai tajos gadījumos, kad vīra un sievas temperaments sakrīt un pilnīgai laulības laimei ir nepieciešams aptuveni vienāds seksuālo kontaktu skaits. Cilvēka seksuālās aktivitātes līmeni nosaka dažādi bioloģiskie un sociāli psiholoģiskie faktori, piemēram: kultūras līmenis, vispārējais veselības stāvoklis, endokrīno dziedzeru darbība, nacionālās un reliģiskās tradīcijas, laika gaitā izveidojies priekšstats par seksuālās uzvedības normām, kā arī apkārtējās sabiedrības morāles un ētikas normas.

Seksuālā aktivitāte zināmā mērā ir atkarīga arī no vecuma. Vīriešiem seksuālās aktivitātes maksimums ir vecumā no astoņpadsmit līdz trīsdesmit pieciem gadiem, savukārt sievietēm pēc trīsdesmit gadiem. Seksuālā tieksme var būt spēcīga, vidēja un vāja, un te liela nozīme ir vīrieša un sievietes temperamentam. Ja cilvēkam ir nepieciešams dzimumakts katru dienu vai pat vairākas reizes dienā, tas liecina, ka viņam ir spēcīga dzimumtieksme; ja divas līdz trīs reizes nedēļā, tad vidēja; un ja reizi mēnesī vai retāk, tad vāja. Ir vispāratzīts, ka laulības dzīvi vislabāk var sakārtot ar vidēju dzimumakta intensitāti. Seksologu sniegtā statistika liecina, ka lielākajai daļai laulāto pāru (40%) intīmas attiecības ir divas vai trīs reizes nedēļā, un tikai 13% tās veido katru dienu. 20% laulāto dzimumattiecībās ir reizi vai divas mēnesī, 12% tikai reizi gadā, bet 15% dzimumakta nav gadiem ilgi, lai gan viņi dzīvo zem viena jumta.

Vīrieša seksuālā reakcija ir acikliska, tas ir, tā ir iespējama gandrīz jebkurā laikā. Sieviešu reakcija ir cikliska. Tas nozīmē, ka sievietei ir noteikti periodi, kad viņa vairāk interesējas par seksuālo tuvību. Vīrieša reakcija uz seksualitāti ir ātrāka, bet sievietes lēnāka. Dzimumakta laikā vīrietis ir pilnībā uz to koncentrējies, savukārt sieviete ļoti viegli novērš uzmanību. Piemēram, viņa varētu sev jautāt: “Vai bērni gul?” , “Vai durvis ir aizvērtas?” , “Vai tik kāds mūs neredz vai nedzird tagad...” Turklāt dzimumakta laikā viņai zemapziņā rodas domas par pārbaudījumiem un grūtibām, ko viņai nāksies pārciest bērna ieņemšanas gadījumā. Tāpēc tuvība ir saistīta arī ar viņas bailēm no nevēlamas grūtniecības.

Seksualitātes izpausmju atšķirības starp vīriešiem un sievietēm rada savstarpēju nesaprašanos, problēmas un grūtības, no kurām būtu viegli izvairīties, ja viņiem būtu kaut elementāras zināšanas par seksuālajām attiecībām. Pat ārsti, mācītāji un garīgie padomdevēji, kuri, šķiet, ir aicināti to darīt, nevar palīdzēt tikai tāpēc, ka, vērsoties pie viņiem, laulātie nerunā par visām problēmām, kas pastāv viņu seksuālajā dzīvē kautrības dēļ. Taču nereti gadās, ka mentori paši nezina atbildes uz visiem jautājumiem, un tikai seksologi ir pietiekami kompetenti šajā tēmā.

Lai gan vīriem vajadzētu būt viņu sievu ceļvežiem intīmo attiecību jomā, daudziem no viņiem nav pat pamata zināšanu par to. Turklāt daudzi no viņiem pat nenojauš par savām nepilnībām gultā. Vīrietis, kurš tīri fizioloģiski regulāri pilda savus “laulības pienākumus”, uzskata, ka dara visu, kas ir viņa spēkos, un, ja sieva paliek neapmierināta, vienkārši klasificē viņu kā frigidu sievieti un, sevi žēlodams, no viņas arvien vairāk attālinās. Bet pat tad, ja laulātais izrādās temperamentīgs, seksuālo kontaktu vienmuļības un vienveidības dēļ viņš tomēr gadu gaitā sāk piedzīvot seksuālu “garlaicību”, kas nereti beidzas ar nodevību ja ne miesā, tad domās.

Pasaules cilvēki meklē izeju no šīs situācijas, lasot dažādu literatūru, kas izgaismo laulības intīmās dzīves problēmas, vai arī mācās šīs “gudrības” no šobrīd viegli pieejamiem pornogrāfiskiem žurnāliem un erotiskām filmām. Kristieši, apzinoties, ka šāda pieeja var novest pie grēka, cenšas izvairīties no šādiem “labumiem”, taču problēmas, kas saistītas ar nesakārtotu dzimumdzīvi, netiek atrisinātas un turpina viņus nomākt, atņemot dzīvesprieku. Un, lai gan šis jautājums jau sen ir bijis aktuāls un liek kristīgajiem kalpotājiem steidzami uzsākt konkrētus pasākumus, baznīcās maz tiek darīts, lai to atrisinātu. Tikai daži cenšas parunāties ar līgavaini un līgavu pirms kāzām par šiem jautājumiem. Taču šīs pārrunas tiek veiktas tik zemā un nepilnīgā līmenī, ka tās vairāk kaitē nevis palīdz.

Tā viena meitene atklāja, kā mūžīgi aizņemtais un nepārtrauktā steigā esošais draudzes mācītājs personiskas

sarunas laikā pirms kāzām, pievēršoties viņai, tikai īsi izmetis: “Es domāju, ka tu jau esi pietiekami veca, lai zinātu, ko vīrietis sagaida no sievietes. Tad nu apzinīgi pildi to, kam esi paredzēta,” un pēc tam, pievēršoties blakus esošajam līgavainim, piebilda: “Bet tu priecājies, ka tagad tev būs tā, ar kuru varēsi apmierināt savas seksuālās vajadzības”. Pēc tik “izsmelošām instrukcijām” līgavai ne tikai bija kauns skatīties līgavainim acīs, bet arī vispār ar viņu runāt. Visu nakti pirms kāzām viņa noraudāja, jūtoties pazemota un iemīta dubļos.

Tieši tāpēc, lai jauniešiem, kas gatavojas kāzām, un ticīgajiem laulātajiem, kuri jau ilgu laiku ir laulībā, nevēršoties pēc palīdzības pie svešiniekiem būtu iespēja saņemt visu vajadzīgo informāciju par seksuālo dzīvi, pievērsisimies svarīgākajiem intīmo attiecību jautājumiem, cenšoties būt pēc iespējas atklātāki. Un, tā kā kristiešu laulība sākas pirmajā kāzu naktī, vispirms padomāsim par tiem “pārsteigumiem”, kas jaunlaulātajiem var rasties viņiem tik saviļņojošā brīdī – pirmajā tuvības reizē.

Diemžēl, ne visiem jaunlaulātajiem šī nakts ir tā, kurā notiek viņu pirmā intīmā tikšanās. Šajos samaitātajos pēdējos laikos pat Dieva ļaužu vidū nav nekas neparasts, ka jaunlaulātie, kas stājas laulībā, vairs nav nevainīgi, jo pirms kāzām ir izdarījuši netiklības grēku vai arī zaudējuši šķīstību, vēl atrodoties pasaulē. Var tikai nožēlot šādus pārus, jo viņi ir sevi aplaupījuši, zaudējot saviļņojošo pirmās iepazīšanās prieku. Īpaši liels trieciens tas ir tam no jaunlaulātajiem, kas pat iedomāties nevarēja, ka viņš vai viņa nav pirmais cilvēks mīļotā dzīvē (visbiežāk šādu šoku piedzīvo vīrs, pēkšņi atklājot, ka viņa jaunā sieva vairs nav jaunava).

Lai izvairītos no šādām nepatikšanām, daudz labāk būtu, ja meitene pati jau pirms kāzām par to pastāstītu savam līgavainim, atstājot viņa ziņā, vai viņš pēc tam vēl vēlas viņu precēt. Protams, to izdarīt ir ļoti grūti, taču ja patiesība atklāsies kāzu naktī, tas būs trieciens, ko jaunais līgavainis atcerēsies visu mūžu. Tas pats jādara līgavainim, ja viņam dzīvē ir bijušas grēcīgas dzimumattiecības, jo Dievs nespriež par cilvēkiem pēc ārienes vai dzimuma. Jēzus reiz teica: “Jo

nav nekā apslēpta, kas neatklātos, nedz apslēpta, kas nekļūtu zināms” (Mateja 10:26), un tautas gudrība arī saka, ka “jūs nevarat paslēpt īlenu maisā”. Labāk, lai topošā sieva no paša līgavaiņa uzzina, ka viņa nav pirmā sieviete viņa mūžā, nekā vēlāk viņas sirds lūzt aiz sāpēm un pazemojuma, ka viņš to no viņas slēpis. Šāda atzišanās nepavisam neuzliek par pienākumu jauniešiem kļūt par dvēseles aprūpētājiem viens otram un izsūdzēt savus grēkus visos sīkumos, stāstot kur, kad, kā un ar ko viņi grēkojuši. Ir svarīgi, lai tiktu atklāts fakts, ka viņi nav nevainīgi, lai izvairītos no turpmākām otrās pusītes apsūdzībām, kad tas agrāk vai vēlāk kļūs acīmredzams.

Ja līgava un līgavainis stājas laulībā, būdami nevainīgi, tad viņiem jāatceras, ka pirmā intīmā satikšanās ir nopietns un atbildīgs solis abiem, un jo īpaši meitenei. Galu galā jaunavai pirmā kāzu nakts asociējas ar nopietnu garīgu un fizisku stresu, jo viņai būs jāpiedzīvo iepriekš nezināmi pārdzīvojumi, kurus viņa gaida ar satraukumu un pat bailēm. Kauns, kautrība, nemiers un bailes ir sajūtas, kas pārņem meiteni, kura **deflorācijas** (jaunavības plēves pārplēšana) rezultātā pārvēršas par sievieti. Pēc pirmās intīmās tikšanās viņa uzsāk aktīvu seksuālo dzīvi ar visām no tā izrietošajām sekām: grūtniecību, dzemdībām un mātes pienākumiem. Jaunajam vīram tas viss ir jāņem vērā, mēģinot pasargāt savu jauno sievu no garīgām traumām.

Tādēļ viņam ieteicams atteikties no kaitīgās iedomības, ka viņa vīrieša gods kaut kā cietīs, ja viņš nerasniegs deflorāciju jau pirmajā naktī. Pilnīgi pretēji! Jaunā sieva (it īpaši, ja viņa ļoti baidās no gaidāmajām sāpēm) uzskatīs viņas jaunā vīra pacietību par pierādījumu tam, ka viņš izprot viņas stāvokli un spēj valdīt pār sevi un savu rīcību. Savukārt, ja deflorāciju ir notikusi, jaunlaulātajam vīram būtu vērts saprast, ka viņa mīļotās pārdzīvotie uztraukumi un bailes var uz laiku būtiski mazināt viņas seksuālo tieksmi. Lai izvairītos no savstarpējas vilšanās, viņam pēc deflorāciju ir nekavējoties jāpārtrauc turpmākais dzimumakts un šajā naktī vairs nav jāturpina, bet gan jāgaida divas vai trīs dienas līdz pilnīgai jaunavības plēves brūču sadzīšanai. Un vēl

labāk, ja plēve tiks pakāpeniski un lēni izstiepta līdz plīšanai nevis pirmajā naktī, bet vairākos piegājienos trīs vai četru dienu laikā. Šajā laikā pāries bailes un spriedze, un abiem nozīmīgais deflorācijas akts ilgs no vairākām sekundēm līdz divām līdz trim minūtēm un notiks dabiski, atstājot ne ar ko nesalīdzināmas atmiņas.

Tieši tā darīja kāds jauns vīrs, kurš, pamanījis neizsakāmas mīlotās bailes no deflorācijas, pirmajā kāzu naktī neveica nekādas citas darbības, izņemot apskāvienus un skūpstus. Tad, maigi piekļaujot savu jauno sievu, viņš vienkārši ieteica gulēt, lai atpūstos no burzmas un uztraukumiem, ko neizbēgami sagādā katras kāzu svinības. Nākamajās dienās viņš palika ārkārtīgi uzmanīgs, gandrīz katru dienu viņš dāvināja viņai ziedus, nopirka kaut ko garšīgu, piedāvāja pastaigāties, palīdzēja virtuvē, un darīja visu iespējamo, lai viņa atbrīvotos no savām bailēm un pilnībā aizmirstu tās. Reizēm, piekļaujot viņu sev, viņš atkal un atkal atkārtoja “mana mīlā sieva-meitene”, kas viņu iepriecināja un sasmīdināja. Medusmēnesis gāja uz beigām, kad vienu nakti viņu ķermeņi savienojās spontāni, un tas notika tik negaidīti, brīnišķīgi un ātri, kas kļuva par visskaistākajām atmiņām viņu nākamajā ilgajā un laimīgajā laulības dzīvē. Tādējādi, no jaunlaulāto izturēšanās pirmajā tuvības laikā bieži ir atkarīgs savstarpējo attiecību modelis visos nākamajos kopdzīves gados.

Kāzu nakts ir sakraments diviem mīlošiem laulātajiem, kas nolēmuši sevi veltīt viens otram. Šajās pirmajās stundās, kas pavadītas kopā, dzimst viņu ģimenes dzīves intīmā daļa, tāpēc ir svarīgi, lai tā būtu romantikas un maiguma pilna. Šī nakts glabā daudzus noslēpumus, kas mūžīgi paliek jaunlaulāto atmiņā. Un lielā mērā tas ir atkarīgs no vīrieša, cik tā būs skaista un neaizmirstama. Galu galā, ja viņš izrāda nekontrolētu nesavaldību, rupju un pārmērīgi savtīgu aizraušanos, sievietei pret dzimumaktu var rasties tik liels riebums, ka tas paliks uz visu viņas atlikušo dzīvi. Līdzīgi notika ar kādu sievieti, kura pēc 20 gadiem laulībā dvēseles aprūpes sarunā caur asarām atklāja: “Ziniet, es eju pie sava vīra gulēt kā uz mocībām. Es joprojām nevaru aizmirst pirmās kāzu nakts

šausmas, kad viņš uzklupa man kā pūķis, izdarīja savu lietu un sāka krākt, bet es līdz rītam lēju asaras, apraudot savu izsmieto mīlestību.”

Tomēr pirmā kāzu nakts var atstāt sāpes, kaunu un rūgtu vilšanos arī vīram, ja neapdomīgi uzvedas jaunā sieva. Jo, kaut arī seksuālās tuvības laikā iniciatīva un kontrole pilnībā pienākas vīrietim, arī sievietei jābūt arī gudrai, taktiskai un delikātai. Galu galā kautrīgums, nepārlicinātība un sasīnāta ievainojamība var būt raksturīga arī vīrietim, kurš pirmo reizi kļuvis par laulāto. Pazemošana, ņirgāšanās vai neveiksmīgi izteikts sievas joks var izraisīt vīram asu seksuālās vēlmes samazināšanos vai pat zudumu. Tas ir saistīts ar faktu, ka centri, kas atbild par vīrieša seksuālo funkciju, pirmkārt tiek regulēti smadzeņu garozā, kurai ir vai nu rosinošā, vai kavējošā ietekme uz to. Tādēļ ar spēcīgu smadzeņu garozas bremsējošo iedarbību (pie nepārlicinātības, satraukuma, bailēm, aizvainojuma), viņam ievērojami samazinās vai pilnīgi zūd spēja veikt dzimumaktu.

Tieši tas notika ar kādu jaunlaulāto kristiešu pāri. Pirms kāzām līgavainis tik ļoti centās saglabāt nevainojamu tīrību, ka izvairījās no visa, kas viņu varētu apgaismot intīmajās lietās. Līgava, kaut arī ārēji šķita šķīstības iemiesojums, bija labi informēta par visa veida dzimumakta detaļām, jo slepeni skatījās pornogrāfiskas filmas. Kad viņu pirmajā laulības naktī viņas jaunizceptais laulātais izrādīja neizlēmību un pilnīgu pieredzes trūkumu šajā jomā, viņa ar īgnumu izmeta: “Ja es zinātu par tavu vīrieša nespēju, es nebūtu ar tevi precējusies”, kas viņu burtiski satrieca. Aizvainojums, satraukums un bailes, un pats galvenais – šoks un atskārsme, ka viņš ir dziļi kļūdījies savā mīļotajā, viņu paralizēja. Pret rītu ar grūtībām atguvies, viņš nolēma atkārtot savu deflorācijas mēģinājumu, tomēr sajūtot sāpes, viņa sieva sarīkoja tādu histēriju, ka viņš nezināja, kā viņu nomierināt. Vēl pirms rītausmas, viņa savāca savas mantas un, nepievēršot nekādu uzmanību vīra atrunāšanai, atgriezās pie saviem vecākiem, aprakstot viņu kā mocītāju, kas nav spējīgs uz normālu seksuālo dzīvi. Un tad, tā vietā, lai vestu savu stulbo meitu pie prāta, māte un tēvs pilnībā nostājās viņas pusē, pieprasot, lai

mācītājs atzītu šo laulību par nederīgu. Cik daudz kauna un pazemojumu bija jāizcieš nabaga jaunajam cilvēkam, līdz viņa sieva caur tiesu izšķīrās, paziņojot, ka no visas sirds viņu ienīst.

Par laimi, šādi gadījumi ir diezgan reti, jo pilnīgs pieredzes trūkums seksuālās dzīves jautājumos nebūt nenozīmē neizbēgamu kaunu pirmajā kāzu naktī. Galu galā jau no radīšanas brīža Dievs vīrietī un sievietē ielika intuitīvu, līdz tam neapzinātu izpratni par to, kas tieši no viņiem tiek prasīts intīmo attiecību laikā. Tā viena vecāka gadagājuma sieviete, kura nodzīvoja kopā ar vīru vairāk nekā sešdesmit gadus un dzemdēja viņam deviņus bērnus, stāstīja: “Kad mēs ar vīru apprecējāmies, man bija tikai septiņpadsmit, un viņam tik tikko bija palikuši astoņpadsmit. Pirms kāzām neviens ar mums nerunāja, nedeva nekādus padomus un neko nepaskaidroja. Mēs ļoti mīlējām viens otru, bet seksuālās dzīves jautājumos mēs bijām naivi kā bērni. Un kaut arī kāzu naktī mēs pilnībā nezinājām, kā uzvesties un kā sākt, mums viss notika tik ātri un negaidīti, ka vēlāk bijām pārsteigti. Savstarpējā pievilcība bija vienīgais un galvenais ceļvedis mūsu laulības dzīvē.” Tādējādi to, kā veikt dzimumaktu var parādīt arī Dieva ieliktais iedzimtais seksuālais instinkts.

Tomēr tas vēl nav viss. Reti, bet gadās, ka pirmā kāzu nakts jaunlaulātajiem sagādā vēl vienu pārsteigumu, kas spēj satraukt jauno sievu un samulsināt jaunlaulāto vīru, kurš bija pilnīgi pārlicināts, ka apprecējis jaunavu. Galu galā mūsu civilizētajos laikos gandrīz katrs jauneklis zina, **kas tieši** viņam ir jājūt pirmās seksuālās savienošanās reizē un ko viņš var redzēt vēlāk uz palaga, ja kļūst par pirmo vīrieti savai līgavai. Tomēr pamanāmas barjeras un asiņu uz palaga nesamība nevar liecināt, ka meitene nav jaunava. Dažos gadījumos himēnas plīsumu nepavada sāpes vai asiņaini izdalījumi, kas ir saistīts ar tās struktūras individuālajām īpašībām. Pēc ginekologu domām, ir vismaz **pieci iemesli**, kāpēc pirmā dzimumakta laikā var nebūt sāpes, ko pavada jaunavības plēves plīšana un asiņu parādīšanās:

a) ja jaunavības plēve ir nepietiekami attīstīta un līdz ar to nespēj radīt pietiekamu barjeru pirmā dzimumakta

laikā (šādas plēves plīsums notiek tikai pirmajās dzemdībās);

b) gadījumos, kad jaunavības plēve ir ļoti plāna, elastīga un salīdzinoši liela, radot iespaidu par tās neesamību (izstiepjoties pirmajā dzimumaktā, tā neplīst, līdz ar to neasiņo);

c) jaunavības plēves bojāto asinsvadu straujas refleksīvas kontrakcijas dēļ, kas rodas, baidoties no sāpēm;

d) jaunavības plēves asinsvadu īpašās atrašanās vietas dēļ vai to gandrīz pilnīga neesamība vietā, kur tā tika plīsusi;

e) sakarā ar jaunavības plēves traumatisku ievainojumu, kas meitenei radies braucot ar velosipēdu, sportojot vai operācijas rezultātā.

Deflorācijas laikā ir iespējama arī tieši pretēja parādība, kad dzimumlocekļa iekļūšanas brīdī makstī notiek pārmērīgi spēcīga un ilgstoša asiņošana. Šādā gadījumā nevajadzētu krist panikā, bet vienkārši doties uz slimnīcu pēc medicīniskās palīdzības, un pēc tam, lai izvairītos no atkārtotas asiņošanas, trīs līdz četras dienas atturēties no dzimumaktu atsākšanas. Īslaicīga atturība no dzimumdzīves šādā gadījumā ieteicama arī tāpēc, ka, piedzīvojot sāpes un smagu asiņošanu kāzu naktī, jauno sievu var pārņemt nepatika un neiecietība pret savu vīru, līdz pat vēlmei atteikties no intīmās dzīves.

Vēl viens nepatīkams “pārsteigums” jaunlaulātajiem viņu kāzu naktī var būt deflorācijas neiespējamība nepietiekama vīrieša dzimumlocekļa uzbudinājuma dēļ, ko izraisījis pārdzīvotais stress, kā arī bailes un šaubas par sevi. Visbiežāk to novēro jauniešiem, kuriem laulības dzīve ir absolūts noslēpums vai kuri jaunībā ir izdarījuši kādus seksuālus grēkus (pašapmierināšanās, aizraušanās ar pornogrāfiju, homoseksualitāte, zoofilija un tamlīdzīgi), un tāpēc sagaida, ka par šo sevis apgānīšanu nenovēršami saņems sodu. Tomēr šādā gadījumā cēlonis var būt arī bieza jaunavības plēve (īpaši meitenēm, kas vecākas par trīsdesmit gadiem) vai jaunās sievas neapzināta fiziskā pretestība (stilbu saspiešanas veidā) pirmajam dzimumaktam. Taču nevajag visas šīs

parādības uztvert pārāk traģiski, jo ar laiku tās parasti izzūd, bet normāla dzimumdzīve tomēr izveidojas.

Jaunajiem laulātajiem ir arī svarīgi atcerēties, ka seksuālā harmonija pirmajā intīmās dzīves laikā reti tiek sasniegta uzreiz. Parasti vienam organismam ir nepieciešams zināms laiks, lai pielāgotos citam organismam. Šī fakta nezināšana vai ignorēšana noved pie pārsteidzīgiem spriedumiem vai savstarpējām apsūdzībām, kas ātri vien rada "plaisu" tikko iesāktajā ģimenes dzīvē. Izrādot sapratni un pacietību, vīrs un sieva pamazām apgūst viens otra raksturu, temperamentu un ieradumus, lai ar laiku vairs nebūtu šaubu par savas rīcības pareizību un viņi justos pārliecināti un mierīgi, būdami vieni. Tālākā seksuālā dzīve ritēs atkarībā no vīra un sievas individuālās attīstības un iedzimtības (seksuālās tieksmes), savstarpējām attiecībām, vecuma un organismā notiekošajiem fizioloģiskajiem procesiem. Grūtniecība, dzemdības, pēcdzemdību periods, uroģenitālās sistēmas slimības vīriešiem, klimakss un menopauze sievietēm, psihemocionālie un sociālie faktori arī atstāj savu nospiedumu šajā cilvēka dzīves jomā. Radušos problēmu pārvarēšanā svarīga loma ir vīra un sievas savstarpējai sapratnei, vēlmei piekāpties, vēlmei sagādāt prieku savai otrajai pusītei, vēlmei izzināt un apmierināt otra vēlmes un seksuālās tieksmes.

Kas attiecas uz dzimumakta biežumu, tas ir tieši atkarīgs no kopdzīves ilguma un laulāto vecuma. Tādējādi, kā liecina statistikas pētījumi, pirmajos laulības mēnešos vīram ar sievai tuvība ir gandrīz katru dienu, pirmā gada beigās – apmēram katru otro dienu, bet otrajā gadā – ik pēc divām dienām. Laikā no diviem līdz desmit laulības gadiem dzimumakts starp laulātajiem notiek aptuveni trīs reizes nedēļā, bet pēc desmit līdz piecpadsmit gadiem – divas reizes nedēļā. Laikam ritot un pieaugot laulības ilgumam, seksuālās dzīves intensitāte nedaudz samazinās, kas skaidrojams ar pieradumu un ar vecumu saistītām seksuālās aktivitātes izmaiņām. Tajā pašā laikā, pateicoties pietiekamai adaptācijai, samazinās laulāto vēlmu atšķirību pakāpe un veidojas kopīgs, abiem pieņemams intīmas komunikācijas stils.

Tā kā galvenā iniciatīva un spēja veikt dzimumaktu ir vīrieša daļa, tad laulībā dzimumdzīves intensitāti un ritmu parasti nosaka vīrs, bet sieva tam pielāgojas. Parasti seksuāli mierīgāks vīrietis, kas jaunāks par četrdesmit pieciem gadiem, ar normālām attiecībām ģimenē un bez pārmērīgām fiziskām aktivitātēm, veic vidēji divus dzimumaktus nedēļā. Ja laulāto intīmajās attiecībās valda harmonija, pat vistemperamentīgākās sievietes ir diezgan apmierinātas ar šādu ritmu.

Ja vīrs vēlas dzimumaktu tikai reizi nedēļā, sievai tas ir jāpacieš, taču viņai šis tuvības brīdis jāpadara tik brīnišķīgs, lai viņam pietiktu līdz nākamajai nedēļai. Ja sieva cenšas vīram sagādāt vislielāko baudu, tad viņš, visticamāk, vēlēšies to pašu atkārtot īsākā laika posmā. Ārkārtējos gadījumos sieva var maigi un mīļi ar viņu runāt, pārliecinot konsultēties ar ārstu (urologu vai seksologu), lai noskaidrotu iemeslu mazākai vēlmei pēc seksuālās tuvības. Vainot laulāto par pārāk biežiem vai retiem intīmajiem kontaktiem nav prātīgi, jo šādas neapmierinātības un sašutuma izpausmes izraisa vien konfliktus un mazina vēlmi un seksuālo pievilcību vienam pret otru, tādējādi saasinot esošo problēmu.

Jauniešiem, kas stājas laulībā, un precētiem pāriem, kas jau dzīvo aktīvu seksuālo dzīvi, nevajadzētu būt neziņā vienkāršākajos intīmo attiecību mākslas jautājumos. Viņiem būtu jāzina savu dzimumorgānu uzbūve un funkcijas, seksuālo reakciju fāzes, priekšspēles vadīšanas metodes, orgasma sasniegšanas veidi un nepieciešamība pēc noslēdzošajiem glāstiem, kas pabeidz dzimumaktu. Kas attiecas uz vīriešu un sieviešu dzimumorgānu uzbūvi, tad pie tā nemaz nekaivēsimies, jo mūsu civilizētajos laikos reti kurš nezina sava ķermeņa uzbūvi un tā pamatfunkcijas. Galu galā šī tēma tiek apgūta jau skolā cilvēka anatomijas un fizioloģijas stundās. Attiecībā uz dzimumakta fizioloģiju tā sastāvdaļas ir:

a) libido – tieksme vai seksuāla pievilcība;

b) erekcija – strauja vīrieša dzimumlocekļa apjoma un stingrības palielināšanās un ievietošana sievietes makstī šādā stāvoklī;

c) ejakulācija – sēklas šķidruma izšķīdšanās vai izdalīšanās no vīrieša urīnizvadkanāla dzimumakta laikā;

d) orgasms – nesalīdzināma, augstākās pakāpes jutekliskā sajūta, kas rodas dzimumakta pabeigšanas brīdī, kam seko seksuāla atbrīvošanās un vispārēja atslābuma un seksuālā apmierinājuma sajūta.

Katra no šīm sastāvdaļām ir savstarpēji saistīta un nav iespējama bez iepriekšējās. Bez spēcīgas dzimumtieksmes nevar būt pietiekama erekcija, un bez labas erekcijas un noslēdzošās ejakulācijas nav iespējams piedzīvot pilnu orgasmu ar sekojošu seksuālo atbrīvošanos. Ja kāda no komponentēm iztrūkst, tas izraisa vispārējas seksuālas ciešanas. Šīs sarežģītās dzimumakta sistēmas kontrole notiek gan vīriešiem, gan sievietēm no viena seksuālā centra, ko uzbudina ne tikai ārēji, bet arī iekšēji stimuli, kas cirkulē asinīs vīriešu un sieviešu dzimumhormonu veidā.

Kā minēts iepriekš, dzimumaktu Dievs radīja divu iemeslu dēļ: bērnu ieņemšanai un piedzimšanai, kā arī, lai vīrietis un sieviete gūtu prieku un seksuālo apmierinājumu. Dieva pavēle par pēcnācēju dzemdināšanu un vairošanos ir atrodamā tikai Svēto Rakstu pirmajā nodaļā, bet norādījumi laulātajiem par laulības dzīvi ir doti gan Vecajā, gan Jaunajā Derībā. Kas attiecas uz laulāto mīlestības baudīšanu, Bībele tam ir veltīta vesela grāmata, ko sauc par “Salamana Augsto dziesmu”. Pāršķirstot tās lappuses, var vien brīnīties, cik atklāti un tieši tur aprakstīta zemes mīlestība – mīlestība, kas ir skaista un cildena, bet tajā pašā laikā jutekliska un kaislīga. Šīs Bībeles grāmatas saturs satur nodošanos, maigumu un laulības dzīves tuvību, kas ir pelnījusi ieņemt nozīmīgu vietu Svētajos Rakstos, jo to ir iedibinājis Dievs. Galu galā visas cilvēces labklājība un laime ir balstīta uz saprātīgu savstarpēju sapratni starp laulātajiem. Tādējādi iedziļināšanās juteklisko baudu sfērā, kas raksturīga vīrieša un sievietes laulības savienībai, nav nekā nosodāma vai nebibliska.

Kad cilvēki runā par seksuālo baudu laulības dzīvē, viņi parasti domā **orgasmu**, kas ir mīlestības akta augstākais punkts un ko pavada neaprauktāma bauda. Šajā brīdī cilvēks paceļas līdz līmenim, kuram nav līdzvērtīga garīgo un fizisko sajūtu izpausmē. Šis ir īss vīrieša un sievietes jutekliskās pacelšanās process viņu vienotības augstumos, īpašas

seksuālas baudas mirklis, ko viņi piedzīvo, kas parasti ilgst tikai dažas sekundes. Tiklīdz dzimumakts ir pabeigts, visas tā laikā piedzīvotās sajūtas strauji notrulinās, un vīrietis un sieviete atgriežas ierastajā dzīves sfērā. Svarīgi atzīmēt, ka vīrieša orgasms ir saistīts ar ejakulāciju, tāpēc tas notiek ātrāk un vieglāk nekā sievietei, kuras mehānisms ir daudz sarežģītāks un ar izteiktu individuālu krāsojumu.

Spēja izraisīt orgasmu tuvības laikā ir jāmācās, jo tā saņemšana ir vienlīdz atkarīga no abiem laulātajiem. To neapzinoties, pat visvēlamākais dzimumakts nesniegs pilnīgu gandarījumu un psihoemocionālu atbrīvošanos. Intīmā kontakta laikā iegūtās baudas nosacījums ir nevis vīrieša un sievietes dzimumorgānu izmēri un strukturālās iezīmes, bet gan apstākļi, kādos notiek dzimumakts, un **ķermeņu pareizais stāvoklis**.

Visizplatītākā un fizioloģiski pareizākā metode ir dzimumakts tā sauktajā “misionāra pozā”, kurā sieva guļ uz muguras ar saliektiem ceļiem un izplestām kājām, bet vīrs atrodas virs viņas. Tas izskaidrojams ar to, ka tad, kad sievietes ceļi ir līdz pusei saliekti, dzemde atrodas vistuvāk maksts ieejai un dzimumlocekļa galva pieskaras tās kaklam, veicinot vispatīkamākās seksuālās sajūtas attīstību. Svarīgi atzīmēt, ka, vīrietim veicot ātras, bet ne asas kustības makstī uz priekšu un atpakaļ, jo biežāk dzimumlocekļa galva pieskaras dzemdes kaklam, jo patīkamāks būs dzimumakta process. Papildus tradicionālajai “misionāru” pozai ir arī citas, bet par tām mēs runāsim vēlāk.

Vīra un sievas seksuālo attiecību laikā nekas nedrīkst viņus traucēt, aprūtināt vai novērst uzmanību. Pilnīgs privātums un relaksācijas, intimitātes un jutekliskuma atmosfēra guļamistabā uzlabo seksuālo vēlmi. Lai veiktu pareizu dzimumaktu, vēlama ērta un plata, ne pārāk mīksta guļvieta. Pirms plānotās tuvības abiem laulātajiem ir jāveic atbilstošas higiēnas procedūras, un labāk to darīt pirms gulētiešanas, nevis brīdī, kad jebkura kavēšanās var beigties ar seksuālā uzbudinājuma samazināšanos. Noteiktu lomu spēlē arī faktori, kas rosina savstarpējas sajūtas, piemēram: pustumsa, mīļākās smaržas, ziedi, aizdegta svece un tamlīdzīgi. Liela

nozīme ir arī skaistai naktsveiļai, īpaši sievietēm. Piemēram, daudziem vīriešiem patīk viegli atverami naktskrekli vai īsi, sievišķīgi, caurspīdīgi krekli ar plānām lencītēm, kas ļauj brīvi piekļūt sievas ķermenim. Tomēr intīmā kontakta laikā drēbes labāk nevilkt vispār, jo kailu ķermeņu kontakts jau pats par sevi rada uzbudinošu efektu, un sievietes krūtis pret to ir īpaši jutīgas.

Nedrīkst aizmirst, ka tuvība nesākas gultā, bet gan dienas laikā un izpaužas ar draudzīgu attieksmi un dzimumaktu veicinošām darbībām. Ir muļķīgi no sievas gaidīt maigumu, pieķeršanos, gatavību tuvībai un priecīgu sevis nodošanu, ja tajā dienā vīrs pret viņu ir bijis auksts, nepacietīgs, rupjš un prasīgs. Sievu uz dzimumaktu arī ļoti mudina vīra sniegtā palīdzība virtuvē un saimniecībā.

Nākamais ļoti svarīgais un patiesībā absolūti nepieciešamais nosacījums, lai sieviete sasniegtu orgasmu, ir **sagatavošanās, mīlas glāsti** pirms dzimumakta. Diemžēl laulības dzīvē nereti gadās, ka, tiklīdz laulātie iet gulēt, vīrs uzreiz vēlas dzimumaktu. Bieži vien šāda steiga noved pie sievas atteikuma, lai gan tas izraisa acīmredzamu vīra neapmierinātību, kaut tā ir viņa vaina. Protams, laulības apliecība zināmā mērā ir dokuments par laulāto netraucētu piekļuvi otra dzimumorgāniem, un katram no viņiem ir tiesības prasīt, lai otrs pilda savus laulības pienākumus. Taču tas nenozīmē, ka vīrietis var aizmirst par sievu un domāt tikai par savu seksuālo vajadzību apmierināšanu. Viņam pastāvīgi jāatceras, ka Dieva Vārds, uzrunājot viņu, saka: “**Baudi šo dzīvi ar savu mīļoto** sievu visās tajās ātri zūdošās dzīves dienās, ko Dievs tev ir piešķīris zem saules, cauri visam tavam niecības pilnam mūžam” (Salamans mācītājs 9:9).

Ievērojiet, ka Raksti saka: “Baudi dzīvi **ar savu mīļoto sievu**”, nevis “savu sievu”. Tas nozīmē, ka, atrodoties gultā ar sievu, vīram jādara viss, kas ir viņa spēkos, lai sagatavotu sevi un, pirmkārt, savu otro pusīti dzimumaktam tā, lai abi sasniegtu orgasmu. Un tad neiztikt bez mīļiem glāstiem un rotaļām, kas ietver apskāvienus, skūpstus, maigu glāstīšanu, uzbudinošus pieskārienus, vieglu glāstīšanu un erogēno zonu stimulāciju ar mēles vai pirkstu galiem. Ir svarīgi atcerēties,

ka mīļi un maigi pieskārieni, kas šķietami izdarīti nejauši, rada daudz lielāku un labāku uzbudinošu efektu nekā raupji un uzstājīgi pieskārieni.

Erogēnās zonas ir ķermeņa daļas, kuru stimulēšana izraisa seksuālu uzbudinājumu. Sievietēm tās parasti ir lūpas, kakls, krūtis (īpaši krūšu galiņi), klitors, augšstilbu iekšpuse utt. Tomēr tās reagē uz glāstiem tikai tad, kad sieviete ir garīgi gatava intīmai tuvībai. Erogēnās zonas nav vienādas visiem cilvēkiem un tās laika gaitā var mainīties, kam vajadzētu būt par iemeslu jauniem meklējumiem. Tādēļ vīram mīlēšanās laikā rūpīgi jāvēro sieva un jāatceras, kuras no viņas ķermeņa daļām ir visatsaucīgākās glāstiem. Erogēnu zonu stimulācijas ilgums ir atkarīgs no sievietes seksuālā uzbudinājuma līmeņa. Vīrieša seksuālajai uzbudināšanai ir tīri psiholoģisks raksturs, un tas parasti nāk ar apziņu, ka viņš sagādā prieku savai mīļotajai.

Pareizi veikts dzimumakts labvēlīgi ietekmē organismu, nomierinoši iedarbojoties uz sievieti un relaksējoši un iemidzinoši – uz vīrieti. Ja dzimumakts nav plānots vai to kaut kas var traucēt, dzimumorgānus labāk nesatraukt, jo tuvība un glāsti, kas nebeidzas ar dzimumaktu, var nodarīt būtisku psiholoģisku kaitējumu abiem laulātajiem.

Vīrieša centieni pierādīt savas seksuālās spējas var būt veltīgi, un tie nesniegs viņai psiholoģisku un seksuālu atbrīvošanos, ja nesāksies ar mīļiem glāstiem, lai sievu noskaņotu intīmai tuvībai. Savstarpēji aktīvi glāsti māca mīlēt visu sava laulātā ķermeni, nevis tikai atsevišķas tā daļas. Tie dod sievietei laiku vairāk uzbudināties un vīram iespēju pārliecināties, ka viņš ir patiesi mīlēts. Sagatavošanās laikam vajadzētu būt aptuveni 5 reizes garākam par pašu dzimumaktu, un glāstiem pēc tā vajadzētu turpināties vismaz tikpat ilgi. Dzimumakta pabeigšana ar maigiem glāstiem ir būtisks nosacījums tā pilnībai, pretējā gadījumā sieviete vienkārši jutīsies izmantota, īpaši, ja nesaņems vēlamo seksuālo apmierinājumu, un ar laiku viņa var kļūt seksuāli auksta un zaudēt seksuālo vēlmi.

Mīlestības spēles intīmo attiecību laikā jāveic, ņemot vērā katra laulātā **izpratnes diapazonu** par to, kas ir **pieņemams**.

Šis diapazons atspoguļo to seksuālo darbību kopumu, kas neizraisa negatīvu emocionālu reakciju vīrā un sievā un tiek uzskatīts par pieņemamu. Tas var ietvert visa veida glāstus un mīlas spēles ar visām iespējamām to ietekmes formām uz noteiktām erogēnām zonām, kā arī dažādas dzimumakta pozas. Jebkurai šādai ietekmei ir uzbudinoša ietekme, ja tā nepārsniedz katra laulātā individuālo priekšstatu par tās pieļaujamību un sniedz abiem savstarpēju prieku. Jebko, kas pārkāpj kādu no viņu izpratnes robežām, viņi var uztvert kā kaut ko pretdabisku, amorālu, apkaunojošu un uztver kā seksuālu vardarbību. Ja vīrs rupji pārkāpj sievas pieļaujamības diapazonu, izmantojot viņai nevēlamas pozas un glāstus, tad viņa šīs darbības uztvers kā viņas sievišķās cieņas aizskārumu un viņa samaitātības izpausmi.

Intīmai tuvībai ir jāsniedz maksimāls gandarījums abiem laulātajiem. Dzimumakts ir pāra darbība, tāpēc gan vīrs, gan sieva no šīs tuvības drīkst sagaidīt līdzvērtīgu gandarījumu, lai arī kas viņiem nebūtu jādara, lai to panāktu. Tieši šī iemesla dēļ īstā un nevainojamā laulībā vīrietis sievieti nevis “iegūst”, bet gan **savienojas ar viņu**. Tas nozīmē, ka, lai gan vīrietis ir seksuālo attiecību iniciators un aktīvā puse, sievietes lomai nevajadzētu būt tikai pasīvai. Vīrietim ir liela nozīme, kā viņa uzvedas šajā laikā, jo sievietes seksuālais uzbudinājums rada vīra vēl lielāku uzbudinājumu. Līdz ar to vīram ir ļoti svarīgi, lai sieva nekautrējas un nebaidās viņu samīļot, glāstot viņa dzimumlocekli. Ja sieva no tā atsakās, tas vīru ļoti pazemo un aizvaino, jo liek viņam domāt, ka viņš viņai ir ne tikai neinteresants, bet arī nepatīkams. Nepareiza attieksme pret šādiem intīmiem glāstiem kristiešu sievu vidū ir saistīta ar viņu bailēm izskatīties nešķīstām. Viņas baidās, ka šāda uzvedība vīra acīs var šķīst nepiedienīga, norādot uz viņu izlaidību un seksuālo samaitātību. Tomēr patiesībā viss izskatās tieši pretēji. Vīriem ļoti patīk, ja viņu sievas izrāda interesi par intīmām attiecībām un izrāda savas emocijas un jutekliskumu.

Lai pārliecinātos, ka vīra un sievas brīvajā un neierobežotajā uzvedībā laulības gultā nav nekā nosodāma vai grēcīga, pietiek atvērt Bībelē jau pieminēto Salamana Augsto

dziesmu, kurā aprakstīti mīlošo laulāto savstarpējie glāsti viņu intīmās tikšanās laikā. Izlasiet kaut dažas ceturtās nodaļas rindiņas, kurās aprakstīts vīra sajūsmu par sievas seju, matiem, kaklu, krūtīm un dzimumorgāniem: “Redzi, mana draudzene, tu esi skaista, tiešām, skaista tu esi! Tavas acis ir kā baložu acis starp tavām divās grīstītēs savītajām matu cirtām. Tavas matu cirtas kopā ir kā ganāms pulks kazu, kas dodas lejup pa Gileāda kalna nogāzi. Tavi zobi ir kā baltu avju bars ar vienādi pusapcirtu vilnu, kad tās nāk no peldes. Tavas lūpas ir kā sarkana purpura aukla, un tava mute ir mīlīga... Abas tavas krūtis ir kā jauni stirnas dvīņi, kas ganās zem lilijām. Kad diena metīsies dzeštra un ēnas zudīs, es došos pie mirru kalna un pie smaržīgā vīraka pakalna. Tavas lūpas, mana līgava, ir it kā pāri plūstošas medus kāres; piens un medus ir zem tavas mēles, un tavu drēbju smarža ir kā Libanona kalnu gaisa smarža! Mana māsa, mana līgava, tu esi kā aizkorēts dārzs, kā aizslēgts avots, kā aizzīmogota aka. Tavas **audzētavas** ir **dārzs** ar granātābelēm un dārgiem augļiem.” (*sinodālais tulkojums. Ar vārdu “audzētavas” šajā gadījumā tiek apzīmēta sievieti ārējo dzimumorgānu augšdaļa, un vārds “dārzs” 1. Mozus grāmatā lietots, lai apzīmētu paradīzi.*)

Neraugoties uz to, ka Augstā dziesma ir ebreju dzeja, kas izteikta tēlu un salīdzinājumu valodā, kas pilnībā saprotama tikai senajiem ebrejiem, tā labi raksturo tēlu, kurā vīrs sajūsminās par sievas ķermeni, glāstu un maigu vārdu pavadībā, vedot viņu ne tikai uz seksuālu uzbudinājumu, bet arī mudinot atbildēt ar to pašu. Šī iemesla dēļ Sulamīte tiek raksturota nevis kā sasaistīta un kompleksu pilna, bet kā seksuāli atbrīvota sieviete, kura vīra rokās uzvedas dabiski un brīvi, visos iespējamajos veidos demonstrējot viņam interesi par viņu intīmajām attiecībām. Apdziedot vīra pievilcību un atzīstot pievilcību pret viņu, viņa to raksturo šādi: “Mans draugs ir žilbinoši balts ar sārtu ādas krāsu, viņš ir īpašs un izceļas starp tūkstošiem. Viņa galva ir vistūrākais un vissmalākais zelts. Viņa matu šķipsnas ir cirtainas, un tās ir melnas kā kraukļi. Viņa acis ir kā baložu acis pie ūdens strautiem; Viņa vaigi ir kā garšaugu dobes, kā balzama zāles; Viņa

miesa ir kā mākslas darbs no tīra ziloņkaula, kas safīriem rotāts. Viņa mute ir salda, un visā savā būtībā viņš ir ārkārtīgi pievilcīgs! Tāds ir mans draugs, jā, tiešām, tāds ir mans mīļākais, jūs Jeruzālemes meitas! Mans draugs ir mans, un visa viņa sirds ilgošanās ir pēc manis! (Augstā dziesma 5:10,12-16; 7:11). “Mosties, ziemeli, un traucies, dienvidu vējš! Un drāzies ar sparpu cauri manam dārzam, lai pil uz visām pusēm tajā esošo augu rasojošās spēcīgās smaržas! Lai mans draugs nāk savā dārzā un bauda no tā dižciltīgiem augļiem!... Nāc, mans draugs, lai izejam laukos un lai pārnakšņojam ciemos! Un lai mēs agri varētu uzkāpt vīna dārzos un redzētu, vai vīna koks rieš pumpurus, vai tā ziedi veras vaļā un vai granātābeles plaukst; tur es tev dāvināšu savu mīlestību”. (Augstā dziesma 4:16-17, 7:11-13).

Tas, ka Sulamīte un viņas vīrs atklāti dalās savās vēlmēs un seksuālās fantāzijās, liecina, ka tas ir ne tikai iespējams, bet arī absolūti nepieciešams intīmās attiecībās. Šādas vēlmes un iztēles kļūst par grēku tikai tad, kad tās garīgi adresētas nevis savam dzīvesbiedram, bet kādam svešam cilvēkam. Saziņa laulības gultā palīdz vīram un sievai izvairīties no vienmuļības, nabadzības, truluma un pakāpeniskas savstarpējās pievilcības un aktīvas seksuālās dzīves vājināšanās. Tāpēc, atmetot nevajadzīgu kautrību, viltus kaunu un jebkādus aizspriedumus šajā gadījumā, laulātajiem vajadzētu detalizēti pajautāt otram par to, kas viņiem patīk seksuālajās attiecībās un kas izraisa nepatīkamu sajūtu un pat riebumu. Šādas vērtīgas intīmas informācijas saņemšana bagātinās un padarīs skaistu un harmonisku to laulības pusi, kurai ir īpaši svarīga loma ģimenes dzīvē. Akts, kas veikts tikai “laulības pienākuma” pildīšanas nolūkos, ne tikai nesatuvina vīru un sievu, bet arī atsvešina tos vienu no otra, kļūstot par seksuālā aukstuma, atsvešinātības un ģimenes konfliktu cēloni.

Noslēdzot šo tēmu, vēlos vēlreiz uzsvērt, ka laulāto dzimumattiecības paredzējis neviens cits kā pats Kungs. Tāpēc jebkurā vecumā tā ir jāuztver nevis kā nasta, bet gan kā svētība, kas ir īpaša veida nesalīdzināmu sajūtu un baudu avots, kas pārvērš vīra un sievas kopdzīvi par sava veida debesīm

uz zemes. Tomēr šo paradīzi var iepazīt tikai tad, ja abi laulātie ir viens pret otru pilnīgi atklāti un ar prieku, tīrību un šķīstību dāvā viens otram to, kas viņiem likumīgi pieder. Tikai šajā gadījumā atbrīvosies viņu savstarpējā pievilcība un pilnīgs seksuālais apmierinājums. Jaunieši par to sapņo pirms laulībām, taču, kļūstot par laulātajiem, viņi sāk izjust bailes tikt nesapraštiem un slēpj savas visdziļākās vēlmes no savas otrās pusītes. Un pēc vairāku gadu kopdzīves, ja viņi nolemj paust savu neapmierinātību ar intīmām attiecībām, viņi to dara nevis vēlmju un maigu lūgumu veidā, bet gan apvainojumu, pārmetumu, savstarpēju pretenziju un prasību veidā, kas tiek attiecīgi uztvertas.

Tā, piemēram, kāda jauna sieva, atbildot uz vīra pārmetumiem, ka dzimumakta laikā viņa nekad nepieskaras viņa dzimumloceklim, lai glāstot samīļotu un veicinātu erekciju, sašutusi atbildēja: “Es neesmu palaistuve, lai tādu riebeklību darītu! Nevis man, bet gan tev ir mani jāglāsta! Tu jau domā tikai par sevi, lai pats dabūtu apmierinājumu, bet vai es sasniedzu orgasmu, tas tevi neinteresē!” Dzirdot šos aizskarošos vārdus un nepelnītās apsūdzības, vīrs dusmīgi paķēra segu un devās gulēt citā istabā, atstājot sievu sevis žēlošanā un apraudāšanā, bet no rīta, aizejot uz darbu, aizcirta durvis tik stipri, ka logos noskanēja stikli. Izrādās, viņa sašutuma cēlonis bija tas, ka dzimumakta laikā sieva izrādīja acīmredzamu vienaldzību un uz jautājumu, vai viņai patīk viņa glāsti un tas, ko viņš dara, viņa gandrīz žāvājoties atbildēja: “Kopumā jā...”, kas, protams, viņu neiepriecināja.

Vīra un sievas intīmās attiecības ir sava veida laulības kvalitātes rādītājs. Seksuālajā dzīvē pastāvošā harmonija attiecas uz visiem citiem aspektiem, kas raksturo ģimenes struktūru, labklājību un laimi. Tāpēc laulātajiem jāpieliek visas pūles, lai velns tajā neatrastu vietu.

7. nodaļa

Kļūdas ar smagām sekām

Pēc tam, kad esam aplūkojuši galvenos laulības seksuālās dzīves aspektus, pievērsīsimies problēmām, kas šajā jomā rodas laulāto elementāru zināšanu trūkuma dēļ un var radīt nopietnas, bet dažreiz pat traģiskas sekas. Šāda analīze palīdzēs mums vēl dziļāk ielūkoties cilvēku attiecību sfērā, no kuras atkarīga ne tikai kristiešu ģimeņu laime, bet arī draudžu labklājība. Lai analīze būtu pamatota un uzskatāma, izmantošu liecības no reālās dzīves, kuras dvēseļu aprūpes laikā atklājuši un piedāvājuši izmantot kristieši, cerībā, ka tās kalpos citiem ne tikai kā garīga palīdzība, bet arī kā nopietns brīdinājums.

Kāda jauna sieviete, atceroties savas laulības pirmās dienas, teica: “Kad divdesmit gadu vecumā apprecējos, biju neskarta meitene, jo patiesi vēloties saglabāt savu šķīstību, biju izvairījies no jebkādas informācijas, kas varētu izgaismot laulības intīmo dzīvi. Deflorāciju pārcietu relatīvi mierīgi, jo mans vīrs bija ļoti uzmanīgs. Tomēr, kad pēc divām nedēļām neskatoties uz visiem viņa centieniem, es nebiju pieredzējusi orgasmu, viņš kļuva tik nervozs, ka dusmīgi paziņoja, ka, ja būtu zinājis, ka esmu tik frigida, nekad nebūtu mani apprecējis. Tas man bija tāds šoks, ka ilgi nevarēju nomierināties, raudot par to, ka, būdama tik nederīga, vispār apprecējos ar viņu. Pastāvīgā doma, ka nevaru viņu iepriecināt, bija tik nomācoša, ka laulība man kļuva par īstu nastu. Un, lai gan ātri paliku stāvoklī un dzemdēju veselīgu bērnu, tas mani neatbrīvoja no depresijas un savas mazvērtības apziņas. Tikai divas reizes pēdējā gada laikā dzimumakta laikā piedzīvoju kaut ko neizsakāmi patīkamu, pēc kā es vienkārši lidoju no prieka, ka tomēr varu kaut ko sajust.”

Šis savā vienkāršībā un sirsnībā aizkustinošais stāsts, mudina mūs pieskarties sieviešu seksuālā aukstuma jeb tā sauktās **frigiditātes** jautājumam, kas izpaužas kā seksuālās vēlmes samazināšanās līdz pilnīgai vienaldzībai un pat nepatīkamai pret dzimumaktu, kā arī zems seksuālā uzbudinājuma

līmenis. Patiesas frigiditātes gadījumā sievietes erogēnās zonas ir nejutīgas, tāpēc dzimumakta laikā viņa paliek vienaldzīga. Par frigidu sauc sievieti, kurai trūkst seksuālās vēlmes un kura seksuālās stimulācijas laikā nepiedzīvo seksuālu uzbudinājumu un orgasmu.

Frigiditāte var būt primāra, sekundāra un psihogēna. **Primārā frigiditāte** parasti izpaužas pašā laulības dzīves sākumā un tiek izskaidrota ar to, ka sievietes seksuālās jūtas vēl nav nobriedušas un tiek uzskatīta par tīri fizioloģisku un tāpēc pilnīgi normālu parādību. Pēc daudzu seksologu domām, frigido sievu skaits laulības sākumā sasniedz astoņdesmit un pat deviņdesmit procentus, tādēļ ka seksuālo sajūtu atmodināšana viņās notiek pakāpeniski un ļoti individuāli. Jo sievietei ir jāapgūst gan uzvedība, gan atbildes reakcijas uz vīra darbībām dzimumakta laikā. **Sekundārā frigiditāte** ir dažādu izplatītu slimību sekas, piemēram: iegurņa orgānu infekcijas procesi, intoksikācija (svins, nikotīns, narkotikas), sieviešu dzimumorgānu nepietiekama attīstība, hormonālie traucējumi, olnīcu un dzemdes piedēkļu iekaisumi.

Tomēr visizplatītākā ir **psihogēnā frigiditāte**, kad sievietes seksualitāti kavē psiholoģiski faktori: rupja vīra rīcība dzimumdzīves sākumā, neuzmanīga izturēšanās pret viņu, pārkāpjot sievas pieņemamības diapazonu, rūgta vilšanās izredzētajā, bailes no nevēlamas grūtniecības, depresija u.tml. Tomēr visbiežāk sievietei nav orgasma vīra pieredzes trūkuma, nezināšanas un seksuālā analfabētisma dēļ, kādēļ viņš nespēj izraisīt sievietei nepieciešamo seksuālo uzbudinājumu. Frigiditāte izpaužas dažādos veidos. Dažām sievietēm dzimumakts šķiet nepatīkams, un viņas to veic ar piespiešanos, kā laulības pienākumu, citas dzimumakta laikā piedzīvo tikai mēreni patīkamas sajūtas, bet vēl citas orgasmu izjūt ļoti reti un galvenokārt tikai miegā.

Jāsaka, ka 50% sieviešu visjutīgākā erogēnā zona ir klitoris, savukārt maksts ir nejutīga. Tāpēc viņas spēj piedzīvot orgasmu tikai tad, ja klitoris tiek pakļauts papildu stimulācijai ar pirkstiem, ko veic vīrs dzimumakta laikā. Un, lai viņš sāktu veikt šādu stimulāciju, viņam par to ir jāpastāsta bez apmulsma. Jo atklātāki laulātie ir viens pret otru, jo ātrāk

viņi atradīs izeju no situācijas. Vīra neuzmanīgi izteikumi, piemēram: “Tātad izrādās, ka tu esi frigida!” vai “Ja es zinātu, ka tu esi auksta kā zivs, es tevi nekad nebūtu apprecējis!”, ne tikai nepalīdzēs, bet vēl vairāk iedzīs sievu dziļā depresijā.

Tomēr laulības gultā kļūdas pieļauj ne tikai vīrieši, bet arī sievietes. Tā nu kāds ticīgs brālis ar divdesmit piecu gadu laulības dzīves pieredzi izmīsumā lūdza: “Lūdzu, parunājiet ar manu sievu un paskaidrojiet viņai, ka mana vēlme redzēt viņas ķermeni kailu un to glāstīt neliecina par manu samaitātību, bet gan ir normāla vīrieša vajadzība!” Sarunas laikā ar viņu izrādījās, ka jau no paša laulības sākuma viņa sieva izvirzījusi nosacījumu, ka dzimumakts notiks tikai tumsā, lai viņš neredzētu viņas auguma trūkumus. Turklāt sieva vienmēr bija kategoriski pret to, lai viņš glāstītu visu ko vien vēlas, un nepieņēma paskaidrojumu, ka tā viņš nosaka viņas erogēnās zonas.

“Redziet,” šis vīrs bija sašutis, “es viņu, muļķa meiteni, apprecēju, jo iemīlējos viņas dvēselē, nevis viņas slaidajā figurā. Viņa ir brīnišķīga sieva visos citos aspektos, bet gultā viņa ir vienkārši sodība! Mums ir pieauguši bērni, un viņa joprojām no manis kautrējas! Visu, ko es daru mūsu intīmajās attiecībās, viņa uzskata par grēku, bet, kad viņa nesaņem seksuālo baudu, viņa mani sauc par egoistu, kuram rūp tikai viņa paša apmierinājums. Bet kā es varu viņu novest līdz orgasmam, ja viņa gandrīz neko man neļauj darīt?! Godīgi sakot, tieši šī iemesla dēļ es esmu kļuvis ne tikai par neirastēniķi, bet arī sācis skatīties uz citām sievietēm, pieļaujot domas par neuzticību. Un ja man nebūtu baiļu no Dieva, es jau sen būtu to izdarījis.”

Šādi vīriešu izteikumi dvēseļu aprūpē nav nekas neparasts. Diemžēl mūsu vidū tiešām var sastapt sievietes kristietes, kuras uzskata sevi par tik “svētām”, ka viņām vairs nav nepieciešams vīrs. Var tikai brīnīties, kādēļ viņas vispār ir apprecējušās, ja gandrīz visu, kas saistīts ar laulības gultu, uzskata par grēku. Liekas, ka viņas vienkārši aizmirst, ka, kāzās sakot “jā” savam nākamajam dzīvesbiedram, viņas ar to atteicās no tiesībām uz savu ķermeni, kas no šī brīža sāka

piederēt vīram. Dieva Vārds skaidri saka: “Sievai nav no- teikšana par savu ķermeni, bet vīram; un tāpat vīram nav no- teikšana par savu ķermeni, bet sievietei.” (1. Kor. 7:4). Un, ja tā, tad ne sievietei, ne vīram nav tiesību liegt savai otrajai pusei kaut ko tādu, kas patiesībā viņiem vairs nepieder. Turklāt tas attiecas uz visu ķermeni, nevis uz dažām tā daļām, kurām viņi atļauj vai neļauj pieskarties. Abiem laulātajiem ir vien- līdzīgas tiesības valdīt otra ķermeni, un viņi var to glāstīt, kā vēlas, īpaši, ja runa ir par mīlas spēlēm. Šeit vīram jā- piešķir absolūta brīvība, jo riebums un ierobežojumi ir triec- iens viņa vīrieša pašcieņai.

Piemēram, dažām sievietēm nepatīk, ka viņu vīriem patīk skūpstīt un glāstīt viņu krūtis. Tomēr tajā nav nekā noso- dāma. Dažreiz jau kaila sievietes krūts vien izraisa seksuālu uzbudinājumu vīriešos. Jo tās ir tiešām ļoti skaistas un tāpēc tik ļoti pievelk vīriešus. Kas zina, varbūt šī pievilcība ir ie- sakņojusies zīdainā vecumā, kad mātes krūtis ir iekāroja- mākā ķermeņa daļa, no kuras viņš saņem barību. Krūtis ieņem vienu no pirmajām vietām sievietes erogēno zonu vidū. Krūšu ādai, galiem un areolām ir ļoti spēcīga jutība pret seksuāliem stimuliem, kas var būt pirksti, lūpas vai mēles gals. Krūšu glāstīšana, aptaustīšana un viegla saspie- šana izraisa sievietes seksuālu uzbudinājumu. Arī Bībele ne- atrod neko nepiedienīgu sievietes krūšu glāstīšanā. Jo Bībelē ir vārdi, kas adresēti vīriem un attiecas tieši uz šo jautājumu: “Lai tavas akas avots ir svētīts, un priecājies par savu sev jau jaunībā izraudzīto sievu! Viņa ir mīlīga kā briežu māte un cildeni daiļa kā kalnu kaza, **pieglaudies allažiņ pie viņas krūtīm** un ielīksmo sevi nemitīgi ar viņas mīlestību!” (Sal. Pam. 5:18-19). Tātad sievietei un vīrietim, kas ir likumīgi precējušies, nevajadzētu kaunēties vienam no otra. Ja viņi paliek divatā, viņiem ir atļauts sniegt viens otram visu, kas viņus uzbudina, sajūsmina un sagatavo veselīgam dzimu- maktam.

Diemžēl šajā jautājumā pastāv vēl viena galējība, kad vīrs dod priekšroku spontānam un ātram dzimumaktam bez jebkādas mīlas priekšspēles, uzskatot, ka sievietei ir pienākums pašai kaut kā tam noskaņoties. Pēc šī principa dzīvoja kāds

kristietis, kurš, atnākot mājās no darba, gandrīz no sliekšņa paziņoja sievai: “Šodien es vēlos seksuālu tuvību, tāpēc gatavojies!” kas, protams, izraisīja sevā sašutumu un pazemojumu, jo visā kopdzīves laikā viņa nebija saņēmusi jelkādu maigumu no viņa. Var iedomāties, kāds noskaņojums viņai bija, kad vīrs naktī ieradās gulēt, ļaujoties uz to, ka viņam jādara tikai “vissvarīgākais”. Šāda vīra attieksme pret viņu, seksuālā dzīve pienākuma dēļ un citas ģimenes problēmas beigās noveda pie tā, ka šie ticīgie laulātie ar skandālu aizgāja katrs savu ceļu, padarot viņu piecus bērņus dziļi nelaimīgus.

Tomēr seksuālo attiecību jautājumos dvēseļu aprūpē gadās sastapties ar visādām jocīgām lietām. Tā, piemēram, kāda jauna kristiete gandrīz caur asarām man pārmeta: “Tu atkal un atkal atkārti, ka sievietēm nevajadzētu atgrūst savus vīrus! Bet mūsu ģimenē ir tieši otrādi. Ne jau es atgrūzu savu vīru, bet viņš cenšas no manis aizbēgt. Lieta tāda, ka es pastāvīgi vēlos seksuālu tuvību, un viņš no tās visos iespējamajos veidos izvairās, sakot, ka vienkārši nespēj tik bieži būt ar mani kopā. Un, kad es glāstoši mēģinu viņam pieglausties, viņš uzreiz atraujas no manis un mēģina izlēkt no gultas. Es nesaprotu, kāpēc viņš tā uzvedas. Vai nu viņš ir pilnībā zaudējis mīlestību pret mani, vai arī iemīlējies kādā citā. Citādi, kā gan savādāk var izskaidrot viņa acīmredzamo atteikšanos no laulības pienākumiem?!”

Kā redzam, arī vīrieši var būt seksuāli frigidī, lai arī tas ir sastopams retāk. Neskatoties uz izplatīto uzskatu, ka viņi ir spējīgi uz dzimumaktu jebkurā laikā, dzīve to ne vienmēr apstiprina. Šajā ziņā katrai precētai sievietei jāzina, ka pietiekami liela nozīme ir arī vīra nervu sistēmas stāvoklim dzimumakta laikā. Galu galā viņš var būt satraukts, nomākts, izklaidīgs un aizmāršīgs. Viņam var rasties problēmas darbā vai attiecībās ar kolēģiem un paziņām. Viņš var būt dažādu apstākļu ietekmē, pārslogots, ciest no laika trūkuma un milzīgās atbildības par ģimeni un iztikšanu. Un kas zina, kas vēl var gadīties...

Tāpēc šādos gadījumos sievietei vajadzētu izrādīt iekļautību un sapratni, un darīt visu iespējamo, lai atgriezies mājās, vīrs nomierinātos un atgūtu pašapziņu un ar sirsnību un ar

mīļumu atbrīvot viņu no aizvadītās dienas raizēm. Ja viņa vēlas tuvību, tad tieši glāsti, ar kuriem sievietes ir daudz vairāk apveltītas no dabas, būs labākā sagatavošanās šim brīdim. Lai vīrs nezaudētu ticību sev, nekādā gadījumā nevajag aizskart vīra lepnumu vai traumēt viņa nervu sistēmu ar pārmetumiem par šīm īslaicīgajām seksuālajām neveiksmēm. Ja dzimumakts kādu laiku vispār neizdodas, mājienu un sašutuma vietā ar maigu, sievišķīgu pieeju iesakiet viņam apmeklēt ārstu, kurš noteiks, kas jādara. Pateicībā par šādu sapratni un uzmanīgu attieksmi, vīrs parasti dara visu iespējamo, lai sieva atkal justos laimīga.

Tāpat kā vīrieša seksuālā aktivitāte ietekmē sievietes seksuālās sajūtas, tā arī sievietes frigiditāte ietekmē vīrieša potenci, jo iedarbojas uz viņa psihi. Viņu pārņem domas: es neuzbudīnu savu sievu, es viņā neizraisu iekāri; varbūt viņa vairs mani nemīl utt. Turklāt vīram var attīstīties uroloģiskas slimības, kas padziļinās viņa problēmas ar potenci vēl vairāk. Sievas izvairīšanās no seksuālās tuvības un, jo īpaši, nepatika pret intīmo dzīvi parasti noved pie seksuālo kontaktu biežuma samazināšanās un pēc tam arī pilnīgas intīmo attiecību izbeigšanas. Ja šāds pāris laikus nekonsultējas ar ārstu, viņu laulībai draud izjukšana.

Lai gan frigiditāte neliedz sievietei iespēju ieņemt un dzemdēt veselus bērnus, tai tomēr ir zināma negatīva ietekme uz viņas veselību un vispārējo labsajūtu. Pirmkārt, tā ietekmē psihi, izraisot aizkaitināmību, neirozes, galvassāpes, iekšējo orgānu funkcionālos traucējumus, priekšlaicīgu novecošanos, mocošas sāpes muguras lejasdaļā pēc dzimumakta un dažas ginekoloģiskas slimības. Šīs parādības tiek izskaidrotas ar to, ka intīmas aktivitātes laikā asinis pieplūst sieviešu dzimumorgāniem, un, ja nav dzimumakta, asinis atplūst ļoti lēni, stagnē un veicina patoloģisku izmaiņu attīstību olnīcās un dzemdē. Tādējādi, saskaņā ar daudzu ginekologu statistiku, ievērojams procents sieviešu, kurām ir problēmas ar seksuālo uzbudinājumu, cieš no dzemdes miomas (labdabīga audzēja, ko pavada spēcīga asiņošana).

Tāpēc šādu sievu vīriem nekad nevajadzētu vienkārši padoties un samierināties ar likteni, bet gan darīt visu iespējamo,

lai palīdzētu savai dzīvesbiedrei un, pirmkārt, kompensētu viņas seksuālo neapmierinātību ar īpaši laipnu, uzmanīgu, sirsnīgu un maigu attieksmi pret viņu. Ironija un pārmetumi šeit ir absolūti nevietā. Tie tikai saasina problēmu un padara sievieti vēl nelaimīgāku. Laulātajiem ar šādu problēmu nepieciešama pilnīga seksologa pārbaude, nosakot dzimumhormonu līmeni. Šādos gadījumos tiek veiktas sarunas ar vīru un pārbaude, lai identificētu viņa seksuālo nepietiekamību (vāja dzimumlocekļa erekcija, priekšlaicīga ejakulācija, prostatas atonija utt.). Sieviete jākonsultējas ar ginekologu, lai noteiktu erogēno zonu reaktivitāti, noteiktu dažādu maksts daļu jutīgumu un noskaidrotu optimālo pozu turpmākam dzimumaktam, kas saistīts ar šīm pazīmēm. Galu galā, nepiemērota poza ir viens no biežākajiem orgasma neesamības un no tā izrietošās seksuālās disharmonijas iemesliem. Zināmu efektu dod arī ārsta izrakstītie nespecifiskie nervu sistēmas stimulantī (pantokrīns, žeņšeņa tinktūra, eleiterokoka ekstrakts), kā arī termiskās fizioterapeitiskās procedūras. Dažreiz tikai viens kvalificēta speciālista padoms var atrisināt šo sāpīgo problēmu, novēršot nopietnus laulības konfliktus un šķiršanos.

Turpmākā liecība izgaismo vēl vairākas laulības dzīves jomas, kurās bieži rodas problēmas, kas noved pie nopietnām kļūdām un vilšanās. “Es uzaugu ļoti mīlošā kristīgā ģimenē,” stāstīja apmēram trīsdesmit gadus vecs jauns vīrietis, “kurā mani vecāki visādā ziņā bija brīnišķīgs piemērs mums, pieciem bērniem. Mūsu tēvs bija garš un spēcīgs, bet māte bija sīka un trausla. Vakaros tēvam patika viņu nosēdināt klēpī kā bērnu un jautāt, ko viņa ir darījusi un kā pagājusi viņas diena. Laiku pa laikam viņš viņu paņēma uz rokām un ucināja kā meiteni, saucot par savu mazuli, kas mums, bērniem, īpaši patika. Neatceros nekādus strīdus vai ķildas starp viņiem. Viņu attiecības bija tik harmoniskas un sirsnīgas, ka man radās iespaids, ka starp diviem mīlošiem cilvēkiem citādi nevar būt. Tāpēc, kad uzaugu un sāku domāt par savas ģimenes veidošanu, iztēlojos savu nākamo sievu tikpat mazu un trauslu kā savu māti. Gara auguma meitenes mani neinteresēja, toties

mazas mani piesaistīja ar savu vājumu un bērnišķīgo bezpalīdzību, blakus viņām liekot man justies kā īstam vīrietim. Kad beidzot izvēlējos vienu no viņām, bija pārliecināts, ka man būs tikpat laimīga laulības dzīve kā maniem vecākiem. Bet kāda bija mana vilšanās, kad gandrīz jau no pirmajām dienām mums sākās laulības problēmas, par kurām es pat nevarēju iedomāties! Mūsu kāzu nakts man bija īstas mokas, jo mana jaunā sieva visos iespējamajos veidos traucēja deflorācijai, to skaidrojot ar spēcīgām sāpēm, ko viņa izjuta, kad es mēģināju veikt dzimumaktu. Šī iemesla dēļ mēs bijām spiesti konsultēties ar ārstu, kurš paskaidroja, ka viņai ir **vaginisms** (*sāpīga reflektīva spazmatiska maksts priekštelpas un iegurņa pamatnes muskuļu kontrakcija, kas neļauj ievietot dzimumlocekli vai veikt ginekoloģisko izmeklēšanu*). Beigās mums nebija citas izvēles kā veikt deflorāciju ķirurģiski. Tomēr turpmākie dzimumakti manai sievai joprojām bija sāpīgi, kas piespieda mūs meklēt ginekologu, kurš viņai diagnosticēja **infantilismu**, tas ir, seksuālās attīstības aizkavēšanos, kas izskaidro faktu, ka viņa bija sīciņa un izskatījās daudz jaunāka par savu vecumu. Turklāt ārsts atzina, ka mums ir **dzimumorgānu disproporcija** (*neatbilstību izmēros*). Tomēr mūsu nepatīkšanas ar to nebeidzās. Manas sievas divas grūtniecības beidzās ar spontāno abortu, un tādēļ, lai gan mēs dzīvojam kopā piecus gadus, mums joprojām nav bērnu. Viņas seksuālais vēsums ienes mūsu attiecībās arvien lielāku atsvešinātību, un, godīgi sakot, es jau vairākkārt esmu nožēlojis, ka viņu apprecēju. Baidos, ka, ja nebūtu manas ticības Dievam, es viņu jau sen būtu krāpis. Es nesaprotu vienu lietu: kāpēc manas mātes mazais augums neradīja nekādas problēmas manu vecāku laulības dzīvē, bet mums ar sievu tas kļuva par acīmredzamu iemeslu mūsu nelaimīgajai laulībai.”

Nu, stāsts ir patiešām skumjš un pelnījis līdzjūtību. Tomēr šī vīra lielā kļūda bija tā, ka viņš visās savās nepatīkšanās vainoja tikai sievas mazo augumu un infantilismu un no tā izrietošo dzimumorgānu disproporciju. Jo, lai gan sievietes maksts vidēji ir 7,5-10 centimetrus gara, bet vīrieša dzimumloceklis uzbudinājuma stāvoklī ir aptuveni

15 centimetrus garš, tas parasti nerada problēmas dzimumakta laikā. Galu galā maksts ir ļoti elastīga un labi stiepjās, un vīrieša dzimumloceklis tajā ieiet nevis pilnā garumā, bet tikai divās trešdaļās. Tātad, pat laulāto dzimumorgānu absolūtas disproporcijas gadījumos, kad dzimumloceklis ir vidēja izmēra un maksts ir pārāk šaura vai kad dzimumloceklis ir pārāk liels un maksts ir normāla izmēra, dzimumakta veikšanai nebūtu jārada grūtības.

Dzīvē ir daudz gadījumu, kad ļoti gara un spēcīga vīrieša laulība ar mazu, trauslu sievieti seksuālā ziņā ir ļoti veiksmīga. Turklāt tieši maza auguma sievietēm ir vislielākās iespējas kļūt par ideālām dzīvesbiedrēm, jo viņu maksts vislabāk atbilst seksuālajām prasībām, pateicoties tās optimālajam izmēram un labai elastībai. Interesanti arī tas, ka tieši maza auguma sievietes vislabāk panes fizisko un garīgo stresu, kas rodas menstruāciju, grūtniecības, dzemdību un zīdīšanas laikā. Tomēr ir vieta arī atrunai: visas šīs iezīmes attiecas tikai uz tām maza auguma sievietēm, kuras attīstījušās normāli, t.i., kuru mazais augums nav organisma attīstības traucējumu rezultāts vai kādas nopietnas slimības sekas.

Svarīgi atzīmēt, ka infantilisms ne vienmēr ir saistīts ar cilvēka augumu, jo no tā var ciest gan lielas sievietes, gan vīrieši, un tā kaitīgā ietekme atspoguļojas nevis fiziskajā un garīgajā stāvoklī, bet gan viņu seksuālajās funkcijās. Sievietēm organisma seksuālā atpalcība izpaužas kā menstruālā cikla traucējumi, seksuālais nejutīgums, apaugļošanās grūtības, nespēja barot bērnu ar krūti, kā arī tendence uz spontāno abortu un patoloģiskām dzemdībām. Vīriešiem infantilisms izpaužas kā traucēta sekundāro seksuālo pazīmju (ķermeņa augšanas intensitāte, palielināta muskuļu masa, rupja balss, kaunuma un padušu apmatojuma veidošanās, ūsu un bārdas parādīšanās u.c.) attīstība un dzimumorgānu atpalcība, par ko var spriest pēc pārāk maza dzimumlocekļa vai spermas daudzuma un kvalitātes. Šādi jaunieši izskatās daudz jaunāki par saviem gadiem, viņiem ir samazināta seksuālā vēlme, vājināta erekcija un nakts ejakulācija.

Sievietei, kas cieš no infantilisma, dzimumorgānu nepietiekama attīstība var ļoti atšķirties, tāpēc nevajadzētu

uzreiz izdarīt pārsteidzīgus secinājumus par viņas nepiemērotību laulības dzīvei. Tām, kurām ir neliela nepietiekamas attīstības pakāpe, laulība ir visefektīvākais līdzeklis pret šo kaiti. Asins pieplūdums dzimumorgānos regulāras dzimumdzīves laikā veicina maksts, dzemdes un tās piedēkļu attīstību, kas paver iespēju attīstīties grūtniecībām, sākumā pārtrauktām, bet pēc dzimumorgānu pilnveidošanās – ar normālām dzemdībām. Tāpēc šādu sievu vīriem ir nepieciešama pacietība un zināmā mērā pat sevis noliegšana un pašuzturēšanās, ko diemžēl mūsdienās daudzi nespēj. Šajā sakarā var tikai ieteikt meitenēm un zēniem, gatavojoties laulībām, iepriekš konsultēties ar medicīnas speciālistiem, kuri spēs atklāt kādu seksuālu traucējumu, kas ir šķērslis normālai laulībai, un, ja iespējams, uzsākt atbilstošu ārstēšanu.

Vēl viena problēma, kas traucē abu laulāto apmierināšanai seksuālajai dzīvei, var būt **sievietes vagīnas izstiepšanās** vairāku un bieži atkārtotu dzemdību rezultātā, kas ir raksturīga precētiem pāriem ar sešiem, astoņiem, desmit, divpadsmit vai vairāk bērniem. Cik daudz sāpju un vāji slēpta aizvainojuma varēja saklausīt kādas kristīgas mātes asarainajā atziņā, kurai 34 gadu vecumā bija astoņi bērni. “Es nevaru sūdzēties, ka man ir slikts vīrs,” viņa teica. “Viņš ir uzmanīgs pret mani, ļoti mīl bērnus un cītīgi strādā, lai uzturētu mūsu lielo ģimeni. Tomēr, neskatoties uz visu šo, viņš mani pastāvīgi sāpina, sūdzoties par iepriekšējo patīkamo sajūtu zudumu, jo, viņa vārdiem sakot, “mana vagīna ir kā tunelis, kurā var iebraukt pat ar automašīnu”. To dzirdot, viņš kā vīrietis zaudē jebkādu pievilcību manās acīs un es klusībā padodos viņam tikai, lai izpildītu savus laulības pienākumus. Tomēr tas nepaliek bez pēdām, jo aizvainojuma un raizīšu dēļ es esmu ieslīgusi depresijā. Sakiet, vai tā ir mana vaina, ka mums ir tik daudz bērnu, kuri, dzimstot viens pēc otra, pārvērta manus dzimumorgānus par “tuneli”, kas vairs nespēj sniegt viņam to gandarījumu, ko viņš piedzīvoja mūsu laulības dzīves pirmajos gados?! Cik reižu esmu lūgusi viņam atļaut man lietot kontracepcijas līdzekļus, bet viņš nevēlas par to dzirdēt, jo mūsu baznīcā dzemdību plānošana ir aizliegta!

Nepieskaroties tēmai, kas saistīta ar šīs sievietes pēdējiem vārdiem (par to runāsim nākamajā nodaļā), pagaidām teikšu tikai vienu. Lai gan dzemdībās izstiepta maksts nerada nopietnas sekas seksuālajām attiecībām, tā, protams, nevar palikt nepamanīta abiem laulātajiem, jo ievērojami vājina jutekliskās sajūtas, īpaši vīrietim. Šīs neērtības var mazināt, izvēloties pareizo dzimumakta pozu un veicot terapeitiskos vingrinājumus, kas stiprina iegurņa pamatnes muskuļus, kas sievietei jāveic regulāri un katru dienu (jautājums tikai, kur viņai būs tik daudz laika, ja viņai ir liela ģimene, kas prasa, lai viņa tai ziedotu sevi visu).

Biežs maksts atveres paplašināšanās un ar to saistītais seksuālās pievilcības zuduma cēlonis abiem laulātajiem ir starpenes muskuļa plīsumi, kas ir diezgan izplatīti sarežģītu un daudzaugļu dzemdību gadījumos. Lielākā daļa sieviešu, kuras ir dzemdējušas, ir saskārušās ar šo parādību. Visefektīvākā metode šādu problēmu novēršanai ir rūpīga starpenes muskuļa sašūšana, precīzi anatomiski atjaunojot dzemdību laikā saplēstos muskuļus un dziļos audus. Diemžēl dzemdētājas un viņu vīri parasti nezina, ka starpenes plīsums ietekmē pašu maksti, un tāpēc, nezino, kādas sekas tas radīs viņu turpmākajā seksuālajā dzīvē, viņi pārliecina ārstu iztikt bez sašūšanas, uzskatot, ka viss sadzīs pats no sevis. Patiesībā bez īpašas maksts sašūšanas ar vispārēju virspusējo audu sadzīšanu pilnīga saplēsto muskuļu funkcijas atjaunošana nenotiek. Maksts ieejas aizmugurē veidojas dobumi, kas noved pie elastības zuduma, paplašināšanās un ievērojamas deformācijas, kas savukārt ietekmē dzimumakta kvalitāti.

Tāpēc jaunajiem vecākiem ne tikai nevajadzētu atteikties, bet pat lūgt dzemdību ārstu pievērst īpašu uzmanību šuvju uzlikšanai starpenē un maksts sienīnās. Jo ir taču labāk pēc dzemdībām nedaudz ilgāk paciest sāpes, nekā vēlāk visu mūžu ciest no problēmas, kuru vēlāk nav iespējams novērst. Ja, neskatoties uz visiem laulāto veiktajiem pasākumiem, maksts tomēr paplašinās un sajūtas nav tādas kā iepriekš, tad ar to ir jāsamierinās un jākompensē ar maigumu, mīlestību un uzticību vienam pret otru. Izteikt pārmetumus un sašutumu savu bērnu mātei par to, kur viņa nekādi nav vainīga,

ir ārkārtīgi negodīgi un necienīgi īstam vīrietim, it īpaši, ja viņš sevi uzskata par kristieti.

Dvēseļu aprūpē ir ļoti interesanti novērot, kā abi laulātie attiecas pret vienu un to pašu problēmu, un cik atšķirīgi viņi redz un izvērtē tās rašanās cēloņus. Tā viens ticīgs vīrs, nodzīvojis laulībā divpadsmit gadus, pirmais lūdza padomu: “Ja jūs tikai zinātu, cik sāpīga ir manas sievas vienaldzīgā attieksme pret mūsu seksuālo dzīvi. Dzimumakta laikā viņa guļ kā baļķis, padevīgi pieņemot manus glāstus un nedarot neko, kas mani piesaistītu un uzbudinātu. Viņas uzvedības dēļ es arvien vairāk zaudēju interesi par viņu kā sievieti. Mūsu intīmā dzīve ir pārvērtusies par vienkāršu seksuālā instinkta apmierināšanu un laulības pienākumu rutīnas pildīšanu. Viss ir pazīstams, ikdienišķs un pelēks. Es jau iepriekš zinu, kā viņa uzvedīsies, ko teiks un kā reaģēs. Man nav noslēpums, ka es viņu vairs nesaistu kā vīrietis. Tieši šī iemesla dēļ viņa visos iespējamajos veidos izvairās no dzimumakta, cenšoties veikt mājas darbus līdz vēlai naktij, lai varētu iet gulēt, kad es jau esmu aizmidzis. Bet mani īpaši sanikno tas, ka viņa mani pastāvīgi maldina, simulējot orgasmu, ko viņa sen nav piedzīvojusi. Kam man vajadzīgas viņas viltus nopūtas un vaidi, kas ir tikai slikti iestudēta izrāde! Es labi atceros, kā viņa uzvedās mūsu laulības pirmajos gados, izjūtot patiesu seksuālu baudu. Vai viņa tiešām domā, ka esmu tik stulbs, ka nepamanu atšķirību viņas uzvedībā! Man kauns atzīt, bet šīs bezcerības dēļ esmu arvien vairāk sācis norobežoties un meklēt pornogrāfiju internetā, ķeroties pie masturbācijas, ko reiz darīju jaunībā. Protams, es saprotu, ka tas ir slikti, bet, ja mēs ar sievu tā turpināsim, tad pēc pāris gadiem es kļūšu impotents!”

Dažas dienas pēc šīs attālinātās konsultācijas sieva pēc vīra ieteikuma piezvanīja un, rūgti raudot, atklāja šīs laulības problēmas otru pusi. “Varu iedomāties, ko mans vīrs stāstīja par mūsu seksuālās dzīves traucējumiem,” viņa iesāka caur asarām. “Tāpēc es vēlos, lai tu zinātu, kā es kļuvu tāda, kādu viņš mani aprakstīja. Es viņu apprecēju, jo ļoti mīlēju, bet nebija pagājuši ne trīs gadi, kad sapratu, ka esmu viņu vienkārši izdomājusi, piešķirot viņam īpašības, kādas viņam

nekad nav bijušas. Vēloties viņā atrast tuvu draugu, es atradu tikai vīru un saimnieku, kuram man vienmēr bez ierunām jāpakļaujas. Es tik ļoti vēlējos mīlestību, uzmanību un maigumu, bet viņu interesēja tikai regulāra dzimumdzīve. Mans vīrs vienmēr bija neticami laimīgs, kad man bija orgasms (tad viņš kā vīrietis lepojās), bet man daudz svarīgāka bija savstarpēja sapratne un emocionāla tuvība, kuras man tik ļoti trūka. Sākumā es ar to samierinājos, tad centos likt viņam saprast, ka mūsu cilvēciskās attiecības mani neapmierina, kas, protams, viņu sanikvoja, jo viņš uzskata, ka ģimenes nodrošināšana ar visu nepieciešamo ir vīrieša galvenais uzdevums, un tieši to viņš pastāvīgi dara. Tad es apklusu un norobežojos sevī, nolemjot būt vienkārši mātei un paklausīgai sievai, ko arī mans vīrs vēlējās mani redzēt. Bet gadi pagāja, un mūsu neizpratne un iekšējā atsvešinātība kļuva arvien acīmredzamāka. Bez dvēseliska tuvuma es zaudēju arī savu miesisko tieksmi pēc sava vīra, tāpēc centos pavadīt pēc iespējas vairāk laika ar bērniem vai veikt mājas darbus līdz vēlai naktij, lai tikai izvairītos no palikšanas ar viņu vienatnē guļamistabā. Un, kad no tā nevarēja izvairīties, es vienkārši paklausīgi devu viņam to, ko viņš vēlējās, un visbiežāk tēloju orgasmu, atceroties, cik tas viņam bija svarīgi. Mani ļoti apbēdina, ka mans vīrs mani redz tikai kā sievieti un savu bērnu māti, neuztverot mani kā cilvēku ar dvēseli, kā viņš pats, kurš ilgojas pēc siltuma, sapratnes un draudzīgas komunikācijas. Jaunībā arī es sapņoju par tuvību, bet šim jēdzienam piešķīru pavisam citu nozīmi nekā mans vīrs. Viņam tuvība aprobežojas ar seksuālo dzīvi, bet man tā ietver daudzas citas lietas, par kurām viņš pat neiedomājas”.

Manuprāt, šis piemērs labi parāda, ka ģimenes problēmas reti kad vainojams tikai viens no laulātajiem. Parasti katrs no viņiem sniedz savu ieguldījumu tajā, kas vēlāk pārvēršas ciešanās un sāpēs abiem. Ja meklēsiet uzziņas par seksoloģiju, varēsiet atrast īsu skaidrojumu par jautājumu, kura atšķirīgā izpratne iznīcināja abu laulāto ģimenes laimi. Lūk, kas tur teikts: “**Intimitāte** (no latīņu valodas vārda *intimus* – dziļa, iekšēja) nozīmē vistuvākās, patiesās, slepenās, sirsnīgās, dziļi personiskās attiecības starp cilvēkiem, kas

balstītas uz pilnīgu uzticēšanos bez jebkādām savstarpējām pretenzijām. Kad divi cilvēki uzticas viens otram, viņi mierīgi atklāj savus slepenākos sapņus, dalās savā uztverē un pieredzē, ir brīvi savā uzvedībā un jūtu izpausmē, neprasot neko pretī. Bet pastāv arī vienpusēja tuvība, kurā viens no partneriem ir gatavs tuvībai, bet otrs tai pretojas vai izmanto to savā labā. **Seksuālā tuvība** izpaužas dzimumaktā, kas ļauj vīrietim un sievietei paust savstarpējo mīlestību garīgā un fiziskā vienotībā. No morālā un estētiskā viedokļa seksuālā tuvība ir vēlamākais veids, kā apmierināt slāpes pēc fiziskas un garīgas tuvības. Katram pārim ir seksuālas vēlmes, ko cilvēki spēj izpaust vienā vai otrā veidā ciešās intīmās attiecībās. Jebkura tuvība ir iespējama starp konkrētiem cilvēkiem, un parasti tā agrāk vai vēlāk noved pie seksa. Kad cilvēkiem trūkst tuvības, siltuma, atvērtības, uzticēšanās, abpusējas jūtas, tad seksuālā tuvība var būt tikai fizioloģisko vajadzību apmierināšana bez tuvības.”

Intimitāte bez seksa tiek novērota ļoti reti, izņemot ģimenes attiecībās, kas ir īpaši izteiktas gados vecākiem laulātajiem. **Emocionālo tuvību** raksturo atklātība jūtu izteikšanā. Tā palīdz saprast vienam otru un veido pamatu, garīgai tuvībai, kad laulātie dalās priekos un bēdās. Intelektuālo tuvību raksturo līdzīga domāšana, atklāta viedokļu apmaiņa, kad abi ir pārliecināti par savu taisnību. **Kopīgas cilvēciskās un dzīves vērtības** saista kopā un rada siltumu un uzticēšanos starp laulātajiem. Daudzās laulībās dominē viens no tuvības veidiem, bet vislielāko lomu spēlē seksuālā tuvība. Tieši tas atšķir laulības savienību no visiem citiem attiecību veidiem”.

Vai tā nav īsa, skaidra un izsmeļoša atbilde uz šo dzīvības un nāves jautājumu, kas spēj sašķelt tuvākos un mīļākos cilvēkus? Iepriekš minētajā gadījumā vīrs laulībā galveno uzsvaru lika uz seksuālo tuvību, savukārt sieva viņu tuvību saprata daudz plašāk. Atņemot laulībai emocionālo tuvību un cilvēcisko vērtību kopību, kas tik nepieciešama savstarpējai laimei, vīrs, nemanot, noveda sievu pie sekundāra seksuāla aukstuma un caur to iznīcināja viņu savienību no iekšienes.

Vēl viena problēma, kas arvien biežāk rodas laulāto pāru dzīvē, ir ejakulācijas problēmas vīriešiem. Kāds 55 gadus vecs kristietis, ar grūtībām pārvarot neveiklību, pastāstīja par to, kas viņu ļoti satrauca, jo tas bija daudzu nepatīkšanu cēlonis viņa attiecībās ar sievu: “Mēs esam precējušies gandrīz trīsdesmit gadus, un visu šo gadu laikā mūsu laulības attiecībās nav bijušas būtiskas problēmas. Taču pirms dažiem mēnešiem es pamanīju, ka dzimumakta laikā nespēju savaldīt savu ejakulāciju. Tas sāka notikt neviļus un ļoti ātri, tiklīdz es ievietoju savu dzimumlocekli un veicu pirmās kustības. Tajā pašā laikā mana sieva joprojām ir neapmierināta, jo viņai nav bijis laiks uzbudināties. Viņa nevar saprast, kas noticis, jo, dzīvojot ar mani laulībā daudzus gadus, viņa labi zina manas spējas šajā jautājumā. Pēc tam, kad priekšlaicīga ejakulācija sāka atkārtoties atkal un atkal, viņa ne tikai sāka mani lamāt par to, ka rūpējos tikai par savu apmierinātību, bet arī turēja aizdomās, ka man ir mīļākā. Tomēr manas nepatīkšanas ar to nebeidzās. Pastāvīgās bažas par spēju regulēt ejakulāciju noveda pie erekcijas samazināšanās un gandrīz pilnīgas izžušanas dzimumakta laikā. Vai tiešām vecuma dēļ kļūstu impotents? Bet es neesmu tik vecs! Daudzi vīrieši ir spējīgi uz seksuālu dzīvi līdz septiņdesmit gadu vecumam vai vēl vēlāk. Lūdzu, iesakiet, pie kura speciālista man vajadzētu griezties, lai saņemtu medicīnisku padomu un aprūpi.”

Pirms sākam aplūkot problēmu, īsumā apskatīsim vīriešu seksuālās funkcijas fizioloģiju. **Ejakulācija ir sēklas šķidrums izdalīšanās** no urīnizvadkanāla dzimumakta vai citu seksuālo aktivitāšu (masturbācijas, glāstīšanas un nakts ejakulācijas) laikā. Ejakulācija ir sarežģīts refleksa akts, kura centrs atrodas muguras smadzeņu jostas daļā. Ejakulāciju un ar to cieši saistīto orgasmu izraisa strauja seksuālā uzbudinājuma palielināšanās dzimumlocekļa stimulācijas laikā (dzimumakta laikā). Ja berzes kustības tiek pārtrauktas vai dzimumloceklis pilnībā izņemts no maksts, uzbudinājums mazinās un ejakulācija nenotiek. Izmantojot šo metodi, daudzi vīrieši ievērojami pagarina dzimumakta ilgumu, ja jūt orgasma tuvošanos, un sievietē vēl nav pietiekami uzbudināta.

Tomēr ar katru nākamo pārtraukumu viņiem kļūst arvien grūtāk sevi savaldīt.

Ejakulācijas process ir sadalīts divās fāzēs. Pirmajā fāzē sperma tiek izvadīta no sēklinieka urīnizvadkanāla prostatas daļā, bet otrajā fāzē tā tiek izmesta sievietes dzimumorgānos. Pirmajā ejakulācijas fāzē sperma spiež uz urīnizvadkanāla aizmuguri, kas vīrietim rada baudas sajūtu. Šajā fāzē viņš var iemācīties kontrolēt savu seksuālo uzbudinājumu, aizturot orgasma iestāšanos. Otrā fāze ir reflektīva, tāpēc, kad tā ir sākusies, to nevar apturēt. Šī fāze ir seksuālās baudas virsotne, un tieši šajā brīdī dažas sievietes piedzīvo vispēcīgāko orgasmu.

Ejakulācijas traucējumi ir viens no visbiežāk sastopamajiem seksuālajiem traucējumiem vīriešiem, un tie izpaužas šādās formās:

1. Priekšlaicīga ejakulācija, kas notiek pirms dzimumlocekļa ievietošanas makstī. Šajā gadījumā dzimumakts nav iespējams, jo pēc ejakulācijas dzimumlocekļa sasprindzinājums strauji samazinās.

2. Priekšlaicīga ejakulācija, kad vīrietis nevar pagarināt dzimumaktu ilgāk par vienu minūti. Šāda veida traucējumu gadījumā spermas izdalīšanās notiek dzimumakta pirmajā minūtē pēc nedaudzām kustībām.

3. Relatīvi paātrināta ejakulācija, kad dzimumakts ilgst tikai nedaudz vairāk par vienu minūti, kas parasti nav pietiekami, lai sieviete gūtu seksuālu apmierinājumu.

4. Aizkavēta vai sarežģīta ejakulācija, kad dzimumakts ieilgst, ir nogurdinošs vai pat nebeidzas ar ejakulāciju.

Ejakulācijas traucējumi visbiežāk rodas sekojošu iemeslu dēļ:

a) pārāk reti dzimumakti, kas rada pārmērīgu seksuālo uzbudinājumu;

b) domas par nespēju apmierināt sievieti un ar to saistītā baiļu un trauksmes sajūta;

c) pastāvīgi nelabvēlīgi apstākļi dzimumaktam, kas rada ātras ejakulācijas ieradumu;

d) frigida sieva, kuru iepriecina tieši tas, ka dzimumakts ātri beidzas;

e) dzimumorgānu iekaisums un citas slimības, piemēram: prostatīts, cistīts un neirotiski stāvokļi, kas attīstās lauļāto savstarpējo nesaskaņu dēļ.

Ārstu vispārīgie ieteikumi pārāk ātras ejakulācijas gadījumā ir šādi:

1) biežāk atkārtojiet dzimumaktus, pierodot pie noteikta ritma;

2) dzimumakta laikā mēģiniet pārslēgt domas no seksuāliem stimuliem uz dažādiem no tā abstrahētiem objektiem;

3) dzimumakta laikā laiku pa laikam pārtrauciet kustības vai ierobežojiet to amplitūdu.

Izmaiņas ejakulācijā novērojamas arī ar vīrieša vecumu. Šādos gadījumos, lai notiktu ejakulācija, ir ievērojami jāpalielina kustību biežums. Vecumā virs 50 gadiem ne katrs dzimumakts beidzas ar ejakulāciju, jo spermas ražošana samazinās, un paši akti ir ilgāki nekā iepriekš. Turklāt dažreiz notiek tā sauktā astēniskā ejakulācija, kad sēklas šķidrums netiek izmests, bet vienkārši brīvi izplūst, bez pavadošā orgasma pavadības. Tādēļ augstāk aprakstītās 55 gadus vecā vīrieša ejakulācijas problēmas kļūst diezgan saprotamas un izskaidrojamas.

Runājot par **erekciju** (dzimumlocekļa palielināšanās un sasprindzinājums spēcīga seksuālās uzbudinājuma laikā), tās samazināšanās vai pilnīga izzušana patiešām var rasties neirozes dēļ, kad vīrietis iztēlojas drošu neveiksmi, kā tas bija iepriekšminētajā ejakulācijas traucējuma gadījumā. Aptuveni 50% vīriešu, kas meklē palīdzību pie seksologa, cieš no šādas psihogēni erektilās disfunkcijas. Atlikušajā pusē gadījumu erekcijas trūkums vai vājums ir traumu, intoksikācijas (alkoholisms, narkotikas un to pārdozēšana), uroģenitālo orgānu attīstības anomāliju un dažādu uroģenitālās sistēmas slimību rezultāts, kuru gadījumā jākonsultējas ar seksologu, bet, ja tāds nav pieejams, – ar urologu.

Ja vīrietim ir problēmas ar erekciju un ejakulāciju, tas drīz ietekmē sievieti, jo viņa regulāri nonāk uzbudinājuma stāvoklī, kas nebeidzas ar seksuālu atbrīvošanos. Ja šāda nepmierinātība rodas tikai reizēm, tas neizraisa nopietnas

sekas. Vilšanās sajūta pakāpeniski pāriet, un sieviete atgūst garīgo līdzsvaru, gaidot nākamo, veiksmīgāko dzimumaktu. Tomēr, ja orgasms netiek sasniegts atkal un atkal, viņai sāk attīstīties patoloģiskas parādības, kas izpaužas kā mokošas sāpes vēdera lejasdaļā vai menstruālie traucējumi, kurus ir grūti ārstēt.

Tomēr visnopietnākā problēma laulāto attiecībās ir **bez-bērnu** stāvoklis, kas var ne tikai radīt atsvešināšanos, bet arī pilnībā izšķirt pat ļoti mīlošus cilvēkus. Savā ģimenes dzīvē izbaudījusi visu šīs parādības rūgtumu, kāda ticīga sieviete izstāstīja savu stāstu:

“Mēs ar vīru apprecējāmies divdesmit trīs gadu vecumā un uzskatījām sevi par laimīgu un ļoti svētītu pāri. Tomēr, kad pēc diviem laulības gadiem mums joprojām nebija bērnu, sākās pirmās problēmas. Vīra reliģiskie radnieki un citi kristieši mūsu draudzē man nepārtraukti jautāja, kāpēc mēs izvairāmies no bērnu radīšanas, lai gan pat nebijām domājuši par kontracepciju. Sākumā mans vīrs atjokoja, sakot, ka mums tas vienkārši vēl neizdodas, tad sāka klusēt, līdz pienāca brīdis, kad viņš tieši pateica, ka ir pieļāvis lielu kļūdu, apprecot mani, jo esmu neauglīga. Man bija ļoti sāpīgi to dzirdēt, un es nolēmu apmeklēt ārstu, lai noskaidrotu, vai tā ir taisnība. Tomēr visas pārbaudes rādīja, ka esmu absolūti vesela. Tas pamudināja mani lūgt vīram doties pie urologa ar to pašu mērķi, no kā viņš kategoriski atteicās. Tā pagāja vēl trīs gadi. Redzot jaundzimušos citu sieviešu rokās, es arvien biežāk raudāju, apzinoties mūsu ģimenes dzīves nepilnību. Neapmierinātās slāpes pēc bērniņa un mātes lomas manī runāja arvien skaļāk. Tā tas gāja kādu laiku, līdz viens no maniem neprecētajiem darba kolēģiem sāka izrādīt man uzmanības pazīmes. Viņš mani ļoti skaisti bildināja un izturējās pret mani ārkārtīgi iejūtīgi, savukārt mans vīrs izrādīja vēsumu un atturību. Vīra māsas katrā izdevīgā gadījumā centās uzsvērt manu nespēju dot viņu brālim tik ļoti gaidīto dēlu. Un tad, vēloties pierādīt viņām pretējo, es nolēmu grēkot, stājoties dzimumattiecībās ar vīrieti, kurš mani bildināja. Pēc otrā dzimumakta ar viņu es paliku stāvoklī un, atstājot vīru, pārcēlos dzīvot pie viņa. Lai

gan viņš bija neticīgs, viņš izturējās pret mani ļoti labi, neatlaidīgi lūdzot mani iesniegt šķiršanos, lai līdz bērna piedzimšanai oficiāli noformētu mūsu attiecības, bet es nesteidzos to darīt, apzinoties, ka dzīvoju grēkā un agrāk vai vēlāk man būs jāplūc tā augļi. Kad pirms dzemdībām bija palikušas tikai divas nedēļas, mans vīrs piezvanīja un, ar grūtībām valdot šņukstus, lūdza piedošanu par sāpēm un apvainojumu, ko viņš man bija nodarījis. Tagad viņš saprata, ka nevis es esmu neauglīga, bet viņš, un ka ar savu vēsumu un nepelnītiem pārmetumiem viņš pats mani bija novedis līdz nodevībai. Mans vīrs lūdza mani atgriezties pie viņa, solot pieņemt topošo bērniņu un kļūt par viņam mīlošu tēvu. Man bija žēl gan viņu, gan manu jauno draugu, tāpēc mana sirds vai lūza, nezinot, ko darīt. Bet visvairāk mani mocīja apziņa, ka esmu novērsusies no Dieva un apzināti grēkojusi karsti ilgotās mātes lomas dēļ. Tieši šī vēlme atgriezties Debesu Tēva klēpī man tajās dienās deva spēku pārtraukt attiecības ar sava bērna bioloģisko tēvu, lai gan viņš ar asarām acīs mani lūdza to nedarīt. Kad es iznācu no dzemdību nama ar savu jaundzimušo dēlu rokās, abi tēvi sagaidīja mani ar ziediem rokās, un viņiem sekoja mana vīra māsas, rūgti nožēlojot, ka viņas mani bija padarījušas par netaisnīgu apsūdzību upuri.”

Kā redzat, neauglība ir mokošu garīgu sāpju, ciešanu un asaru cēlonis, padarot nelaimīgus ne tikai laulātos un viņu radniekus, bet arī pilnīgi svešus cilvēkus. Lai gan parasti par nespēju radīt bērnus vaino sievieti, par “vainīgo” var būt arī vīrietis, un, saskaņā ar pasaules statistiku, tas notiek arvien biežāk. **Neauglība** ir seksuāli nobrieduša organisma nespēja radīt pēcnācējus. Cilvēkiem izšķir **absolūtu neauglību**, ko izraisa neārstējamas izmaiņas vīrieša vai sievietes reproduktīvajā sistēmā (dzimumorgānu neesamība vai attīstības defekti, to ķirurģiska izņemšana, traumas), un **relatīvu neauglību**, kad cēloņus, kas to izraisīja, var novērst. Tad grūtniecības iespējamība nav izslēgta, tomēr joprojām ir ievērojami mazāka.

Neauglīga laulība ir laulība, kurā grūtniecība neiestājas viena gada laikā (saskaņā ar citiem avotiem, divu gadu

laikā) regulāru dzimumattiecību laikā, neizmantojot kontracepcijas līdzekļus. Neauglīgu laulību biežums svārstās no piecpadsmit līdz divdesmit gadījumiem uz simts precētiem pāriem, kas nozīmē, ka katram piektajam no viņiem nevar būt bioloģiski bērni. Turklāt šai parādībai ir tendence pieaugt. Saskaņā ar statistiku, 35% neauglīgu laulību gadījumu ir saistīti ar sieviešu neauglību, 30% – vīriešu neauglību, 15% – abu laulāto slimībām, un 20% gadījumu neauglības cēloni nevar noteikt. Saskaņā ar citu statistiku, 45% neauglīgu laulību ir saistītas ar vīriešu neauglību, 40% – sieviešu neauglību un 15% – savstarpēju vai kombinētu neauglību, kad abiem laulātajiem ir problēmas ar auglību. Dažreiz ir neauglīgu laulību gadījumi arī klīniski veselīgiem cilvēkiem. Šāda veida neauglību sauc par imunoloģisku, un to izskaidro bioloģiskā nesaderība, ko izraisa antagonisms starp spermu un olšūnu, kas padara to savienību neiespējamu.

Sieviešu neauglību raksturo nespēja ieņemt bērnu reproductīvā vecumā, un tā ir dažādu dzimumorgānu slimību vai vairāku izplatītu slimību sekas. Tā var būt primāra un sekundāra. **Primārā neauglība** ir tad, kad sieviete nekad nav palikusi stāvoklī, neskatoties uz regulāru dzimumdzīvi bez kontracepcijas līdzekļiem. Tās cēloņi ir:

a) sieviešu dzimumorgānu nepietiekama attīstība (infantilisms);

b) dzemdes struktūras patoloģija, iedzimta vai iegūta (dzemdes nepietiekama attīstība, intrauterīnās starpsienas klātbūtne, seglu formas un divragu dzemde, dzemdes dubultošanās);

c) olnīcu disfunkcija, kas izpaužas kā dažādi menstruālā cikla traucējumi, kas padara ovulāciju neiespējamu (ameno-reja – menstruāciju neesamība, dismenoreja – neregulārs menstruālais cikls, anovulācijas cikls – menstruālais cikls bez ovulācijas un dzeltenā ķermeņa attīstības, saglabājot regulāru asiņošanu);

Sekundārā neauglība ir raksturīga sievietēm, kurām pagātnē ir bijusi viena vai vairākas grūtniecības (kas beigušās ar dzemdībām, ārpusdzemdes grūtniecību, spontāno abortu vai abortu), pēc kurām, divus vai vairāk gadus regulāri

turpinot dzimumdzīvi bez kontracepcijas, apaugļošanās nav notikusi. To var izraisīt:

- a) pirmais sarežģītais aborts;
- b) dzemdes un citu dzimumorgānu iekaisuma slimības (endometrīts, salpingīts, salpingooforīts, endocervicīts, vaginīts);
- c) dažādas citas sieviešu reproduktīvās sistēmas slimības (mioma, endometrioze, vaginoze, dzemdes kakla erozija, ķermeņa un dzemdes kakla kanāla polipi, olnīcu audzēji u.c.);
- d) hormonālie traucējumi, ko izraisa olnīcu patoloģija (policistisko olnīcu sindroms un olnīcu mazspējas sindroms, kas ir priekšlaicīgas menopauzes cēlonis) vai citu endokrīno orgānu (hipotalāma, hipofīzes, virsnieru dziedzeru un vairogdziedzera) slimības, kas noved pie menstruāciju neesamības vai olšūnu nobriešanas pārtraukšanas;
- e) mehānisks šķērslis apaugļotas olšūnas iekļūšanai dzemdē (olvadū nosprostošanās iekaisuma dēļ, olvadu neesamība, ārpusdzemdes grūtniecības vai dzemdes strutaina iekaisuma dēļ);
- f) dzemdes kakla trauma abortu un dzemdību laikā;
- g) seksuāli transmisīvas infekcijas, piemēram: sifiliss, gonoreja, trihomoniāze, mikoplazmoze, herpes vīrusa infekcija;
- h) vielmaiņas traucējumi organismā (aptaukošanās, diabēts, bāds, hronisks nepietiekams uzturs, vitamīnu deficīts);
- i) hroniskas intoksikācijas sadzīves un profesionālās dabas dēļ.

Jaukta jeb kombinēta neauglība ir tad, ja sievietei ir vairāki neauglības iemesli, piemēram, anovulācijas cikls, nosprostoti olvadi un endometrioze. Citi reti sastopami sieviešu neauglības cēloņi ir ģenētiski traucējumi (hromosomu patoloģija) un psiholoģisks faktors – sievietes apzināta vai neapzināta nevēlēšanās radīt bērnu, bailes no grūtniecības un dzemdībām, nevēlēšanās palikt stāvoklī no konkrēta vīrieša vai bailes no izskata izmaiņām, ko var izraisīt grūtniecība. Daudzi ir pazīstami ar tā saukto kara laika amenoreju un izmeklējuma amenoreju, kad spēcīga stresa dēļ tiek traucētas sievietes ķermeņa dabiskās funkcijas.

Vīrieša auglību nosaka pareiza sēklinieku attīstība un darbība jeb spermatogēnēze (vīriešu reproduktīvo šūnu attīstības process sēkliniekos, kas beidzas ar spermatozoīdu veidošanos), erekcija, ejakulācija, sēklas šķidruma apjoms, spermatozoīdu kustīgums, spermatozoīdu skaits un to morfoloģija (struktūra). Ja nobrieduša vīrieša organisms nespēj apaugļot, **vīrietis ir neauglīgs**.

Ir divi galvenie vīriešu neauglības veidi: sekrēcijas un ekskrēcijas (obstruktīvā).

Sekrēcijas neauglība ir saistīta ar nepietiekamu sēklinieku darbību, kas izpaužas kā spermatozoīdu ražošanas traucējumi. Šāda veida vīriešu neauglība ir visbiežākais neauglīgu laulību cēlonis. Šāda veida neauglību raksturo strauja spermatozoīdu samazināšanās vai pilnīga neesamība ejakulātā, to struktūras traucējumi un aktivitātes samazināšanās. Sekrēcijas tipa vīriešu neauglība ir saistīta ar primāru un sekundāru sēklinieku mazspēju, ko pavada vīriešu dzimumhormona testosterona ražošanas samazināšanās un spermatogēnēzes traucējumi.

Primārās sēklinieku mazspējas cēloņi var būt:

a) sēklinieku attīstības anomālijas un dažādas slimības, kas izraisa to normālas darbības traucējumus;

b) sēklinieka nespēja savlaicīgi pilnībā nolaisties sēklinieku maisīnā (kriptorhidisms).

Sekundāras sēklinieku mazspējas cēloņi ir:

a) dažādi vīriešu dzimumorgānu iekaisuma procesi, tostarp seksuāli transmisīvās slimības (prostatīts – prostatas dziedzeru iekaisums, orhīts un epididimīts – sēklinieku un to piedēkļu iekaisums, kolikulīts – sēklas tuberkulozes iekaisums, gonorejisks uretrīts);

b) bērnu slimība “cūciņa” jeb epidēmiskais parotīts, kura laikā tiek skarti dažādi dziedzeri, tostarp sēklinieki;

c) hormonālie traucējumi, ko izraisa ievērojama vīriešu dzimumhormonu ražošanas samazināšanās vai hipotalāma un hipofīzes nepietiekamība (piemēram, slimība prostatoze, ko izraisa hormona androgēna nepietiekamība);

d) sēklinieka tūska – hidrocēle;

e) sēklinieka un sēklinieku saites varikozas vēnas – varikocēle;

f) ģenētiskas, hromosomu anomālijas, kas kavē spermatogēnēzi;

g) sēklinieku bojājumi labdabīgu vai ļaundabīgu audzēju dēļ.

Ekskrēcijas (obstruktīvas) neauglības raksturīga iezīme ir spermatozoīdu nespēja pārvietoties pa sēklvadu. Tā var būt vienpusēja vai divpusēja. Vienpusēja traucējuma gadījumā spermatozoīdu skaits spermā ievērojami samazinās, bet divpusēja traucējuma gadījumā spermatozoīdu nav. Biežākie vīriešu ekskrēcijas neauglības cēloņi ir:

a) sēklinieka piedēkļa un sēklvada iekaisuma slimības, kas veido nosprostojumu sēklvadā;

b) iedzimts sēklinieka piedēkļa vai sēklvada trūkums;

c) audzējs vai cista sēklinieka piedēklī;

d) ķirurģiskas operācijas laikā iegūtie sēklinieku maisiņa bojājumi;

e) sasisti vai traumēti sēklinieki.

Vīriešu neauglības cēlonis ir arī dažādas dzimumakta seksuālās disfunkcijas, kas izpaužas impotences un ejakulācijas disfunkcijas veidā, proti:

a) aspermātisms – ejakulācijas neesamība dzimumakta laikā, saglabājot dzimumtieksmi, erekciju un normālu spermatozoīdu veidošanos;

b) hipospādiijas, kurās urīnizvadkanāla ārējā atvere neatveras dzimumlocekļa galviņā, bet gan sēklinieku maisiņa saknē, kā rezultātā spermatozoīdi neiekļūst sievietes makstī;

c) retrogrāda ejakulācija – spermas izmešana urīnpūslī bez tās ārējas ejakulācijas.

Vīriešu neauglību var izraisīt arī staru terapija vai ķīmijterapija, ilgstoša medikamentu (antibiotiku, anabolisko steroīdu) lietošana, paaugstināts starojuma līmenis dzīvesvietā, alkohola un narkotiku lietošana, pārmērīga fiziskā slodze, paaugstināts stress un vitamīnu deficīts. Tas viss noved pie tādu savienojumu veidošanās vīrieša organismā, kuriem ir negatīva ietekme uz spermatogēnēzi. Lai kāds arī

būtu vīriešu neauglības cēlonis, tas vienmēr atspoguļosies spermogrammā – spermas analīzē, ar kuras palīdzību var noteikt spermatozoīdu klātbūtni, daudzumu un kvalitāti, to kustīgumu un morfoloģiskās struktūras īpatnības, kā arī sēklas šķidrums (spermas, ejakulāta) īpatnības. Spermogramma raksturo **spermatozoīdu spēju** apaugļot, tāpēc bezbērnu pāra izmeklēšana jā sāk ar to. Ejakulātam ar normāliem spermatozoīdu daudzumu, kustīguma un morfoloģijas rādītājiem spermogrammā tiek lietots termins “normospermija”. Spermas patoloģijas gadījumos ir norādīti šādi tās pārkāpumu varianti:

a) oligospermija vai hipospermija – nepietiekams spermatozoīdu daudzums (tilpums), kas izplūst ejakulācijas laikā. Parasti tam jābūt vismaz 2 mililitriem;

b) oligozoospermija – pārāk mazs nobriedušu spermatozoīdu formu daudzums spermā. Parasti to koncentrācijai jābūt no 60 līdz 150 miljoniem vienā ejakulāta mililitrā;

c) azospermija – nobriedušu spermatozoīdu neesamība ejakulātā nenobriedušu un bojātu formu klātbūtnē;

d) aspermija – pilnīga spermatozoīdu un visu pārējo spermatoģenēzes šūnu neesamība, jo sēklinieki nespēj tos saražot (dzimumakta laikā tiek piedzīvots vājš orgasms un izdalās neliels daudzums sēklas šķidrums, kas sastāv tikai no prostatas un sēklas pūslīšu sekrēta);

e) astenospermija – vāja spermatozoīdu aktivitāte (kustīgums) spermā un pilnvērtīgu, apaugļošanai spējīgu formu skaita samazināšanās (zema kustīguma un patoloģisku spermatoģenēzes formu skaits pārsniedz 30%);

f) kriptospermija – tikai dažu kustīgu spermatozoīdu klātbūtne ejakulātā;

g) nekrospermija – liels nekustīgu spermatozoīdu daudzums un dzīvu spermatozoīdu pilnīga neesamība ejakulātā;

h) polispermija – spermatoģenēzes traucējums ar pastāvīgu palielināta skaita spermatozoīdu ar zemu apaugļošanās spēju izdalīšanos ejakulācijas laikā (vairāk nekā 250-300 miljoni vienā ejakulāta mililitrā);

i) teratozoospermija – palielināts morfoloģiski patoloģisku spermatozoīdu skaits;

j) piospermija – palielināts leukocītu skaits kāda vīriešu dzimumorgānu iekaisuma dēļ.

Sieviešu neauglības cēloņu noteikšana ir ļoti sarežģīta, jo visbiežāk to izraisa vairāki faktori. Diagnosticējot sievietes neauglību, tiek veiktas pārbaudes, izmantojot maksts uztriepes, histoloģiskos testus, taisnās zarnas temperatūras mērīšanu menstruālā cikla laikā, hormonālā spoguļa noteikšanu un ultraskaņu. Sieviešu neauglības ārstēšanas galvenais princips ir tās cēloņu novēršana, kas ir ilgs un diezgan sarežģīts process. Kas attiecas uz vīriešu neauglības ārstēšanu, arī tā ir ļoti sarežģīta un neefektīva.

Šajā sakarā pastorālajā aprūpē tiek uzdots jautājums: “Vai kristieši var ķerties pie olšūnas mākslīgās apaugļošanas (mēģenē), ja sievietes neauglību izraisa pilnīgi nosprostoti olvadi un nekādas citas ārstēšanas metodes nelīdz?” Jāsaka, ka dažādi Dieva kalpi pie tā pieiet divos veidos – vai nu kategoriski aizliedzot izmantot šo relatīvi neseno medicīnas sasniegumu, vai arī pieļaujot to ar nosacījumu, ka tiks apaugļota un dzemdē ievadīta tikai viena olšūna, precīzāk, viens embrijs. Kas attiecas uz tiem cilvēkiem, kas strikti aizliedz šo metodi, visticamāk, viņi paši nav piedzīvojuši bezbērnu laulību savā dzīvē. Izdzērusi pilnu šo sāpju kausu, es personīgi nekad neuzdrošinātos izteikt tik kategorisku aizliegumu. Kas attiecas uz otro viedokli, arī šeit var būt dažādas nianšes. Lai paskaidrotu, pastāstīšu stāstu par sievieti, kuras tuva radniece piedzīvoja šo problēmu.

“Kad mana brāļameita apprecējās, viņa vēl bija neticīga. Drīz pēc dēla piedzimšanas viņa nožēloja grēkus un tika kristīta. Pagāja neilgs laiks, un pāris vēlējās otru bērnu. Bet tas nenotika... Pa “sieviešu līniju” sākās slimība pēc slimības. Manai brāļameitai tika veiktas vairākas operācijas: viņas olvadi tika divreiz iztīrīti strutaina iekaisuma dēļ, pēc tam bija trīs ārpusdzemdes grūtniecības, no kurām pēdējā beidzās ar nopietnām komplikācijām, kas prasīja vēl vienu ķirurģisku iejaukšanos. Visā šī rezultātā bija pilnīga olvadu nosprostošanās, kas izraisīja sekundāru neauglību. Ir grūti aprakstīt, ko šī ģimene pārdzīvoja. Cik daudz mēs kopā raudājām! Man jāsaka, ka viņa bija ne tikai laba kristiete, bet

arī paklausīga sieva. Kad redzēju, kā viņa runāja ar savu vīru un pazemīgi reaģēja uz viņa nepelnītajām rupjībām, es varēju tikai brīnīties, cik daudz spēka un gudrības viņai tika dots no augšienes. Galu galā arī viņas vīrs nožēloja grēkus un pieņēma Jēzu par savu Glābēju. Protams, tā, pirmkārt, bija Dieva žēlastība. Bet esmu pārliecināta, ka Tas Kungs redzēja manas brāļameitas ticību un mīlestību pret vīru, ar kuru viņa viņu vienkārši iekaroja. Pēc tam viņš pievienojās sievas lūgšanām, kaut ārsti teica, ka viņa vairs nespēj ieņemt bērnu. Atkal asaras, lūgšanas. Un tad šī ģimene izlēma iet uz mākslīgo apaugļošanu. Viņi ķirurģiski paņēma sievas olšūnu un mēģenē to apaugļoja ar vīra spermu. Pirmais mēģinājums bija neveiksmīgs. Un atkal asaras, lūgšanas un pacietīga gaidīšana. Draudzes locekļi mēģināja pārliecināt manu brāļameitu un viņas vīru atteikties no visiem centieniem, jo viņi uzskatīja, ka, tā rīkojoties, viņi kārdina Dievu, kurš vienkārši ir slēdzis dzemdi, un viņiem ar to bija jāsamierinās. Tomēr pāris nolēma atkārtot mākslīgo apaugļošanu. Otro reizi no brāļameitas tika izņemtas divas nobriedušas olšūnas. Viena no tām tika apaugļota, bet otra sasaldēta. Un, lūk! Pirmā olšūna, ko apaugļoja vīra sperma, nekavējoties implantējās dzemdē. Grūtniecība noritēja normāli, un piedzima vesela meitene. Divus gadus vēlāk viņi mēģināja apaugļot sasaldēto olšūnu, un atkal notika brīnums. Piedzima skaists, vesels zēns. Tādējādi šie divi bērni kļuva par vienpadsmit gadu ilgu lūgšanu un pacietības augli – gaidīt un nezaudēt ticību. Šodien šajā kristiešu ģimenē ir trīs bērni, un tā ir ārkārtīgi laimīga. Vecākais dēls apmeklē dievkalpojumu un mācās labā skolā. Otrā meitene jau ir sākusi runāt un pastāvīgi dzied, atkārtojot vienu un to pašu vārdu: “Jēzu! Jēzu!”, un jaunākais dēls ir ļoti mierīgs un neparasti izskatīgs zēns. “Tāpēc es domāju,” secināja mana sarunu biedrene, “ka mēs nevaram nosodīt ģimenes, kas ķeras pie mākslīgās apaugļošanas, ja nav bērnu.”

Tomēr stipra ticība dažādiem cilvēkiem var izpausties dažādi. Piemēram, kāds kristīgs pāris, nodzīvojis laulībā astoņus gadus un izmēģinājis visdažādākās ārstēšanas metodes, atteicās no viņiem piedāvātās mākslīgās apaugļošanās,

nolemjot pilnībā paļauties uz To Kungu un pieņemt Viņa gribu, lai kāda tā arī būtu. Šīs uzticēšanās rezultāts bija pēkšņa grūtniecība, kad, cilvēciski runājot, uz to praktiski nebija cerību. Un, lai gan dzemdību laikā pastāvēja draudi bērna dzīvībai, Dievs sargāja un bērns tomēr izdzīvoja. Piedzimušais mazulis kļuva par laulāto paļāvības un uzticības Tam Kungam atlīdzību.

Tomēr abi šie gadījumi nenozīmē, ka tiem laulātajiem pāriem, kuri nekad nav spējuši kļūt par vecākiem, būtu vāja ticība, cerības trūkums, vai ka viņi nebūtu Dievam pietiekami vērtīgi. Galu galā Dievam katram no mums ir savs perfekts un nekļūdīgs plāns, kas zināms tikai Viņam, par ko man pašai gadu gaitā ir nācies pārliecināties. Pēc vairāk nekā divdesmit gadiem bēdu, asaru, gaidu un sāpīgas nomāktības, kad nesaņēmām tik ļoti cerētos un gribētos bērnus, Tas Kungs Savā Garā ielika manā sirdī pārsteidzošus vārdus: “Neraudi. Es tev esmu sagādājis garīgu mātišķību, kurā Es tev dāvāšu simtiem un tūkstošiem garīgu bērnu no dažādām pasaules malām. Ja tev būtu fiziski bērni, tu visu savu mīlestību veltītu viņiem, bet Es vēlos, lai tā piederētu tiem, kurus Savā laikā Es tev sūtīšu.” Kopš tā laika nespēju saskaitīt cilvēkus, kuri mani sauc par garīgo mammu dvēseļu aprūpes procesā, un Mātes dienā es saņemu neskaitāmus ziedu pušķus un apsveikuma kartītes no dažādām pilsētām un valstīm visā pasaulē.

Atgriežoties pie tēmas, es vēlos piebilst, ka, lai gan neauglība negatīvi ietekmē gan vīriešus, gan sievietes, pēdējās no tās cieš daudz vairāk, jo bieži vien uzņem pirmo triecienu. Un tas ietekmē ne tikai viņu vispārējo stāvokli, bet arī neiropsihisko statusu. Dažas sievas cenšas no visa spēka neizrādīt savas sāpes, lai gan klusi raud, savukārt citas izrāda izteiktas izmaiņas uzvedībā un raksturā. Vēlme pēc bērna sievietē aplāpē visas pārējās dzīves intereses. Viņa jūtas apdalīta un nevērtīga. Savukārt vīrieši visbiežāk noslēdzas sevī un nocietina sirdi, neapzinoties, ka šāda attieksme vēl vairāk palielina sievas ciešanas. Laulāto ciešanas un spriedzi saasina arī funkcionālie seksuālie traucējumi, kas parasti pavada šo problēmu, izraisot dziļu depresiju.

Neauglība ir šķiršanās cēlonis katrā ceturtajā gadījumā neticīgo vidū. Kas attiecas uz kristīgiem laulātajiem, tad, ja viņi uztver savu otro pusīti kā Dieva dāvanu, kas viņiem dota no augšienes, tad viņi atzīst savu laulību par pilnīgu un svētīgu, pat ja paliek bez bērniem. Laulāto attiecības ir saistītas laulības derībā neatkarīgi no tā, vai tā noved pie bērnu piedzimšanas vai nē. Galu galā, raksturojot laulības galvenos aspektus, Radītājs nosauca tikai tādas nepieciešamas iezīmes kā “aiziešana no vecākiem”, “salipšana” un “būt vienai miesai”, neminot ne vārda par bērnu dzemdēšanu, kas ir papildus dāvana tam, ko Viņš sauc par vīra un sievas vienotību. Dodot laulības uzticības zvērestu pie altāra, jaunieši tādējādi pauž savu gatavību dalīties visā, ar ko viņiem būs jāsaskaras turpmākajā kopdzīvē, tostarp neauglībā.

Noslēdzot šo nodaļu, vēlos piebilst, ka tajā aplūkotie jautājumi neaptver visu, ar ko vīrietis un sieviete saskaras, kļūstot par laulātajiem. Tāpēc, iedziļinoties tik svarīgā un ļoti delikātā cilvēku attiecību jomā, mēs pie šīs tēmas atgriezīsimies atkal un atkal, lai varētu apsvērt pēc iespējas vairāk dažādu laulības dzīves aspektu.

8. nodaļa

Neatbildētie jautājumi

Laulības intīmās dzīves problēmas rada laulātajiem daudz jautājumu, kurus viņi bieži vien kautrējas uzdot mācītājiem. Un pat ja viņi saņem drosmi, padomi var būt tik divdomīgi vai pretrunīgi, ka viņi vēl vairāk apjūk un nezina, kuriem no tiem klausīt. Bet tas nav pārsteidzoši, jo Svētajos Rakstos ir maz skaidru un konkrētu norādījumu par laulības intīmajām attiecībām, un tas dod augsni visdažādākajiem cilvēku uzskatiem un spriedumiem. Tāpēc jautājumi, kas moka ticīgos laulātos, bieži vien paliek neatbildēti.

Viens no sarežģītākajiem ir jautājums, **vai Bībele nosaka kādus ierobežojumus kristiešu intīmajai dzīvei** vai arī vīram un sievietei šajā jomā viss ir atļauts. Dažreiz šis jautājums tiek uzdots šādā formā: “**Kas** ir atļauts un **kas** nav atļauts laulības gultā?” vai “**Kas** tiek uzskatīts par dabisku un tāpēc pieņemamu laulāto intīmās attiecībās, un **kas** ir grēks?”, ar to domājot iespējas izraisīt orgasmu ar citām metodēm, ja tāda nav dzimumakta laikā, pozu variācijas intīmas tuvības laikā, kā arī to, vai kristiešu laulībā būtu pieļaujams orālais un anālais sekss.

Runājot par pirmo problēmu, var teikt, ka ginekologu un seksologu pētījumi liecina, ka vīrums sievietes orgasmu un ar to saistīto seksuālo apmierinājumu sasniedz, stimulējot klitoru, nevis maksti. Un tā kā klitors dzimumakta laikā nesaņem pietiekamu stimulāciju no dzimumlocekļa, jo atrodas pārāk augstu, daudzas sievietes dod priekšroku, lai vīri viņām izraisītu orgasmu, stimulējot to ar pirkstu pirms dzimumakta, dzimumakta laikā vai tūlīt pēc tā. Maigi stimulējot klitoru, sievietei var piedzīvot seksuālu atbrīvošanos priekšspēles vai dzimumakta laikā. Ja tas nenotiek, vīram šāda stimulācija jāturpina arī pēc tā pabeigšanas. Vienīgie izņēmumi ir tie gadījumi, kad sievietei pati no tā atsakās. Daži laulātie praktizē klitora stimulēšanu ar atslābināta dzimumlocekļa galviņu pēc dzimumakta, lai sasniegtu orgasmu. Tajā nav nekā nosodāma vai grēcīga, jo labāk ir ķerties pie tā, nekā atstāt

sievu pilnīgi neapmierinātu, tādējādi neizpildot Svēto Rakstu pavēli: “Vīrs lai **izpilda savu pienākumu** pret sievu un sieva pret vīru.” (1. Kor. 7:3).

Nākamie sarežģītīie jautājumi, ko kristieši uzdod pastorālajā aprūpē, attiecas uz dzimumakta **pozām**, kā arī orālo un anālo seksu. Jāsaka, ka tas galvenokārt uztrauc sievietes, kuras izjūt vainu un sirdsapziņas pārmetumus vairāk nekā viņu ticīgie un, jo īpaši, neticīgie vīri. Piemēram, kāda vecāka gadagājuma sieviete teica: “Mēs ar vīru nācām pie ticības pirms vairākiem gadiem. Pirms tam jau daudzus gadus lietojām dažādas seksa pozas, jo, ciešot no bronhiālās astmas, mans vīrs vienmēr smaka, mēģinot nodarboties ar dzimumaktu tradicionālā stilā. Tāpēc pozas uz sāniem vai tad, kad biju augšā, mums bija pilnīgi pašsaprotamas. Bet tad kādu dienu mūsu draudzē tika organizēta saruna laulātajiem, kurā mācītājs teica, ka, izņemot tradicionālo “misionāra” pozu, visas pārējās pozas kristiešu laulības dzīvē nav pieļaujamas. Un tādēļ, ja kāds no mums to ir darījis, mums ir jānožēlo grēki un pilnībā jāatsakās no tā. Šie vārdi man un manam vīram nāca kā zibens spēriens no skaidrām debesīm. Mēs bijām ļoti nomākti, jo šāds aizliegums nozīmēja mūsu dzimumdzīves beigas, un mums bija tik tikko piecdesmit gadu. Pēc tam mums vairākas nedēļas nebija dzimumakta, bet, kad mans vīrs mēģināja nodarboties ar dzimumaktu tradicionālajā “misionāra pozā”, viņš to nevarēja izdarīt, jo viņam bija astmas lēkme. Bailes krist grēkā, ķeroties pie netradicionālām pozām, piespieda mūs pilnībā atteikties no seksuālās dzīves, lai gan mēs abi ļoti ciešam no šīs atturēšanās.”

Kā redzat, pat mūsdienās ir daudz kristīgo kopienu, kas uzskata, ka visas pozas izņemot “misionāra” pozu, tiek uzskatītas par grēcīgām un tāpēc nepieņemamām ticīgajiem, kuri cenšas dzīvot svētu un Kungam tīkamu dzīvi. Un, lai gan Bībelē par to nav nekādu mājienu, daži baznīcas kalpi turpina stingri ievērot savu priekšgājēju un garīgo tēvu pārlicību un uzskatus, neapgrūtinot sevi ar to, vai šī pieeja izriet no Dieva Vārda, vai ir tikai kristīga tradīcija un tīrs cilvēku izgudrojums.

Dažādas dzimumakta pozas vislabāk var aplūkot medicīnas rokasgrāmatās to grafiskajā attēlojumā (tādā veidā tās ir vieglāk uztvert). Tāpat kā tradicionālā “misionāra” poza, tās ir dabiskas, tas ir, normālas, jo šajos gadījumos vīrieša dzimumloceklis nonāk sievietes dzimumorgānos, tikai ar atšķirīgu ķermeņa pozīciju. Nepieciešamību izvēlēties citas dzimumakta pozas nosaka nevis laulāto samaitātība vai vīrieša iekāre (kā bieži tiek uzskatīts), bet gan sievietes vagīnas fizioloģiskā novietojuma īpatnības un ar to saistītā kļitora nobīde. Lieta ir tāda, ka vagīnas atvere var atrasties atšķirīgi: dažām sievietēm tā ir diezgan zemu, tuvāk anālajai atverei, citām – tieši centrā, bet vēl citām – augstu, tuvāk vēderam. Sieviete ar zemu vagīnas atveri visvieglāk orgasmu sasniegt, ja vīrietis atrodas no aizmugures. Ar augstu vagīnas atveri orgasmu vislabāk var sasniegt, sievietei atrodoties virsū vai uz sāniem, bet ar normālu vagīnas atveres novietojumu ir piemērotas visas pozas bez izņēmuma.

Precētiem pāriem, kuriem ir grūtības sasniegt orgasmu, ir pietiekami vien mainīt savu dzimumakta pozu, un viņu problēmas atrisināsies pašas no sevis. Lai noskaidrotu, kura poza ir optimāla šiem laulātajiem, pietiek konsultēties ar ginekologu, kurš noteiks sievietes vagīnas atveres pozīciju un sniegs labāko ieteikumu dzimumaktam. Mainot pozas var iegūt seksuālo emociju daudzveidību, kas atsvaidzina seksuālās sajūtas, piešķir tām jaunību, pastiprina fiziskās tuvības sniegto baudu un novērš seksuālo garlaicību. Ja vīrs vai sieva cieš no kādas slimības, kas neļauj viņiem nodarboties ar dzimumaktu tradicionālajā “misionāra pozā”, viņi intīma kontakta laikā var viegli izvēlēties citu ķermeņa pozīciju. Dzimumlocekļa ievietošana makstī no sāniem var tikt izmantota arī grūtniecības laikā, kad ir īpaši svarīgi pasargāt sevi no bērna grūdieniem un spiediena dzemdē.

Jāsaka, ka neizpratne par pozām, kurās visvieglāk sasniegt orgasmu, ir biežs laulības atsvešināšanās, ģimenes strīdu un pat šķiršanās cēlonis. Taču pietiktu vien laulātajiem mainīt ķermeņa pozīciju vai nolikt zem sievas spilvenu, un gultā nekavējoties atjaunotos savstarpēja saskaņa. (Tiem, kas vēlas uzzināt vairāk par orgasmu, dabiskajām pozām

dzimumakta laikā, dzimumorgānu uzbūvi un funkcijām un daudz ko citu, iesaku izlasīt grāmatu “Ideāla laulība”, kuras autors ir ticīgais holandiešu ginekologs un seksologs Teodors Hendriks van de Velde).

Taču viss ir pavisam citādi, ja runa ir par **orālo un anālo seksu**, kas ir Radītāja iecerētā dabiskā dzimumakta pārkāpums. Jo tad, kad Dievs radīja cilvēku, katrs atvērums viņa ķermenī, tāpat kā jebkurš orgāns, bija paredzēts noteiktam mērķim. Mute ir paredzēta ēšanai. Ausu atvērumi ir paredzēti dzirdēšanai. Tūplis ir paredzēts pārstrādātu un vairs nevajadzīgu pārtikas atkritumu izvadīšanai, urīnizvadkanāls ir paredzēts, lai izvadītu toksiskas vielas, bet dzimumorgānu atveres ir paredzētas saplūšanai vienā miesā ar pretējo dzimumu un bērnu dzemdēšanai. Izmantojot šīs atveres citiem mērķiem, mēs izaicinām Radītāju, it kā teiktu Viņam, ka Viņš nebija pietiekami gudrs, radot cilvēku, jo Viņš neņēma vērā visu, kas mums varētu ienākt prātā.

Dieva Vārds saka: “Lai jūsu laulība ir godā un jūsu gulta neaptraipīta,” tādējādi uzsverot, ka seksuālajām attiecībām starp ticīgiem laulātajiem jābūt kaut kam svētam, cēlam un cildenam, atspoguļojot laulības mīlestības tīrību un maigumu. Un par kādu svētumu, cildenumu un cēlumu mēs varam runāt, ja vīrs un sieva nodarbojas ar orālo vai anālo seksu, kas nekādā veidā nav saistīts ar Dieva augstākās radības būtību un mērķi! Šādām nedabiskām seksuālām jukām saknes meklējamas **homoseksualitātē**, kas mūsdienās ir plaši izplatīta, un kuras dēļ savulaik tika iznīcinātas Sodoma un Gomora, kļūstot par Radītāja nopietnu brīdinājumu visām nākamajām paaudzēm. Kristietības tradicionālā nostāja, kas balstīta uz Jaunās Derības tekstu tulkojumiem un atspoguļo apustuļu un pirmo Kristus mācekļu ticību, kategoriski nosoda jebkādas homoseksuālas attiecības, un orālais un anālais sekss ir neatņemama to sastāvdaļa. Tāpēc kristiešiem, kurus Bībele sauc par “svētajām Dieva sievietēm un vīriem”, nav pareizi pieņemt geju un lesbiešu seksuālās apmierināšanas metodes.

Pat daži neticīgie zina, ka orālais un anālais sekss ir seksuāla perversija un grēks, un dīvaini, ka mūsdienu Dieva

bērni apšaubā šo domu, kas daudziem kļuvusi par diskusiju, debašu un strīdu objektu. Tomēr tas ir saprotams. Kad cilvēks eksperimentē ar šo grēku vai ilgstoši tajā dzīvo, viņam ir grūti kaut ko pierādīt un vēl grūtāk pārliecināt viņu par pretējo. Viņš pat Svētajos Rakstos atradīs pantus, kas “apstiprina” viņa iedomāto pareizību, piemēram, apustuļa Pāvila vārdus, kurš reiz teica: “Es zinu un esmu pārliecināts Kungā Jēzū, ka nekas nav nešķīsts pats par sevi: vienīgi tam, kas domā, ka tas nešķīsts, tam tas nešķīsts.” (Rom. 14:14), neņemot vērā faktu, ka šis viņa apgalvojums attiecās uz ēšanu, bet ne uz orālo un anālo seksu.

Jāpiebilst, ka cilvēki, kas ķeras pie šāda veida seksuālās apmierināšanās, kļūst tik ļoti no tā atkarīgi, ka parasts dabiskais dzimumakts viņiem zaudē visu savu šarmu. Viņi kļūst par zvēriem, kad viņiem tas tiek liegts. Tā, piemēram, kāda kristiete stāstīja, kā viņas ticīgais vīrs trakās dusmās viņu izgrūda no laulības gultas uz grīdas, ja viņa atteicās ņemt viņa dzimumlocekli mutē vai mēģināja pretoties tā ievietošanai viņas anālajā atverē. Un, kad viņa pārmeta vīram vardarbību, viņš mierīgi atbildēja, ka, tā rīkojoties, viņš paļaujas uz Dieva Vārdu, kurā teikts, ka “sievai nav varas pār savu miesu, bet vīram” (1. Kor. 7:4), un, ja tā, tad viņam ir visas tiesības darīt ar viņu, ko vien vēlas. Tātad, pat laulības gultas jautājumā, Bībeles vārdus var izraut no konteksta un prasmīgi izmantot, lai attaisnotu savu pretīgo rīcību, aizmirstot par citām vietām Svētajos Rakstos, kas māca mums par apdomību, mīlestību pret tuvāko, izpatikšanu viņam, cieņu un maigumu.

Perversija ir pretdabiska uzvedība, izkropļošana, pārvērtība. Tāpat kā visās citās dzīves jomās, arī seksuālajās attiecībās perversija ir vārda “grēks” sinonīms, jo tā sastāv no cilvēkam Dieva dotās spējas izmantošanas “neparedzētam mērķim”. Svarīgi atzīmēt, ka seksuālās perversijas gan Senajā Grieķijā (kur tās tika slavētas), gan Izraēlā (kur tās tika bargi nosodītas) tika vienlīdz uzskatītas par netikumu un samaitātības pazīmi. Tiekme pēc seksuālām perversijām un jebkāds to attaisnojums ir skaidra kristieša garīgās atdzīšanas pazīme vai viņa aizraušanās ar pornogrāfiju pierādījums,

kas, pateicoties internetam, mūsdienās ir kļuvusi pieejama plašam cilvēku lokam. Tas pats ir teikts Vēstulē romiešiem: “Jo, zinādami Dievu, viņi to nav turējuši godā kā Dievu un Viņam nav pateikušies, bet savos spriedumos krituši nīcības gūstā un savā sirds neprātā iegrimuši tumsā... Tāpēc Dievs viņus viņu sirds kārībās nodevis izvirtībai, kurā viņi paši sākuši sagandēt savas miesas... Tāpēc Dievs viņus nodevis apkaunojošās kaislībās: sievietes apmainījušas dabisko dzimumu kopdzīvi ar pretdabisko. (Rom. 1:21, 24, 26). Tālāk tiek aprakstīti dažādi nedabisku seksuālu apmierinājumu veidi, kuru būtiska sastāvdaļa ir orālais un anālais sekss. Tādējādi Dieva atziņa un ticība Viņam vien nepasargā cilvēku no viņa sirds aptumšošanās un grēcīgas, nedabiskas rīcības seksuālās dzīves jautājumos.

Tikai Tas Kungs var izgaismot šo jautājumu un caur Savu Svēto Garu dot izpratni, ka **viss nedabiskais ir ļauns**. Dieva Vārds saka: “Bet, kad nāks Viņš, Patiesības Gars, Tas jūs vadīs visā patiesībā” (Jāņa 16:13). Tikai tad, kad Svētais Gars – **Patiesības Gars** – runā uz cilvēka sirdi, viņš saprot, ka tā ir Dieva balss, un pakļaujas Viņam, atsakoties no visiem saviem iepriekšējiem uzskatiem un pārliecības. Ņemot vērā, ka orālais un anālais sekss paverdzina un pakļauj cilvēku, aiziet no tā nav viegls process, tomēr, ja kristietis patiesības izzināšanas vārdā ir gatavs uz visu, Dievs noteikti palīdzēs viņam cīņā pret šo grēku un dāvās uzvaras prieku. Tīras un neaptraipītas seksuālās attiecības ir svarīgas arī kristiešiem, jo, lai gan šī dzīves sfēra ir aplēpta no cilvēkiem, to tomēr pastāvīgi redz Dievs, kurš savā Vārdā saka: “Bet, sekodami Svētajam, kas jūs aicinājis, topiet arī paši svēti visā dzīvošanā, jo ir rakstīts: esiet svēti, jo Es Esmu svēts.” – (1. Pēt. 1:15-16). Nedabiska dzimumakta laikā dažreiz pietiek domāt par Svēto Dievu, kas mūs tajā brīdī vēro, lai to ar riebumu noraidītu.

Starp citu, laulības attiecībās ir vēl viens “nedrīkst” noteikums, ko vīram un sievietei nekad nevajadzētu aizmirst. Un šis “nedrīkst” attiecas uz bērniem, kuriem nekad nevajadzētu būt vecāku intīmās tuvības lieciniekiem. Galu galā viņu psihe ir pilnīgi nesagatavota, lai izprastu tādas lietas

kā seksuālā dzīve. Redzot vai dzirdot vecākus naktī veicam dzimumaktu, viņi vairs nevar to aizmirst, atkal un atkal to atsaucot savā atmiņā. Zinātkāre mudina viņus izmēģināt to pašu ar saviem vienaudžiem. Tā rodas slepenas “mammās un tēta” spēles, kuru laikā viņi cenšas atkārtot ar māsām, brālēniem un māsīcām, kaimiņu meitenēm un zēniem to, kas naktī noticis starp viņu vecākiem. Piemēram, kāda māte bija pilnīgi šokēta, kad pieķēra savu astoņus gadus veco dēlu tēlojot dzimumaktu, guļot virsū kailai sešus gadus vecajai māsai, un rādot viņai, kā vaidēt un kliegt “āāā...”. Nav grūti iedomāties, ka šādas bērnu spēles var izraisīt tālejošas sekas. Gadās arī, ka, kļūstot par vecāku seksuālo attiecību piešpiedu lieciniekiem, bērni sāk vecākus nicināt un just riebumu pret viņiem. Tā nu viens deviņus gadus vecs dēls pēkšņi sāka uzvesties ārkārtīgi nekaunīgi pret saviem vecākiem, un, kad viņi mēģināja viņu kaunināt, viņš sašutumā izplūda emocijās: “Nodarbojoties ar tādu cūcību naktī, jūs pēc tam pieprasiet no manis kaut kādu godu un cieņu!”

Protams, daudzi laulātie var teikt, ka viņu dzīves apstākļi ir tik šauri, ka viņi vienkārši ir spiesti gulēt vienā istabā ar saviem bērniem. Taču tas, ka nav iespējas atvēlēt atsevišķu istabu laulāto guļamistabai, nenozīmē, ka nav iespējams atrast izeju no šīs situācijas. Personīgi mani vecāki, daudzus gadus dzīvojot ar sešiem bērniem nelielā, slikti mēbelētā dzīvoklī, kas sastāvēja no vienas istabas un virtuves, tomēr atrada veidu, kā slēpt savu seksuālo dzīvi. Mans tēvs vienkārši ar biezu starpsienu atdalīja vietu laulības gultai virtuves stūrī un pilnībā norobežoja to no bērnu acīm. Mēs, bērni, gulējām pa divi uz trim gultām lielajā istabā (par laimi, mums bija divas meitenes un četri zēni) un mums nebija vajadzības naktī iet uz virtuvi. Galu galā pie katras gultas bija nakstpodis, bet istabas vidū uz galda bija ūdens karafe, ja nu kāds no mums pēkšņi naktī gribētu padzerties. Pateicoties vecāku gudrībai, piesardzībai un tālredzībai, nevienam no bērniem nebija iepriekš minēto problēmu. Drusku padomājot vienmēr var atrast izeju no sarežģītās situācijas, pat ja ģimene dzīvo vienā koplietošanas dzīvokļa istabā (aizkars vai aizslietnis, kas novietots priekšā laulības

gultai, zināmā mērā pasargās bērnus no tā, ko viņiem nevajadzētu redzēt).

Lai nu kā, laulības gultas noslēpumam jāpaliek noslēpumam, kas paredzēts tikai diviem. Tas, kas notiek guļamistabā starp vīru un sievu, ir ne tikai paredzēts, bet arī Dieva svētīts. Tomēr tam jānotiek bez jebkādiem lieciniekiem. Galu galā, kad ejam uz tualeti, lai tur veiktu savas dabiskās fizioloģiskās funkcijas, mēs aizveram aiz sevis durvis, lai neviens mūs neredzētu. Tas pats jādara arī intīmās laulības attiecībās. Ieejot guļamistabā, laulātajiem jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai neviens nekļūtu par liecinieku tam, kas notiek starp viņiem laulības gultā.

Nākamā problēma, ar kuru kristieši visbiežāk vēršas pēc pastorālās aprūpes, ir **bērnu radišana**. Šī, iespējams, ir vissarežģītākā tēma, ar ko mācītājam jātiek galā, un tas ir tikai tāpēc, ka visi garīdznieki šim jautājumam pieiet atšķirīgi un attiecīgi pamāca savus draudzes locekļus. Gudrākie no viņiem iesaka laulātajiem risināt šādu tīri personisku jautājumu savā starpā un ar Dievu. Tomēr ir daudzi, kas, uzņemoties milzīgu atbildību, pārvērš bērnu dzemdēšanu par sievietes pestīšanas jautājumu, balstoties uz vienīgo šāda veida pantu Svētajos Rakstos: “Taču viņa tiks izglābta, dzemdējot bērnus, ja tā paliks ticībā un mīlestībā un svētā dzīvē ar savaldību.” (1. Tīm. 2:15). Nekas netiek ņemts vērā: ne sievietes veselība, ne viņas vīra attieksme pret bērnu dzemdībām un tas, kas viņš ir (piemēram, alkoholiķis, narkomāns, garīgi slims cilvēks utt.), ne apstākļi, kādos dzīvo ģimene, ne nopietnas slimības jau esošajiem bērniem un nekas cits. Viņuprāt, “Dievs atver sievietes klēpi, un Dievs to aizver, tāpēc viņai ir pienākums dzemdēt visus bērnus, kurus viņa var dzemdēt, un punkts.”

Šāda šī panta izpratne un burtiska interpretācija dažādu kristīgo konfesiju draudzēs ir novedusi pie daudzām nopietnām un dažreiz pat katastrofālām sekām. Piemēram, kādā kopienā, kur šis pants tika novietots gandrīz priekšplānā, “īpaši garīgie” brāļi mīlēja atgādināt laulātajiem par viņu “pienākumu”. “Kur ir jūsu bērni?” viņi jautāja no kanceles. “Vai arī esat aizmirsuši, ka sievas tiek glābtas, dzemdējot

bērnus?! Bērnu dzemdēšana ir viņu dievišķais aicinājums un kalpošana baznīcā! Uzmanieties no grēka, iesaistoties cilvēknīšanā! Izvairoties no bērnu radīšanas, jūs liedzat sev Dieva svētības!..”

Un nobijušās sievietes tik dzemdēja un dzemdēja, tāpēc šīs kopienas locekļu ģimenēs bija desmit līdz piecpadsmit bērni. Ja precētam pārim gada vai divu gadu laikā nebija dzemdēts vēl kāds bērns, vīrs un sieva tika apsūdzēti kontracepcijas lietošanā un saņēma aizrādījumus. Šajā jautājumā vadošajiem brāļiem aktīvi “palīdzēja” vecāka gadagājuma sievietes un dedzīgas vecmāmiņas, kuras modri vēroja jaunās māsas, starp tām identificējot tās, kuras bija “vainīgas” par izvairīšanos no bērnu dzemdēšanas. Šīs pieejas rezultāts bija tāds, ka kopienā arvien biežāk sāka piedzimt slimī un novājināti bērni, kā arī zīdaiņi ar dažādiem fiziskiem traucējumiem, un tas nav pārsteigums. Galu galā sievietes ķermenim vienkārši nebija laika atgūties pēc iepriekšējām dzemdībām un viņa nebija gatava iznēsāt nākamo grūtniecību. Bet arī pēc tam, kad dzemdībās viena pēc otras nomira divas daudzbērnu mātes, atstājot savus vīrus ar visu vecumu bērnu pulciņiem, situācija nemainījās.

Kaut kas līdzīgs notika citā kristiešu kopienā, kur bērnu dzemdēšanas jautājums netika apspriests. Kādam trīsdesmit divus gadus vecai mātai, kurai bija seši bērni, ārsti aizliedza dzemdēt, baidoties, ka viņas izstaiptā dzemde vienkārši neizturēs nākamās dzemdības. Sieviete asarām acīs lūdza vīru atļaut viņai lietot kontracepciju, bet viņš tikai nopūtās: “Jā, es priecātos, bet kāda būs mūsu brāļu reakcija uz to? Tu zini, ko viņi par to domā. Viņi nekavējoties mūs norās.” Tā rezultātā šī daudzbērnu māte atkal palika stāvoklī un ar lielām grūtībām iznēsāja savu septīto bērnu līdz termiņa beigām. Bet dzemdību laikā notika tas, no kā ārsti baidījās. Sarežģīto dzemdību laikā dzemde plīsa, un sieviete nomira no spēcīgas asiņošanas, bet mazulis aizrijās ar asinīm, pirms viņi paspēja veikt ķeizargriezieni un izņemt viņu no dzemdes. Tāpēc mazulis, nekad neredzot dienasgaismu, tika ievietots zārkā blakus mātei. Bērēs cilvēki rūgti raudāja, vērojot, kā seši atlikušie bāreņi, no kuriem vecākajam bija tikai astoņi gadi,

burtiski aizrijās no asarām, pieķērušies mātes zārkam un nelaujot to nolaist kapā.

Turklāt bijušajā Padomju Savienībā varēja sastapt kristiešu kopienas, kurās šāda nāve netika uzskatīta par kaut ko neparastu, jo viņi pieturējās pie savas mācības, ka “svētīga tā sieviete, kas mirst dzemdībās”. Tāpēc nebija pārsteigums, ka starp viņiem bija vīri, kuri mierīgi paziņoja: “Nu, ja šī mana sieva nomirs, Tas Kungs man sūtīs citu,” it kā viņa nebūtu mīļotais cilvēks, kas ir jūsu pašu bērnu māte, bet gan lieta, ko varētu viegli aizstāt, ja tā salūztu. Var nonākt pie šādiem ārkārtīgi nepamatotiem spriedumiem un apgalvojumiem, balstoties uz pašu izdomātām teorijām, kuras pat nav pieminētas Bībelē. Tikai žēl, ka tīri cilvēciski priekšstati un uzskati par dzemdību jautājumu, kas nodoti no paaudzes paaudzē, daudzām sievietēm maksā ne tikai veselības zaudēšanu, bet arī priekšlaicīgi zaudētu dzīvību. Vai šo nabaga dvēseļu asinis netika izlietas ar rokām, kas piespieda viņas iet apzinātas pašiznīcināšanās ceļu?..

Tagad mēģināsim iedziļināties šo vārdu nozīmē: “Taču viņa **tiks izglābta, dzemdējot bērnus**, ja tā paliks ticībā un mīlestībā un svētā dzīvē ar savaldību.” (1. Tim. 2:15), un sāksim ar to, ka Jaunajā Derībā šis pants ir viens no grūtāk tulkojamiem un saprotamiem. To izpētot, teologi parasti uzskaita dažādas interpretācijas, pēc kurām ļauj interesentiem izvēlēties no tām pieņemamāko vai pašiem turpināt meklējumus, kas nav pārsteidzoši. Jo pati vārdu “dzemdēt bērnus” izpratne daudzus mulsina. Pirmkārt, tāpēc, ka šis jēdziens nav atrodams nekur citur Svētajos Rakstos un, otrkārt, tāpēc, ka nav skaidrs, ko tas šajā gadījumā nozīmē – sievietes **spēju iznēsāt un dzemdēt bērnus**, vai **daudzu bērnu dzemdināšanu**?

Ja pirmais variants ir pareizs, tad no tā izriet, ka daiļā dzimuma pārstāves pestīšanu un mūžību kopā ar Kungu saasniedz, pateicoties spējai dzemdēt bērnus. Tomēr šāda šī vārda izpratne ir jāatzīst par absurdu, jo tā ir pretrunā ar vispārpieņemto kristīgo mācību par **pestīšanu ticībā**. Galu galā, ja mēs tiktu glābti ar savām esošajām spējām, dāvanām vai labajiem darbiem, mums nebūtu nepieciešama pestīšana

žēlastībā, pateicoties Dieva svētā Jēra aizstājošajam upurim, ko Viņš upurēja gan par vīriešiem, gan sievietēm. Turklāt sievietes pestīšana, dzemdējot bērnus, būtu pretrunā ar tā paša apustuļa Pāvila apgalvojumu, kurš bija pilnībā pārliecināts, ka Kristū Jēzū “Tur nav ne vīra, nedz sievas” (Gal. 3:28).

Tikpat nebūtiska sievietes pestīšanai ir daudzu bērnu dzemdēšana. Ja bērni būtu kristīgas laulības mērs, būtu jāatzīst, ka visveiksmīgākā un Dieva svētītākā laulība obligāti ir liela ģimene. Tad šī definīcija ietvertu arī lielas ģimenes, kas dzīvo asociālu un amorālu dzīvi, kas mūsdienās nav retums. Turklāt, ja daudzu bērnu radīšanai būtu kāda nozīme sievietes pestīšanā, tad tiktu glābtas arī mātes ar daudziem bērniem, kuras nepazīst Dievu, tāpat kā netikles, kuras dzemdē bērnus no jebkura vīrieša, kurš ar viņām dzīvo kopā, tikai lai saņemtu atbilstošu finansiālu palīdzību no valsts. Arī sievietēm, kurām ir daudz bērnu, bet kuras pielūdz dažādus elkus un visādus dievus, kuriem nav nekā kopīga ar mūsu Glābēju, būtu tādas pašas tiesības uz pestīšanu. Daudzu bērnu radīšana nevar būt laulāto garīguma rādītājs, jo dzīvē ir daudz gadījumu, kad lielās ģimenēs strīdi un nesaskaņas starp vecākiem nebeidzas, un viņu bērni viens pēc otra ienirst grēka pasaulē, pat negribot dzirdēt par Dievu. Tātad tas nav kvantitātes, bet gan kvalitātes jautājums.

Bet tas vēl nav viss, jo Bībelē ir skaidri pateikts, ka Dieva acīs svētītas ir arī tās sievas, kuras dažādu iemeslu dēļ vienkārši nevar radīt bērnus. Piemēram, pravieša Jesajas grāmatā ir teikts: “Gavilē, tu neauglīgā, kas neesi bērnus dzemdējusi! Priecājies un līksmojies, tu, kas nepazīsti dzemdību sāpes! Jo vientulei būs vairāk bērnu nekā precētai! Nebīsties, jo tev nebūs jāpieviļas, tev nav jākaunas, jo tev nebūs jānosarkst!” saka Tas Kungs.” (Jesajas 54:1,4).

Pāršķirstot Svēto Rakstu lappuses, neatradīsiet pat mājienu, ka bezbērnu sieviete neiemantos pestīšanu. Pretējā gadījumā visas neauglīgās sievas un vecmeitas būtu lemtas pazušanai.

Bībele arī nenorāda, ka daudzu bērnu radīšana ģimenē obligāti ir Tā Kunga griba. Tajā mēs neatradīsim apstiprinājumu tam, ka vārdi “augļojieties un vairojieties” būtu

jāuzskata par Dieva bausli, kas mums obligāti jāpilda, kā apgalvo daži mācītāji un sludinātāji, balstoties tikai uz vecāko priekšstatiem un tradīcijām, nevis uz Svētajiem Rakstiem. Lai par to pārliecinātos, pietiek pievērsties Vecajai Derībai un pārdomāt par tiem, kuriem bija adresēti vārdi par bērnu dzemdēšanu. Ādams un Ieva bija pirmie, kuriem Dievs teica: “Augļojieties un vairojieties! Piepildiet zemi un pakļaujiet sev to...” (1. Moz. 1:28), pēc kā, dīvainā kārtā, viņiem piedzima tikai divi dēli. Pēc tam, kad Kains nogalināja Ābelu (un šajā laikā abi brāļi jau bija pieauguši), pirmajiem laulātajiem piedzima vēl viens dēls Sets, lai gan Ādamam jau bija simt trīsdesmit gadi. Pat ja pieņemam, ka meitas 1. Mozus grāmatā vienkārši nav pieminētas, diez vai var runāt par to, ka pirmajai ģimenei bija daudz bērnu.

Nākamie, kas dzirdēja šos vārdus, bija Noass un viņa trīs dēli, kuri bija pārdzīvojuši plūdus, kā teikts Bībelē: “Un Dievs svētīja Noasu un viņa dēlus un sacīja tiem: “Augļojieties, vairojieties un piepildiet zemi... Bet jūs augļojieties, vairojieties un piepildiet zemi lieliem pulkiem.”” (1. Moz. 9:1,7). Neviļus rodas jautājums: kāpēc, neskatoties uz šo pavēli, sešsimt gadus vecajam **taisnajam** vīram pirms plūdiem bija tikai trīs dēli, un pēc tam, lai gan viņš nodzīvoja vēl trīs simt gadus, vairāk nebija? Galu galā ne Noass, ne viņa sieva nebija neauglīgi, kā tas bija ar Ābrahāmu un Sāru.

Trešā persona, kurai bija domāti vārdi par bērnu dzemdēšanu, bija Jēkabs, kuram Dievs teica: “Un Dievs viņu pamācīja: “Augļojies un vairojies. Tauta, jā, pat tautu kopa lai ceļas no tevis, un ķēniņi nāks no taviem gurniem!”” (1. Moz. 35:11). Tomēr, dīvainā kārtā, tas viņam tika teikts, kad viņam jau bija vienpadsmit dēli. Pēc tam Jēkabam bija tikai viens dēls Benjamīns, lai gan viņa pirmā sieva Lea, kura bija pārdzīvojusi Rāheles nāvi, un divas blakussievas joprojām dzīvoja kopā ar viņu. Var arī piebilst, ka Mozum, kuru Dievs sauca par pazemīgāko cilvēku virs zemes, bija tikai divi dēli, un Ābrahāma brāļadēlam Latam bija tikai divas meitas.

Turklāt ir svarīgi atzīmēt, ka liela ģimene nevar būt mīlestības un saskaņas rādītājs starp tās locekļiem. Piemēram,

Jēkaba lielajā ģimenē nebija vienotības starp sievietēm, kuras bija māsas, vai starp viņu bērniem. Arī ķēniņa Dāvida lielo ģimeni plosīja pastāvīgas ķildas, strīdi, skaudība un neskaitāmas pretrunas. Bija netiklība, incests, mēģinājumi atņemt tēvam dzīvību un sagrābt viņa troni. To pašu var novērot arī mūsdienās, kad bērni, kas uzauguši lielās ticīgās ģimenēs, apkauno savus vecākus un Tā Kunga vārdu. Jaunībā man stāstīja par vienu ticīgu ģimeni, kurā bija divpadsmit dēli, kas nosaukti apustuļu vārdos, bet kaimiņi garām viņu mājai gāja bruņojušies ar lielu nūju, jo visi zēni bija īsti laupītāji. Šajā sakarā nevar nepieminēt Sīraha dēla, Gudrības grāmatas vārdus: “Neiekāro daudzus nederīgus bērnus un nepriecājies par bezdievīgiem dēliem. Kad tie vairojas, nepriecājies par tiem, ja vien tajos nav bijības Tā Kunga priekšā. Neceri uz viņu dzīvi un nepaļaujies uz viņu lielo daudzumu. Labāk ir viens taisns nekā tūkstoš grēcinieku, un labāk mirt bez bērniem nekā radīt bezdievīgus bērnus. Jo ar viena gudra vīra palīdzību pilsēta tiks apdzīvota, bet bezdievīgo cilts tiks iztukšota” (Sīraha dēla grāmata 16:1-5, kas nav Bībeles kanonā. sinodālais tulkojums).

Vēl ir vērts atzīmēt, ka, izņemot trīs aprakstītos gadījumus, Bībelē nav citu apgalvojumu par dzemdībām, ne Mozus likumā, ne mūsu Kunga un Glābēja mācībās un norādījumos. Jaunajā Derībā nav teikts ne vārda par apustuļu un citu mums zināmo Dieva kalpu ģimenēm un bērniem. Pētera vīramātes pieminēšana dod iemeslu pieņemt, ka viņš bija precējies, taču nekas nav teikts par viņa bērniem vai to skaitu. Izņemot jaunāko Jāni, visi pārējie Kristus mācekļi bija nobrieduši vīri, taču Dieva Vārdā nav informācijas par viņu ģimenēm un bērniem. Akvila un Priskilla bija vīrs un sieva, bet vai viņiem bija bērni un cik daudz – mēs neko nezīnām. Vai jaunajam Timotejam bija brāļi un māsas, vai viņš bija vienīgais bērns ģimenē – Evaņģēlijs par to klusē. Balstoties uz to, varam pieņemt, ka bērnu dzimšanas un daudzu bērnu jautājums kristīgās ģimenēs, ko daži mūsdienu skolotāji, izraisot daudz diskusiju, izvirza gandrīz priekšplānā, agrīnās apustuļu baznīcas laikos nebija īpaši svarīgs, un tāpēc mācītāji par to pat nerunāja.

Tomēr atgriezīsimies pie 1. Vēstules Timotejam otrās nodaļas piecpadsmitā panta, ko aplūkojām, un pievērsīsim uzmanību faktam, ka tā pirmajam pantam, kas runā par sievietes glābšanu caur bērnu piedzimšanu, ir turpinājums: “...ja viņa paliek ticībā, mīlestībā un svētumā ar šķīstību.” Lasot šo panta daļu, kristietis, kurš runā dažādās valodās, ir pārsteigts par to, ka vārds “paliek”, kas krievu Bībelē lietots vienskaitlī, gandrīz visos vācu un angļu tulkojumos tiek lietots daudzskaitlī – “**viņi paliks**”. Šis pants izskatās tieši tāpat mūsdienu Jaunās Derības tulkojumā no grieķu oriģināla, kā arī bīskapa Kasiāna tulkojumā, kur tas ir formulēts šādi: “Bet **viņa tiks** glābta caur bērna dzemdēšanu, ja **viņi paliek** ticībā, mīlestībā un svētumā ar šķīstību” (skat. abus šos tulkojumus).

Ko nozīmē šī neatbilstība starp personvārdiem “viņa” un “viņi”, kas šajos tulkojumos tiek lietoti kopā? Neveiksmīga drukas kļūda, tulkotāju nevērība vai kaut kas tāds, kas mums palīdzēs izprast šī panta patieso nozīmi? Ja pieņemam, ka pirmajā pusē ir runa vienkārši par sievieti, bet otrajā – par visām sievietēm kopā, tad nav skaidrs, kāpēc vienā teikumā tiek lietoti gan vienskaitļa, gan daudzskaitļa vārdi. Vai tā varētu būt atslēga uz tik grūti saprotama teiciena patieso nozīmi? Diskutējot par šo jautājumu, daži grieķu valodas eksperti apgalvo, ka šo pantu no Jaunās Derības grieķu oriģināla varētu tulkot krievu valodā nedaudz atšķirīgi, proti: “Tomēr **viņa un viņas bērni tiks izglābti**, ja viņi **paliks** ticībā, mīlestībā un šķīstībā.”

Ja šāds tulkojums patiešām ir iespējams, tad šī panta formulējums izgaismo daudzskaitļa lietojumu teikuma otrā daļā – “**viņi paliks**”. Galu galā tur teikts, ka, ja sieviete-māte ar savu dzīvi un dzīvi Kunga priekšā rāda labu patiesas kristietības piemēru bērniem, kas viņai dzimuši, tad viņi tiek glābti kopā ar viņu caur no viņas mantoto ticību. Brīnišķīgs piemērs šādām dievbijīgām mātēm, kas ieliek ticību savu bērnu sirdīs, ir jaunā Timoteja vecmāmiņa un māte, kurai apustulis Pāvils adresēja divas vēstules. Turklāt šāds tulkojuma variants atbilstu citai vietai Svētajos Rakstos, kur teikts: “Tici uz Kungu Jēzu, tad tu un tavs nams tiksit pestīti.” (Apustuļu darbi 16:31).

Bet visinteresantākais ir tas, ka tieši tāds pats **uzsvars uz sievietes aicinājuma piepildījumu** (ar savas dzīves piemēru vest savus bērnus pie Kunga), nevis uz bērnu dzemdēšanu, ir likts arī divos mūsdienu vācu Jaunās Derības tulkojumos, kuros izmantota mūsu laikam atbilstoša valoda, skaidri izklāstot grieķu oriģināla burtisko nozīmi. Pirmajā no tiem, “Jaunajā Ženēvas tulkojumā”, ko 2011. gada aprīlī publicēja Ženēvas Bībeles biedrība, šis piecpadsmitais pants no Pirmās vēstules Timotejam otrās nodaļas, tulkots no vācu valodas krievu valodā, skan šādi: “Bet arī viņa tiks izglābta, it īpaši, **ja pildīs savus mātes pienākumus** – ja vien viņa turēsies pie ticības un mīlestības, dzīvojot svētu dzīvi kā cilvēks, kas apzinās savu atbildību.” Otrs līdzīgs tulkojums “Cerība visiem”, ko veica Starptautiskā Bībeles biedrība un kas 2006. gadā tika publicēts astoņpadsmitajā izdevumā, arī pauž šī Jaunās Derības panta nozīmi ar šādiem vārdiem: “Bet arī viņa tiks izglābta, **ja pildīs savus pienākumus kā sieviete un māte**, ja vien viņa paļausies uz Dievu un paliek Viņa mīlestībā, gudri ievērojot Viņa gribu.”

Kā redzat, ne pirmajā, ne otrajā mūsdienu vācu tulkojumā vārds “bērnu dzemdēšana” vispār netiek lietots. Un, ja divas cienījamas, uzticamas Bībeles biedrības atrada iespēju veikt atšķirīgus, bet ļoti līdzīgus šīs grūti saprotamās Svēto Rakstu daļas tulkojumus, tad varam pieņemt, ka Jaunās Derības krievu versijā šis pants varētu skanēt nedaudz atšķirīgi, atklājot tajā ietverto nozīmi dziļāk un pareizāk. Turklāt, ja mēs saprātīgi pieejam bērnu dzemdēšanas jautājumam, nav iespējams noticēt, ka Radītājs, kurš radīja sievieti un zina viņas ķermeņa spējas, uzlika viņai fizioloģisku nastu, no kuras viņa burtiski salūza. Lai precizētu šo domu, minēšu tikai vienu no neskaitāmajiem piemēriem.

“Esmu dzimusi un augusi lielā kristīgā ģimenē,” sacīja kāda divdesmit astoņus gadus veca ticīga sieviete. “Es apprecējos astoņpadsmit gadu vecumā ar patiesu vēlmi radīt tik daudz bērnu, cik Tas Kungs man dos, kā mums mācīja baznīcā. Mana pirmā un otrā grūtniecība noritēja normāli. Bet trešo, ļoti grūto dzemdību laikā es mocījos veselās septiņas dienas un knapi piedzemdēju, jo mazulis bija ļoti liels.

Ārsti baidījās, ka viņš cieš no asfiksijas (skābekļa trūkuma), tāpēc vairākas dienas turēja viņu zem sistēmas. Pēc tam man radās paniskas bailes no grūtniecības un dzemdībām, kas lika man lūgt Kungu, lai viņš mani apžēlo. Bet divus gadus vēlāk es atkal paliku stāvoklī, kas man bija īsts šoks, jo baidījās no iepriekšējo dzemdību atkārtotības. Šī ceturtniecība bija ļoti grūta, jo man bija smaga toksikoze, ko pavadīja izmaiņas nierēs, smaga tūska un paaugstināts asinsspiediens. Mani vecāki, vīrs un visa baznīca nedēļām ilgi gavēja par mani, asarām acīs lūdzot Kungu neatstāt mūsu bērnus bāreņos, un lai Viņam ir gods par šo lūgšanu uzklautsīšanu. Ar lielām grūtībām un vairākiem plīsumiem es dzemdēju savu ceturto bērnu, pēc kura ārsti teica, ka, ja es atkal palikšu stāvoklī, viņi vairs nevarēs garantēt veiksmīgu iznākumu. Pēc tam mans vīrs nolēma runāt ar brāļu padomi, kur viņam tika teikts neklausīties ārstu vārdos, bet paļauties tikai uz Kungu, jo mana dzīvība ir tikai Viņa rokās. Nākamo trīs gadu laikā es dzemdēju vēl divus bērnus, bet, lai glābtu savu un viņu dzīvību, ārsti ķērās pie atkārtotiem ķeizargriezieniem. Pirms sestajām dzemdībām viņi man piedāvāja pārsiet olvadus, bet brāļi aizliedza mums ar vīru tam piekrist, piedraudot ar izslēgšanu no baznīcas. Pēc šīm dzemdībām mana veselība tik ļoti pasliktinājās, ka kļuva par invalīdi. Man tagad ir tikai divdesmit astoņi gadi, bet es vairs nespēju veikt ikdienas mājas darbus mokošu galvassāpju dēļ, ko izraisa paaugstināts asinsspiediens. Turklāt atkārtotas smagas toksikozes rezultātā man ir attīstījusies hroniska nieru mazspēja, kas pastāvīgi progresē un nav ārstējama. Kad meklēju medicīnisko palīdzību, viņi man saka, ka nieru darbību vairs nevar atjaunot un ka tā ir mana paša vaina, ka ignorēju ārstu padomus, pakļaujot sevi nāvējošam riskam, iznēsājot grūtniecību, kas man ir līdzvērtīgi pašnāvībai. Protams, es nevaru viņiem paskaidrot, ka es to izdarīju, baidoties pārkāpt Dieva gribu attiecībā uz dzemdībām. Bet visvairāk mani biedē tas, ka es varētu atkal palikt stāvoklī, jo pat tagad es neuzdrošinos ķerties pie jebkāda veida kontracepcijas.”

Dārgie draugi! Dieva Vārds skaidri norāda, ka Tas Kungs neuzliek mums nastu, kas pārsniedz mūsu fiziskās

vai fizioloģiskās spējas, bet visos kārdinājumos, grūtībās un bēdās Viņš dod mums spēku, lai mēs to varētu izturēt (skat. 1. Kor. 10:13). Tātad viena lieta ir tad, kad Debesu Tēvs pieļauj pārbaudījumus, un pavisam cita lieta, kad mēs paši tos sev sagādājam ar savu nepareizo rīcību un maldīgiem uzskatiem, mīdot kājām Dieva mūsos ieliktos dabas likumus. Ja Svētie Raksti sievieti sauc par vājāku trauku, tas nozīmē, ka viņas ķermenis ir ievērojami vājāks nekā vīrieša un nespēj izturēt atkārtotas smagas fizioloģiskas slodzes, kas ietver arī grūtniecību un dzemdības, kas rada augstas prasības mātes ķermenim. Ja tas netiek ņemts vērā un rīkojas pretēji veselajam saprātam, tad var iznīcināt ķermeni, ko viņai devis Tas Kungs, kas, tāpat kā vīrieša ķermenis, ir Svētā Gara templis, par ko Bībelē ir skaidri teikts: “Ja kas Dieva namu samaitā, to Dievs samaitās; jo Dieva nams ir svēts, tas jūs esat.” (1. Kor. 3:17).

Visiem cilvēkiem ir dots ķermenis, bet katram cilvēkam ir atšķirīgas spējas. Viens var bez grūtībām pacelt sešdesmit vai vairāk kilogramus, bet cits knapi var pakustināt trīsdesmit. Tāpat jāpieiet arī dzemdību jautājumam, jo sievietes ķermeņi ievērojami atšķiras viens no otra. Ja vienas sievietes grūtniecība un dzemdības norit relatīvi viegli un bez komplikācijām, tad citai tā ir milzīga slodze visam ķermenim, ko pavada fizioloģiski traucējumi un sāpīgi signāli no dažādiem iekšējiem orgāniem. Viena sieviete var dzemdēt 8-12 bērnus bez īpaša kaitējuma veselībai, savukārt cita pēc trim bērniem pāragri pārvēršas graustā. Šim jautājumam jāpieiet stingri individuāli, un nevar būt nekādu šablonu. Tāpēc jāliecināt katru kristīgu sievieti, ka viņai ir pienākums dzemdēt visus bērnus, kas viņai var būt, ir vienkārši nepamatoti. Katrai sievietei ir pilnībā jāatveseļojas pēc dzemdībām, lai spētu izciest vēl vienu grūtniecību. Protams, var dzemdēt katru gadu un tad bezkaunīgi novelt atbildību uz To Kungu par to, ka mēs, redziet, izpildījām Viņa pavēli, bet Viņš, dīvainā kārtā, mums sūtīja slimu bērnu. Bet vai tā nebūtu tieša Dieva kārdināšana?!..

Kad Tas Kungs paredz sievietei daudz bērnu (kas arī ir iespējams), Viņš noteikti dod viņai ne tikai vēlmi tos dzemdēt,

bet arī veselību, kas nepieciešama, lai tos dzemdētu un dzemdētu. Ja viņa uz to nav spējīga, tad viņas ķermenis pats ziņo, ka nav paredzēts daudzām grūtniecībām. Bībelē nav nevienas norādes, ka sievietei ir pienākums dzemdēt un dzemdēt, kamēr viņa saglabā savu reproduktīvo funkciju, jo tas ir praktiski neiespējami. Galu galā, ja mēs tam pieejam tīri fizioloģiski, tad laika posmā no piecpadsmit līdz četrdesmit pieciem gadiem ar normālu ikmēneša ovulāciju vesela sieviete var ieņemt un dzemdēt vairāk nekā trīsdesmit reizi, kas praksē ir vienkārši neiespējami. Lai aptuveni saprastu, cik bērnu ģimenē paredz Svētie Raksti, vislabāk ir pievērsties kādam tēlainam salīdzinājumam. Piemēram, 126. psalmā svētītas ģimenes tēvs tiek salīdzināts ar strēlnieku, kurš ir piepildījis savu bultu maku ar bultām. Un senatnes leģendas vēsta, ka bultu makā bija no piecām līdz septiņām bultām, bet nevis desmit vai piecpadsmit. Atceroties Vecās Derības taisno lielās ģimenes, jāņem vērā, ka tās parasti sastāvēja no divām vai vairākām sievām, vairākām blakussievām un vīra (kā tas bija Jēkaba ģimenē), un tas nav tas pats, kas desmit līdz piecpadsmit bērni no vienas sievas un viena vīra.

Un kā sieviete-māte var piepildīt savu aicinājumu – ar savu svēto dzīvi un staigāšanu Tā Kunga priekšā vest bērnus pie Kristus, ja ģimenē ir astoņi – desmit bērnu vai vairāk?! Mūsdienās reti sastapsiet tādus precētus pārus, kas var atļauties maksāt pavāriem, veļas mazgātājām, auklītēm, guvernantei un citiem strādniekiem. Tāpēc mājas saimniecei tas viss ir jādara, tas ir, jādzemdē bērni un jāaudzina tie, jāgatavo ēst, jāmazgā, jātīra, jāgludina, jāuzrauga skolas mājasdarbu izpilde un daudz kas cits, un vienlaikus jāatrod laiks, lai ar viņiem parunātu no sirds, un, ja nepieciešams, nomierinātu, argumentētu, pamācītu, mierinātu. Cik daudz spēka, veselības, pacietības, gudrības un drosmes šim **“vājam traukam”** ir nepieciešams, lai paspētu izdarīt visu, kas no viņa tiek prasīts! Un galu galā, arī katram bērnam ir savs raksturs un personīgās problēmas. Kā jūs varat to visu nest, katru dienu darot gandrīz vienu un to pašu, un vēl piepelnoties iztikai, ja jūsu vīrs nespēj finansiāli nodrošināt savu lielo ģimeni?!

Cik daudz sieviešu, lejot asaras personīgo dvēseles aprūpes sarunu laikā, ir teikušas: “Es esmu zaudējusi visus spēkus tikai no tā, ka trīs reizes dienā bija jābaro savi astoņi – divpadsmit bērni! Un man vēl bija jādomā kā viņus apmazgāt, apģērbt un apaut! Kur gan es varētu atrast laiku, lai pasēdētu kopā ar viņiem, palasītu vai pastāstītu kaut ko, pajautātu, kā viņiem klājas, vispār, no sirds aprunātos, pie skaroties viņu garīgajām un mentālajām problēmām? Vai man tam bija laiks, kad gandrīz katru otro, labākajā gadījumā trešo gadu biju stāvoklī vai naktīs negulēju ar nākamo jaundzimušo!.. Un mans vīrs gaidīja uzmanību, apvainots, ka es pilnībā veltīju sevi bērniem. Vienkārši jābūt eņģelim, lai vienmēr paliktu draudzīga, mierīga, līdzsvarota un arī dziļi garīga! Ar šādu fizisku un psihoemocionālu stresu ne tikai mana miesa, bet arī mana dvēsele bieži bija uz sabrukuma robežas!..”

Ko lai saka? Diemžēl tieši tā daudzas precētas sievietes, un jo īpaši daudz bērnu mātes, dzīvo savu ģimenes dzīvi, nemaz nerunājot par daudzajām grūtībām un problēmām, kas to visu pavada. Tāpēc ģimeņu galvām nekad nevajadzētu aizmirst, ka viņi, nevis bīskapi, mācītāji vai baznīcas padomes, ir atbildīgi par savu sievu miesu. Galu galā tieši viņiem, nevis kādam citam, ir adresēta apustuļa pavēle: Tāpat, **vīri**, sadzīvojiet **prātīgi** ar sievu kā ar **vājāko radījumu**, godājiet viņas kā tādas, kas ir žēlastībā dotās dzīvības līdzmantinieces, lai jūsu lūgšanas netaptu traucētas” (1. Pēt. 3:7). Šāds tiešs aicinājums precētiem vīriešiem norāda, ka viņiem ir pēdējais vārds šādu svarīgu lēmumu pieņemšanā un ka tieši viņiem, nevis kādam citam, ir atbildība par visām no tā izrietošajām sekām. Runājot par pavēli gudri izturēties pret sievu, tā tieši norāda, ka vīram ir pienākums rūpēties par viņas veselību un miesu, šajā ziņā parādot gudrību, piesardzību un apdomību. Galu galā viņam par to būs jāatbild Tā Kunga priekšā mūžībā.

Bet, lūdzu, saprotiet mani pareizi, dārgie brāļi un māsas! Ar to es nepavisam nedomāju, ka mūsdienās mēs drīkstam izvairīties no pasaules radīšanas brīdī Dieva dotā baušļa “augļojieties un vairojieties”, jo bērni ir svētība no

Tā Kunga. Tomēr, tos ieņemot un dzemdējot, nedrīkstam aizmirst par vēl lielāku atbildību, kas no tā izriet – vest viņus visus pie Kristus, un tas mūsu pēdējā laikā kļūst arvien grūtāk. Tāpēc labākais un pareizākais veids, kā izkļūt no šīs sarežģītās situācijas, ir saskaņota vīra un sievas nostāja šajā jautājumā, un viņiem tā jāpieņem pašiem vēl pirms laulības noslēgšanas, lai vēlāk par to nerastos strīdi un domstarpības. Turklāt vissaprātīgākā ir abu laulāto kopīga vēlme vienoties par bērnu radīšanas un audzināšanas jautājumu savā ģimenē personīgi ar To Kungu, kurš visu noliek savās vietās labāk nekā jebkurš cits. Savā pastorālajā aprūpē esmu bieži dzirdējis, ka topošie vecāki, pat pirms savas ģimenes dzīves sākuma, ir lūguši Dievu piešķirt viņiem tik daudz bērnu, cik viņi spēs izaudzināt Viņa godam. Tā nu viena kristīga sieviete man izstāstīja, ka pēc šādām lūgšanām viņa ar trīs gadu intervālu dzemdēja četrus bērnus, pēc kuriem pārstāja palikt stāvoklī, lai gan viņa un viņas vīrs nekādi neizsargājās, un ginekologi viņā neatrada nekādu patoloģiju.

Tagad pāriesim pie nākamā, bieži uzdotā, sarežģītā un ļoti aktuālā jautājuma, kas tieši izriet no iepriekšējā un parasti izklausās šādi: **vai kristiešu ģimene var plānot bērnu radīšanu, un, ja tā, kādas kontracepcijas metodes ir pieņemamas ticīgiem laulātajiem?** Un, lai skaidri parādītu, cik akūts šis jautājums ir dažās ģimenēs, mēs atkal minēsim aizkustinošu piemēru. Kāda trīsdesmit gadus veca ticīga sieviete, izmisusi par situāciju, kurā viņa un viņas vīrs nonāca, uzdeva tieši šo jautājumu, sakot: “Man tikko palika trīsdesmit, un mums ar vīru jau ir astoņi bērni. Man vēl ir 10 vai 15 gadi reprodiktīvā vecuma, tāpēc ar šausmām domāju par to, kas notiks, ja viss turpināsies kā līdz šim. Intervāli starp dzemdībām nav ilgāki par gadu vai pusotru gadu, un tas nozīmē, ka šajā laikā var piedzimt vēl astoņi līdz divpadsmit bērni. Es neuzdrošinos nevienam no mūsu draudzes jautāt par kontracepcijas iespējām, jo baidos no tenkām, kas sekos. Es nevaru lūgt padomu arī savai mātei, jo viņa tic, ka kristiešu sievai ir jādzemdē un jādzemdē, lai gan viņai manis ir ļoti žēl. Mūsu vecāka gadagājuma māsas kopienā neatzīst nekādas citas metodes, izņemot vienu – “neaiztikt vīru”. Bet

to ir vieglāk pateikt nekā izdarīt, jo mēs ar vīru vēl esam ļoti jauni. Dažas kristīgās sievietes, kas ir citu konfesiju baznīcu draudzēs, man teica, ka tur atļauj visu: prezervatīvus, spirāles, kontracepcijas tabletes un pat sterilizāciju. Vecākie brāļi saka, ka laulātajiem pašiem jāizlemj, kura kontracepcijas metode viņiem ir piemērota. Es pat esmu gatava pārsiet olvadus, lai pilnībā izslēgtu grūtniecības iespējamību, jo mana veselība to vienkārši neļauj, un man nav gudrības audzināt bērnus Dieva bijībā. Mans vīrs man jūt līdzīgu un būtībā piekrīt lietot kontracepciju, bet viņš ļoti baidās grēkot, to darot. Lieta tāda, ka viņš uzauga baznīcā, kur mācīja, ka šajā jautājumā nevar iejaukties. Bērnu skaits, ko noteicis Dievs, ir tas, cik daudziem jāpiedzimst. Protams, var paciest visas slimības un, paļaujoties uz Dievu, dzemdēt un dzemdēt. Vai tiešām es piedzimu tikai tam? Es neredzu izeju no savas situācijas, arvien vairāk ieslīgstu depresijā un baidos, ka kādu dienu nonākšu psihiatriskajā slimnīcā, kā tas jau notika ar vienu daudz bērnu māti mūsu draudzē.”

Klausoties tik sirdi pļošošus stāstus un vērojot kristīgās sievietes, kuras bieži vien nonāk patiešām bezcerīgā situācijā, pārsteidz mūsu cilvēcisko priekšstatu un uzskatu šaurība. Spriediet paši. Kad mums ir kāda slimība, mēs ejam pie ārstiem, un, ja viņi mums iesaka kaut ko darīt (piemēram, atturēties no noteikta veida pārtikas lietošanas), mēs noteikti to darām. Ja viņi mums piedāvā operāciju, sakot, ka šis vai tas orgāns vai tā daļa ir jāizņem, tad, protams, mēs tam piekrītam un lūdzam, lai Tas Kungs svētī ķirurģu rokas operācijas laikā. Īpaši smagos gadījumos mēs pat piekrītam apstarošanas terapijai, ķīmijterapijai, donora orgāna transplantācijai, sirds vārstuļa ievietošanai vai mākslīgā elektrokardiosimulatora ievietošanai zem ādas. Tajā pašā laikā neviens pat neaizdomājas, ka šādā veidā mēs izjaucam dabisko procesu gaitu mūsu organismā. Bet pat šajā gadījumā varētu paļauties uz Dieva gribu un vienkārši gaidīt, lai redzētu, kā attīstīsies tālākie notikumi, tas ir, rīkoties tā, kā parasti iesaka ticīgām daudz bērnu mātēm.

Tomēr nē. Kad runa ir par mūsu pašu veselību vai kad apdraudēta ir mūsu dzīvība, mēs spriežam pavisam citādi,

uzskatot, ka labāk ir uzklausīt ārstu padomus un pieņemt viņu palīdzību, lai izvairītos no nevēlamām komplikācijām, atjaunotu zaudētos spēkus, saglabātu darbspējas vai vienkārši nodzīvotu nedaudz ilgāk. Šajā gadījumā mēs pat nedomājam, ka rīkojamies pret Dieva gribu, jo esam pārliecināti, ka Viņš ir devis ārstiem zināšanas un gudrību, lai viņi varētu mums palīdzēt ar mūsu fiziskajām problēmām un kaitēm. Un ja tā, tad kāpēc mums nav tādas pašas pieejas kontracepcijas, grūtniecības un dzemdību jautājumam? Ja ārsti sievietei saka, ka veselības dēļ viņa vairs nevar dzemdēt, tad viņai un viņas vīram ir vienkārši pienākums to uzklausīt un veikt atbilstošus pasākumus. Galu galā mēs burtiski iznīcinām sevi, kad piespiežam savu ķermeni darīt kaut ko tādu, uz ko tas pēc savas būtības vienkārši nav spējīgs!

Piemēram, ja bērns piedzimst ar ķeizargrieziena palīdzību, akušieri iesaka laulātajiem vismaz divus gadus lietot kontracepcijas līdzekļus, lai izvairītos no grūtniecības, jo pastāv risks, ka uzliktās šuves var pārplīst. Tomēr, pat zinot to, kristieši, balstoties uz Jēzus vārdiem “lai tev notiek pēc tavas ticības”, gandrīz uzreiz pēc dzemdībām uzsāk aktīvu dzimumdzīvi, pārliecināti, ka, zinot par viņu situāciju, Tas Kungs nepieļaus grūtniecību. Un, kad tā notiek, viņi lūdz draudzi aizlūgt, lai gaidāmās dzemdības noritētu bez komplikācijām. Var tikai brīnīties par ticīgajiem, kuri apgalvo, ka ar ticību viss ir iespējams, un, balstoties uz to, veic pilnīgi neapdomīgas darbības. Galu galā mums nav tiesību manipulēt ar Bībeles vārdiem, interpretējot tos tā, kā uzskatām par pareiziem! Mēs nedrīkstam, tēlaini izsakoties, “ievest Dievu strupceļā” un uzņemties neprātīgus riskus, cerot uz Viņa palīdzību, kamēr ārsti jau ir informējuši mūs par visām iespējamām briesmām un nopietnajām sekām. Galu galā mēs nedrīkstam aizmirst, ka daudz kas mūsu dzīvē ir atstāts mūsu pašu atbildībā un ka mēs esam aicināti **saprātīgi** kalpot Tam Kungam, kurš ir miera, kārtības un struktūras Dievs!

Spēju dzemdēt bērnus Dievs piešķir cilvēkam viņa radīšanas brīdī, tāpat kā visas pārējās mūsu ķermeņa fizioloģiskās funkcijas, piemēram: staigāt, runāt, dzirdēt, redzēt,

domāt un sataustīt. Viņš mums deva arī orgānus, kas palīdz mums veikt šīs funkcijas saskaņā ar Dieva definīciju. Ar to es domāju, ka būtu nepareizi spriest, ka, ja Dievs man devis balsi un muzikālo dzirdi, man ir pienākums kļūt par pasauleslavenu dziedātāju. Vai, ja Viņš man devis kājas, man vajadzētu tikai staigāt un nekādā gadījumā nevadīt automašīnu vai lidot ar lidmašīnu, jo, to darot, es varu pārkāpt to, kas man bija paredzēts jau no paša sākuma. Ja Dievs man devis spēju domāt, tas nebūt nenozīmē, ka Viņš ir uzlicis par pienākumu pacelties zinātnes augstumos un kļūt par vēl vienu Einšteinu. Galu galā Tam Kungam ir vajadzīgi ne tikai ģēniji, bet arī parasti cilvēki. Ja tā, tad kāpēc mēs domājam, ka, ja Dievs mums ir devis spēju ieņemt un dzemdēt bērnus, mums ir pienākums to darīt, līdz laiks izsmēļ mūsu fizioloģiskās spējas?! Galu galā, nosaucot mūs par Savas radības kroni, Viņš no mums sagaida pareizus un gudrus lēmumus, kas jāpieņem, pamatojoties uz daudziem faktoriem, tostarp sievietes ķermeņa fiziskajām spējām. Ja sievietes veselība tiek iedragāta un viņa nomirst, kas audzinās viņas dzemdētos bērnus? Priekšlaicīgi atraitņos palicis vīrs vai kāda cita sieviete? Tāpēc, vai nav labāk audzināt jau esošos bērnus Dieva mīlestībā un bijībā, kamēr vēl esam relatīvi jauni, un pēc tam palīdzēt viņiem sākt patstāvīgu dzīvi, kas pagodinātu To Kungu?

Bībelē nekur nav teikts, ka kontracepcija ir grēks. Un, ja Dieva Vārds to nesauc par grēku, tad mums nav tiesību pie tā pieiet viennozīmīgi. Katrā konkrētajā gadījumā jautājums par **kontracepcijas** pieļaujamību (kontracepcija un nevēlama grūtniecība) jāizlemj individuāli, ņemot vērā iemeslus un motīvus, kas cilvēkus mudina to darīt. Ja vīrs un sieva apzināti atsakās no bērniem tikai tāpēc, ka vēlas dzīvot savam priekam, veltot sevi darbam, karjerai un dažādiem zemes priekiem, tad kontracepcija nav attaisnojama. Bet, ja viņi pie tās ķeras aiz nepieciešamības, lai pasargātu nevainīgu bērnu no acīmredzami grūta likteņa (iedzimtas kroplības vai smagas slimības, kas rodas viena no vecāku ģenētiskas patoloģijas, hroniska alkoholisma vai narkotiku atkarības dēļ), tad kontracepcijas lietošana ir diezgan pieņemama.

Iemesls kontracepcijai var būt ne tikai nevēlēšanās radīt bērnus vai mātes veselības stāvoklis, bet arī ārkārtīgi sarežģīta ģimenes finansiālā situācija, dažādi nelabvēlīgi ģimenes apstākļi, kā arī sociāli un citi faktori. Tādos gadījumos nonākt pie kontracepcijas nozīmē neļaut bērnam piedzimt apstākļos, kuros viņš piedzīvos tikai ciešanas, kropļotu dzīvi un garīgu nāvi. Protams, mēs varam tam nepiekrīst, sakot, ka, ja Dievs to nebūtu gribējis, tad šis cilvēks nebūtu dzimis. Tomēr, tā domājot, mēs neņemam vērā faktu, ka, ja Viņš paredz cilvēka, caur kuru Viņš vēlas kļūt slavens uz zemes, piedzimšanu, tad visi mūsu mēģinājumi izvairīties no šīs grūtniecības būs veltīgi. Galu galā neviena no zināmajām atgriezeniskās kontracepcijas metodēm negarantē 100% aizsardzību pret grūtniecību. Turklāt praksē dzīve nav tik vienkārša, kā mēs bieži iedomājamies. Ir viegli sašust, kritizēt un nosodīt citu par kaut ko tādu, ko pats nekad personīgi neesi piedzīvojis.

Lai labāk izprastu kontracepcijas metodes un to, cik tās ir pieņemamas mums, kristiešiem, mēs tās sadalīsim divās grupās, pamatojoties uz izmantoto kontracepcijas līdzekļu darbības mehānismu. Pirmajā grupā ietilpst visas metodes, kuru pamatā ir kontracepcijas līdzekļu tieša vai netieša abortīvā iedarbība, kas vai nu nekavējoties aptur apaugļotas olšūnas tālāku attīstību, vai arī pilnā nozīmē nogalina tikko sākušos dzīvību. Pie tām pieder spontāna aborta izraisīšana ar tautas līdzekļiem, izmantojot dažādu augu novārījumus, kuru lietošana izraisa strauju dzemdes saraušanos, medicīnisks un krimināls aborts, aborta tabletes un tamlīdzīgi. Cilvēka dzīvība sākas ar viņa ieņemšanu. Šajā brīdī viņš vairs nekļūst par kaut ko, bet gan **par kādu**, tāpēc viņam ir jādzīvo. Ne ārsti, ne viņa paša māte, kuras klēpī viņš atrodas, ne kāds cits nevar viņam atņemt šīs tiesības. Pamatojoties uz to, jebkāda ietekme uz jau apaugļotu olšūnu un mākslīga embrija dzīvības pārtraukšana jebkurā tā intrauterīnās attīstības stadijā ir pielīdzināma slepkavībai, un tāpēc tā ir nepieņemama ticīgajiem, kuri zina Dieva bausli “tev nebūs nokaut”.

Otrā metožu grupa, pie kuras kristieši var apzināti ķerties acīmredzamas nepieciešamības gadījumā, ietver visas

neabortīvās metodes, kas novērš olšūnas apaugļošanu un līdz ar to jaunas dzīvības ieņemšanu. Tās iedala:

1. **Dabiskās metodes**, kuru pamatā ir vīrieša spermas iekļūšanas maksī novēršana vai atturēšanās no dzimumakta menstruālā cikla periodā, kad sievietei ir vislielākā iespēja ieņemt bērnu. Tās ietver:

a) seksuālu atturēšanos, tas ir, apzinātu seksuālās aktivitātes samazināšanu vai īslaicīgu pilnīgu dzimumakta pārtraukšanu kontracepcijas nolūkos;

b) pārtrauktu dzimumaktu, kura pamatā ir vīrieša dzimumlocekļa izņemšana no sievietes maksts pirms ejakulācijas;

c) laktācijas amenorejas metodi, kuras pamatā ir barošanas ar krūti kontracepcijas efekts, kad dažām sievietēm nav menstruāciju;

d) vīrieša spermas izskalošana no maksts ar ūdeni, pirms tā nonāk dzemdē pēc dzimumakta;

e) kalendāra metode, kuras pamatā ir sievietes auglīgā perioda (visticamākā ieņemšanas laika) noteikšana, skaitot dienas ar mērķi atturēties no dzimumakta;

f) temperatūras metode, kuras pamatā ir ovulācijas brīža noteikšana, mērot bazālo temperatūru taisnajā zarnā (tās svārstības izraisa atšķirīgs dzimumhormonu līmenis dažādās menstruālā cikla fāzēs);

g) dzemdes kakla metode, kuras pamatā ir maksts izdalījumu izmaiņu novērošana (nosakot dzemdes kakla gļotu klātbūtni un viskozitāti, kas parādās makstī trīs līdz četras dienas pirms olšūnas nobriešanas un atbrīvošanās).

2. **Barjermetodes**, kas ietver kontracepcijas līdzekļu lietošanu, kas novērš vīriešu dzimumšūnu iekļūšanu dzemdes kakla kanālā, dzemdes dobumā un olvados:

a) prezervatīva lietošana – plānas gumijas izstrādājums iegarena maisiņa formā, ko uzliek uz erekcijas stāvoklī esoša dzimumlocekļa pirms dzimumakta;

b) spermicīdu, kas satur vielas, kas imobilizē spermu vai rada tiem barjeru ievadīšana makstī pirms dzimumakta, sabiezinot dzemdes kakla gļotas vai veidojot putas (ziedes,

krēmi, želejas, aerosoli, pastas, maksts tabletes, bumbiņas, svecītes, kolagēna sūkļi un plēves);

c) mehāniskie pretapaugļošanās līdzekļi sievietēm, piemēram, dzemdes kakla uznavas, maksts diafragmas vai sieviešu prezervatīva (femidoma) lietošana.

Barjerkontracepcijas metodes ietver arī dažādas iekšdzemdes spirāles, taču kristiešu sievietēm no tām vajadzētu izvairīties, jo to kontracepcijas efekts ir divējāds. Lieta ir tāda, ka tās ne tikai paātrina olšūnas pāreju caur olvadu, lai spermatozoīdiem nebūtu laika to apaugļot, bet arī neļauj tai iesakņoties dzemdē, ja apaugļošanās tomēr notiek (veicinot atgrūšanu), un tas noved pie mini aborta, tas ir, ieņemtās dzīvības iznīcināšanas. Turklāt, novēršot ieņemšanu, spirāle nepasargā sievieti no ārpusdzemdes grūtniecības, kurai nepieciešama turpmāka ķirurģiska iejaukšanās ar visām no tā izrietošajām nopietnajām sekām.

3. Vēl viena ļoti efektīva un mūsdienās plaši izplatīta kontracepcijas metode ir **hormonālo kontracepcijas līdzekļu lietošana**, kuru aktīvā sastāvdaļa ir dzimumhormoni. Aktīvi iejaucoties ovulācijas procesā (olšūnas ražošanā un kustībā), tie mākslīgi pārņem to savā kontrolē. Mūsdienās medicīnā plaši tiek izmantoti šādi hormonālo kontracepcijas līdzekļu veidi:

a) kombinēti iekšķīgi lietojami medikamenti, kas satur estrogēnu un progestīnu;

b) minitabletes, kas satur tikai progestīnu minimālās devās;

c) hormonālās injekcijas (kas satur progestīnu), ko ievada intramuskulāri ik pēc trim mēnešiem;

d) implantanti, kas ievietojami zem ādas un satur levonorgestrelu;

e) elastīgs kontracepcijas riņķis NuvaRing, kas satur nelielu daudzumu estrogēna un progestīna;

f) plānais hormonālais plāksteris Evra, kas caur asinsriti piegādā hormonus organismā;

g) hormonālā iekšdzemdes ierīce Mirena, kas satur levonorgestrelu;

h) kontracepcija divu Postinor tablešu veidā (lieto pēc dzimumakta).

Hormonālo kontracepcijas līdzekļu kontraceptīvās darbības mehānismi:

a) ovulācijas nomākšana, tas ir, šķēršļa radīšana olšūnas nobriešanai un atbrīvošanai;

b) strauja dzemdes kakla gļotu sabiezēšanu, kas padara dzemdes kaklu necaurejamu spermatozoīdiem, kas cenšas satikties ar olšūnu;

c) olvadu kontrakciju intensitātes palielināšanās, kas traucē veiksmīgai olšūnas apaugļošanai;

d) dzeltenā ķermeņa, kas veidojas olnīcā pēc ovulācijas un kam ir liela nozīme pirmajās divpadsmit līdz sešpadsmit grūtniecības nedēļās, funkcionālās aktivitātes samazināšanās;

e) dzemdes gļotādas hipoplāzijas (retinājuma un noplicināšanās) attīstība, kas noved pie tā, ka apaugļotā olšūna nevar piestiprināties pie tās sieniņas un izdalās ar normāliem menstruāliem izdalījumiem, kas būtībā ir mini aborts (embrija iznīcināšana), par ko sievietē parasti pat nenojauš. Tātad, tieši šis hormonālās kontracepcijas darbības mehānisms ir nepiemērots kristiešu sievietēm, tādēļ ieteicams atteikties no tā lietošanas, neskatoties uz to, ka šāda mini-aborta varbūtība, pēc ārstu domām, ir ļoti niecīga.

4. Papildus šīm uzskaitītajām kontracepcijas metodēm, kas ir atgriezeniskas (jo pēc to lietošanas pārtraukšanas sievietē parasti var atkal palikt stāvoklī), pastāv arī **ķirurģiska metode, kuras pamatā ir sterilizācija**, kas pilnībā atņem cilvēkam spēju ieņemt bērnus, vienlaikus saglabājot dzimumdziedzeru endokrīno funkciju. To lieto gan vīriešiem, gan sievietēm.

Vīriešu sterilizācija – vazektomija (divpusēja sēklvada rezekcija) ir vienkārša, visbiežāk ambulatorā ķirurģiska procedūra divu nelielu iegriezumu veidā sēklinieku maišņa ādā un muskuļu slānī, kā rezultātā sēklvads tiek bloķēts un tādējādi tiek apturēta spermatozoīdu iekļūšana ejakulātā. Vīrieša seksuālā funkcija netiek ietekmēta. Subjektīvā ejakulācijas un orgasma pieredze nemainās, jo spermatozoīdu daļa, kas iziet no sēkliniekiem caur sēklvadu, veido tikai astoņus procentus no ejakulāta tilpuma (nejaukt

ar kastrāciju, kad tiek izslēgta arī dzimumdziedzeru endokrīnā funkcija).

Sievietes sterilizācija ir olvadu bloķēšana, tos pārgriežot, sasienot, nogriežot, aizsprostojot vai saspiežot ar īpašām skavām. Šajā gadījumā tiek radīta nepārvarama barjera, lai olšūna un spermatozoīdi satiktos. Parasti šāda operācija tiek veikta tūlīt pēc dzemdībām vai ķeizargriezienā. Indikācijas šādai ķirurģiskai kontracepcijas metodei, pirmkārt, ir gadījumi, kad sievietes dzīvība un veselība ir apdraudētas un medicīnisku iemeslu dēļ viņa vairāk nedrīkst radīt bērnus, jo jebkura nākamā grūtniecība var viņu nogalināt. Šādos gadījumos nav pieļaujami nekādi aizliegumi, un jo īpaši baznīcas soda uzlikšana šādiem precētiem pāriem, kā tas diemžēl notika vienā kristiešu kopienā, kurā pastāvīgi tika sludināta pestīšana caur bērnu dzemdībām. Šajā ģimenē bija seši bērni. Pēdējo dzemdību laikā ārstiem tik tikko izdevās glābt māti no nāves. Tā kā vēl viena grūtniecība sievietei būtu liktenīga, viņas auglība medicīnisku iemeslu dēļ tika pārtraukta, pārsienot olvadus. Kad baznīca par to uzzināja, abi laulātie tika izslēgti no baznīcas par savu grēku.

Saskaņā ar vēsturiskiem datiem, cilvēki kontracepciju lieto jau kopš seniem laikiem. Atsauces uz tādām kontracepcijas metodēm kā seksuālā atturēšanās, pārtraukts dzimumakts un laktācijas amenoreja var atrast (lasot starp rindām) pat Svētajos Rakstos (skat. 1. Moz. 38:8-10; 1. Kor. 7:5; Hoz. 1:8).

Visām kontracepcijas metodēm ir savas pozitīvās un negatīvās puses, un, izņemot sterilizāciju, tām nav 100% garantijas un uzticamības. Piemēram, seksuālās atturēšanās metode, neskatoties uz to, ka tā palielina pēc tās piedzīvoto seksuālo sajūtu intensitāti, tomēr nevar tikt praktizēta pārāk bieži, lai izvairītos no iespējamu seksuālu kārdinājumu pieauguma, kā rakstīts Dieva Vārdā: “Neatraujieties viens otram, kā vien uz kādu laiku pēc pašu vienošanās, lai atrastu laiku Dieva lūgšanai, un tad turieties atkal kopā, lai sātans jūs nekārdinātu jūsu nesavaldības dēļ.” (1. Kor. 7:5). Pārtrauktais dzimumakts, lai gan to izmanto aptuveni trešdaļa precētu vīriešu, ir pastāvīgi atkārtots stress abiem laulātajiem,

jo dzimumakta laikā viņus moka jautājums, vai viņi spēs laikus pārtraukt dzimumaktu. Un tas laika gaitā noved pie tā, ka vīrietis zaudē seksuālo interesi par savu sievu, kļūst nervozs, aizkaitināms un viegli ievainojams. Turklāt šī metode ir ieteicama tikai vīriešiem, kuri prot regulēt savas ejakulācijas brīdi, un tā nav piemērota tiem, kuriem ir nosliece uz priekšlaicīgu ejakulāciju. Laktācijas kontracepcijas metode vairāku iemeslu dēļ mūsdienās “darbojas” tikai dažām sievietēm, atšķirībā no tā, kā tā bija cilvēces pirmsākumos. Skalošana ir neērta un neefektīva, jo tā jāveic tūlīt pēc dzimumakta, negatīvi ietekmējot psihi un sniedzot zemu kontracepcijas garantijas procentu. Kalendāra metode, neskatoties uz tās vienkāršību, joprojām nav pietiekami efektīva, jo tā pilnībā ir atkarīga no pareizas auglīgā perioda noteikšanas un ir piemērojama tikai sievietēm ar noteiktu skaidru un regulāru menstruālo ciklu. Tām, kurām cikls ir nestabils un laika gaitā mainās, grūtniecības iestāšanās iespējamība, to lietojot, ir diezgan augsta. Temperatūras metode no sievietes prasa lielu paškontroli un to sarežģī fakts, ka bazālās temperatūras līknes pareiza dekodēšana ir diezgan sarežģīta, un šajā gadījumā tas ir vissvarīgākais. Visi barjeras kontracepcijas līdzekļi (tostarp visbiežāk lietotais prezervatīvs), lai gan tie ir visnekaitīgākie, ērtākie un diezgan efektīvi, tomēr var ietekmēt laulāto estētiskās sajūtas un zināmā mērā samazināt potenci, graujot dzimumakta šarmu un intensitāti.

Tādējādi, nolēmuši ķerties pie kādas no kontracepcijas metodēm, laulātajiem pēc konsultēšanās ar ārstu un visu plusu un mīnusu izvērtēšanas vajadzētu izvēlēties sev piemērotāko. Vienlaikus jāatceras viens vissvarīgākais un noteicošais kritērijs – šī metode nedrīkst iznīcināt un izdzīt no dzemdes cilvēka embriju, kas radies pēc olšūnas apaugļošanas, neatkarīgi no gestācijas vecuma. Runājot par kontracepcijas līdzekļiem, kuru pamatā ir olšūnas apaugļošanās novēršana ar spermatozoīdiem, to darbības nozīmi var viegli saprast, izmantojot vienu vienkāršu ikdienas piemēru. Katrs no mums zina, ka neviena sēkla neuzdīgs un nenesīs augļus, kamēr tā netiks iemesta zemē un radīti nepieciešamie apstākļi

tās dīgšanai. To, vai no tās izaugs dārzenis, nosaka cilvēks, ļaujot vai neļaujot šai sēklai radīt to, kas tajā ir iestrādāts. Tajā pašā laikā mēs neuztraucamies, ja dārzā neiestādām tās sēklas, kuras šogad nevēlamies audzēt, lai gan tās jau guļ maisos mūsu plauktā. Tas pats notiek olšūnas apaugļošanas ar spermatozoīdu gadījumā. Cilvēka sēkla kā tāda vēl nesatur dzīvību, kas sākas tikai tās apvienošanās brīdī ar sievietes reproduktīvo šūnu. Tikai šajā brīdī sākas cilvēka dzīvība, kurā neviens vairs nevar iejaukties.

Mani uz šo salīdzinājumu pamudināja kāda dievbijīga, daudz bērnu ģimenes cilvēka īsa liecība, kurš dvēseļu aprūpes sarunas laikā dalījās ar to, kā viņš no Tā Kunga saņēmis atbildi uz mocošo jautājumu par kontracepcijas metožu pieļaujamību kristiešiem. Svētajos Rakstos viņam tika norādīti šādi vārdi: “Tu nesapraša! Ko tu sēj, tas netop dzīvs, ja tas nav miris. Tu **nesēj miesu, kas vēl taps**, bet tikai graudu, vai tas būtu kviešu vai kādas citas sēklas grauds. (1. Kor. 15:36-37). Tādējādi šim vīrietim kļuva skaidrs, ka olšūna un sperma ir kā “kails grauds”, kas var vai nu nomirt, vai dot jaunu dzīvību. Un, kamēr šie “kailie graudi” nav saplūduši, veidojot embriju, šādas savienības nepieļaušana nav mēģinājums atņemt cilvēka dzīvību un tāpēc nevar būt grēks.

Svarīgi arī atcerēties, ka Dievs nekad cilvēku nespiež kaut ko darīt ar varu. Viņš dod brīvu izvēli pieņemt noteiktus dzīves lēmumus, kas prasa konkrētas praktiskas darbības. Tieši tā ir ar bērnu dzemdēšanas un kontracepcijas jautājumu. Šeit nav un nevar būt nekādu šablonu. Daži laulāti pāri, neizmantojot kontracepciju, dzemdē daudz bērnu un saņem Tā Kunga svētību, savukārt citi, izmantojot kontracepciju, dzemdē divus, trīs vai četrus bērnus, taču Dieva svētība ir skaidri redzama arī viņu ģimenē un kalpošanā. Ir cilvēki, kuriem apbrīnojams talants bērnus audzināt, un ir arī tādi, kuri, devuši dzīvību vienam vai diviem saviem pēcnācējiem, nespēj viņus vest pie prāta. Turklāt bērna piedzimšana ir tikai pirmais solis. Galvenais sākas ar audzināšanu, par kuru vecāki nes pilnu atbildību Dieva priekšā, jo tieši par to galvenokārt runā Svētie Raksti (skat. Ps. 34:11; Sal. pam. 4:1; 5:7; 7:24; 20:11; 22:6,15; 29:15).

Lai spētu izzināt Dieva gribu, ir jāiemācās Viņu sadzirdēt un paklausīt. Galu galā, Tas Kungs runā ar mums, kā parasti, klusā balsī, kuru ir viegli nepamanīt vai nepievērst uzmanību, uzskatot to par savām domām vai īslaicīgām vēlmēm. Turklāt mums jāspēj nolikt malā tās garīgās “bagātības”, ko esam uzkrājuši savas kristīgās dzīves laikā. Galu galā problēma ir tā, ka lielāko daļu no tām mēs ieguvām nevis tāpēc, ka saņēmām tieši no Tā Kunga, bet gan tāpēc, ka “mums tā mācīja”, “tā sludināja mūsu baznīcā” vai “mūsu vecākie brāļi mūs par to pārliecināja”. Šādos gadījumos tiek izmantotas pat Rakstu vietas, kas šķietami apstiprina vienu vai otru viedokli. Vienīgais jautājums ir, vai tas vienmēr ir pareizs?

Padomu sniegšana kristiešiem par bērnu piedzimšanu un kontracepciju ir riskants un nepateicīgs uzdevums, it īpaši, ja runa ir par neatgriezeniskām kontracepcijas metodēm. Un tas viss tāpēc, ka, nonākot ļoti sarežģītā situācijā nebeidzamu grūtniecību dēļ, sievietē meklē pēc tāda padoma, kas dotu viņai iespēju radikāli mainīt šo situāciju. Tomēr pēc vairākiem gadiem, kad bērnu piedzimšana viņai vairs nav akūta problēma, viņa maina savus uzskatus un sāk nožēlot, ka uzklauzīja cilvēku, kurš viņai tobrīd deva nepieciešamo padomu. Un tad “vaininieks” izrādās tas, kura palīdzību viņa reiz neatlaidīgi meklēja. Tieši šī iemesla dēļ es izvairos sniegt konkrētus padomus, bet tikai īsi informēju par mūsdienās pastāvošajām kontracepcijas metodēm, pēc tam iesaku dvēselei vērsties pie Tā Kunga lūgšanā un lūgt Viņam pilnīgu skaidrību.

Noslēdzot šo sarežģīto un ļoti jutīgo tēmu, atliek piebilst tikai vienu: pirms lēmuma pieņemšanas par jebkādu kontracepcijas metodi, dziļi jāpārdomā Svēto Rakstu vārdi, kuros teikts, ka “Svētīgs tas, kas sevi netiesā tajā, ko atzīst par labu”. (Rom. 14:22). Sevis nosodīšana nozīmē nepildīt to, ko uzņemies Tā Kunga priekšā, un grēku nožēla par to, ko reiz izdarīji. Nenosodīt sevi savā izvēlē nozīmē neatskatīties, nenozēlot iepriekšējo lēmumu un nedomāt par to, “kas būtu noticis, ja...”. Tad sirdī nebūs vietas biedējošiem jautājumiem, piemēram: “Vai mums tiešām ir tiesības

pašām izlemt jautājumu par to, cik bērnu mums ir?”, “Vai es ar to neapbēdināšu Dievu un vai Viņš man neatņems Savu svētību?”, “Bet ja nu tas manis nedzemdētais, divpadsmitais vai piecpadsmitais bērns, būtu kļuvis par to vareno kalpotāju, kuru Dievs gribēja sūtīt uz zemi caur mums?”

Nenosodīt sevi tajā, ko reiz esi izvēlējis, ir prasme stāvēt taisni Dieva priekšā savas sirds dziļākajos un slepenākajos nostūros. Galu galā, Kungs, kas ir visas gudrības un zināšanu avots, apgaismo tos, kas pie Viņa nāk nevis ar sašķeltu un šaubīgu sirdi, bet gan ar sirdi, kas ir pilnībā uzticējusies un **pilnībā** atdevusi sevi Viņam. Tie, kas patiesi uzticas un cer uz Viņu, nekad nepaliks kaunā.

9. nodaļa

No kā laulībā nav iespējams izvairīties

Ģimene ir dzīvs organisms, kas pastāvīgi mainās, un tas ir process, no kura nevar izvairīties. Galu galā mēs visi augam, nobriestam un novecojam. Mūsu bērni piedzimst, izaug un kļūst par pieaugušajiem. Un šajās pārmaiņās arī laulības attiecības nestāv uz vietas. Tās mainās no gada uz gadu, uz labo vai slikto pusi, atkarībā no tā, cik ļoti vīrs un sieva ir gatavi pārmaiņām, ko viņi piedzīvo. Laulības dzīve sastāv no vairākiem posmiem vai periodiem, ko raksturo īpaši notikumi, un katrs no tiem piespiež laulātos mainīties ne tikai ārēji, bet arī iekšēji. Lai cik maigi un uzmanīgi viņi izturētos viens pret otru, lai cik ļoti viņi censtos izvairīties no konfliktiem, neregulāri pārpratumi, domstarpības un strīdi joprojām ir **neizbēgami**. Galu galā, ja divas dažādas personības ilgstoši mijiedarbojas, viss, ar ko viņi saskaras savā kopīgajā dzīvē, vienkārši nevar noritēt bez aizķeršanās.

Tāpēc katrs pāris, pat visveiksmīgākais, agri vai vēlu piedzīvo grūtu periodu, ko mēs saucam par ģimenes krīzi, kas iezīmē pāreju uz jaunu cilvēciskās komunikācijas līmeni starp pašiem tuvākajiem cilvēkiem. Šādas krīzes ir sava veida atvadīšanās no ilūzijām par klusu un mierīgu ģimenes dzīvi, kas īpaši raksturīgas sievietēm, kuras mēdz idealizēt laulību. Tās ir diezgan sāpīgas, jo šajā laikā viss, kas iepriekš tika notušēts, slēpts un traucēja dzīvot, pēkšņi kļūst skaidri redzams. Interesanti, ka vairumā laulību šādas krīzes notiek līdzīgos periodos, un daudziem pat ir līdzīgi vai gandrīz identiski strīdu un konfliktu iemesli. Tulkojumā no grieķu valodas vārds “krīze” nozīmē “spriedums”, “izvērtējums” vai “lēmumu pieņemšana”, kas saistīta ar asām domstarpībām starp divām vai vairākām pusēm, ja jautājums skar cilvēka dzīves psiholoģisko aspektu. Katra ģimenes krīze izriet no vīra vai sievas personiskās krīzes, un tā liek atskatīties, izvērtēt pagātņi un pieņemt jaunus lēmumus, kas nosaka turpmāko rīcību.

Pieredze rāda, ka dažādu iemeslu dēļ laulātie pāri ģimenes attiecībās piedzīvo no trim līdz septiņām krīzēm (visbiežāk

piecas), kas dažās ģimenēs norit vairāk vai mazāk nemanāmi, savukārt citās tās ir smagas un sāpīgas. Lielākā daļa ģimeņu šos grūtos periodus pārvar ar cieņu, gūstot vērtīgas mācības. Tomēr ir arī tādas, kuriem šīs krīzes pāraug atsvešinātībā, naidīgumā un pat naidā, beidzoties ar neatrisināmu konfliktu vai laulības šķiršanu. Katra no šīm krīzēm notiek noteiktā brīdī pāra kopdzīvē, un to var izraisīt šādi faktori:

1) krasas dzīvesveida izmaiņas stājoties laulībā un nepieciešamība pielāgoties partnera dzīvesveidam;

2) grūtības, kas laulātajiem rodas psiholoģiski pielāgojoties viens otram;

3) pāris nav gatavs bērna piedzimšanai; vīra greizsirdība pret paša bērnu, jo sieva vairs nepieder viņam vienam;

4) starp laulātajiem nav vienotības un vienošanās jau tājumos, kas saistīti ar bērnu audzināšanu;

5) ilgstoši neatrisināti konflikti starp vīru un sievu vai citiem ģimenes locekļiem;

6) nopietnas problēmas attiecībās ar radniekiem (vīramāte, sievastēvs, sievasmāte, svainis, sievasmāsa utml.);

7) samilzušas problēmas ar to, ka ģimenei nav kur dzīvot, un nav iespējams tās atrisināt;

8) laulāto interešu, vaļasprieku un garīgo centienu atšķirības, kuru dēļ katrs no viņiem sāk dzīvot savu dzīvi;

9) dzīves gudrības un paškontroles trūkums vienam vai abiem laulātajiem;

10) ilgstoša seksuāla neapmierinātība abiem vai vienam no laulātajiem;

11) cerību sabrukums un ilūziju izzušana attiecībā uz laulību, kas noved pie rūgtas vilšanās dzīves partnera izvēlē;

12) viena laulātā panākumi darbā un strauja karjeras izaugsme, kas otram rada mazvērtības, bezjēdzības un nederības sajūtu;

13) ģimenes pārcelšanās uz citu pilsētu vai valsti;

14) finansiālā stāvokļa pasliktināšanās vai, gluži pretēji, ievērojama uzlabošanās un sekojošie finansiālie pārbaudījumi;

15) pārmērīgs fiziskais un garīgais stress sadzīvē un darbā;

16) grūti panesami stresa faktori, piemēram: nopietna slimība, nāve, bērnu ar invaliditāti piedzimšana, smagas garīgās nesaskaņas utt.;

17) ikdienas problēmas, kas rodas viena pēc otras, un to pārklāšanās;

18) pieaugoša neapmierinātība, tukšuma un bezvērtības sajūta dzīvē, kas saistīta ar bērnu aiziešanu savā dzīvē un darba pārtraukšanu.

Tāpat kā jebkuram citam psiholoģiskam procesam, arī laulības krīzei ir savas pazīmes. Piemēram, pirmā gaidāmās krīzes pazīme, pārsteidzošā kārtā, var būt pilnīga jebkādu konfliktu neesamība starp laulātajiem vai, gluži pretēji, pār-mērīgi bieži konflikti un strīdi, kas ilgst divas līdz trīs nedēļas. Šādā gadījumā, kad rodas strīdīgi jautājumi, vīrs un sieva nespēj panākt kopīgu risinājumu. Katrs turas pie sava viedokļa un pat nemēģina izprast otra nostāju un viedokli. Verbālā komunikācija starp viņiem arvien biežāk izpaužas uzbrukumos, kuru mērķis ir vainot otru. Pilnīga sarunas neesamība vai fiksēšanās uz vienu, bieži vien problemātisku, tēmu var būt arī brīdinājuma zīme par gaidāmu vai jau esošu krīzi. Tipiska pazīme ir arī laulāto izvairīšanās no tuvības un nevēlēšanās dalīties savās bēdās un priekos vienam ar otru. Ar bērnu audzināšanu saistītie jautājumi izraisa savstarpējas apsūdzības un strīdus. Visi otras puses vārdi, reakcijas un rīcība izraisa tikai noraidījumu un kairinājumu. Katrs uzskata, ka spiests pastāvīgi piekāpties, atstājot novārtā savu viedokli.

Pirmais krīzes periods parasti iestājas laulības pirmajā gadā, kad divi mīloši cilvēki sanāk kopā zem viena jumta. Lai gan šajā laikā jaunlaulātie vēl atrodas romantiskas iemīlēšanās stadijā un viņus saista spēcīga fiziska pievilcība, šis periods kļūst par sarežģītu pielāgošanās laiku viens otram, kas ir saprotams. Galu galā, dibinot ģimeni, jauniešiem ir savas personības, paradumi, uzskati par mājas kārtošanu un pieredze, dzīvojot katram pie saviem vecākiem. Tur viņiem bija savs dzīvesveids, savī noteikumi, rutīna un vadlīnijas, kas aptver visu, līdz pat vissīkākajām detaļām: kurš tīra dzīvokli, kurš gatavo vakariņas, kurš iznes atkritumus, kurš glu-dina drēbes, kurš seko līdz izdevumiem, kurš uzņemas

iniciatīvu brīvā laika organizēšanā utt. Tāpēc, veidojot savu mājokli, jaunlaulātie cenšas dzīvot tā, kā pie tā bija pieraduši vecāku ģimenē, kas uzreiz kļūst par pārpratumu un pirmo konfliktu cēloni, apaugot ar pārmetumiem un savstarpējām pretenzijām.

Turklāt, pametot vecāku mājas, jaunie laulātie paņem līdzīvecāku uzvedības un attiecību stereotipus. Piemēram, jaunās sievas ģimenē dominējošā pozīcija bija mātei, savukārt jaunā vīra ģimenē ģimenes galva bija tēvs. Tāpēc, sekojot ierastajai vecāku mājas rutīnai un iedibinātajiem priekšstatiem par vīra un sievas lomām, jaunlaulātie ieņem līdzīgas lomas, kas, protams, izraisa protestus un neapmierinātību no otras puses. Tāpēc pirmais laulības gads ir laiks sava jaunās ģimenes stereotipa formēšanas un sirsnīgu attiecību veidošanas skola, kad jauniešiem jāmacās piesardzība, pacietība, pazemība un savstarpēja sapratne. Šajā periodā ir svarīgi izlīdzināt laulāto “nelīdzenumus” un “asos stūrus”, pielāgojoties viens otram, tāpat kā jaunas automašīnas detaļas tās iebraukšanas periodā.

Laulības krīzi pirmajā laulības gadā var izraisīt arī jauno laulāto bioritmu atšķirības. Atkarībā no viņu spējas uzturēt aktīvu dzīvesveidu dažādos diennakts laikos, cilvēki tiek iedalīti “cīruļos” un “pūcēs”. Pirmie ir tie, kas viegli pamostas, sākot savu darba dienu gandrīz saullēktā, un tāpēc ļoti agri dodas gulēt. Pēdējie ir visaktīvākie vēlā pēcpusdienā, bet pamošanās rītausmā viņiem nav pa spēkam. Tomēr pastāv arī cita veida cilvēki, kas pazīstami kā “baloži”. Tie ir tie, kas viegli pielāgojas gan agri celties, gan būt modriem vēlā vakarā. Tātad, ja laulībā ir “cīruļis” vīrs, kas mostas līdz ar sauli, un “naktspūce” sieva, kurai patīk palikt nomodā vēl un gulēt ilgi rītos, problēmas laulības sākumā ir neizbēgamas.

Tieši to uz savas ādas piedzīvoja jaunlaulātais pāris, kas sastāvēja no šāda “cīruļa” un “pūces”. Jaunais vīrs mantoja sava tēva ieradumu agri iet gulēt un ļoti agri celties, savukārt viņa sieva, kura bija absolvējusi divas universitātes, bija pieradusi palikt nomodā līdz vēlai naktij, mācoties vai gatavojoties eksāmeniem, lai ar grūtībām pamostos no rīta. Pēc šāda dzīvesveida izturēšanas pirmos divus mēnešus jaunlaulātais

sev apsolīja, ka “pārveidos” sievu pēc sava prāta. Šim nolūkam daudzas nedēļas, agri no rīta dodamies uz darbu, viņš viņu modināja un neļāva atgriezties gultā, lai gan viņa lūdza viņu nebūt tik nežēlīgam. Situācija kulminēja ar to, ka jaunā sieviete cieta smagu nervu sabrukumu, no kura viņa ilgi nespēja atgūties. Tikai tad pāris nonāca pie kopīga lēmuma nemainīt viens otra dzīves modeļus, bet gan saglabāt tos tādus, kādi tie bija.

Jāsaka, ka pirmais posms ietekmē visu turpmāko laulības dzīvi, kaut vai tikai tāpēc, ka tas liek pamatus ģimenes pavarda veidošanai. Diemžēl daudziem jaunlaulātajiem ir grūti izturēt šo pirmo pārbaudījumu, un dažreiz viņi to vispār neiztur, jo nav garīgi nobrieduši, ir slikti sagatavoti ģimenes dzīvei un egoistiski. Galu galā laulība nav tik daudz par laika pavadīšanu kopā, cik par savstarpēju pieņemšanu un otra nastas nešanu. Tāpēc sākotnējais krīzes periods jāuztver kā iespēja strādāt pie savām kļūdām un trūkumiem. Turklāt katram laulātajam jāsaprot, kuri paša sliktie ieradumi un rakstura iezīmes traucē ģimenes dzīvi, kur nepietiks ar nelielām korekcijām, bet būs vajadzīgas arī visradikālākās pārmaiņas. Galvenais šajā posmā ir nesteigties vilties savā dzīvesbiedrā un nepadoties, domājot, ka esat kļūdījies savā izvēlē, bet gan skatīties uz lietām optimistiski, atceroties Svēto Rakstu vārdus, kuros teikts, ka “Bet tumsa nepaliks ap tiem, kam tagad bailes un bēdas” (Jes. 8:23).

Otrais periods, kur krīze ir neizbēgama, parasti ir saistīts ar pirmā bērna piedzimšanu, kas notiek laulības otrajā gadā. Šie notikumi ne tikai pārbauda savstarpējo jūtu noturīgumu, bet arī gatavību ģimenes dzīvei un savstarpējam atbalstam. Lai gan pirmā bērna piedzimšana ir aizraujošs un priecīgs notikums, kas satuvina jaunos vecākus, tā arī gandrīz vienmēr rada stresu un ievērojamu spriedzi ģimenē. Galu galā laulātajiem ir jāapgūst ne tikai prasmes aprūpēt zīdaini, bet arī mijiedarboties vienam ar otru jaunos, neparastos apstākļos.

Turklāt bērna piedzimšana vīrietim var būt nopietns izaicinājums vēl kāda iemesla dēļ. Kamēr sievietei dabiski piemīt liela pacietības un maiguma rezerve, kas ļauj viņai ar

prieku pārciest mātes pienākumu grūtības, vīrietim viss ir pavisam citādi. Sapņojot kļūt par tēvu, viņš bieži iztēlojas kaut ko pavisam citu – ne jau autiņbiksīšu maiņu, mazuļa piepūstā vēderiņa masēšanu vai lēkšanu pie gultiņas naktī, kad mazulis raud. Savā iztēlē viņš redz jau diezgan pieaugušus bērnus, ar kuriem var sarunāties un kopā kaut ko darīt, piemēram, makšķerēt. Tāpēc pirmie divi vai trīs mazuļa dzīves gadi vīrietim kļūst par īstu izturības pārbaudījumu. Turklāt viņam jāiztur ne tikai zīdaiņa raudas un sievas nebeidzamās prasības, bet arī tas, ka pēc dzemdībām viņa vairs nepieder viņam pilnībā, jo sevi visu velta šim mazajam, dzīvajam prieka kamoliņam. Un tā kā vīrietis pēc dabas ir īpašniecisks, viņš šajā brīdī jūtas aizmirsts, pamests un atstumts, iekšēji saceldamies pret to, ka šī mazā radība (kura viņa prātā vēl pat nav cilvēks, bet tikai piedēklis sievietei) atņem viņam to, kas pēc tiesībām pieder tikai viņam. Tādējādi sākotnējo tēva prieku nomaina mokoša greisirdība, piespiežot sievu sevi saplēst starp vīru un viņa paša bērnu.

Protams, ne visi vīri izjūt šādu greisirdību, jo daudzi labprāt rūpējas par savu mazuli, mazgā un pārtin viņu, un pat ceļas naktī pārmaiņus ar sievu, ja mazulis ir slimš vai nemierīgs. Ir arī vīrieši, kas šo grūto laulības periodu pārdzīvo, iegrimstot darbā. Visvairāk cieš jaunās sievas, kurām bieži vien ir grūti tikt galā ar vīru slikti slēpto neapmierinātību un izšķirošā morālā atbalsta trūkumu. Tāpēc, lai saglabātu ģimeni šajā kopdzīves posmā, jaunajiem pāriem ir pēc iespējas vairāk jāsaazinās, atceroties, ka viņi nav tikai mamma un tētis, bet, galvenais, laulātie. Pat ja bērns vēl ir pavisam mazs, viņiem joprojām ir jāatrod laiks priekš otra un jācenšas vismaz reizi nedēļā pavadīt laiku divatā, atstājot bērnu auklītes vai vecmāmiņas uzraudzībā.

Trešais krīzes periods iezīmē nākamo pāreju laulāto attiecībās uz jaunu attīstības posmu. Tas notiek starp piekto un septīto vai septīto un desmito laulības gadu un, iespējams, ir visdziļākā no visām pārējām krīzēm ģimenes dzīvē, lai gan ilgst relatīvi īsu laiku (no dažiem mēnešiem līdz pusotram gadam). Šajā posmā laulības pirmo gadu grūtības, problēmas un neveiksmes jau ir pārvarētas. Arī raizes un

bezmiega naktis ar pirmo bērnu un nākamajiem bērniem ir aiz muguras, jo viņi visi tagad ir paaugušies. Līdz šim laikam parasti ir atrisināts mājokļa jautājums, kas laulātajiem pirmajos laulības gados var būt ļoti nomācošs. Mājsaimniecība ir vairāk vai mazāk nokārtojusies, un dzīve ieņem relatīvi mierīgu gaitu. Arī vīra (un bieži vien arī sievas) darba dzīve stabilizējas, un adaptācijas periods starp laulātajiem un viņu radniekiem lielākoties ir beidzies. Tomēr, lai gan virspusēji viss šķiet kārtībā, tieši šajā posmā rodas visnopietnākā krīze laulāto attiecībās.

Tam ir daudz iemeslu. Pirmkārt, šajā laikā laulātajiem parasti izgaist sākotnējā kvēlā mīlestība, kaislība un spēcīgā seksuālā vēlme, ko aizstāj ieradums, pieķeršanās un intīmo attiecību monotonija, kad viss ir paredzams līdz vissīkākajai detaļai. Turklāt zem rutīnas un ikdienas nastām izgaist romantiskais gars, kas pirmajos laulības gados izrotāja un pārvērtā laulību par svinībām. Vīrs un sieva tagad viens otru diezgan labi pazīst, lai gan diemžēl ne labākajā gaismā, tāpēc arvien biežāk rodas viedokļu atšķirības par lietām un aktuāliem notikumiem, pieaug negatīvu emociju izpausmes un rodas klusi protesti pret otra vārdiem, darbiem un rīcību. Šajā laikā laulātie ir īpaši pakļauti pārmetumiem un savstarpējām apsūdzībām, kas vēl vairāk saasina saspringto ģimenes atmosfēru.

Būtiska loma trešajā ģimenes krīzē ir nespēja vienoties par bērnu audzināšanu. Jāsaka, ka līdz ar katra nākamā bērna piedzimšanu ģimenē notiek korekcijas, kas prasa pastāvīgu atjaunošanos. Galu galā, katru reizi, kad piedzimst jauns ģimenes loceklis un līdz ar to jauna persona, lomas ģimenē neizbēgami izmainās. Vecākais bērns uzņemas vadību, sekojot vecākiem. Iepriekšējais jaunākais bērns kļūst par vidējo bērnu, bet pēdējais bērns kļūst par visu rūpju un uzmanības objektu, kas ne vienmēr iepriecina citus. Šajā posmā vecākiem jābūt īpaši gudriem un jārīkojas saskaņoti, lūdzot Tam Kungam Viņa vadību, jo, lai gan bērni ir paredzēti laulības vienotības stiprināšanai, viņi var izraisīt arī vissmagākās ģimenes krīzes.

Trešo krīzi laulības attiecībās var izraisīt arī jaunās sievas pārlicība, ka netiek novērtēta, it īpaši, ja pirms laulībām

viņa bija labi izglītota un profesionāli atzīta. Viņa sāk justies tā, it kā viņas jaunība būtu izniekota tikai autiņbiksīšu mazgāšanā un mājas darbos. Vīram, gluži pretēji, šis periods ir saistīts ar karjeras un darba dzīves uzplaukumu. Lai izvairītos no disonanses, laulātajiem šajā laikā jābūt īpaši uzmanīgiem vienam pret otru. Vīrietim ir svarīgi pastāvīgi ļaut savai mīļotajai zināt, cik augstu viņš vērtē to, ko viņa dara ģimenes labā, un ka viņa viņam ir nesalīdzināmi dārgāka kā sieva un bērnu māte nekā kā veiksmīga profesionāle.

Bieži vien šajā posmā laulātie var piedzīvot vilšanos laulībā, salīdzinot savu reālo dzīvi ar to, kā viņi to iztēlojās pašā mīlestības attiecību sākumā. Viss sāk šķist neinteresants, garlaicīgs un ikdienišķs. Viņi alkst pēc kaut kā jauna un nezināma, neparastiem piedzīvojumiem, svaigām sajūtām un iespaidiem. Šī iemesla dēļ šis periods ir bīstams, jo velns to izmanto, sūtot sievas un vīra sirdīs domas par kādu citu cilvēku vai atgādinot viņiem par draugu vai draudzeni no jaunības laikiem, ar kuru viņiem kādreiz bija romantiskas attiecības. Bet vēl sliktāk ir tad, kad šie cilvēki kaut kādu iemeslu dēļ atkal parādās viņu ceļā, un kļūst skaidrs, ka viņu dzīve ir bijusi neveiksmīga, un viņi ne tikai nožēlo zaudēto laimi, bet arī labprāt atjaunotu pazīšanos, kas neiziet no prāta. Šeit abiem laulātajiem patiešām ir jābūt modriem un jālūdz Dievs, lai viņš viņus pasargā no laulības pārkāpšanas, kas ievilina lamatās ne tikai neticīgos, bet arī kristiešus.

Trešajā ģimenes dzīves krīzes periodā vīram un sievai ir svarīgi ne tikai pielāgoties viens otram (kā tas bija pašā sākumā), bet gan kļūt par vienu garu, dvēseli un miesu. Tad savstarpēja pieķeršanās un pievilcība ne tikai neizzudīs, bet kļūs vēl spēcīgāka. Dzīve nestāv uz vietas, un arī jūtām ir jāaug, sasniedzot citu, augstāku līmeni. Pirmie septiņi līdz desmit laulības dzīves gadi parasti ir straujas attīstības periods. Šajā laikā laulātos vieno kopīgs mērķis – jaunas ģimenes veidošana. Taču pastāvīgajā steigā ceļot ģimenes pavardu, viņiem diemžēl pietrūkst laika vienkāršai, dvēseliskai komunikācijai, kas ir vissvarīgākais faktors laulības attiecībās. Bez ciešām attiecībām ģimenes laime nav iespējama, bez tās mēs nevaram pareizi novērtēt pašu tuvāko cilvēku. Tikai komunikācijas ceļā

laulātie labāk iepazīst viens otru un pakāpeniski nonāk pie uzskatu, viedokļu un rīcības vienotības.

Dzīvi nevar atlikt. Un ikdienas burzmā mums jāatrod laiks labiem vārdiem, sirsnībai un maigumam. Lai uzturētu dzīvu bijušās mīlestības liesmu, mums katru dienu jāuztur siltas un uzticības pilnas attiecības. Diemžēl daudzi laulātie uzskata, ka garas sarunas, intīmas diskusijas, kopīgas pastaiģas, mīļi vārdi un citi romantiski brīži ir aiz muguras. Viņi uzskata, ka tas viss bija iemīlēšanās un medusmēneša raksturīgākās iezīmes, un tagad viņiem vienkārši nav tam laika. Tikai tad, kad viņu bērni izaugs un viņi nopelnīs pietiekami daudz naudas, lai iegādātos māju vai dzīvokli, viņi atkal varēs sazināties. Tomēr patiesībā viss notiek citādi. Kad dzīve stabilizējas, problēmas tiek atrisinātas un kļūst vairāk brīva laika, laulātie vairs nejūt tādu pašu garīgu tuvību kā agrāk. Tagad viņiem kopā ir ne tikai garlaicīgi, bet arī vienaldzīgi.

Pieredze rāda, ka ģimenes krīzes trešajā posmā, atkarībā no tā, kā tā notiek, vīrs un sieva vai nu piedzīvo dziļu iekšēju atsvešināšanos un distancējas viens no otra, vai arī, to pārvarot, sasniedz tādu tuvības pakāpi, kas viņus vieno uz visiem laikiem. Galvenais noteikums šajā periodā ir būt iecietīgam pret laulātā vājībām, cienīt un uzskatīt viņu par individualitāti un atklāt sev pašam savu cilvēcisko dabu. Ir svarīgi nesteigties ar pārsteidzīgiem secinājumiem, kas noved pie turpmākiem konfliktiem attiecībās, bet gan atcerēties, ka katra ģimenes krīze ir savā veidā sarežģīta un tā vienkārši ir jāpārcieš.

Ceturtais krīzes periods parasti iestājas starp piecpadsmit un divdesmit laulības gadiem, kad pāris sasniedz pusmūžu. Šī krīze nav tik dziļa kā iepriekšējā, taču tā ir ilgstošāka, dažreiz ilgstot daudzus gadus. Tā parasti ir saistīta ar to, ka četrdesmit līdz četrdesmit piecu gadu vecumā cilvēks sāk skaidri saskatīt neatbilstību starp saviem sapņiem un to īstenošanu dzīvē. Viņš saprot, ka viņa dzīves ceļš ne vienmēr ir atbildis sākotnējiem plāniem un nodomiem, jo skarba realitāte tajos ir veikusi savas nenovēršamās korekcijas. Tā kā laika spiediens kļūst arvien jūtamāks, cilvēks zaudē pārlicību, ka jebkad spēs kaut ko mainīt. Viņš saprot,

ka cilvēki viņu vērtē nevis pēc tā, ko viņš reiz vēlējās sasniegt, bet gan pēc tā, ko viņš faktiski ir paveicis. Turklāt pagātnes grēki, kļūdas un neveiksmes, kuras nav tik viegli labot, kļūst par arvien pieaugošu nastu.

Šajā laikā bērni sasniedz pusaudža vecumu un dod priekšroku kontaktēties ar vienaudžiem, nevis ar māti un tēvu. Vecākie, sasniedzot pilngadību, sāk patstāvīgu dzīvi, kas ne vienmēr atbilst vecāku cerībām, vēl vairāk izjaucot ģimenes līdzsvaru. Vīri un sievas arvien vairāk aizdomājas par to laiku, kad viņu atvases pametīs mājas un viņi paliks vieni. Daudz kas no tā, kas slēpās aiz rūpēm par augošajiem bērniem un ikdienas steigas, sāk izpausties dažādās ģimenes problēmās, novedot pie laulāto atsvešināšanās. Sievietēm šo periodu vēl vairāk saasina fakts, ka viņu organismā sāk norisināties procesi, kas saistīti ar reproduktīvās funkcijas pasliktināšanos. Viņas izjūt nespēku, nogurumu, aizkaitināmību, viegli kļūst nomāktas un depresīvas. Ceturtais krīzes periods var sakrist ar tā saukto “pusmūža krīzi”, kad cilvēks, ieejot dzīves otrajā pusē, ieslīgst ilgstošā apātijā, apzinoties, ka labākais laiks ir aiz muguras, un priekšā ir tikai vecums un nāve.

Vēl viens svarīgs faktors šajā laikā ir tas, ka, bērniem pametot ģimeni, laulātie paliek vieni paši ar sevi un savām neatrisinātajām attiecību problēmām, no kurām lielākā ir nespēja saprast un pieņemt vienam otru tādu, kāds viņš ir. Starp viņiem vai nu vispār nav dialoga, vai arī viens kļūst par otra manipulāciju objektu. Gan vīrs, gan sieva ir šausmās, saprotot, ka ilgo kopā nodzīvoto gadu laikā viņi nekad nav sasnieguši īstu tuvību vai kļuvuši par vienu veselu. Jūtoties kā svešinieki, viņi labprāt viens no otra aizbēgtu, lai nebūtu jāredz neveiksmīgās kopdzīves sekas un varētu atbrīvoties no vainas sajūtas vienam pret otru. Viņi jūtas kā svešinieki, tādēļ, ka nekad nav spējuši kļūt tuvi un mīļi. Galu galā mīļotais cilvēks spēj visu saprast un piedot, bet tieši to viņi nav sasnieguši, jo dziļi sirdī tiek turēta nepiedošana un daudzas neizteiktas apsūdzības.

Tomēr šī krīze nenozīmē ģimenes galu. Galu galā, neskatoties uz visu, vīrs un sieva ir palikuši kopā, un tas nozīmē, ka viņus kaut kas vieno, un tieši šī neredzamā saikne

norāda uz situācijas atrisinājumu. Laulātajiem vienkārši jāatgriežas vienam pie otra tajā attiecību fāzē, kas reiz iezīmēja viņu kopdzīves sākumu, un labākais ceļvedis te ir *agape* mīlestība. Ja laulātie iemācīsies nesavtīgi mīlēt viens otru, viņi atklās viens otrā jaunas šķautnes, sakārtos savas attiecības un jutīsies kā jaunībā. Ceturtās krīzes laikā nevajadzētu nolaist rokas, ka “neko nevar mainīt”, jo tieši šajā grūtajā periodā laulātie beidzot saprot to, ko nezināja, kad sāka veidot savu ģimeni – savas dzīves jēgu šeit virs zemes. Ne velti cilvēka dzīvi pēc pusmūža sauc par dzīves gudrības un brieduma laiku. Daudzi pāri, pārvērtējuši visu, ko ir piedzīvojuši, šajā periodā patiesi atrod viens otru. Dabūjuši “otro elpu”, un ar gudrību un pieredzi apbruņoti, viņi pilnībā realizē savu potenciālu.

To apstiprina kāda kristīga laulāta pāra piemērs, kuri pēc divdesmit kopā pavadītiem gadiem un pieciem izaudzinātiem bērniem, viņi kopīgi nolēma, ka laulība ir bijusi lielākā kļūda viņu dzīvē. Šis secinājums viņus noveda pie lēnas, bet drošas visa tā iznīcināšanas, ko viņi reiz bija rūpīgi cēlušī. Gan vīrs, gan sieva saprata, ka maigā mīlestība, kas viņus bija savedusi kopā un ko daudzi acīmredzami bija apskauduši, ir izzudusi un burtiski izgaisusi gaisā. Viss sākās ar savas mājas celtniecību, kas viņiem bija ļoti nepieciešama, jo ģimene arvien pieauga. Tieši šajā laikā starp viņiem sāka rasties pārpratumi un domstarpības. Celtniecība prasīja smagu darbu un lielas pūles, izraisot fizisku un garīgu pārslodzi, kas vēl vairāk viņus atsvešināja vienu no otra.

Bet, kad māja beidzot bija pabeigta, bērniem sākās pusaudžu gadi, kas radīja ģimenē jaunas problēmas, padziļinot starp laulātajiem jau tā gruzdošo krīzi. Tiesa, risinot savu atvašu problēmas, viņiem izdevās panākt īslaicīgu pamieru, savus konfliktus atliekot malā. Tomēr, kad bērni viens pēc otra sāka pamest ne tikai mājas, bet arī Dievu, ilgstošā spriedze un domstarpības starp viņiem uzplaiksnīja no jauna. Katrs laulātais vainoja otru par sliktu bērnu audzināšanu, jo vecākais dēls dzīvoja kopā ar neticīgu meiteni, astoņpadsmitgadīgā meita neprecējusies palika stāvoklī, otrā meita sešpadsmit gadu vecumā sapinās ar narkomāniem un pusaugu

dēls atradās pastāvīgā policijas uzraudzībā. Tikai jaunākais bērns turpināja apmeklēt dievkalpojumus kopā ar vecākiem, lai gan viņš to darīja tikai aiz žēluma un līdzjūtības pret viņiem.

Apzinoties, ka ir attālinājušies ne tikai viens no otra, bet arī no Dieva, laulātie mocījās dvēseles sāpēs, tomēr neatrada izeju no bēdīgās situācijas. Un tad, kā tas bieži notiek, Tas Kungs sāka Savu darbu pie sievas sirds, mudinot viņu iestāties dedzīgās lūgšanās par visu ģimeni. Kādu dienu, pēc tam, kad viņa ilgi bija saukusi uz Debesīm, atklājot visas savas sirds sāpes un bēdas, viņa pēkšņi sajuta mierīgu pārlicību, ka viņas lūgšana ir uzklausīta, un ka kaut kas viņas attiecībās ar vīru drīzumā mainīsies. Pieceļoties no ceļiem, viņa noslaucīja asaras un apgūlās uz dīvāna, lai īsi nosnaustos, bet tūlīt pat ieģrima dziļā miegā, kas viņas nogurušajam ķermenim tik ļoti bija nepieciešams.

Nebija pagājuši ne pusstunda, kad ģimenes galva atgriezās no darba un ienāca istabā. Kā parasti, viņš grasījās nevērīgi paiet garām sievai, taču nevilus uzņemts skatiens lika viņam apstāties. Kaut kas vājš, bezpalīdzīgs un neaizsargāts viņas asarām slacītās sejas izteiksmē viņu tik spēcīgi pārsteidza, ka acīs sariesās nelūgtas asaras. Uzmanīgi apsēdies uz dīvāna malas pie sievas kājām, viņš aplusa un ieģrima dziļās domās. Viņa acu priekšā viena pēc otras uzplaiksnīja viņu kopīgās dzīves ainas. Tur viņa, vēl pavisam maza meitenīte, pirmo reizi kopā ar vecākiem iegāja viņu lūgšanu nama mazajā zālē un negaidīti apsēdās viņam blakus uz soliņa. Tad, nedaudz vecāka, viņa dziedāja bērnu kori, viņam tieši priekšā. Bet tad, kā jauna septiņpadsmitgadīga meitene, nejauši uzduroties viņam jaunā draudzes nama vestibilā, stāv tur, nosarkusi aiz kauna, nespējot atraut no viņa savas starojoši pelēkzilās acis, burtiski noslīcinot viņu tajās. Tieši tad, tajā īsajā brīdī, viņš pirmo reizi saprata, ka viņa ir tā, ar kuru viņš vēlas pavadīt visu savu mūžu... Tad sekoja trīs mokoši gaidīšanas gadi, kamēr viņš dienēja Padomju armijā. Viņas maigās, aizkustinošās un mīļās vēstules, kuras viņš gaidīja ar tādu nepacietību... Un visbeidzot, atgriešanās mājās un ilgi gaidītās kāzas, kas kļuva par viņa loloto sapņu piepildījumu.

Un tad?.. Kā gan tas gadījās, ka pēc tik daudziem kopā pavadītiem gadiem, viņi viens otru pazaudēja, to nepamanot?!.. Kā gan tas gadījās, ka viņa – tā, kuru viņš mīlēja un kāroja visvairāk – kļuva viņam sveša un naidīga!.. Kā viņš varēja būt tik neuzmanīgs?! Kāpēc viņš ļāva sātanam tik ļoti nocietināt savu sirdi pret viņu?!.. Galu galā viņš Dieva un visas viņu kopienas priekšā bija solījis mīlēt un sargāt viņu no dzīves vētrām un nelaimēm!.. Kā gan viņš varēja izlemt lauzt laulības solījumus, ko toreiz bija devis pie altāra?!.. Savādi, bet viņš pēkšņi aizmirs visu, kas viņu pēdējo trīs gadu laikā bija atgrūdis un saniknojis sievas uzvedībā. Prātā nāca tikai viņa paša grēki, nolaidība un kļūdas. Viņam bija nepanesami kauns par sāpīgajiem vārdiem, pārmetumiem un apsūdzībām ko viņš bija gāzis pār sievas galvu. Viss, ko viņi bija piedzīvojuši kopā, tagad viņam rādījās pavisam citā gaismā, un viņš juta sāpīgu nožēlu par laiku, kas iztērēts muļķīgiem strīdiem un klusēšanai. Vai bija brīnums, ka, redzot tādu viņu “kristietību”, bērni vairs negribēja neko dzirdēt par Dievu un viens pēc otra aizgāja pasaulē... Satvēris galvu rokās, šis spēcīgais, sirmais vīrs raudāja kā bērns.

No viņa raudāšanas pamodusies sieva klusībā paskatījās uz savu vīru, neuzdodot nekādus jautājumus. Sirdī viņa juta, ka šī ir atbilde uz lūgšanām pirms stundas. Nedaudz paceļoties, viņa pašāvīgi pastiepa viņam rokas, kā to bija darījusi viņu pirmās mīlestības dienās. Viņš, acumirkļi reaģējot, satvēra tās un piespieda pie lūpām, atkal un atkal atkārtojot: “Saki man, vai tu kādreiz atradīsi spēku man piedot un aizmirst visu ļaunumu, ko esmu tev nodarījis pēdējo gadu laikā?” Jaunākais dēls, pēkšņi ienākot istabā, apmulsis atkāpās, redzot šo sirdi plosošo ainu. Nokrītot ceļos, pāris asaru pilnā balsī pateicās Kungam par Viņa piedošanu un lielo žēlastību, ko Viņš viņiem bija parādījis. Nepagāja ne gads, kad visi viņu aizgājušie bērni viens pēc otra nožēloja grēkus un atgriezās baznīcā, radikāli mainot savu dzīvi un attiecības ar vecākiem. Tādējādi šīs ģimenes laime bija pilnībā atjaunota.

Par **piekto krīzes periodu** laulībā parasti tiek uzskatīts laiks, kad laulātie dodas pensijā, tas ir, pēc trīsdesmit līdz trīsdesmit pieciem laulībā nodzīvotiem gadiem. Šis posms

sakrīt ar vecuma tuvošanos un ar to saistīto emocionālo nestabilitāti, paaugstinātu trauksmi un visa veida bailēm, kas sievietēm ir saistītas ar veselības un fiziskās pievilcības zudumu, bet vīriešiem – ar seksuālās aktivitātes samazināšanos. Sievietes satrauc grumbu parādīšanās sejā, bet vīrieši par to, ka kails sievas ķermenis viņus uzbudina mazāk nekā senāk. Tad nu sievietes ķeras pie kosmētikas un pretnovecošanās procedūrām, kas atjauno, savukārt vīrieši aizraujas ar pornogrāfiju un, neskatoties uz savu cienījamo vecumu, skatās uz jaunākām sievietēm. Tas noved pie strīdiem un ģimenes konfliktiem, neizslēdzot skaļus skandālus un kaunpilnas šķiršanās prāvas.

Šim periodam raksturīga arī vientulības sajūta laulātajiem, kas saistīta ar pieaugušo bērnu aiziešanu, parādība, kas psiholoģijā pazīstama kā “tukšas ligzdas sindroms”. Vecākiem tiek atņemta viņu galvenā atbildība – bērnu audzināšana, kas daudzu gadu garumā piešķīrusi viņu dzīvei jēgu un ir bijis viņu galvenais mērķis. Šādos gadījumos īpaši cieš sievietes, kuras visu savu dzīvi ir veltījušas bērnu un mājas aprūpei. Šajā krīzes periodā laulātajiem ir jāiemācās dzīvot un mīlēt vienam otru jaunos apstākļos, atgriežoties sava ceļojuma sākumā, kad viņi bija tikai divi. Galu galā dzīve turpinās, un Dievs viņiem dod vēl vienu iespēju mīlēt vienam otru un tāpēc būt laimīgiem, jo īpaši tāpēc, ka dzīves beigās vairāk nekā jebkad agrāk novērtējam mīlotā cilvēka klātbūtni.

Gados vecāki laulātie var pārciest šo grūto periodu, pateicoties uzticēšanās caurstrāvotai komunikācijai, kopīgiem ceļojumiem un dažādām aktivitātēm, kas viņus vieno. Un, tā kā šajā laikā viņi parasti kļūst par vecvecākiem, viņi atrod prieku un jaunu jēgu, palīdzot saviem pieaugušajiem bērniem audzināt mazbērņus. Ir tik patīkami redzēt, ka jūs viņiem joprojām esat vajadzīgi un ka viņi dziļi novērtē jūsu vecāku mīlestību un lūgšanu atbalstu. Tomēr rūpes par pieaugušo bērnu ģimenēm var būt arī vēl viens ģimenes konfliktu avots. Tas notiek, ja vecvecāki ne tikai sniedz palīdzību, piedāvājot gudrus dzīves padomus vai pieskatot mazbērņus, bet arī pilnībā iejaucas jaunās ģimenes dzīvē, diktējot savus noteikumus vai neapzināti iznīcinot labās attiecības, kas izveidojušās

starp jauno pāri. Tāpēc, tāpat kā agrāk, gados nobriedušiem vecākiem ir nepieciešama gudrība, piesardzība, apdomība un Dieva *agapes* mīlestība, lai, vēlot bērniem visu to labāko, nenodarītu viņiem pāri. Galvenais šajā krīzes periodā nav dramatisēt fizioloģiskās izmaiņas, kas novērojamas novecojošajā ķermenī un dzīvi vispār, bet mēģināt novērst uzmanību no problēmām, kas saistītas ar vecumu, iesaistoties kādā interesantā nodarbē, īpaši Dieva darbā.

Visas krīzes ģimenes attiecībās, ko laulātie pārvar vienu pēc otras, kalpo kā pārbaudījums tam, ko viņi ir uzbūvējuši laulības laikā. Parasti vārds “krīze” saistās ar kaut ko biedējošu un drūmu, taču tas nebūt nav taisnība. Pareizi izturoties pret krīzi, var ne tikai izvairīties no ģimenes dzīves bojāšanas, bet arī to ievērojami uzlabot, liekot laulātajiem paskatīties vienam uz otru no jauna, negaidīta skatupunkta un pārvērtēt savas jūtas. Pat slimības laikā var rasties krīze, pēc kuras pacienta stāvoklis sāk uzlaboties. Saprātīga pārciesto pārbaudījumu un grūtību izpratne var palīdzēt laulātajiem ne tikai iegūt vērtīgu dzīves pieredzi, bet arī pacelt personīgās attiecības augstākā līmenī.

Dzīvē var satikt daudz ticīgo, kuri uzskata, ka Dieva savienotam laulātam pārim nevar būt problēmu, par krīzēm nerunājot, taču tas nepavisam neatbilst patiesībai. Lai to apstiprinātu, pietiek atcerēties Īzāku un Rebeku, kurus arī savienoja Dievs. Svētie Raksti atklāj, ka arī viņu ģimenes dzīvē bija pārpratumi, domstarpības un vienotības trūkuma periodi (skat. 1. Mozus 27:5-17; 42-46). Tāpat vēlos teikt, ka arī mēs ar vīru piedzīvojām sava veida krīzes pirmajā, desmitajā un divdesmit septītajā laulības gadā, lai gan, mēs stājāmie laulībā brīnumainā veidā Tā Kunga vadīti, viens otru pilnīgi nepazīstot, (šis stāsts ir aprakstīts manā autobiogrāfiskajā grāmatā “Meklējumu ceļā”). Tomēr tas nepārsteidz, jo sātans ļoti nopūlas, lai iznīcinātu tieši to, ko pats Dievs ir radījis.

Tātad, katra precēta pāra dzīvē notiek krīzes, tostarp pasauleslavenu sludinātāju un Dieva svētītu vīru dzīvēs. Piemēram, savā ievērojamajā grāmatā “Krusts un duncis” (oriģinālnosaukums: “Paliekot Viņa spēkā”) Gvena Vilkersone, slavenā amerikāņu mācītāja un sludinātāja Deivida

Vilkersona sieva, patiesi un ļoti atklāti runā ne tikai par konfliktiem, bet arī par vissmagāko krīzi viņu laulības attiecībās. Šajā grūtajā dzīves posmā viņai likās, ka viņas vīrs ir tik ļoti iegrimis savā kalpošanā, ka pilnībā atstājis novārtā viņas un viņu kopējās ģimenes problēmas. Aizvainojums un sašutums pārpildīja viņas sirdi tik ļoti, ka, dodoties evaņģelizācijas ceļojumā kopā ar viņu un nespējot sevi savaldīt, viņa izkļiedza vīram sejā visu, ko domāja. Tas izraisīja viņu lielāko strīdu, kas piespieda Deividu Vilkersonu steigšus pamest viesnīcas istabu, kurā viņi bija apmetušies.

Slīkstot sevis žēlošanā un apraudāšanā, Gvena domās sauca savu vīru par “liekuli”, kurš sludina patiesību tikai citiem, nerūpējoties par to, kā viņš izturas pret savu sievu. Tomēr, kad viņa aizvainojuma pārņemta sēdēja dievkalpojumā, sirdī visādi pazemojot aiz katedras stāvošo vīru, Dievs brīnumainā kārtā iestājās par Savu kalpu, skaidri parādot, ka viņas domas par vīru ir pilnīgā pretrunā ar to, kā Viņš uz viņu skatās. Atrodoties Dieva svētajā klātbūtnē, Gvena redzēja Deividu Vilkersonu spožas gaismas straumē, kas plūda no viņa un ieskāva arī viņu pašu. Tas, kas sekoja, bija patiesi Dieva brīnums, kas mudināja viņus prieka asarām līstot mesties viens otra apskāvienos visu klātesošo acu priekšā. Tādējādi Tas Kungs Savā lielajā žēlastībā ne tikai dziedināja viņu laulības dzīvi un ievainotās sirdis, bet arī no jauna apvienoja viņus tālākai kopīgai kalpošanai, mācot viņiem to, kas vēlāk abiem nāca par lielu svētību.

Kad sākas ģimenes krīze, labāk necensties noskaidrot, kam ir taisnība un kuram nav, bet vienkārši pieņemt faktu, ka šis periods ir neizbēgams, un darīt visu iespējamo, lai tas paietu ar minimāliem zaudējumiem un emocionāliem satricinājumiem, saglabājot mājas siltumu. Svētīgi ir tie laulātie, kuru palīgs ir Dievs, kas viņus uzrauga un īstajā brīdī ienes skaidrību viņu attiecībās. Galu galā tikai Viņš var vērst par labu arī visrūgtākos aizvainojuma, dusmu, vilšanās un galēja izmisuma brīžus. Šie pāri veiksmīgi pārvar pat vissarežģītākos dzīves periodus, gūstot visvērtīgākās mācības nākotnei. Bruņojoties ar Tā Kunga pacietību un atbalstu, cilvēki var daudz izturēt, nezaudējot savu cieņu.

Ir ģimenes, kas iziet cauri laulības krīzēm, to pat neapzinoties. Viņi vienkārši pārvar grūtības, ar kurām saskaras, un turpina dzīvot tālāk. Veiksmīgs krīzes risinājums ir ķīla ģimenes nākotnes izaugsmei un nepieciešams faktors, lai efektīvi pārvarētu turpmākos kritiskos periodus. Galu galā katra krīze ir izrāviens uz priekšu, pārkāpjot veco attiecību robežas. Ģimenes krīze palīdz laulātajiem redzēt ne tikai negatīvo, bet arī pozitīvo, kas viņus vēl vairāk satuvina. Viens no veidiem, kā tikt galā ar ģimenes krīzi, ir meklēt kompetenta un pieredzējuša dvēseļu aprūpētāja palīdzību. Tomēr daudzi uzskata, ka var iztikt, no sirds izrunājoties ar māti, vai labāko draudzeni. Tomēr šādās sarunās ar radiem un draugiem var saņemt vien emocionālo atbalstu, nevis problēmas risinājumu.

Kad ģimene nonākusi krīzē, dvēseles aprūpe ir vajadzīga abiem – gan vīram, gan sievai, jo laulības attiecības ir divvirzienu process. Un parasti jārisina trīs galvenās problēmas. Pirmkārt, ir fizioloģiskais aspekts. Bieži vien izrādās, ka cilvēki klausās, bet nedzird viens otru. Un tas nav tādēļ, ka viņi negribētu, bet gan tādēļ, ka nespēj, jo katrs cilvēks ir pieradis koncentrēties uz saviem, centrālajiem un ļoti svarīgajiem jautājumiem, vienlaikus ignorējot visu, kas viņu tieši neietekmē. Pie tā “vainīga” uztveres fizioloģija un tas, kā mūsu smadzenes apstrādā ienākošo informāciju, jo vīrieši un sievietes (kā apspriests šīs grāmatas 3. nodaļā) ir atšķirīgi ieprogrammēti. Pats svarīgākais ir palīdzēt vīram un sievai saskatīt savas pašreizējās problēmas caur otra laulātā acīm, ņemot vērā viņa domāšanas loģiku.

Otra izplatīta problēma, kas dvēseles aprūpētājam jārisina, ir atbrīvot abas puses no ilūzijas par spēju pārtaisīt savu laulāto atbilstoši savai gaumei un ieskatiem. Jo, uzsākot ģimenes dzīvi, daudzi jaunieši uzskata, ka pēc laulībām viņi varēs ievirzīt savu dzīvesbiedru sev vēlamajā virzienā. Tomēr reālajā dzīvē tas tā ne vienmēr izdodas, jo katrs laulātais sagaida, ka otrs, nevis viņš pats, uzlabos savu raksturu un pārskatīs uzvedību un dzīvesveidu. Un tā kā tas nenotiek, viņi sāk “palīdzēt” savam dzīvesbiedram “uzlaboties”, ķeroties pie smalkiem mājieniem, maigiem pārmetumiem, it kā starp

citu izteiktām piezīmēm un pat dusmīgiem izteikumiem. Tas galu galā noved pie neapmierinātības, aizvainojuma un klajas pretošanās šādam spiedienam no otra laulātā puses. Galu galā dvēsele uz jebkuru spiedienu reaģē ar pretestību.

Ir svarīgi atzīmēt, ka cilvēku ar noteiktu raksturu, domāšanas veidu un dzīves uztveri praktiski nav iespējams izmainīt, jūs varat tikai ietekmēt viņa vēlmi pašam mainīties. Tas prasa taktu, gudrību, piesardzību, apdomību un jo īpaši pacietību. Un pat ja jums ir vislabākie nodomi palīdzēt savam laulātajam, nekādā gadījumā nevajadzētu būt pārāk uzstājīgam, izcelt viņa trūkumus un negatīvās iezīmes vai atgādināt viņam par pagātnes kļūdām un neveiksmēm. Šādās situācijās labāk ir tuvoties otram lūdzot palīdzību un sapratni, uzsverot, cik tas jums ir svarīgi. Labāk atcerēties kaut ko pozitīvu, ko jūsu laulātais vai laulātā reiz paveica un cik labi tas bija visiem. Nav vērts censties paskaidrot savai otrai pusei, ka viņš vai viņa dara kaut ko nepareizi, vai mēģināt "iestāstīt" otram to, ko viņš vai viņa nesaprot.

Turklāt, cenšoties mainīt sava laulātā raksturu un uzvedību, to nedrīkst darīt dusmās vai sliktā garastāvoklī. Jo svarīgi nav tas, **ko** mēs sakām savam laulātajam, bet gan tas, **kā** mēs to sakām un ar kādām jūtām mēs to darām. Mēs varam izteikt saprātīgas domas un izvirzīt vispārliciecināšanos argumentus, lai padarītu savu mīļoto cilvēku labāku, taču tas novedīs tikai pie viņa sašutuma, noraidījuma un atsvešināšanās. Mums jāpieņem savs mīļotais cilvēks tāds, kāds viņš ir, nevis tāds, kādu mēs vēlētos viņu redzēt. Ja esam ar viņu noslēguši laulību, tad mums jāturpina viņu mīlēt ar visām viņa stiprajām un vājajām pusēm.

Trešā problēma, ar kuru saskaras vīri un sievas, kas piedzīvo attiecību krīzi, ir nespēja precīzi novērtēt notikumus, kas risinās viņu kopdzīves laikā, piemēram, kādos veidos izpaužas mīlestība laulībā. Ir svarīgi atcerēties, ka ar vecumu cilvēki zaudē savu jūtu degsmi, jo īpašības, kuras viņi visvairāk loloja attiecību sākumposmā – seksuālā pievilcība, entuziasms un kaislība –, zaudē savu sākotnējo dzīvīgumu un pievilcību. Kamēr vīrs un sieva ar to nesamierināsies un neiemācīsies novērtēt to, kas nāk tā vietā – proti, pieķeršanās,

maigums un dvēseļu saskaņa, viņi jutīs kārdinājumu uzskatīt mierpilno un tomēr daudz dziļāko laulības fāzi par garlaicīgu un ikdienišķu.

Lai gan domstarpību rašanās visbiežāk nav atkarīga no cilvēkiem, tas, cik mierīgi viņi iziet no konflikta un kādas mācības viņi gūst savai turpmākajai dzīvei no šīs situācijas, ir pilnībā atkarīgs no viņiem pašiem. Tieši šī iemesla dēļ laulātajiem pāriem ir jāiemācās pielāgoties pastāvīgi mainīgajiem apstākļiem; pretējā gadījumā viņu laulības savienība, kādai tai vajadzētu būt saskaņā ar Svētajiem Rakstiem, vienkārši nepastāvēs. Lai laulība būtu patiesi laimīga un Dieva svētīta, ir svarīgi atcerēties un pastāvīgi ievērot šos dažus noteikumus ģimenes dzīvē:

1. Izvairieties kritizēt savu dzīvesbiedru bērnu priekšā vai publiski, atceroties, ka tas liecina par pašcieņas trūkumu tajā, kurš tā rīkojas. Izvairieties no viņu pazemošanas un cieņas aizskaršanas gan privāti, gan citu priekšā.

2. Centieties biežāk runāt ar savu dzīvesbiedru un tīkieties pēc savstarpējas sapratnes. Nespēja uz klausīt un saprast vienam otru ir viena no visbiežāk sastopamajām problēmām pāriem, gan jauniem, gan ar ilgu laulības stāžu.

3. Dažādās dzīves situācijās biežāk iedomājieties sevi sava dzīvesbiedra ādā. Piemēram, ja jūsu vīrs vēlu atgriežas mājās pēc darba vai pavada maz laika ar bērniem, varbūt viņš to dara tāpēc, ka jau uz sliekšņa jūs viņu sagaidāt ar pārmetumiem vai nemitīgi kritizējat viņu par “nepareizu” bērnu audzināšanu?

4. Mājās dodiet savam dzīvesbiedram iespēju pabūt vienatnē, lai lasītu, būtu lūgšanās, vienkārši pasēdētu klusumā vai esot savā iemīļotā nodarbē.

5. Sarunās un strīdīgos jautājumos centieties izvairīties no konfliktu garantējošām tēmām, īpaši, ja jums un jūsu dzīvesbiedram ir atšķirīgi viedokļi. Šajā ziņā ir labi ievērot “zelta likumu”, kas balstīts uz Bībeli: “...un kā jūs gribat, lai ļaudis jums dara, tāpat darait viņiem.” (Lūkas 6:31).

6. Izrādiet interesi par sava laulātā hobijiem un aktivitātēm un, kad vien iespējams, tajās piedalieties. Piemēram, ja viņš vai viņa lūdz jūs kaut kur doties kopā, neatsakieties.

Satiecieties ar cilvēkiem, kas viņu pazīst, atceras un pieņem viņu tādu, kāds viņš ir. Tas var palīdzēt jums saskatīt viņā īpašības, par kuru eksistenci jūs pat nezinājāt, īpašības, kas liks jums viņu apbrīnot.

7. Novērojiet savu laulāto situācijās, kurās viņš gūst panākumus un redzams no jaunas, jums nepazīstamas šķautnes. Tas palīdzēs jūsu sirdij sisties straujāk, tāpat kā jaunībā, un jūs no jauna iemīlēsit viņā.

8. Neglabājiet savā sirdī aizvainojumu pret savu laulāto, jo, ja tas netiks izteikts, tas sadzels jūsu pašu sirdi. Galu galā, ne velti saka: “Apvainoties nozīmē sodīt sevi par kāda cita kļūdām.”

9. Stāstot dzīvesbiedram, kā viņš/viņa jūs ir aizvainojis/usi, un paužot savu neapmierinātību, dariet to, nepaceļot balsi, pareizā tonī un kristīgā garā, izvairoties no vispārinājumiem, piemēram, “Tu vienmēr tā uzvedies...” vai “Tev **nekad** nav laika man...”. Šādās situācijās labāk runāt nevis par viņu, bet gan par sevi personīgi, piemēram, “Man sāp un apbēdina tas, ka visas savas nedēļas nogales pavadu viena.”

10. Ja sākas strīds, centieties darīt visu iespējamo, lai tas pēc iespējas ātrāk norimst.

Jāsaka, ka strīds ir jebkuras laulības attiecību krīzes galvenā izpausme, un tas notiek neatkarīgi no mūsu vēlmēm, liecinot par laulāto pietrīšanos viens otram. Jebkurš strīds starp vīru un sievu atstāj rūgtas pēdas, kas tik drīz nepāriet. Taču visskumjākais ir tas, ka daudzi strīdi ceļas niecīgu vai pilnīgi nesaprotamu iemeslu dēļ. Strīdu ir ļoti viegli uzsākt, un daudz grūtāk to ir izbeigt. Neauglīgā patmīlības cīņā un raksturu sadursmēs nav uzvarētāju. Visi ir zaudētāji. Tāpēc ir tik svarīgi saņemt drosmi un, nežēlojot sevi, izrakt atsvešinātības un ieilgušā konflikta sakni, kas izraisījusi aizvainojumu, asaras un rūgtumu, ilgstoši saindējot ģimenes atmosfēru. Miera meklējumi un konflikta pārvarēšana ir katra kristieša svētais pienākums. Ir rakstīts: “Ja iespējams, cik tas atkarājas no jums, turiet mieru ar visiem cilvēkiem” (Romiešiem 12:18), un ir svarīgi dzīvot saskaņā ar šo Bībeles pavēli, pirmkārt un galvenokārt, savā ģimenē.

Vīrieši un sievietes strīdus uztver atšķirīgi un atšķirīgi pieiet izlīgumam. Pēc izlīguma vīrietim ir svarīgi pabūt vienam un vienkārši klusēt, lai visu iekšēji izvērtētu. Viņš arī klusē tāpēc, ka baidās no strīda turpināšanās. Viņš uzskata, ka, ja viņš tagad sāks runāt, strīds atsāksies. Sieviete, savukārt, nevar izturēt konfliktu viena. Gluži pretēji, šajā laikā viņai ir nepieciešama saskarsme un līdzjūtība. Sieviete parasti izmanto klusēšanu kā veidu, kā pāldzināt konfliktu, un, ja viņa domā, ka strīds ir beidzies, viņa uzskata savu klusēšanu par nepareizu. Tāpēc, ja vīrs nerunās ar sievu un pilnībā neizlīdzināsies, viņa, visticamāk, piezvanīs un pastāstīs par notikušo savai mātei vai tuvam draugam, kas var padarīt strīdu vēl ilgstošāku un destruktīvāku.

Katram strīdam ir savs iemesls. Tie varētu būt: daudzu dienu un nedēļu garumā uzkrājies aizvainojums un apsūdzības, uzmanības vai naudas trūkums, neapmierinoša seksuālā dzīve vienam vai abiem laulātajiem, savstarpējas sapratnes trūkums, lepnums, egoisms, nevēlēšanās piekāpties, tie vai citi grēki, netikumi un cilvēciski trūkumi. Un, lai gan strīds šīs problēmas neatrisina, bet gan saasina, uzkrātās negācijas galu galā izvēršas strīdā. Abas puses dusmu, aizkaitinājuma, samilzušā aizvainojuma un apsūdzību nastas vadītas, neapsver sekas un, aizmirstot visu labo, izsaka dūsmīgus, rūgtus un dziļi ievainojošos vārdus, izraisot vēlmi aizstāvēties vai atriekties. Dieva Vārds norāda uz daudziem iemesliem, kas noved pie strīdiem, piemēram: “Lepno starpā ir arvienu nesaskaņas” (Sal.pam. 13:10), “Negausis rada nesaskaņas” (Sal.pam. 28:25), “...ja kāds kādu kaitina viņa dūsmās, tad būs nesaskaņas un asu vārdu maiņa” (Sal.pam. 30:33), “Bet aplamās un nemākulīgās prātošanas noraidi, zinot, ka tās rada karus” (2. Tim. 2:23).

Tad kuram šajā situācijā vajadzētu apstāties pirmajam? Pirmkārt un galvenokārt, tam, kurš saprot strīda destruktīvo raksturu un potenciāli nopietnās sekas – tam, kurš uztraucas par ģimeni un vēlas to saglabāt. Tas ir tas, kuram savā attieksmē pret dzīvesbiedru jāparāda gudrība, cilvēcība un mērenība. Ja esat vīrs, pēc strīda nenoslēdzieties sevī, neklusējiet un neatstājiet sievu vienu. Tā vietā mēģiniet ar viņu mierīgi

parunāt vai vismaz izdarīt kaut ko tādu, ko viņa sapratīs kā mēģinājumu izlīgt. Piemēram, palīdziet viņai virtuvē vai, vēl labāk, atvainojieties par savu nesavaldību. Un, tiklīdz pamanāt, ka jūsu partnere atmaiga, netaupiet maigumu un fizisku tuvību. Skūpsts, apskāviens, maigs pieskāriens vai viegls matu glāsts bieži vien izbeidz strīdu. Ja esat sieva, esiet pacietīga. Dodiet savam vīram nedaudz privātuma, klusuma, pārdomu un laiku nomierināties. Pilnīgi iespējams, ka pēc dažām stundām viņš pārdomās notikušo un atvainosies jums. Nerauciet pieri un neatbildiet rupji, ja viņš jums kaut ko jautā. Taču vissvarīgākais abiem laulātajiem šajā situācijā ir saņemties, izvairīties no pārmetumiem, apsūdzībām, lieku vārdu izteikšanas un jo īpaši nedraudēt ar šķiršanos, jo tas tikai “pielies eļļu ugunij”, radot ieganstu jaunam konfliktam. Šajā brīdī ir ļoti gudri uzklaut gudrā Salamana padomu: “Vīrs dara sev godu, izvairīdamies no bāršanās; tie, kas pastāvīgi rājas, arvienu ir vientiesīgi nevēlami.” (Sal.pam. 20:3).

Ir svarīgi arī iemācīties ne tikai lūgt piedošanu, bet arī pieņemt atvainošanos. Ir bīstami dusmoties uz savu dzīvesbiedru un vairākas dienas klusēt, lai viņš justos vainīgs, jo tas var radīt pretēju efektu. Ja neesat spējīgs uzreiz piedot, pasakiet to tieši un sirsnīgi, piemēram, šādi: “Piedod, bet man vajag laiku, lai nomierinātos un atgūtos no notikušā.” Tomēr neatlieciet izlīgumu, atceroties mūsu Glābēja vārdus: “Esi labprātīgs savam pretiniekam bez kavēšanās, kamēr ar viņu vēl esi ceļā.....” (Mateja 5:25). Tas nozīmē, ka vislabāk ir atrisināt domstarpības pēc iespējas ātrāk, pirms tās pāraug smagā konfliktā. Ģimenes strīdā “pretinieks” ir laulātais, kuru esat aizvainojis un ar kuru jums ir jāatjauno attiecības, kamēr vēl ir iespēja izlīgt. Galu galā, ja jūs kavējaties un to nedarīsiet laikus, strīds var izvērsties ne tikai par kārtējo krīzi, bet arī par ilgstošu ledus periodu, ko pavada sirds nocietināšanās, sasniedzot naida robežu, kas var padarīt vistuvākos cilvēkus par ienaidniekiem, pārvēršot viņu kopīgo dzīvi par smagu nastu un īstām mokām.

10. nodaļa

Kad laulība kļūst par smagu nastu

Mūsdienās diez vai atradīsiet kādu, kurš nebūtu dzirdējis teicienu “No mīlestības līdz naidam ir tikai viens solis.” Šis nez no kurienes nākušais sakāmvārds nepārtraukti apstiprina savu patiesumu, jo tieši tie, kas viens otru mīlēja visvairāk (vīri un sievas, līgavas un līgavaiņi, kas uzskatīja sevi par dvēseles radniekiem), visbiežāk kļūst par rūgtiem ienaidniekiem. Tā bija senatnē, tā ir šodien un, diemžēl, tā tas turpināsies līdz laiku beigām, jo vienmēr būs iemesli naidam. Ja vien vēlētos, šos iemeslus viegli varētu novērst, taču tas notiek reti, ja sirdis ir dziļi sāpinātas un sarūgtinātas. Tieši tāpēc laulātie, kas reiz viens otru ļoti mīlēja, strīdas, attālinās, kļūst sarūgtināti, iesniedz šķiršanās pieteikumus un galu galā oficiāli šķiras, pārtraucot laulības saites, kuras viņi ir sākuši ienīst. Šādas pēkšņas un krasas pārmaiņas cilvēku attiecībās lieliski ilustrē, cik plāna ir robeža starp mīlestību un naidu. Lai saprastu, kāpēc tuvākie cilvēki pēkšņi kļūst par riebuma un intensīva naida objektiem, aplūkosim visbiežāk sastopamos naida iemeslus.

1. Pirmais un, iespējams, visizplatītākais laulāto atsvešināšanās iemesls ir **vilšanās mīlotajā cilvēkā**. Jo romantiskāka ir sākotnējā sajūta, ko raksturo iecerētā cilvēka idealizācija un pilnīga viņa trūkumu ignorēšana, jo vilšanās ir intensīvāka. To izskaidro sarežģīti bioķīmiskie procesi, kas notiek cilvēka organismā, kurš iemīlējies, liekot viņam piedzīvot vieglu reibumu un sava veida eiforiju. Kad divi cilvēki mīl viens otru, viņi uz savu izvēlēto skatās caur rožainām brillēm, redzot viņā to, ko uzbur viņu iztēle, un uztverot vēlmju domāšanu kā realitāti. Laulība ar visām tās sekām noved pie šādu ilūziju zaudēšanas. Kad vilšanās atver acis un palīdz skaidri saskatīt lietas, cilvēki kļūst skarbi un nežēlīgi pret to, kuru reiz (vai tikko) mīlēja visvairāk, izpaužot savu attieksmi atbilstošos vārdos un darbos. Un tad ģimenes dzīve, kurai vajadzētu būt cilvēka laimes atslēgai, kļūst par smagu nastu un ikdienas mokām. Vilšanās ir raksturīga gan

vīriešiem, gan sievietēm, bet pēdējās tā piemeklē biežāk vienkārši tāpēc, ka viņas ir vairāk pakļautas idealizācijai.

Kad cilvēks kādu mīl, viņš kļūst ļoti ievainojams. Jo tu vāks kāds mums ir, jo vieglāk viņš var mūsu jūtas ievainot. Tāpēc patiesi mīloši pāri bieži piedzīvo intensīvas emocionālas sāpes savstarpējas vilšanās dēļ. Šīs sāpes un aizvainojums, ko mums nodara mūsu mīlie cilvēki, ir nelīdzsvarotības rezultāts starp to, ko mēs viņiem dodam, un to, ko saņemam pretī. Piemēram, ja mēs darām visu iespējamo, lai iepriecinātu savu dzīvesbiedru, rūpējoties par viņa vajadzībām, un viņš to uztver kā pašsaprotamu un neatbild ar to pašu, mums šķitīs, ka mūs nevis mīl, bet vienkārši izmanto. Kad tuvākais cilvēks mūs noraida, ir viegli justies vīlušamies. Un vilšanās parasti pāraug noraidījuma un atsvešinātībā, kas bieži vien kulminē naidā.

2. Cieņas zaudēšana, ko pavada vienaldzība un apātija pret savu dzīvesbiedru, ir vēl viens iemesls laulības izjukšanai no iekšienes. Saskaņā ar Ožegova vārdnīcu, cieņa nozīmē pieklājīgu attieksmi, kuras pamatā ir konkrētas personas nopelnu, tikumu, spēju un brīnišķīgo garīgo īpašību atzīšana. Dzīvē cieņa izpaužas tādā vai citādā konkrētā darbībā. Cienot cilvēku, mēs pievēršam īpašu uzmanību viņa iekšējai pasaulei, ievērojot, kas viņam patīk, ko viņš vērtē un kas ir nesvarīgs. Visas šādas personas labākās īpašības kļūst par vadlīnijām mūsu pašu pilnveidošanai. Tajā pašā laikā, to neapzinoties, mēs sākam atdarināt viņa dzīvesveidu, pieņemot visu, kas mūs piesaista. Šī attieksme noved pie neredzamas saites un tuvības rašanās ar šādu cilvēku, tāpēc tiek teikts, ka mīloši laulātie gadu gaitā kļūst līdzīgi. Ja starp vīru un sievu neveidojas cieša garīga saikne, viņi sāk zaudēt interesi viens par otru un kļūst auksti un vienaldzīgi.

Necieņas izrādīšana tiek uztverta ļoti sāpīgi, izraisot emociju vētru, kas izpaužas kā emocionālas sāpes, aizvainojums, sašutums, rūgtums un atsvešinātība. Piemēram, ja vīrs mājās pārsvarā klusē, cenšoties aizpildīt komunikācijas trūkumu ar savām lietām, tas liecina par necieņu pret sievieti un intereses zudumu par viņu kā sarunu biedri. Šāda uzvedība dziļi sāpina sievieti. Vērojot viņa aukstumu,

bargumu un noslēgtību, viņa sāpīgi atceras laimīgos laikus pirms laulībām un viņu ģimenes dzīves sākumā, kad vīrs labprāt uzticēja viņai visu, kas viņam bija uz sirds, daloties savās intīmākajās domās. Tajos laikos viņš rūpīgi izvēlējās vārdus, lai netīšām viņu neaizvainotu, runāja ar viņu laipni un maigi, kad viņam bija nepieciešama viņas palīdzība, un gādīgi jautāja par viņas labsajūtu, kad viņa bija slima. Taču laikam ejot, lūgumi pēc palīdzības kļuva arvien aprautāki, izpaužoties kā prasības vai pat reālas pavēles, piemēram: “Uztaisi man sviestmaizi... Kad tu beidzot izdarīsi to, ko es tev jau sen lūdzu?!.. Vai tu nesaproti, ka esmu noguris un gribu atpūsties?!.. Iedod man tīru kreklu... Piešuj pogu!..” Šādas attieksmes un uzvedības dēļ izzūd bijusī savstarpējā sapratne, kādreizējo sirsniņo attiecību vietā parādās drupas, maigas jūtas izgaist, sirdi piepilda sāpes, un no bijušās mīlestības vairs nav ne miņas.

Kaut kas līdzīgs var notikt arī ar vīru, kad viņa sievu sāk tracināt viss, kas saistīts ar viņu. Viņa nespēj izturēt viņa čāpstināšanu ēšanas laikā, pastāvīgi pamana viņa atstāto nekārtību, ir sašutusi par viņa nepietiekamo personīgo higiēnu, kaunas citu priekšā par viņa neaudzinātību, pazemo viņu par nesaimnieciskumu, kaunas par viņa lielo vēderu vai pliko pauri. Un kas zina, ko sātans vēl mums varētu uzrādīt, cenšoties iznīcināt savienību, ko nodibinājis Dievs. Visi mēģinājumi slēpt šo neapmierinātību parasti ir neveiksmīgi, jo tā atkārtoti izpaužas mājienos, pārmetumos un komentāros, uz kuriem vīrs atbild ar to pašu, izmantojot katru iespēju pierādīt sievai, ka arī viņa nav perfekta, un tā spriedze pieaug dienu no dienas. Līdz ar cieņas zudumu laulāto sirdīs sāk uzkrāties dusmas un aizkaitinājums, kas ātri vien pārvēršas strīdos. Cilvēks, bez kura dzīve nebija iedomājama, tagad izraisa tikai riebumu.

3. Vēl viens iemesls, kas ģimenes dzīvi pārvērš par elli, ir **psiholoģiskā tirānija**, kad viens no laulātajiem burtiski terorizē savu partneri ar neciešamu uzvedību vai ļauna rakstura izpaušmēm, dzenot viņu izmisumā. Visbiežāk tirāns ir vīrs, bet ir gadījumi, kad tirāniju ģimenē praktizē sieva. Vīram tas bieži izpaužas kā pastāvīga neapmierinātība ar

visu, ko dara viņa sieva. Viņam nav iespējams izpatikt. Sieva nekad nevar izdarīt viņam pa prātam. Viņš zaudē pacietību, jo viņa pārāk ilgi “čammājas”, aizkavē pusdienas, pārāk ilgi iepērkas, nevar izlemt, kādu kleitu vilkt mugurā, pārāk daudz runā ar draudzenēm pa tālruni, vai pēc dievkalpojuma pusstundu tērzē ar kādu māsu, nevis laikus atgriežas mājās. Viss viņu kaitina, padara nervozu un tracina. Bieži vien viņš ir neapmierināts ne tikai ar savu sievu, bet arī ar apkārtējiem cilvēkiem. Viņš kritizē visu un visus, pastāvīgi redzot citu grēkus, netikumus un kļūdas. Viņa acīs visi ir slikti, un tikai viņš viens ir labs. Viņa nabaga sieva cenšas no visa spēka viņam izpatikt, bet arī šie mēģinājumi viņu kaitina. To redzot, viņa dzīvo pastāvīgās bailēs atkal izraisīt viņa dusmas. Tā tas turpinās diendienā, mēnesi pēc mēneša, gadu no gada, visas viņu laulības laikā. Šādā situācijā jebkāda veida laulības laime, mīlestība vai saskaņa nav iespējama. Kādu laiku sieva cenšas izpatikt, klusībā panesot vīra kurnēšanu, aizkai-tinājumu un piekasīšanos, bet pamazām viņas sirdī uzkrājas aizvainojums, rūgtums, atbildes sašutums un protests, kas agrāk vai vēlāk pārvēršas strīdā.

Trīsdesmit gadus veca kristiete dvēseles aprūpes saru-nas laikā ar asarām acīs teica: “Mēs esam precējušies tikai septiņus gadus, bet es vairs nespēju izturēt sava vīra nemai-nīgi slikto garastāvokli. Jau pirms mūsu kāzām es pamanīju viņa tieksmi kritizēt draugus un paziņas, bet centos ignorēt viņa neglaimojošās piezīmes, domājot, ka viņš cenšas pie-vērst sev manu uzmanību. Viņš nekad tā ar mani nedarīja, neatlaidīgi meklējot manu labvēlību, tāpēc šī uzvedība mani netraucēja. Bet, tiklīdz mēs apprecējāmies, viss viņa sar-kasms krita uz mani, un kopš tā laika es esmu zibensnove-dējs. Ir grūti noticēt, ka vēl pavisam nesen viņš rūpīgi izvēlējās vārdus un izteicienus, lai mani neaizvainotu. Tagad esmu kļuvusi praktiski par vienīgo “visu viņa nepatīkšanu cēloni”. Vakar, pēdējā uzbrukuma laikā, es vienkārši vairs nevarēju izturēt un pateicu viņam visu, ko par viņu domāju, saucot viņu par tirānu un mājas despotu. Tad es paņēmu bēr-nus un uz dažām dienām devos pie mātes, lai vismaz ne-daudz atpūstos no šīs nežēlīgās vajāšanas.”

4. Nākamais iemesls, kas laulību pārvērš par smagu nastu, ir **atsvešināšanās seksuālajā dzīvē**, kad starp vīru un sievu rodas vēsums un iekšēja distance. Visbiežāk tas notiek, ja viens no laulātajiem ir spiests pārkāpt savas robežas, tas ir, pārkāpt savas pieņemamības robežas, darot kaut ko tādu, pret ko viņa dvēsele pretojas. Piemēram, ja viņam kaut kas nepatīk intīmajās attiecībās, viņš cenšas to pārvarēt klusībā, nevis atklāti pārrunā ar partneri piedzīvotās psiholoģiskās grūtības. Šo iekšējo pretestību vīra rīcībai gultā (neveiklas klitora manipulācijas, ķermeņa vai dzimumorgānu laizīšana ar mēli un nepiemērotas pozas) parasti izjūt sieva, tāpēc vīram ir jārespektē viņas viedoklis. Ja sieva uzskata, ka noteikts seksuālās tuvības veids viņai nav pieņemams, tad tam jābūt nepieņemamam arī viņam. Mēģinājumi vardarbīgi sagraut partnera iekšējo pārliecību noved pie uzticības zaudēšanas laulības attiecībās.

Izvairīšanās vai atklāta atteikšanās no dzimumakta arī noved pie iekšējas distancēšanās starp laulātajiem. Tas ir biežāk sastopams sieviešu vidū, kuras, atsaucoties uz nogurumu, sliktu veselību, nomāktu garastāvokli vai ārējiem apstākļiem, kas nelabvēlīgi tuvībai, liedz savam vīram apmierināt seksuālās vajadzības. Apzinoties šādas tuvības noraidīšanas negatīvās sekas, apustulis Pāvils brīdina kristiešus no šāda veida nepamatotas atturēšanās ļaunprātīgas izmantošanas, sakot: “Vīrs lai izpilda savu pienākumu pret sievu un sieva pret vīru. Sievai nav noteikšana par savu miesu, bet vīram; un tāpat vīram nav noteikšana par savu miesu, bet sievai. **Neatraujieties viens otram**, kā vien uz kādu laiku pēc pašu vienošanās, lai atrastu laiku Dieva lūgšanai, un tad turieties atkal kopā, lai sātans jūs nekārdinātu jūsu nesavaldības dēļ.” (1. Kor. 7:3-5).

Diemžēl daudzi kristiešu vīri labprāt izmanto šo pantu, lai piespiestu savas sievas apmierināt visas viņu seksuālās vēlmes. Tomēr, kad viņi paši nav noskaņoti dzimumaktam (kas mēdz gadīties), viņi uzskata, ka viņu sievām ir jāsamierinās. Tomēr šī Bībeles vieta nerunā par vienpusēju apņemšanos, bet gan par savstarpēju apņemšanos starp abiem laulātajiem. Vārds “laba griba” apzīmē gatavību intīmai

tuvībai un pilnīgu abpusēju atklātību, kas vienlīdz attiecas gan uz sievu, gan vīru. Jebkura apzināta izvairīšanās no dzimumakta agrāk vai vēlāk noved pie nopietnām problēmām laulības dzīvē. Diemžēl mūsu ļaunajos un savtīgajos laikos visi cilvēku attiecību aspekti, tostarp seksuālo vajadzību apmierināšana, galvenokārt ir vērsti uz sevi. Tomēr mums, kristiešiem, jāvadās pēc cita principa, kas balstās uz Svētajiem Rakstiem: “Ikviens mūsu starpā lai dzīvo **par patīku savam tuvākajam**, viņam par labu, lai to celtu.” (Rom. 15:2).

Vēl viens seksuālās atsvešināšanās iemesls starp vīru un sievu var būt monotonija un vienmuļība seksuālajās attiecībās, kas laulības dzīvi pārvērš blāvā un garlaicīgā rutīnā. Tas notiek tāpēc, ka laika gaitā vīri un sievietes sāk uztvert tuvību nevis par prieku un baudas avotu, bet gan par laulības pienākuma izpildi vai vienu no daudzajiem mājas darbiem. Pēdējos gados dvēseļu aprūpes sarunās aizvien biežāk no sašutušām kristīgām sievietēm dzirdu, ka viņas pieķer savus ticīgos vīrus skatoties pornogrāfiskas filmas un tīmekļa vietnes, kas tagad ir viegli pieejamas tiešsaistē. To var izraisīt ne tikai netiklības gars, kas mūsdienās ir nomocījis daudzus cilvēkus, bet arī seksuālo attiecību garlaicīgā monotonija. Tāpēc ir svarīgi laiku pa laikam ieviest laulāto guļamistabā dažus jaunus elementus, kas patīk abiem laulātajiem, piemēram, īpaši pievilcīgu caurspīdīgu naktsveļu, intīmu apgaismojumu, sveču gaismu vai jaunas pozas un metodes gultā. Tomēr nebaidieties, ka būsiet “seksuāli perversi”, jo ne viss, kas ir jauns un neizpētīts, ir obligāti nedabiski.

5. Nākamais faktors, kas ģimenes dzīvi pārvērš par garīgas kontroles institūciju un sava veida mājas cietumu, ir **greizsirdība** – tas ir, viena vai abu laulāto mokošās šaubas par savas otrās pusītes mīlestību un uzticību. Pieredze rāda, ka tieši uz šī pamata tiek izspēlētas vissmagākās ģimenes drāmas. Greizsirdīgs vīrs vai sieva tad kļūst par reālu sodību otram laulātajam. Viskodolīgāko un vienlaikus precīzāko greizsirdības raksturojumu var atrast “Seksoloģijas enciklopēdiskajā vārdnīcā”, tāpēc es gribētu pie tās ķerties. Lūk, kas tur teikts par šo tēmu: “Greizsirdība ir šaubas par kāda

cilvēka mīlestību vai uzticību. Tā var izpausties ļoti plašā jūtu gammā – no vieglas ironiskas ķircināšanas līdz dusmu, naidīguma un naida uzliesmojumiem, līdz pat nežēlīgai atriebībai un aizdomās turamās vai pavedēja (mīļākā) slepkavībai.” Greizsirdība var būt vienpusēja (vīrs ir greizsirdīgs uz savu sievu, vai otrādi) vai abpusēja. Tā bieži var izpausties salīdzinoši mierīgā un labdabīgā veidā un pat veicināt mīlestības un savstarpējas pievilcības stiprināšanos. Spēcīga, ļaunprātīga un nežēlīga greizsirdība neizbēgami noved pie nesaskaņām ģimenē un laulībā, kā arī seksuālajās attiecībās. Greizsirdība var rasties gan objektīvu (iedomātu un reālu), gan subjektīvu iemeslu dēļ. Pirmajā gadījumā intīmajās attiecībās parādās iedomāta vai reāla trešā vai pat ceturrtā persona (katram laulātajam sava), vai arī pēkšņas vai negaidītas seksuālās uzvedības izmaiņas (retāki kontakti, seksuālās tehnikas maiņa), ko pavada intensīvi jautājumi: “Kas notiek?”, “No kurienes tev tas?”, “Kas tev to iemācīja?” utt. Pēdējā gadījumā var būt arī faktiskas izmaiņas partneru seksuālajās spējās, visbiežāk samazinoties potencei. Tam var būt daudz iemeslu, no kuriem viens ir alkoholisms, jo īpaši tāpēc, ka vājinās to cilvēku seksualitāte, kuri tam ir uzņēmīgi. Ir pamatots uzskats, ka jo cilvēks ir sliktāk audzināts vispārējā cilvēciskajā izpratnē, jo mazāk viņš ir izglītots, jo zemāks ir viņa intelekts un inteligence, jo neglītākas ir viņa greizsirdības izpausmes, tostarp tās, kas attiecas uz seksuālo attiecību sfēru. Eksperti nosacīti izšķir vairākus greizsirdības veidus: **piederības greizsirdību** – kad greizsirdīgais uzskata mīlestības objektu par lietu, kas pilnībā pieder viņam pašam; **konkurējošo greizsirdību** – kad greizsirdīgais katrā cilvēkā saskata sāncensi; **tirānisko greizsirdību** – kad greizsirdīgais rīkojas kā tirāns pret savu upuri un pat gūst prieku no viņam nodarītajām ciešanām; **pārkāpuma greizsirdību** – kad greizsirdīgais izrāda nemierīgu un aizdomīgu raksturu, sava veida mazvērtības kompleksu vai tieksmi pārspīlēt savas nepatīkšanas; **apgriezto greizsirdību** – kad greizsirdīgais vērtē savu seksuālo partneri, pamatojoties uz savu neuzticības pieredzi; **iepotēto greizsirdību**, kas rodas pēc principa “visi vīrieši (sievietes) ir vienādi.”

Cilvēki vienmēr ir bijuši greizsirdīgi viens uz otru, vai nu aiz bailēm zaudēt mīļoto cilvēku, vai arī tāpēc, ka uzskatīja viņu par savu īpašumu, ko nevienam nebija tiesību aizskart. Greizsirdīgi vīrieši aizstāvēja savas tiesības uz savu mīļoto dueļos, saucot to par goda lietu, savukārt sievietes spēja noindēt neuzticīgu dzīvesbiedru, iemaisot viņa ēdienā lēni iedarbojošos indi. Ir pagājuši gadsimti, nežēlīgas represijas ir kļuvušas par pagātņi, sociālās paražas ir mīkstinājušās, tomēr miljoniem cilvēku joprojām piedzīvo šo mokošo vardarbību pret savām emocijām. Pastāv vispārpieņemts uzskats, ka, ja vīrs vai sieva ir greizsirdīgi, tas nozīmē, ka viņi mīl, bet diemžēl tas ne vienmēr tā ir. Un, lai gan greizsirdība patiešām var liecināt par to, ka esat dārgs savam partnerim, tā ne vienmēr liecina par patiesu un dziļu mīlestību, ko raksturo nesavtība. Greizsirdība ir ļoti spītīga, tāpēc to ir grūti savaldīt un pilnībā izskaust. Tikai Tas Kungs var mums palīdzēt pārņemt kontroli pār šo sāpīgo un nomācošo sajūtu.

Greizsirdība ir izplatīta gan nepārliciecinātu, gan pārāk pašpārliciecinātu cilvēku vidū, un tā bieži tiek mantota no vecākiem un vecvecākiem. Daudzi cilvēki, kas meklē palīdzību šajā problēmā, apraksta, cik greizsirdīgs bijis viņu tēvs vai māte, kuri, savukārt, šo netikumu mantoja no saviem sen mirušajiem vecākiem. Vēl viens izplatīts greizsirdības avots ir sāncensība bērnībā starp brāļiem un māsām, kuri cīnās par “labākā un mīlētākā” bērna statusu savā ģimenē. Ja bērns mazotnē saņem pietiekami daudz mīlestības, viņš parasti necieš no greizsirdības pieaugušā vecumā. Tomēr vecāku rūpju un uzmanības trūkums noved pie acīmredzamiem personības attīstības traucējumiem.

Dzīvē var sastapt cilvēkus, kuriem pēc kādām īpaši sarežģītām konfliktsituācijām attīstās pastāvīgi uzmācīgi uzskati. Šādiem indivīdiem raksturīga jūtība, paaugstināta emocionalitāte, vienpusēja domāšana, aizvainojums, aizdomas, pašpārliciecinātība, uzstājība un egocentrisms, kas var aptumšot viņu spriestspēju. Tieši šīs iezīmes izpaužas **patoģiskas greizsirdības** gadījumos, kad viens laulātais apsūdz otru neuzticībā, balstoties nevis uz faktiem, bet tikai uz savām aizdomām, subjektīvajiem uzskatiem un, viņuprāt,

“loģiskiem” spriedumiem. Atbrīvot šādus greizsirdīgus cilvēkus no viņu uzskatu nepatiesuma ir praktiski neiespējami. Viņi pastāvīgi tur savu dzīvesbiedru aizdomās par neuzticību, iztēlojoties intīmas ainas, kas viņus padara trakus. Viens no slazdiem, ko viņi izmanto, ir lūgt dzīvesbiedram runāt par pirmslaulību seksuālajām attiecībām, ja tādas ir bijušas. Viņi viens otru pratina par vissīkākajām intīmajām detaļām, pēc kā kopdzīve pārvēršas par elli. Pieredze rāda, ka šāda maldīga greizsirdība visbiežāk ir izplatīta vīriešu vidū. Turklāt vairumā gadījumu viņi paši izdomā greizsirdības iemeslus, nespējot objektīvi novērtēt savu stāvokli.

Piemēram, kāds vīrs, kurš kāzu naktī atklāja, ka viņa sieva nav jaunava, jo 12 gadu vecumā tika attāla radnieka brutāli izvarota, uzskatīja, ka vainīga bijusi viņa pati ar savu tieksmi uz laulības pārkāpšanu, un tāpēc viņš, kā saka, bija greizsirdīgs uz katru “telegrāfa stabu”. Nekādas asaras vai sievas apliecinājumi, ka viņai neviens cits kā tikai viņš nav vajadzīgs, nepalīdzēja. Tiklīdz viņš pamanīja, ka sievas skatiens kavējas pie cita vīrieša, viņš sarīkoja tik lielas greizsirdības scēnas, dažreiz pat fiziski uzbrūkot viņai, ka viņa bija gatava bēgt no mājām. Nonāca līdz tam, ka pēc katras īsas prombūtnes viņš pārbaudīja viņas vagīnu, vai nav kāda cita spermas, iedzenot viņu histērijā. Nabaga sievietē dzīvoja pastāvīgās bailēs, izvairoties pat no īsākajām tikšanās reizēm ar vīriešiem, kas varētu radīt vēl lielākas aizdomas viņas greizsirdīgajā vīrā. Tādējādi viņas dzīve kļuva par īstu elli zemes virsū. Nav nejaušība, ka Dieva Vārds, aprakstot šo nopietno, sāpīgo stāvokli, lieto tieši šo salīdzinājumu, sakot: “Jo greizsirdība ir spēcīga kā nāve, un tās karstums ir varens kā elle; tās versme ir ugunīga, un tās liesmas ir kā Dieva liesmas.” (Augstā dz. 8:6, sinodālais tulkojums).

Jāsaka, ka šāda patoloģiska greizsirdība bieži vien slēpj laulātā pašā seksuālos “grēciņus”. Šādos gadījumos greizsirdība kļūst par aizsardzības reakciju, ļaujot laulātajam izvairīties no nožēlas un vainas sajūtas pret savu otro pusīti. Ir arī svarīgi atzīmēt, ka cilvēks, kas cieš no maldīgas greizsirdības, patiesībā ne vienmēr krāpj. Viņš var vienkārši to vēlēties savā sirdī un piedēvēt tās pašas nosodāmās domas

savam laulātajam. Tas rada ārkārtīgi sarežģītu, saspringtu atmosfēru ģimenēs, kas reizēm izpaužas vētrainās scēnās ar smagām apsūdzībām, skarbiem apvainojumiem un pat fizisku vardarbību, kā spilgti atspoguļots Bībeles vārdos: “Dusmas ir nemiera pilna lieta, niknums un bargums ir nesavaldāmi; bet kas var pastāvēt skaudības un greizsirdības priekšā!” (Sal. pam. 27:4).

Laulātā spīdzināšana ar aizdomām un mēģinājumiem kontrolēt viņu uzvedību neko labu nedos un tikai sabojās attiecības, līdz brīdim, kad otrs vienkārši aizbēgs no mājas, nespēdams to izturēt. Kontrolējot katru partnera soli, jūs pastāvīgi izdarāt spiedienu uz viņu, kam viņš iekšēji pretosies. Ļaujot viņam pilnīgu rīcības brīvību un respektējot viņu kā individualitāti, jūs iekarojat viņa pieķeršanos un radāt nepieciešamos apstākļus atklātām, uzticības pilnām attiecībām. Šī iemesla dēļ psihologi neiesaka rakt pagātni, nestāstīt partnerim par bijušajiem romāniem vai pieprasīt pilnīgu personīgās dzīves pārskatu līdz laulībām. Tas tikai traumē un rada pamatu turpmākai greizsirdībai, kas var viegli kļūt patoloģiska. Turklāt nepamatota greizsirdība ir tiešs pamudinājums uz neuzticību. Galu galā laulātais var to darīt vienkārši “principa dēļ”, lai pierādītu savu brīvību un tiesības darīt to, ko uzskata par pareizu. Turklāt viņš šo protestu īsteno, reaģējot uz mēģinājumiem viņu kontrolēt. Un tas notiek ne tikai pasaules cilvēku vidū, bet arī kristiešu vidū, kā mēs arvien biežāk dzirdam personīgās dvēseles aprūpes sarunās.

Šajā saistībā es vēlētos sniegt dažus padomus, balstoties uz savu dvēseļu aprūpētājas pieredzi. Ja jūsu dzīvesbiedrs ir greizsirdīgs, vispirms mēģiniet ar viņu no sirds izrunāties, pievēršot viņa uzmanību tam, cik ļoti viņš ir emocionāli atkarīgs no jums un cik ļoti viņš vēlas intīmas attiecības, izklāstot visus šādas neveselīgas kontroles trūkumus. Ja viņš joprojām nevar pārvarēt savu greizsirdību, iesakiet viņam meklēt palīdzību pie mācītāja vai dvēseļu aprūpētāja. Ir svarīgi nodrošināt stabilitāti, drošību un pārliecību jūsu attiecībās, nedodot viņam nekādu iemeslu būt greizsirdīgam. Šādā gadījumā nevajadzētu ķerties pie atriebības, rīkojoties pēc principa: “Ak, ja tu joprojām man netici, tad tieši to es arī

darīšu! Tad vismaz tavas apsūdzības nebūs veltīgas.” Jums mākslīgi izraisīt greizsirdību savā laulātajā nevajadzētu. Šāda manipulācija var piesaistīt viņa uzmanību un likt viņam jūs novērtēt, taču maz ticams, ka tā nākotnē saglabāsies labas, uzticības pilnas attiecības. Patiesa pieķeršanās atīstās tikai tad, ja tiek respektētas laulātā intereses un netiek ierobežota viņa brīvība. Atcerieties, ka mīlestība un neuzticēšanās nav savienojamas.

Vēl pāris padomi: Nekad neuzskatiet savu dzīvesbiedru par savu īpašumu. Jau no paša laulības dzīves sākuma centieties veidot savas attiecības tā, lai katram cilvēkam būtu sava personīgā telpa, intereses, garīgās un profesionālās pilnveidošanās iespējas. Tomēr vienlaikus ir ļoti svarīgas arī kopīgas intereses, aktivitātes, hobijs un, jo īpaši, kopīga kalpošana Dieva laukā. Neizslēdziet sevi no sociālajām attiecībām, koncentrējoties tikai uz ikdienas dzīvi, saviem bērniem, draudzenēm un vecākiem, jo tas krasi sašaurinās jūsu interešu loku, padarot komunikāciju ierobežotu un garlaicīgu.

6. Laulības pārkāpšana ir vēl viens neizturamu ciešanu, nervu sabrukuma un ģimenes izjukšanas cēlonis. Tā parasti rodas no vilšanās partnerī, kas izpaužas neuzticībā domās vai darbos. Laulības pārkāpšana ir vīrieša un sievietes pirms laulībām dotā uzticības solījuma pārkāpšana. Laulības pārkāpšana notiek, kad viens vai abi laulātie iesaistās dzimumattiecībās ar kādu citu, vēl būdami precējušies. Es uzskatu, ka nebūtu pārspīlēti teikt, ka mūsdienās neviens solījums netiek laužts tik bieži kā laulības uzticības solījums. Un tas diemžēl arvien vairāk attiecas ne tikai uz pasaules cilvēkiem, bet arī uz kristiešiem, kuriem svinīgais solījums, ko viņi deva kāzās Dieva un draudzes klātbūtnē, arvien vairāk kļūst par skaistu, dievbijīgu frāzi. Galu galā, ja pirms pāris gadu desmitiem draudzes locekļa izdarīta netiklība tika uzskatīta par ārkārtēju notikumu kopienas dzīvē, tad šodien tā ir kļuvusi gandrīz par ikdienišķu parādību. Un pat ja daudzi ticīgie joprojām baidās no miesā izdarīta seksuālā grēka, doma par netiklību un laulības pārkāpšanu vairs nevienu nebiedē.

Neuzticība iznīcina ne tikai laulību, bet arī tā cilvēka dvēseli, kurš to dara. Pastāv garīgā līdzsvara likums: iesējuši

ļautumu, mēs neizbēgami to pļausim, un grēks, ko esam izdarījuši, atgriezīsies pie mums. Vecās Derības septītais bauslis saka: “Tev nebūs laulību pārkāpt”, kas nozīmē “būt uzticīgam savam vīram (sievai). Jaunajā Derībā septītajam bauslim tiek piešķirta dziļāka nozīme: nenodod savu mīlestību, jo tā plūst no Avota, kas ir Dievs (“Dievs ir mīlestība”). Laulības mīlestības nodevība zināmā mērā atgādina Dieva nodevību, tāpēc nav nejaušība, ka Izraēlu Vecajā Derībā un cilvēkus, kas nodeva Dievu Jaunajā Derībā, sauc par laulības pārkāpējiem. Dzimumattiecības ar kādu citu, esot laulībā, ir zemākā nodevība pret to, kurš ir viena miesa ar tevi. Dieva Vārds tieši un nepārprotami runā par šādu cilvēku: “Bet, kas ar cita sievu laulību pārkāpj, **tas ir neprātis**: tas savu dzīvību ved pazudināšanā.” (Sal. pam. 6:32).

Lai saprastu, kāpēc viens no diviem cilvēkiem, kas reiz pilnībā mīlēja viens otru, nolemj krāpt un nodot savu tuvāko cilvēku, aplūkosim laulības neuzticības cēloņus. Izpētot šo jautājumu, vispirms ir svarīgi atzīmēt, ka neuzticības galvenais cēlonis ir nevis tikai viena (kā parasti tiek uzskatīts), bet abu laulāto nepareiza uzvedība. Saka, ka “sieva neizbēgs no laipna un uzmanīga vīra, tāpat kā vīrs nepametīs ērtu dzīvi”. Protams, katram noteikumam ir izņēmumi, jo pat laulātie, kas ir likumīgi precējušies gadu desmitiem, piedzīvo dažādus kārdinājumus un brīžus, kad domā par kādu citu, ar kuru viņiem nebūtu iebildumu nodarboties ar seksu.

Saskaņā ar statistiku, vīri krāpj savas sievas daudz biežāk nekā sievas savus vīrus. Tam ir vairāki iemesli, tostarp paaugstināta dzimumtieksme vīriešiem, sieviešu zemākais statuss sabiedrībā un finansiālā atkarība no vīra, kā arī sievu lielāka pieķeršanās mājām un bērniem. Protams, nekas no tā neataisno vīriešus. Neuzticība ir smags grēks gan vīriešiem, gan sievietēm. Dvēseļu aprūpes prakse liecina, ka pirms neuzticības bieži vien attiecībās starp vīru un sievu dažādu iemeslu dēļ ir radusies un sakrājusies spriedze. Šo spriedzi pavada nepiedienīga uzvedība no viena vai abu laulāto puses, kura agrāk vai vēlāk noved pie šķiršanās un rada sarežģītu, nomācošu atmosfēru ģimenē. Šajā brīdī viens no viņiem sāk meklēt mierinājumu pie kāda, kurš labprāt sniedz šādu atvieglojumu.

Tāpēc būtu nepareizi pieņemt, ka vīrieša neuzticība izriet tikai no seksuālās iekāres, jo tas bieži vien nav tas, ko viņš meklē. Piemēram, viņš uzskata, ka var atrast kaut ko citu, kā viņam trūkst laulībā. Sievas priekšā, kura zina visas viņa vājības un trūkumus, vīram ir grūti izskatīties stipram, izlēmīgam un pašpārliecinātam. Savukārt kopā ar mīļāko viņš jūtas asprātīgs, drosmīgs, atjautīgs un varonīgs. Mīlētāju attiecībām trūkst dziļuma, tāpēc viņiem ir ļoti viegli izskatīties labākiem, nekā viņi patiesībā ir, tēlojot jebkuru izdevīgu vai iedomātu lomu. Šādas seksuālās attiecības ir nesaistošas un tāpēc īpaši vilinošas. Vīrietis savu mīļāko uzskata arī par savu sapņu sievieti, jo pastāvīgi nogurusi un nevīžīgi ģērbta sieva pārstāj būt viņam seksuāli pievilcīga. Turklāt viņa mīļākā viņu nekaitina ar savu nievāšanu, pārmetumiem, neapmierinātību un prasībām, kā arī nemēģina viņu pāraudzināt. Viņš jūtas viegli un ērti kopā ar viņu, lai gan tā ir tikai sevis maldināšana. Galu galā viņa tā uzvedas pret viņu tikai tāpēc, ka viņu attiecības ir virspusējas un nesaistītas.

Vēl viens svarīgs vīriešu neuzticības iemesls ir tas, ka, tiklīdz vīrietis ir iekarojis ilgoto sievieti, viņa kļūst neinteresanta, jo “medības” pēc viņas ir beigušās. Turklāt, tiklīdz viņš var regulāri nodoties dzimumattiecībām ar sievu, viņā sāk darboties pieaugošo vajadzību likums, kas nozīmē, ka viņam ir nepieciešama arvien lielāka seksuāla stimulācija, lai piedzīvotu tādu pašu sajūsmu. Laika gaitā intimitāte laulībā kļūst garlaicīga un neinteresanta, zaudējot savu “rozīnīti”, un liekot viņam vēlēties piedzīvot kaut ko citu, kas uzbudina un rosina seksuālas sajūtas.

Vēl viens vīriešu neuzticības iemesls ir draugu un kolēģu stāsti par viņu mīlas dēkām, kā arī pornogrāfija un seksuāli neķītra informācija tiešsaistē, kas rada ideālas fiziskas un emocionālas tuvības ilūziju. Tā kā lielākā daļa vīru savā laulībā nepiedzīvo šādas attiecības, citas sievietes viņiem kļūst ļoti pievilcīgas, un vīriešu seksualitāte ievērojami pieaug. Galu galā tam, kas ir aizliegts, piemīt īpaša pievilcība, jo sātans cenšas darīt visu iespējamo, lai tam piešķirtu šarmu, spožumu un īpašu valdzinājumu. Tas izskaidro iekāres milzīgo spēku, kas vīrieti pārvērš par savu vēlmju vergu

tik lielā mērā, ka pat pievēršanās Dievam neatbrīvo viņu no miesīgām vēlmēm. Viņš var iet uz baznīcu, katru dienu lūgt Dievu, lasīt Bībeli un pat kalpot kādā amatā, tomēr saglabāt savu agrāko grēcīgo dabu. Ne velti pat apustulis Pāvils par sevi teica: “Jo es zinu, ka manī, tas ir, manā dabīgajā miesā, nemīt nekas labs.” (Rom. 7:8). Ja tā, tad, pakļaujoties savām vēlmēm, vīrietis ir spējīgs uz jebkādu ļaunumu, neatkarīgi no tā, vai viņš ir kristietis vai neticīgais. Ar seksuāliem grieķiem saistītais noslēpums un risks palielina adrenalīna devu un izraisa vētrainu uzbudinājumu organismā, kam ne visi spēj pretoties. Starp citu, šāda nosliece uz laulības pārkāpšanu var tikt mantota, tāpēc nevajadzētu brīnīties, ja neuzticīgu tēvu bērni savā ģimenes dzīvē uzvedas tieši tāpat.

Vēl viens iemesls, kāpēc vīrietis pārkāpj laulību, ir seksuāla nekompetence attiecībā ar sievu, kas mudina viņu izmēģināt jaunas situācijas ar citām sievietēm, “apliecinot sevi”, ja izdodas, un izvairoties no atkārtotiem mēģinājumiem, ja neizdodas. Neformāla tuvība galu galā neuzliek nekādas saistības. Vīrieši, kuriem patīk risks, ir īpaši pakļauti neuzticībai. Viņus aizrauj “staigāšana pa naža asmeni”, balansējot starp sievu un mīļāko. Vīri, kuri vēlas atrieties sievietēm par pazemojumu, par izvairīšanos vai pilnīgu atteikšanos pildīt laulības pienākumus, un no neapmierinātības ar sievas nespēju apmierināt viņa seksuālās vajadzības tā, kā viņš vēlas, arī viegli tiek pamudināti uz laulības pārkāpšanu. Ir arī svarīgi atzīmēt, ka uzvedības atkarība no seksuālajām vēlmēm un domām neattīstās vienas nakts laikā, bet gan ilgākā laika periodā. Laulības pārkāpšana nesākas ar pašu fiziskās neuzticības aktu, bet gan daudz agrāk, kad cilvēks sāk ļauties nepiedienīgiem skatieniem, nešķīstām domām un iekāres pilnām vēlmēm. Ne velti Svētajos Rakstos teikts: “Bet Es jums saku: ikviens, kas uzskata sievu, to iekārodams, tas ar viņu laulību jau ir pārkāpis savā sirdī.” (Mt. 5:28). Un, kad šāda miesas kārība pilnībā pārņem cilvēku, viņš zaudē spēju kontrolēt savu rīcību un ierobežot sevī augošo kārību. Ja vīrietis ilgstoši atļaujas kļūt atkarīgs no savām seksuālajām vajadzībām, zaudējot kontroli pār tām, viņš ar to samierinās, ticot, ka tāds viņš ir un citādāks

būt nespēj. Un, ja viņš vienreiz ir piekrāpis, viņam kļūst vieglāk to izdarīt vēlreiz. Cilvēks, kurš ir pārkāpis seksuālās robežas, bieži vien jūtas vainīgs, tomēr ar pārliecību, ka laboties nespēj, viņam arvien vieglāk ir attaisnot šādu rīcību, uzskatot to par neizbēgamām savas grēcīgās dabas sekām.

Kauna izcelšana gaismā, līdz sirds dziļumiem un patiesi atzīstoties grēkos Dievam dvēseļu aprūpētāja klātienē un kopīgi lūdzoties, atsakoties no sātana varas, palīdz beigt spēlēt teātri pašam ar sevi un piedzīvot taustāmu palīdzību cīņā pret šo atkarību. Tomēr vairums vīriešu nevēlas atvērties citiem un nelabprāt dalās savā iekšējā pieredzē, īpaši problēmās ar iekāri. Atšķirībā no sievietēm, kuras meklē šādu intīmu saziņu, vīrieši, tiekoties ar tuviem draugiem, ir gatavi runāt par jebko, izņemot par savām seksuālajām problēmām, slepenajām vēlmēm un kārdinājumiem. Tomēr tieši šī vēlme būt atklātam un nežēlīgam pret grēku, kas mūs kontrolē, ir būtiska, lai ar to cīnītos un pilnībā uzvarētu. Miesas iekāre zaudē savu varu pār cilvēku tikai tad, kad tā tiek atklāta, jo tikai tad velns (kas ir tās avots un pamudinātājs) tiek atbrūnots un viņam tiek atņemtas tiesības kontrolēt gan dvēseli, gan miesu. Seksuālā instinkta un iekāres spēks ir tik liels, ka tikai Dievs var tos kontrolēt caur mūsu sirdsapziņu, kas ir atvērta Viņam. Tikai dievbijība un dvēseles cēlsirdība var atturēt vīrieti no neuzticības laulībā.

Godīgi sakot, jāatzīmē, ka arī sieva var būt vainojama vīra neuzticībā. Visticamāk, viņai neizdevās izveidot vai uzturēt uzticības pilnas attiecības ar viņu, zaudējot īpašības, kuras viņš augstu vērtēja, un kuras viņš atkal sāka meklēt citā sievietē. Iespējams arī, ka viņa bieži viņu “zāgēja” un “audzināja”, neizrādīja viņam pieķeršanos un maigumu, atteica viņam seksuālu tuvību vai vienkārši atstāja novārtā savu izskatu, tādējādi zaudējot savu agrāko sievišķību. Galu galā laulātajiem jābūt iekārojamiem un pievilcīgiem nevis svešiniekiem, bet viens otram. Tieši šī iemesla dēļ, ja ir notikusi neuzticība, bet vīrs ir gatavs atgriezties ģimenē un sieva viņam piedot, viņai šis grūtais kopdzīves posms ir jāuztver kā svarīga mācība, uzdodot sev jautājumu: “Ko es izdarīju nepareizi un ko mans vīrs meklēja no malas? Ko es

nevarēju viņam dot, un ko viņš saņēma no citas sievietes? Kā es pārstāju būt gudra sieva un kurā brīdī kļuvu par muļķi, kas iznīcināja mūsu ģimenes laimi?”

Arī sievietes spēj krāpt, taču tā iemesli ir pavisam citi. Pārsvārā krāpj nelaimīgas sievietes, kas meklē sapratni, uzmanību, mīlestību un pieķeršanos. Tikai vēlāk seko neapmierinātība ar intīmām attiecībām un seksuāla nesaderība. Sieviešu neuzticības pamatā ir spēcīga emocionāla komponente. Lielākā daļa to, kas izšķiras pārkāpt laulību, meklē kaut ko tādu, ko viņu vīri nespēja sniegt: maigumu, uzmanību un saistošu emocionālo kopību. Kad sieviete atzīstas savā neuzticībā, viņa neizceļ savu grēcīgo attiecību seksuālo pusi. Patiesībā viņas seksuālās attiecības ārpus laulības var būt pat sliktākas nekā laulībā. Tomēr romantika, uzmanība un sajūta, ka viņa ir svarīga, ko sniedz slepenais mīļākais, padara ārlaulības attiecības neticami pievilcīgas. Viņas skatījums uz lietām, viņa pati kā individualitāte, ko viņa domā un saka – to visu cits vīrietis novērtē, savukārt viņas pašas vīrs tam nepiešķir nekādu nozīmi.

Jāsaka, ka attiecībā pret sievietēm un intimitāti vīriešus var iedalīt trijās kategorijās. Pie pirmās pieder tie, kas šajā ziņā visu mūžu paliek zēni un vairs necenšas neko iemācīties. Pie otrās – tie, kas pēc pusaudža gadiem ātri kļūst par nejēgām. Viņi ir spēcīgi, enerģiski un seksuāli pārliecināti, taču viņiem trūkst maiguma, mīluma un siltuma. Trešā un retākā vīriešu grupa ir tā, kas pieliek ievērojamas pūles, lai izpētītu, izprastu un pieņemtu sievietes tādas, kādas Dievs viņas ir radījis, ņemot vērā viņu emocionālās, garīgās, mentālās un fiziskās vajadzības. Tieši par tādiem vīriešiem sapņo sievietes, ciešot no vīru neuzmanības, bezsirdības un rupjības.

Sievieti uz neuzticību var pagrūst viņas vājais gribas spēks, situācijas bezcerība, ko pavada seksuālas vardarbības draudi, vai vēlme atrieties vīram par viņa neuzticību. Viņa var arī rīkoties pretēji savām vēlmēm un fizioloģiskajām vajadzībām. Laulības neuzticības gadījumos sievietes biežāk jūtas vainīgas. Daudzām tas izraisa iekšēju aizliegumu, ko viņās ir ielicis Dievs. Vainas apziņa par to, ka viņas izjūt spēcīgu seksuālu pievilcību pret citu vīrieti, var būt pietiekama,

lai novērstu neuzticību. Un, ja viņas iesaistās ārļaulības attiecībās, viņas to attaisno, apgalvojot, ka tas ir saistīts ar mīlestību un maigumu, kura viņām trūkst no vīra puses. Tātad, ja vīrs ir patiesa vīrieša paraugs, kurš mīl un novērtē savu sievu, maz ticams, ka viņa jebkad būs neuzticīga, it īpaši, ja viņa ir kristiete, kas bīstas Dievu.

Ir svarīgi atzīmēt, ka neuzticību pieļauj ne tikai cilvēki, kuri ir zaudējuši jebkādu interesi par ģimenes dzīvi un kļuvuši vienaldzīgi pret laulību, bet arī tie, kuri augstu vērtē “pienākumu pret ģimeni” un uzskata sevi par uzticamiem laulātajiem. Ticīgiem cilvēkiem neuzticība var rasties garīgas vilšanās vai vilšanās Dievā un kristietībā, kā arī pārmērīgas pašpārliecinātības dēļ, ka “lai nu kurš, bet es jau nu gan nekad neiekritīšu šādā lietā”. Šādi spriežot, viņi vienkārši noliedz, ka varētu tikt kārdināti. Šādi cilvēki nepamana briesmas, līdz velns viņus noved pie neuzticības. Tad viņi ar riebumu atceras notikušo, jūtoties vainīgi, nodevuši Dievu un savu dzīvesbiedru, bet viss jau ir izdarīts.

Tā nu kāds četrdesmit gadus vecs kristietis, atzīstoties savā neuzticībā, ar šausmām atcerējās: “Es vienmēr biju briesmīgi sašutis un nosodīju laulības pārkāpējus, saucot viņus par pēdējiem blēžiem un neliešiem, kuri zaudējuši jebkādu Dievbijību, un biju pārliecināts, ka ar mani kas tāds vienkārši nevar notikt. Bet reiz es biju garā komandējumā. Neilgi pirms tam mums ar sievu sākās laulības konflikti. Es jutu neapmierinātību ar mūsu intīmo dzīvi, kas kļuva arvien monotonāka, pelēkāka un garlaicīgāka. Strīdi un nesaskaņas par naudu un bērnu audzināšanu starp mums kļuva arvien biežāki. Mani nomāca arī tas, ka mana sieva bija nesamērīgi pieņēmusies svarā un pārstājusi rūpēties par sevi, zaudējot savu šarmu un agrāko pievilcību. Mūsu cilvēciskajās attiecībās arvien vairāk izpaudās aukstums un pilnīgs izpratnes un cieņas trūkums vienam pret otru. Bieži vien mums vienkārši nebija par ko runāt, un mūsu verbālā komunikācija aprobežojās ar īsu sarunu par bērniem vai mājas darbiem. Un tad, tieši šajā laikā, uzņēmuma īpašnieks mani nosūtīja mēnesi ilgā komandējumā. Pirmās dažas dienas es domāju par bērniem un ģimeni, bet tad es aizrāvos ar interesantu

darbu, kurā aktīvi iesaistījās pievilcīga sieviete apmēram manā vecumā, šķīrusies. Viņas erudīcija un zināšanas savā jomā mani vienkārši pārsteidza. Turklāt viņa bija lieliska sarunu biedre, spēja uzmanīgi klausīties. Es pat nepamanīju, kā mēs no darba tēmas pārgājām uz ģimenes problēmām. Viņa atklāti runāja par to, cik vientuļa viņa jūtas pēc šķiršanās no vīra, un es sūdzējos, ka, neskatoties uz daudzu gadu laulību, es arī jūtos nesaprasts, pamests un viens. Un tad pienāca brīdis, kad mēs jutām neatvairāmu pievilksanos vienam pret otru. Viņas tuvums mani satrauca un uzbudināja (galu galā mums bija ilgi jāsēž kopā pie datora, apspriežot projektu, pie kura strādājām). Un viņa neslēpa, ka es viņai arvien vairāk iepatīkos. Jebkurā gadījumā, īsi sakot, es tikai teikšu, ka bija pagājušas nepilnas divas nedēļas, kad mēs atradāmies vienā gultā un pavadījām vētrainu nakti, kurā es no viņas saņēmu visu iespējamo, ko mana sieva man nebija devusi ilgu laiku. Pēc tam mēs satikāmies viesnīcā vēl vairākas reizes. Es jutu, ka zaudēju prātu, un nevarēju apstāties, līdz viskaislīgākajā brīdī pēkšņi savā sirdī sadzirdēju klusu balsi: “Mans dēls, ko tu šeit dari?!” It kā kāds mani būtu apšļakstījis ar aukstu ūdeni. Kauns, šausmas un novēlota nožēla mani pārņēma ar tādu spēku, ka es satvēru galvu un sāpīgi ievaidējos. Kad mana draudzene šausmās jautāja, kas noticis, es varēju tikai teikt, ka Tas Kungs tikko runāja ar mani un ka es kā kristietis esmu ar viņu izdarījis briesmīgu laulības pārkāpšanas grēku, par ko man būs jāmaksā. “Ko?!” viņa izbrīnā jautāja, “Tu esi kristietis un tici Dievam?! Tad kāpēc tu man to neteici agrāk? Es būtu turējusies pa gabalu.” Ar šiem vārdiem viņa piecēlās, steigšus saģērbās un aizgāja, lai mani vairs nekad neredzētu. Es paliku viens, izmisuma plosīts, apzinoties, ko esmu izdarījis.”

Līdzīgs gadījums notika ar piecdesmit gadus vecu kristietī, kas bija nodzīvojusi divdesmit astoņus gadus laulībā ar savu vīru – diakonu un sludinātāju, un cieta no viņa aukstuma, prasīguma un atsvešinātības. Viņai ļoti pietrūka garīgas tuvības, pieķeršanās un fiziskas mīlestības izpausmes, un viņa visos iespējamajos veidos centās iepriecināt savu vīru, lai viņu piesaistītu, bet viņš to vienkārši nepamanīja, būdams

iegrimis savā darbā un nebeidzamās problēmās, kas ar to saistītas. Visi viņas mēģinājumi ar viņu no sirds aprunāties bija neveiksmīgi, jo viņš no viņas atgaiņājās, it kā viņa būtu uzmacīga muša. Bet visvairāk viņu sāpināja tas, ka viņš labprāt runāja no kanceles par Dieva un kristiešu mīlestību vienam pret otru, kas viņā izraisīja tikai rūgtu smaīdu.

Hroniskas mugurkaula slimības dēļ ārsti nosūtīja šo sievieti uz sanatoriju, kas atradās tālu no viņas mājām. Tur kopā ar diviem citiem atpūtniekiem viņa tika piesēdināta pie viena galda ar inteligenta izskata, ārkārtīgi pieklājīgu un laipnu vecāka gadagājuma vīrieti, kurš izrādījās atraitnis. Kādu vakaru, kad viņa sēdēja uz soliņa sanatorijas parkā, garāmejojot vīrietis sveicināja viņu un jautāja, vai drīkst apsēsties viņai blakus. Sākās saruna, kurā viņš atzinās, ka pirms trim gadiem pēc cīņas ar vēzi nomirusi viņa sieva, kuru viņš ļoti mīlējis, un kopš tā laika jūtas ļoti vientuļš. Atbildot uz to, kristiete skumji atzīmēja, ka vientuļš var justies pat ar dzīvesbiedru blakus, pēc kā viņa viņam atzinās par sāpēm, ko rada vīra uzmanības, pieķeršanās un mīlestības trūkums. Tajā siltajā vasaras vakarā viņi ilgi sēdēja uz soliņa, daloties savās bēdās un pārdzīvojumos, un nākamajā rītā satikās brokastīs kā seni paziņas, kas kļuvuši viens otram tuvi un dārgi. Kopš tā laika viņi izmantoja katru iespēju baudīt abiem tik ļoti nepieciešamo sabiedrību. Tādā veidā pagāja divas nedēļas.

Kādā vēlā vakarā atskanēja piesardzīgs klauvējiens pie šīs kristietes durvīm, kurai sanatorijā bija piešķirta atsevišķa istaba. Atverot durvis, viņa ieraudzīja savu jauno paziņu un, apjukusi, uzaicināja viņu iekšā. Sieviete nespēja izdvest ne vārda, kad, tikko pārkāpis sliekšni, viņš impulsīvi viņu apskāva un cieši noskūpstīja... Nākamajā rītā, pārdomājot notikušo starp viņiem, viņa meklēja attaisnojumu, čukstot: "Bet man ir tik ļoti apnicis dzīvot bez laimes... Un laime ir tad, kad tevi saprot. Galu galā pati mīlestība balstās uz sapratni, un tieši tā vienmēr ir trūcis manās attiecībās ar vīru. Vai tiešām man jānodzīvo atlikušā dzīve šajā mokošajā atvešinātībā?! Es tik ļoti vēlējos patiesu mīlestību!.. Es ieņīstu savu laulību un vairs negribu to paciest! Tā nevar turpināties!.. Es vienkārši nevaru skatīties uz savu vīru, kur

nu vēl mīlēt un cienīt viņu! Es piedzīvoju tik daudz svētlai-
mes ar šo cilvēku, kuru nejausi satiku, ka esmu gatava darīt
jebko, lai tas turpinātos!...”

Kā redzat, pavedinājis cilvēku uz laulības pārkāpšanu,
velns viegli izmanto vājāko ķēdes posmu, lai attaisnotu šo
grēku, čukstot par sevis žēlošanu, vilšanos dzīvesbiedrā un
neapmierinātību laulībā. Tāpēc, lai izvairītos no neuzticības,
vīriem un sievietēm ir jāievēro Rakstu mācības. Praktiski tas
nozīmē apmierināt katru laulātā pamatvajadzības. Un to nav
tik daudz: piecas sievietēm un piecas vīriem. Sievas pamat-
vajadzības (kā jau minēts) ir mīlestība, sarunas, sirsnība,
finansiāls atbalsts un uzticība viņai un ģimenei. Vīra vaja-
dzības ir seksuāla apmierinātība, viņa autoritātes atzīšana
kā ģimenes galvai, sievas pievilcība, iespēja veltīt laiku kal-
pošanai vai hobijiem un laika pavadīšana kopā. Stingra šo
būtisko vajadzību apmierināšana būs labākais līdzeklis pret
neuzticību laulībā, un profilakse, kā zināms, ir daudz efek-
tīvāka nekā ārstēšana. Šo vajadzību prioritāte katram cilvē-
kam ir atšķirīga, tāpēc ir svarīgi būt atklātam ar savu
dzīvesbiedru par katras no tām vērtību, lai palīdzētu kon-
centrēt centienus pareizajā virzienā.

Ja jums ir aizdomas par laulātā neuzticību, vispirms
mēģiniet mierīgi, bez histērijas, pārrunāt kopīgās problēmas.
Centieties izskaidrot savas sāpes un aizvainojumu. Lūdziet
piedošanu, ja jūsu uzvedība un attieksme pret viņu kaut kādā
veidā ir veicinājusi neuzticību. Atturieties no dusmām, bet
gan pārdomājiet, kas bija nepareizi jūsu ģimenes attiecībās
un **ko tieši** laulātais centās kompensēt ar mīlas dēku? Es ie-
teiktu sievietēm pievērst lielāku uzmanību savam izskatam.
Diemžēl ticīgās māsas pēc apprecēšanās un divu vai trīs
bērnu piedzimšanas pilnībā nolaižas un pārstāj rūpēties par
sevi, ticot, ka viņu vīri vienmēr būs blakus, kas ne vienmēr
tā ir. Jo vīrieši, kā zināms no iepriekšējām nodaļām, “mīl ar
acīm”.

Ja jūs jau esat piekrāpts, nekāda vētra tagad nepalīdzēs,
un nekāds skandāls neatrisinās problēmu. Šajā gadījumā
jums jācenšas saskatīt nevis neuzticīgā laulātā kļūdas un grē-
kus, bet gan savas kļūdas, kas, iespējams, noveda viņu pie

neuzticības. Varbūt jūsu sieva izvēlējās citu vīrieti tikai tāpēc, ka neredzēja no jums kā vīra mīlestības izpausmes, bet tikai nepārtrauktas, obligātas rūpes par ģimeni. Un jūsu vīrs pārkāpa laulību, jo vairs nevarēja izturēt sajūtu, ka viņu atstāj novārtā, pazemo un vada. Atcerieties, ka neuzticība reti ir tikai vienas puses vaina. Parasti tajā ir iesaistīti abi laulātie.

Saistībā ar šo tēmu dvēseļu aprūpē bieži dzirdu jautājumu: “Ja ir bijusi neuzticība, vai ir iespējams atkal apvienot sašķeltās puses?” Jā, tas ir iespējams, bet diemžēl ļoti grūti. Galu galā, ja sadzīves konflikts vai ģimenes strīds rada plaisu laulāto attiecībās, cik daudz dziļāka tā būs laulības pārkāpšanas gadījumā, kas ir tuvākā cilvēka nodevība. Tas ir kaut kas līdzīgs tam, ar ko mēs sastopamies medicīnā. Sasitums vai plaisa kaulā ir viena lieta, un atvērts lūzums vai norauta ekstremitāte ir pavisam kas cits. Bet tāpat kā norautu vai pārgrieztu ķermeņa daļu noteiktos apstākļos un augsti kvalificētu ārstu vadībā var atkal pieaudzēt, tāpat arī neuzticības gadījumā, ja ir izpildīti izlīguma nosacījumi (piedošana no vienas puses, grēku nožēla no otras puses un mūžīga savstarpēja mīlestība), izdarīto grēku var aizmirst un atjaunot laulības savienību. Par laimi, dzīvē ir daudz šādu piemēru.

Kad laulātie pēc neuzticības cenšas glābt ģimeni, abām pusēm ir jāpieliek pūles. Kas attiecas uz šīs traģēdijas vainīgo, viņam, pirmkārt un galvenokārt, ir jāpārtrauc jebkādi kontakti ar savu mīļāko, veicot ātru un pilnīgu amputāciju, kas šajā gadījumā ir vienīgā uzticamā “ārstēšana”. Šādu pārtraukšanu var panākt, nosūtot vēstuli ar izšķirošiem vārdiem: “Starp mums viss ir beidzies” vai ar telefona zvanu ar īsu paziņojumu: “Mēs nekad vairs neredzēsimies, tāpēc nav jēgas mēģināt mani atgūt!” Ja tas kāda iemesla dēļ nav iespējams, labākais rīcības plāns ir mainīt tālruna numuru un nekad vairs nesatīties ar neuzticības objektu, pat ja tas nozīmē darba atstāšanu vai pārcelšanos. Jebkuri meli, pat “balti meli”, ir nepieņemami; pretējā gadījumā nebūs iespējams atjaunot nodotā laulātā uzticību un savu labo vārdu! Var palīdzēt arī laiks, rūpība un saprātīgi padomi no cilvēkiem ar garīgu un dzīves pieredzi. Lai atjaunotu salauztu ģimeni, jums jābūt gatavam maksāt jebkuru cenu!

Kas attiecas uz cietušo pusi, labākais veids, kā pārvarēt smago šoku, ir piedot. Šāda piedošana ir iespējama tikai ar dziļu grēku nožēlu no laulātā puses, kas vainīgs neuzticībā, nevis vienkārši atzīstot grēku, bet gan pilnībā mainot savu dzīvi. Tikai šādas pārmaiņas var atjaunot patiesumu attiecībās starp vīru un sievu. Piedošana ir saistīta ar attiecībām starp cilvēku un Dievu, un tāpēc tā nenozīmē neuzticīgā laulātā rīcības akceptēšanu vai automātisku uzticības atjaunošanu. Tā tikai atbrīvo no aizvainojuma un ļauj koncentrēties uz pašu problēmu, nevis uz to, kurš to izraisīja. Piedošana sākas ar vēlmi piedot. Brīnišķīgs šis pieejas piemērs ir Kristus, kurš “par mums miris, **kad vēl bijām grēcinieki.**” (Rom. 5:8). Lai to izdarītu, ir jālūdz Kungam spēks un palīdzība, jo bez tās cilvēks to nespēj. Asiņojošā aizvainojuma un sāpju brūce var nesadzīt vēl ilgu laiku, bet dziedināšanas process sākas brīdī, kad tiek pieņemts stingrs lēmums piedot. Negaidiet, līdz būsi gatavi piedot. Paklausiet Dieva Vārdam jau tagad. Cilvēkam ir nepieciešama piedošana tāpat kā inficētai brūcei ir nepieciešama tīrīšana un dezinfekcija. Nav sāpju – nav nepieciešamas zāles; nav aizvainojuma – nav nepieciešama piedošana. Bet tieši tad, kad mums sāp, mums ir jāpiedod, lai mazinātu sāpes. Samierinieties dzīvot ar neizbēgamajām grēku sekām, kas nodarīti pret jums (skat. Ef. 5:21 un Kol. 3:13). Galu galā, ja tās ir neizbēgamas, jums tās tik un tā būs jānes. Vienīgais, kas šādā gadījumā ir iespējams, ir izvēlēties starp rūgtuma nastu un piedošanas brīvību.

Neatmaksājiet ļaunu ar ļaunu, kas nozīmē, ka, tiklīdz esat piedēvis, informāciju par notikušo vairs nedrīkstat izmantot nākamajā ģimenes konfliktā kā ieroci pret savu dzīvesbiedru. Jūs varat pārrunāt šo jautājumu, lai atrastu risinājumu, taču nepārtraukti nesakiet: “Labi, bet atceries, kā tu...” vai, “Es tev piedevu, kāpēc tu nevari darīt to pašu tagad?...” Turpiniet piedot, kad pagātnes atmiņas un negatīvas emocijas atkal sāk jūs pārņemt, vai ja jūsu dzīvesbiedrs jūs atkal aizvairo. Sātans īpaši mīl izmantot šādus brīžus. Jūs varbūt esat piedēvis, bet, kad jūsu tuvākais cilvēks atgriežas pie savas vecās uzvedības, jūs jūtaties tā, it kā nekad nebūtu pilnībā piedēvis. Aizvietojiet ilgstošās rūgtās sajūtas

ar Kristus visu piedodošo mīlestību. Piedošanas rezultātam nevajadzētu būt tukšumam un sakāves sajūtai, bet gan agapes mīlestības dziedinošajam spēkam. Ja tas nelīdz, varat mēģināt uz laiku pašķirties, lai pārdomātu un pārvērtētu savas attiecības, saprastu to vērtību un atgūtu dzīvesbiedra cieņu. Ir arī prātīgi meklēt pieredzējuša dvēseļu aprūpētāja padomu. Īsāk sakot, dariet visu iespējamo, lai izvairītos no pēdējā, izmisīgā soļa – pilnīgas un oficiālas šķiršanās.

Šķiršanās ir laulāto viens otram dotā solījuma pārkāpums, kas neapšaubāmi ir grēks. Laulības šķiršana ir traģēdija, kas ietekmē visas puses: vīru, sievu, bērnus, vecākus un visus radniekus. Savā būtībā šķiršanās ir zādība, jo tā atņem ģimenes un bērnu labklājību, kuri cieš īpaši smagi. Laulības izjukšana ir Dieva kārtības un svarīgāko Dieva principu pārkāpums, jo tā aptver visas cilvēka dzīves jomas. Šķiršanās ir kļuvusi tik izplatīta ne tikai pasaulē, bet arī kristiešu vidū, ka var droši apgalvot, ka cilvēki ir pārstājuši atpazīt laulības dievišķo noslēpumu un to ir pilnībā zaudējuši. Laulāto šķiršanās ir mīlestības nogalināšana un izmisuma akts, kas līdzinās pašnāvībai.

Debates starp teologiem un baznīcu vadītājiem par to, vai Bībele pieļauj šķiršanos un atkārtotu laulību, galvenokārt koncentrējas uz vārdiem “izņemot laulības pārkāpšanu”, kas atrodami Mateja evaņģēlija 5:32 un 19:9. Šī frāze, ko Jēzus teica Kalna sprediķī un pēc tam atkārtoja farizejiem, kas Viņu kārdināja, ir vienīgā vieta Rakstos, kur, šķiet, tiek piešķirta dievišķa atļauja šķirties. Tomēr daži Bībeles zinātnieki un komentētāji uzskata, ka šis atbrīvojums attiecas tikai uz laulības pārkāpšanu saderināšanās periodā. Galu galā, saskaņā ar ebreju paražām vīrietis un sieviete tika uzskatīti par saistītiem ar laulību no saderināšanās brīža. Netiklība šajā periodā varēja būt vienīgais iemesls šķiršanai. Tomēr grieķu vārds “porneia”, kas lietots oriģinālajā Jaunajā Derībā un tulkots krievu valodā kā “netiklība” vai “laulības pārkāpšana”, apzīmē jebkāda veida seksuālu netiklību: laulības pārkāpšanu, izvirtību, prostitūciju, bērnu seksuālu izmantošanu un tamlīdzīgi. Seksuālās attiecības ir neatņemama laulības sastāvdaļa, kad divi kļūst par vienu miesu (1. Moz. 2:24,

Mt. 19:5, Ef. 5:31), tāpēc šīs saites pārraušana dažādu ār-laulības sakaru rezultātā var kļūt par pirmo pieļaujamo šķiršanās pamatu. Papildus šim iemeslam apustulis Pāvils norāda uz vēl vienu gadījumu, kad šķiršanās ir atļauta: “Ja neticīgais šķiras, lai tas šķiras; tādā gadījumā brālis vai māsa nav saistīti; jo uz mieru Dievs mūs ir aicinājis.” (1. Kor. 7:15).

Tomēr, lai gan šīs Rakstu vietas var atļaut un attaisnot šķiršanos šajos izņēmuma gadījumos, kristiešiem joprojām galvenokārt jāpaļaujas uz Svēto Rakstu vārdiem, kas mums atstāti Maleahijas 2:16: “**Jo Es ienīstu šķiršanos,**” saka **Tas Kungs, Israēla Dievs** (burtisks tulkojums no oriģināla). Bībele skaidri un tieši norāda, ka Radītājs bija iecerējis laulību kā mūža saistības, ko apstiprina Kunga Jēzus vārdi: “Tātd viņi nav vairs divi, bet viena miesa; ko nu Dievs savienojis, to cilvēkam nebūs šķirt.” (Mt. 19:6, Mk. 10:9). Tas, ka Dievs Vecajā Derībā noteica noteiktus likumus, lai aizsargātu to cilvēku tiesības, kuri vēlas šķirties (īpaši sievietes) (skat. 5. Moz. 24:1–4), bija saistīts ar cilvēku siržu cietību, nevis ar Tā Kunga gribu (skat. Mt. 19:8). Kā Dieva bērniem mums nav tiesību spriest tā, kā to dara pasaules cilvēki, kuri, stājoties laulībā, domā, ka, ja viss neizdosies, viņi vienkārši šķirsies, un ar to viss arī beigsies. Ticīgajiem nevajadzētu šādi pieiet laulībai, jo Svētie Raksti, nogriežot ceļu uz šādu novirzi, caur apustuļa Pāvila muti saka: “Bet laulātiem es pavēlu, tomēr ne es, bet **Tas Kungs**: sievietei nešķirties no vīra, un, ja tā ir atšķirusies, tad tai palikt neprecētai vai izlīgt ar savu vīru; un vīram neatstumt sievu.” (1. Kor. 7:10-11).

Tādējādi Bībele neaizstāv vieglprātīgu pieeju laulībai, lai gan dzīvē, protams, ir izņēmumi un īpaši reti gadījumi, kad šķiršanās ir praktiski neizbēgama – piemēram, ja neticīgs vīrs nežēlīgi izturas pret savu sievu, izvaro, sit un turklāt pastāvīgi krāpj. Trešais pieņemamais šķiršanās iemesls var būt draudi saslimt ar smagām seksuāli transmisīvām slimībām vai AIDS, kā arī būtiskas izmaiņas viena no laulātajiem garīgajā un emocionālajā stāvoklī ar izteiktas agresijas izpausmēm, padarot kopdzīvi zem viena jumta bīstamu un praktiski neiespējamu. Šādās bezcerīgās situācijās draudzes

mācītājiem rūpīgi jāizpēta katrs konkrētais gadījums un jāpieņem individuāls lēmums, nevis vienkārši jāpārlicina cilvēki (parasti sievietes) turpināt nest savu krustu bez sūdzībām, kā tas, diemžēl, bieži notiek.

Diskusijās par “izņēmuma gadījumiem” dažkārt netiek ņemts vērā fakts, ka neatkarīgi no laulības pārkāpšanas iemesliem šķiršanās nav obligāta, bet tikai atļauta. Pat pēc laulības pārkāpšanas laulāts pāris, pateicoties Dieva žēlastībai, var atrast spēju piedot un sākt atjaunot savu ģimeni, īpaši, ja pāridarītājs dziļi nožēlo grēkus. Tomēr gadās arī tā, ka neuzticīgais laulātais turpina savu amorālo rīcību, liekot otrajai pusītei apšaubīt, vai ir jēga turpināt piedot, jo laulības pārkāpējam nav nodoma atteikties no sava grēcīgā dzīvesveida. Tieši šādā situācijā nonāca kāda kristiete, kura dvēseļu aprūpes sarunas laikā, teica: “Pirmo reizi es piedevu savam no Dieva atkritušajam vīram viņa neuzticību, cerot, ka viņš mainīsies, jo īpaši tāpēc, ka viņš lūdza man piedošanu un apliecināja, ka vēlas glābt ģimeni. Bet tagad es redzu, ka viņam vienkārši patīk šī dēka un nav nodoma apstāties. Es neredzu jēgu dzīvot pastāvīgās gaidās, raudot, ciešot un uztraucoties, kamēr viņš par mani smejas. Turklāt viņš man atnes nebeidzamas veneriskās slimības, kas burtiski sagrauj manu veselību, bet kādam taču ir jāaudzina mūsu bērni. Mans vīrs vēlas, lai es sēdētu mājās, apziņā, ka esmu viņa mīlestības necienīga, un viņš varēs vazāties, ar ko vien vēlas. Jā, es zinu, ka Bībelē teikts, ka “sievai nebūs šķirties no vīra”, bet es domāju, ka tas attiecas tikai uz gadījumiem, kad nav pārliecinoša iemesla. Tieši viņa atkārtotās neuzticības dēļ es šķiros. Galu galā ar savu neuzticību mans vīrs apzināti izjauca mūsu laulību!”

Nu ko lai saka? Ikviens, kurš nav piedzīvojis neuzticību, diez vai var saprast kādu, kurš gadiem ilgi cieš savas otras puses nodevības un pastāvīgās krāpšanas dēļ. Runājot par laulības izbeigšanu, nevar būt neviena vispārēji pieņemta ceļveža, vienas pieejas vai standarta parauga. Ir skaidrs, ka laulības attiecību izjukšana ir milzīga traģēdija, taču ne mazāk traģiska var būt laulība, kurā nav mīlestības, harmonijas un savstarpējas sapratnes, bet tikai aizdomas, rūgtums,

aizvainojums, dusmas un naidīgums, kas robežojas ar naidu. Turklāt viena lieta ir diviem savtīgiem cilvēkiem šķirties, nevēloties kompromisu tikai tāpēc, ka katru vada savs lepnums, un pavisam cita lieta ir tad, kad visi centieni glābt laulību izrādās veltīgi un tas nes tikai bēdas un pilnīgu fizisku, emocionālu un garīgu izsīkumu. Pieņemot lēmumu par šķiršanos īpaši sarežģītās ģimenes situācijās, katram kristietim ir jāmeklē Tā Kunga vaigs un jāvadās no Svētā Gara, uzņemoties personīgu atbildību par savu soli. Ir rakstīts: “Tik katrs lai dzīvo tā, kā Tas Kungs tam piešķīris viņa daļu un kā Dievs kuru ir aicinājis.” (1. Kor. 7:17). Tikai Debesu Tēvam ir atbilde uz jautājumu, kas mūs moka, un tikai Viņš, ielicis to mūsu sirdīs, nekad nekļūdīsies šajā jautājumā.

Runājot par atkārtotu laulību, ja Jēzus vārdi “izņemot netiklības gadījumu” tiek interpretēti kā atļauja šķirties laulības pārkāpšanas gadījumā, tad var pieņemt, ka šis teksts attiecas arī uz atkārtotas laulības iespēju. Frāze “Bet Es jums saku: kas no savas sievas šķiras, ja ne netiklības dēļ, un prec citu, tas pārkāpj laulību; un, kas atšķirtu prec, tas pārkāpj laulību,” (Mt. 19:9) liek domāt, ka šķiršanās un atkārtota laulība joprojām ir pieļaujama acīmredzamas laulības pārkāpšanas gadījumos. Tomēr ir svarīgi atzīmēt, ka atļauja atkārtotai laulībai, visticamāk, attiecas tikai uz nevainīgo pusi. Lai gan Bībelē tas nav tieši minēts, šāda atļauja ir Dieva žēlastība pret laulāto, kurš cieta šajā situācijā, nevis pret to, kurš pārkāpa laulību. Tomēr ir iespējams, ka ir gadījumi, kad vainīgā puse var arī atkārtoti apprecēties, taču Rakstos par to nekas nav teikts. Daži teologi “Ja neticīgais šķiras, lai tas šķiras; tādā gadījumā brālis vai māsa nav saistīti; jo uz mieru Dievs mūs ir aicinājis” (1. Kor. 7:15) uzskata par vēl vienu atļauju atkārtotai laulībai. Tomēr Bībelē ir teikts tikai tas, ka kristietim nav pienākuma turpināt laulību, ja neticīgais laulātais vēlas šķirties.

Noslēdzot šo ļoti sarežģīto tēmu, vēlos vēlreiz uzsvērt, ka **galvenais iemesls** ģimenes traģēdijai un neveiksmīgai laulībai ir tas, ka cilvēki, kas mīl viens otru jau no paša sākuma, nepamana vissvarīgāko brīdi ģimenes veidošanā – vairs neesam tu un es, bet **MĒS!** Slēdzot laulību, galvenokārt

ir jāvienojas cienīt vienam otra intereses. Laulība nekad nav viegla, tāpēc starp precētiem cilvēkiem ir daudz tādu, kas ātri padodas un pusceļā zaudē savu laimi, nekad pilnībā nepazīnoties, ka tas bija viņš vai viņa – tas vienīgais un uz mūžu. Viņi to saprot pārāk vēlu, kad viņš vai viņa vairs nav blakus, un pasaule ir kļuvusi pelēka un drūma, zaudējusi visas savas dzīvās krāsas. Tikai tad prātā nāk labās lietas, kas iepriekš vienkārši netika novērtētas, un acīs sariesas asaras. Un vairs nav svarīgi, kurš kuru aizvainoja vai kurš ir vairāk vainīgs. Vissvarīgākais ir tas, ka pasaule bez kāda mīļa un tuva cilvēka uzreiz kļūst tukša, un bez otra tu vairs neesi tu. Neviens nepamana tavus centienus, nedalās tavā priekā, nemēģina tevi mierināt bēdās un nesteidzas tevi iepriecināt ar vismīļākajiem vārdiem: “Es tevi mīlu!”

Tad kāpēc, neskatoties uz visu šo, cilvēki tomēr nolemj spert šādu soli, apmainot mīlestību pret naidu?! Grūti pateikt... Dzīvē ir tik daudz retorikas, un ne tikai laulībā. Un, ja mēs kavējamies pie katra jautājuma, kas rodas ceļā, un mēģinām uz to atbildēt, problēmas nemazināsies. Neauglīgās lietās mēs aoprokam paši sevi. Tāpēc es vēlos teikt ikvienam, kas tagad lasa šīs rindas, gatavojoties spert tik traku soli: “Tev ir tikai viens mirklis, lai apstātos! Nesteidzies šķirties no sava dvēseles radnieka, jo, ja tu to darīsi, tu zaudēsi sevi! Apstājies, nomierinies un mēģini vēlreiz visu pārdomāt skaidrā prātā! Galu galā atteikties no tā, kas tev bija, ir pavisam viegli, bet atgūt zaudēto ir ļoti grūti, un dažreiz pat neiespējami! Ja esi kristietis/kristiete, piedod tev nodarītās sāpes un neturi aizvainojumu! Izdzēs tos no savas atmiņas un, lai kas arī notiktu, turpini dzīvot un mīlēt!”

11. nodaļa

Neticīgo vīru ticīgās sievas

Dārgie draugi! Ja ticīgo ģimenēs ir tik daudz problēmu, cik gan vēl vairāk to var būt laulībās, kur viens laulātais ir kristietis, bet otrs – neticīgais? Šāda situācija bieži rodas, kad jaunieši savieno savus likteņus, vēl dzīvojot pasaulīgu dzīvi, un tad dažādu apstākļu dēļ viens pievēršas Tam Kungam, bet otrs nevēlas nekādu saistību ar kristietību. Parasti šādā situācijā nonāk sievietes, jo ir vairāk atvērtas Evaņģēlija vēstij. Tiesa, ir arī gadījumi, kad, zaudējusi cerību apprecēties ar kristieti, ticīga sieviete nolemj apprecēties ar laicīgu vīrieti, cerot viņu vest pie Kristus. Kopumā tas reti izdodas. Tādējādi, kļuvusi par neticīga vīrieša sievu, kristiete saskaras ar izvēli: kā turpināt kopdzīvi? Protams, gadās arī, ka vīrs nāk pie Dieva, un sieva pretojas, bet tas notiek retāk. Mūsdienās kristīgajās draudzēs ir vismaz 70% sieviešu, no kurām daudzas ir neticīgu vīru sievas. Lai skaidrāk izpētītu sarežģītās problēmas, kas rodas šādās ģimenēs, nākamās šīs grāmatas lappuses veltīšu šai situācijai, ilustrējot to ar dažādiem piemēriem no kristīgu sieviešu dzīves, kuras ir paudušas vēlmi dalīties savās liecībās.

1. piemērs. “Es apprecējos, kad vēl biju neticīga, un man jau bija mazs dēls no iepriekšējām attiecībām. Vairākus gadus mēs ar vīru bijām bez bērniem, kad kādu dienu es vērsos pie Tā Kunga un teicu: “Dievs, ja Tu patiesi eksistē, tad palīdzi man ieņemt bērnu.” Drīz pēc tam es paliku stāvoklī, un no tā brīža es zināju, ka Dievs pastāv. Mums piedzima meita, un trīs gadus vēlāk – dēls. Ak, kāda ticība man toreiz bija! Lai gan mans vīrs cieta no alkohola atkarības, es joprojām priecājos par bērniem, nolemjot, ka neatkarīgi no tā, cik daudz Dievs man dos, es tos visus pieņemšu nesūdzoties. Tomēr dzīve veica savas korekcijas. Kad septiņus mēnešus pēc dēla piedzimšanas atkal paliku stāvoklī, es burtiski gaudoju. Tajā laikā mans vīrs praktiski nepārtraukti dzēra. Piedzēries viņš mani izvaroja dienu no dienas. Pastāvīgā pazemošana, apvainojumi, miega trūkums, nepietiekams

uzturs un atkārtotā sišana (viņš mani vilka pa dzīvokli aiz matiem, spārdīja ar kājām, uzlika atkritumu tvertni uz galvas un izmeta no dzīvokļa) mani bija tik dziļi iedzinusi stūrī, ka es pārstāju justies kā cilvēks. Bet nebija kur bēgt. Reizēm es ar bērniem aizbēgu no mājas, divas vai trīs dienas paliku pie draugiem atgūties, bet tad atkal nācās atgriezties savā ellē – galu galā katram ir sava dzīve. Un tad atkal bija šis bērns... Man bija ļoti grūti. Es vienkārši raudāju un lūdzu, nespēdama atrast izeju. Atceros, kā kādu dienu gāju uz veikalu. Gāju pa ceļu un raudāju. Bija pavasaris, dārzi ziedēja, ceriņi smaržoja. Skaistums visapkārt, bet manā dvēselē valdīja necaurredzama tumsa. Es piegāju pie koka un sāku glāstīt tā stumbru un runāt ar To Kungu. Neatceros, cik ilgi stāvēju tur blakus kokam, bet manā dvēselē ienāca miers. Es jutos tā, it kā mani būtu apņēmis pārdabisks siltums. Manā sirdī ienāca pārliecība, ka Dievs mani nepametīs. Tā pirmo reizi piedzīvoju klusu Svētā Gara elpu. Sekoja grēku nožēlas stundas. Es ilgi lūdzu To Kungu piedot man par manu nevēlēšanos iznēsāt un laist pasaulē vēl vienu bērnu. Pēc dažiem mēnešiem piedzima zēns. Bet mans vīrs turpināja savu iepriekšējo dzīvesveidu. Lai gan viņš bija adoptējis manu pirmo dēlu, viņiem nebija labas attiecības. Tobrīd zēns jau bija pusaudzis, un, redzot vīra briesmīgo vardarbību pret mani, viņš vienkārši nespēja viņu mīlēt. Visi bērni ļoti cieta no pastāvīgi dzerošā tēva un mūžīgi raudošās mātes. Un visam klāt vēl ļoti pasliktinājās mana veselība. Man nebija vecāku vai citu palīgu – es biju viena ar četriem bērniem visā plašajā pasaulē. Atkal un atkal mani vajāja doma par to, kas ar viņiem notiks, ja manis pēkšņi vairs nebūs, un – kas notiks, ja atkal palikšu stāvoklī? Un tad es nolēmu lietot kontracepciju. Es par to pastāstīju savam vīram, bet viņš teica, ka negatavojas kaut ko šajā lietā darīt. Man nebija citas izvēles, kā vien pateikt viņam: “Ja tā, tad, pat ja tu mani nogalināsi, man ar tevi vairs nebūs nekādas dzimumattiecības.” Viņš beidzot piekrita, jo negribēja bērnus. Protams, es saprotu, ka daudzi kristieši mani tiesās par šo rīcību, sakot, ka sievietei nevajadzētu tā rīkoties, un ka šajā jautājumā viņai jāpaļaujas uz Kungu, ticot, ka Viņš neuzliek vairāk nekā viņa

spēj nest. Tomēr skaisti vārdi ir viena lieta, bet dzīvot šādā murgā un pastāvīgā depresijā, ir pavisam kas cits. To sapratīs tikai tas, kurš ir piedzīvojis kaut ko līdzīgu. Es bieži nezināju, ko darīt, kad naktīs, pamodināta no apdullinoša trokšņa, redzēju savu vīru ar nazi vai cirvi rokās, graužot un daudzot visu, ko vien viņš varēja sasniegt. Visur mētājās stikli, pa sienām izsmērēts ēdiens, dega lietas, kuras viņš bija aizdedzinājis, un bērni bailēs kļiedza. Es saprotu, ka Dievs varēja mums dot vairāk bērnu, bet, bez apģērba un pārtikas, bērniem ir vajadzīga vecāku gādība, un, jo īpaši, mātes mīlestība. Un ko viņiem varētu dot māte, kura pastāvīgi slimoja un bieži vien ar grūtībām vilka kājas, nespējot izdomāt, kā aizrāpot līdz krānam un apšļakstīt sevi ar aukstu ūdeni, lai atgūtu spēju skaidri domāt? Vēl tagad man ir sāpīgi skatīties uz maziem bērniem, un es cenšos novērsties, apspiežot savas mātes jūtas. Līdz pat šai dienai manī deg vēlme barot savu bērnu ar krūti, turēt viņu pie sirds vai noglāstīt galviņu... Es ticu, ka Dievs to visu zina un piedos man par maniem nedzimušajiem bērniem...”

2. piemērs. “Mēs ar vīru apprecējāmies, kad biju ceturtajā grūtniecības mēnesī. Mēs nebijām ticīgi. Kad mūsu dēlam bija septiņi mēneši, mans jaunais vīrs, būdams alkohola reibumā, cieta motocikla avārijā. Kad man par to paziņoja, un es ierados notikuma vietā, viņš bezsamaņā gulēja ceļa putekļos un stipri asiņoja. Viņam bija vairākas brūces un atvērts augšstilba kaula lūzums. Zili bālu un ar tikko dzirdamu pulsu, mēs ar kravas auto viņu nogādājām uz tuvāko pilsētu, kas atradās trīsdesmit kilometru attālumā. Tajās šausminošajās minūtēs, turot viņa smago ķermeni klēpī, visa mana dzīve pazibēja manu acu priekšā. Mans prāts mutuļoja no domām par to, ko es darīšu, ja palikšu viena ar septiņus mēnešus vecu bērnu bez sava jumta virs galvas. Es pārbijos un pirmo reizi saucu uz Dievu, par kuru reiz biju dzirdējusi: “Kungs, ja Tu viņu man atstāsi, es Tev kalpošu visu savu atlikušo mūžu!” Tiklīdz es izteicu šos vārdus, mans vīrs dziļi ieelpoja un sāka vienmērīgi elpot. Viņš bija komā trīs nedēļas, tad atjēdzās un pamazām sāka atveseļoties. Diemžēl, viņš no šī notikuma neko neiemācījās un turpināja dzīvot

grēcīgu dzīvi, nedomājot par Dievu. Kad mūsu dēlam bija divi gadi, es uzzināju, ka viņš mani pastāvīgi krāpj, un drīz vien viņš mani inficēja ar gonoreju. Apciemojot mani slimnīcā, mans vīrs lūdza piedošanu, bet joprojām turpināja ār-laulības attiecības. Kā ļoti pievilcīgam vīrietim, viņam ātri uzradās mīļākās, un viss cikls atkārtojās. Kad es mēģināju viņu pamest, viņš mani nolūdzās, solot vairs nekrāpt, bet tie bija tikai skaisti vārdi. Es vairs neatceros, ar cik daudzām veneriskām slimībām viņš mani inficēja. Pagāja gadi, un mans vīrs pilnībā kļuva sava grēka vergs. Ar sievietēm viņam vairs nepietika, un viņš ķērās pie zoofilijas, izmantojot kazas, aitas, jaunas teles, vistas un pat baložus. Visu, ko es pārdzīvoju, esot kopā ar viņu, kā arī pastāvīgās dvēseles mokas, mudināja mani meklēt mierinājumu pie Tā Kunga. Tāpēc es kristījies un kļuva par baptistu draudzes locekli. Līdz tam laikam mums bija četri bērni. Viņa pastāvīgās neuzticības dēļ mūsu mājās nepārtraukti notika skandāli. Vienā šādā brīdī mans vīrs man piedraudēja ar nazi, tad piegāja pie mūsu jaundzimušā gultiņas un pacēla to vīrs viņa. Kad es šausmās iesaucos: “Kungs, palīdzi!”, kāds neredzams spēks viņu notrieca zemē, un viņš gulēja uz grīdas, klāts aukstiem sviedriem un bailēs izvalbītām acīm. Tā es savām acīm redzēju Dieva aizgādību. Kādu dienu es uzdūros vēstulei, ko viņš bija rakstījis sievietei, ar kuru viņam bija romāns astoņus gadus, un, spriežot pēc rakstītā, šajos gados viņš viņu ir visu laiku apdāvinājis un pastāvīgi rūpējies par viņu. Es nekad nebiju dzirdējusi tik maigus un sirsnīgus vārdus visas mūsu kopdzīves laikā. Vēlāk izrādījās, ka šai sievietei no viņa ir divi bērni, kas viņu sauca par “tēti”. Tādējādi viņam bija četri bērni ar mani, viņa likumīgo sievu, un divi ar šo mīļāko, kura viņam bija kā otrā sieva. Tajā laikā es atkal gribēju no viņa šķirties, bet mani pieaugušie bērni lūdza mani neatņemt viņiem tēvu, un viņu dēļ es atteicos no šīs idejas. Būdamis pats neuzticīgs, reiz, kad mēs ar viņu un bērniem braucām uz mājām (es sēdēju pie stūres), mans vīrs sadzēries greizsirdības lēkmē sāka sist man pa galvu ar atslēgu saišķi, tā ka asinis plūda pār acīm. Viņš bija izdomājis, ka esmu flirtējusi ar viņa draugu. Bērni raudāja un kļiedza, lai

viņš beidz, bet viņš turpināja sist kā traks. Man joprojām nav saprotams, kā es tiku mājās. Nākamajā dienā es atklāju, ka man ir laužts galvaskauss un deguna kauls. Visu, ko es pār-dzīvoju, nav iespējams aprakstīt, tāpēc, es beigšu ar to, ka vienā šādā dienā, kad viņš atkal bija ceļā pie savas ilggadējās mīļākās, viņa automašīna nobrauca no ceļa aizs malā. Tajās dažās sekundēs viņš saprata, ka tuvojas nenovēršama nāve, un sauca uz To Kungu. Notika brīnums. Automašīna apstājās tieši tad, kad viens ritenis karājās virs bezdibeņa. Tikai vēlāk viņš uzzināja, ka tajā brīdī kādu nesaprotamu iemeslu dēļ es biju uz ceļiem, bērnu labā lūdzot Dievu saudzēt viņa dzī-vību. Šī pieredze tik ļoti satricināja manu vīru, ka viņš no-žēloja grēkus un kļuva par kristieti. Tagad, piedodot viņam visu ļaunumu, ko viņš man ir nodarījis, es varu tikai pateik-ties Dievam, ka tas viss ir aiz muguras un mēs joprojām esam kopā. Bet man ļoti sāp dvēsele, kad redzu, ka visi mūsu bērni no sava tēva ir mantojuši netiklības grēku, kas tagad iznīcina viņu dvēseles un viņu pašu ģimenes.”

3. piemērs. “Būdama ticīga, apprecējos ar kolēģi, jo cerēju, ka varēšu vest viņu pie Tā Kunga. Protams, es ļoti labi zināju, ka man kā kristietei nevajadzētu saistīt savu dzīvi ar pasaulīgu vīrieti, bet ko gan es varēju darīt, ja līdz div-desmit deviņu gadu vecumam nebiju saņēmusi nevienu bil-dinājumu? Mūsu draudzē bija ievērojami vairāk meiteņu nekā puisi, kuri visi apprecējās viens pēc otra, un es, tāpat kā jebkura cita sievietē, vēlējos ģimeni un bērnus. Mans to-pošais vīrs zināja, ka es ticu Dievam, bet viņš pret to izturē-jās mierīgi, apliecinot, ka tas viņu neuztrauc, lai gan pats viņš neizrādīja nekādu interesi par kristietību. Kad mēs ap-precējāmies, mani izslēdza no draudzes, lai gan nebiju izda-rījusi netiklības grēku. Pēc laulībām es turpināju lūgt un lasīt Dieva Vārdu, lūdzot To Kungu runāt uz mana vīra sirdi un dāvāt viņam grēkapiņu. Pirmos divus gadus mēs dzīvojām laimīgi. Mans vīrs bija laipns un uzmanīgs pret mani un nekad neliedza man apmeklēt dievkalpojumus dažādās kris-tīgās kopienās, kur es nebiju pazīstama. Tomēr, kad pie-dzima mūsu pirmais bērns, viņš radikāli mainījās, paziņojot, ka viņam ir apnikusi mana kristietība un viņš nevēlas, lai

mūsu bērni būtu ticīgi. Kad es viņam atgādināju par viņa sen doto solījumu netraucēt man sekot Tam Kungam, viņš tikai vēl vairāk nocietinājās, atsakoties par to runāt. Un tad pienāca diena, kad viņš man aizliedza lūgt Dievu, lasīt Bībeli vai vispār apmeklēt dievkalpojumu. Tādējādi mūsu mājas man kļuva par dzelzs būri. Pēc neilga laika es slepus apmeklēju vienu evaņģelizācijas sanāksmi. Kad mans vīrs to uzzināja, viņš paziņoja, ka atriebsies un mani krāps. Un tiešām, drīz pēc tam es uzzināju, ka viņam ir mīļākā, kura, kā vēlāk izrādījās, praktizēja melno maģiju. Šī sieviete gribēja iznīcināt mūsu ģimeni un sāka izmantot dažādas burvestības, lai noburtu manu vīru un noskaņotu viņu pret mani. Nepagāja ilgs laiks, līdz viņu vairs nevarēja pazīt. Mazākā kļūda vai neuzmanīgs vārds no manas puses viņu tik ļoti sadusmoja, ka šķita, ka viņš ir gatavs mani nosist. Tad viņš sāka pacelt roku pret mani, un nežēlīgi sita. Bet man nebija citas izvēles kā vien lūgt Tam Kungam Viņa aizstāvību. Kādu dienu, kad es turēju mūsu mazo meitiņu, kurai bija tikko pieci mēneši, viņš no galda paķēra asu virtuves nazi un zibens ātrumā man ar to meta. Saprotot, ka ar bērnu man nebūs laika izvairīties no šī nāvējošā ieroča, paspēju tikai iesaukties: “Ak, Kungs!”, kad notika neiedomājama. Apmēram trīsdesmit vai četrdesmit centimetrus no mums nazis pēkšņi mainīja savu trajektoriju par deviņdesmit grādiem un ietriecās man blakus esošajā skapī. To redzot, mans vīrs kļuva nāvīgi bāls un ar trīcošām lūpām izdvesa: “Tātad tāds Viņš ir, tavs Dievs!...” Nākamajā reizē, kad viņš man bija spēcīgi iesitis un izskrēja no mājas, lai dotos prom, viņš paslīdēja netālu no automašīnas, nokrita un salauza kāju. Bet ar to viss nebeidzās. Katru reizi, kad viņš pacēla roku pret mani, ar viņu neizbēgami kaut kas notika: viņa automašīna salūza, viņš iekļuva negadījumā uz ceļa, viņu piekāva puīšu banda, viņa nauda tika nozagta, vai viņš tika atlaists no darba... Visbeidzot, nespēdams izturēt, viņš teica: “Es baidos no tava Dieva, jo redzu, kā Viņš tevi sargā. Es nevaru Viņu uzvarēt. Tu vari atgriezties pie Bībeles lasīšanas un turpināt lūgt!” Tomēr šī atelpa bija īslaicīga. Viņa mīļākā – ragana turpināja ar viņu manipulēt, un kādā ziemas vakarā viņas ļauno burvestību

ietekmē mans vīrs metās man virsū, satvēra mani aiz matiem un sāka sist manu galvu pret radiatoru. Asinis tecēja man pa kaklu, kad es vienā halātā un čībās izrāvos no viņa un izskrēju ārā mīnus 20 grādu temperatūrā. Bija pilnīgi tumšs. Sniegs gurstēja zem manām kājām, un es turpināju iet, nezinot, kas ar mani notiek, vai kurp dodos. Es attapos no nemaņas, kad veca sieviete ar suni, kratot mani aiz pleca, neatlaidīgi atkārtoja: “Sieviete, mosties! Kas ar tevi notiek? Kāpēc tu naktī tik aukstā laikā sēdi puskaila uz soliņa? Tas ir dīvaini, bet tu esi tik silta un sniegs ap tevi ir izkusis?! Kā tas var būt, ka tu nedrebi? Vai tiešām neesi nosalusi? Ak, tev no galvas tek asinis! Celies augšā, nāc pie manis, nomazgājies, iedošu karstu tēju, un tu izstāstīsi, kas ar tevi notika...” Kad nākamajā rītā atgriezos mājās, mans vīrs nokrita manā priekšā ceļos un teica: “Piedod man, briesmonim! Es nezinu, kas ar mani vakar notika. Mani kontrolēja kāds tumšs spēks, kas nekavējoties atkāpās, tiklīdz tu pazudi. Es tevi visu nakti meklēju, bet tā arī neatradu. Saki man, vai tavš Dievs var mani atbrīvot no šī trakuma, un kas man jādara, lai to panāktu?”

Dārgie draugi! Es parasti dalos šādos šausminošos stāstos ar tām ticīgajām sievietēm, kuras burtiski salūzt no tā, ka viņām ir laulības problēmas, jo viņu vīri atsakās sekot Tam Kungam. Dzirdot šādas šausmas, viņas sāk saprast, ka tas, kas ar viņām ir noticis, nav nemaz tik slikti, jo citu kristīgu sieviešu dzīvēs dažreiz notikušas tik ļaunas lietas, ka var tikai brīnīties, kā viņas to ir izturējušas. Tikai salīdzinot savas problēmas un likteņus ar viņām, šādas māsas pārstāj sūdzēties un žēloties, saprotot, ka Dievs nav pieļāvis viņu dzīvē vairāk, kā viņas spēj izturēt. Jo ne velti saka, ka viss ir relatīvs.

Neticīgo vīru ticīgas sievas ir diezgan izplatīta parādība, kas novērota visā kristietības vēsturē. Jau no pašām pirmajām Baznīcas dienām tās locekļu vidū bija uzticīgas Izraēla meitas, kuru vīri atteicās jelko zināt par Jēzu. Tieši šīs sievietes stāvēja pie Golgātas krusta mūsu Glābēja briesmīgo ciešanu un nāves stundā un pēc tam bija pirmās, kas devās uz kapu Viņa Augšāmcelšanās dienā. Bībelē nekas nav teikts par viņu vīriem, jo viņi, visticamāk, bija neticīgie. Tāpēc ir

pamats uzskatīt, ka jau pirmās kristīgās sievietes saskārās ar jautājumu par to, kā izturēties pret saviem dzīvesbiedriem. Iespējams, ka tieši šī iemesla dēļ sirmais apustulis Pēteris viņām rakstīja labi zināmo uzrunu: “Tāpat, sievas, esiet paklausīgas saviem vīriem, lai, ja arī kādi neklausā vārdiem, tie ar sievu dzīvi bez sludināšanas tiktu iegūti, redzēdami jūsu dievbijīgo skaidro dzīvi.” (1. Pēt. 3:1-2).

Interesanti, ka burtiskā tulkojumā no senebreju valodas šī Svēto Rakstu vieta skan nedaudz citādi, atklājot tajā dziļāk iesakņojušos nozīmi: “Un arī jūs, sievas, **tāpat** pakļaujieties saviem vīriem, lai tie no viņiem, kas **noraida Vārdu, pieņemtu ticību** bez jebkādiem vārdiem, tikai pateicoties sievu uzvedībai, raugoties uz jūsu tīro un dievbijīgo dzīvi”. Rūpīgi lasot šī tulkojuma rindas, varam saprast, ka šis īsais vārds “tāpat” bija adresēts tieši neticīgu vīru sievām, kurām attiecībā uz paklausību jādara tieši tas pats, kas kristīgu vīru sievām, tas ir, jāpaklausā, jāpaklausā un jāpaklausā. Šis norādījums, kas dots precētām māsām, reizi par visām reizēm nav ierobežots ar laiku, sociālo struktūru, cilvēciskajiem priekšstatiem vai jebkādu valsts likumu ietvaru. Turklāt, ignorējot šo noteikumu, sieviete pārkāpj Dieva doto pakļautību un Viņa no paša sākuma noteikto ģimenes hierarhiju. Tiesa, pastāv arī tāds uzskats, ka ticīgai sievietei nav pienākuma pakļauties neticīgam vīram, ja viņa prasības ir pretrunā ar Svētajiem Rakstiem. Šo pieeju parasti izskaidro ar tā paša apustuļa Pētera un citu Jēzus mācekļu vārdiem, kuri reiz teica: “Dievam vairāk jāklausa nekā cilvēkiem” (Ap.d. 5:27-29). Saistībā ar to daudzas māsas uzskata, ka tas viņām dažādās dzīves situācijās ļauj neņemt vērā neticīgo vīru viedokli, lai gan, nepaklausot Dieva Vārdam, kas adresēts tieši viņām, viņas kļūst nepaklausīgas pašam Dievam. Diemžēl, šāds uzskats pastāv daudzu draudžu mācītāju vidū, kuri apgalvo, ka, neskatoties uz neticīgo vīriešu aizliegumu, kristīgām sievietēm joprojām ir pienākums apmeklēt dievkalpojumus.

Tieši tā tas bija kādā draudzē, kur kāds gados vecāks presbiteris aizliedza šādām sievietēm neapmeklēt sapulces, pat ja pēc tam viņas sita viņu neticīgie vīri. Šādos gadījumos

mierinājumam viņām tika teikts, ka viņas cieš Kristus dēļ, tāpēc mūžībā saņems īpašu atlīdzību. Tomēr šajā draudzē bija viena kristiete, kura teica: “Nē, ja Dieva Vārds saka, ka sievietēm jāpakļaujas saviem vīriem, nenorādot, vai viņas ir ticīgas vai nē, tad es vēlos izpildīt šo bausli arī attiecībā uz savu neticīgo dzīvesbiedru.” Lieta beidzās ar to, ka viņa tika izslēgta no draudzes par sapulču neapmeklēšanu, lai gan viņa turpināja lasīt Bībeli, klausīties kristīgās radio pārraides vīra prombūtnes laikā un intensīvi lūdzot Dievu runāt uz vīra sirdi. Tajā pašā laikā viņa darīja visu, lai pierādītu vīram savu mīlestību pret viņu, un rīkojās, kā pienākas kristietei, kas bieži vien viņu pārsteidza. Pat tad, kad viņš provocēja viņu uz strīdiem, izsmejot kristietību un kristiešus, viņa klusēja un turpināja izturēties pret viņu labi, tādējādi pārvarot ļaunumu ar labu. Tā viņai pagāja vairāki grūti gadi, līdz beidzot pienāca laiks, kad viņas vīrs teica: “Tam, kurš tevi padarīja tik lēnprātīgu, paklausīgu un vienlaikus stipru, jābūt patiesam Dievam. Tāpēc nākamajā svētdienā es došos kopā ar tevi uz sapulci, tikai ne uz tavu bijušo, bet gan uz citu draudzi.” Kāds bija šīs sievietes pārsteigums, kad baznīcā, kur viņi tajā dienā bija ieradušies, viņa satika māsu Kristū, kura bija pametusi draudzi, no kuras pati savulaik tika izslēgta. Tad viņa uzzināja, ka daudzas precētas sievietes šajā draudzē bija pametuši neticīgie vīri. Un tas viss tāpēc, ka kristietes neizpildīja viņu prasības un turpināja apmeklēt sapulces, kas izraisīja dusmas un naidu pret kristietību, jo, viņuprāt, tā grāva viņu ģimenes.

Kaut kas līdzīgs notika arī ar kādu ticīgu māsu, kura kopā ar vēl divām citām nožēloja savu bezdievību evaņģelizācijas teltī, ko viņu ciematā uzcēla kristīgā misija. Kopš tā laika šīs trīs nesen pie Dieva atgriezušās sievietes sāka pulcēties kopā katru svētdienu, lai studētu Bībeli. Uzzinot par viņu sanāksmēm, vīri sacēlās un aizliedza viņām to darīt. Tad kristietes vērsās pēc padoma pie tuvējās draudzes brāļiem, kuri teica, ka viņām nav pienākuma paklausīt saviem neticīgajiem vīriem šajā jautājumā, jo Dieva Vārdā ir teikts: “Neatstādami savas sapulces, kā daži paraduši, bet cits citu paskubinādami un jo vairāk, redzot tuvojamies to dienu.” (Ebr. 10:25).

Pēc pārdomām divas sievietes nolēma turpināt satikties, bet trešā uzskatīja, ka vislabāk būtu izpildīt Bībeles bausli precētām sievietēm un ar savu dzīvi un labo attieksmi censties vest savu vīru pie Kristus. Lieta beidzās ar to, ka šīs kristietes vīrs pēc trim gadiem atgriezās pie Dieva, otrās sievietes vīrs sāka krāpt, atbēdoties par viņas nepaklausību, bet trešās vīrs pavisam pameta ģimeni. Tādas skumjas sekas var būt nepareizi piemērotiem vai interpretētiem Bībeles norādījumiem.

Protams, šie divi piemēri nevar aptvert visas dzīves situācijas, taču prakse atkal un atkal pierāda, ka ticīgas sievas paklausība neticīgam vīram dod daudz labākus rezultātus nekā viņas nepaklausība. Spontanitāte un nepaklausība bieži vien sievietei izmaksā pārāk dārgi, atņemot viņai tās priekšrocības, kas viņai bija, bet paklausība kļūst par svētību ne tikai viņai, bet arī daudziem apkārtējiem cilvēkiem. Lai par to pārlicinātos, pietiek atcerēties ķēniņienes Vašti piemēru, kas aprakstīts Esteres grāmatā. Viņas nepaklausība viņas vīram Ahasveram beidzās ar to, ka viņa ne tikai zaudēja savu ķēniņienes godu, bet arī savu vīru. Ne skaistums, ne cēlsirdība nepasargāja viņu no soda, savukārt Esteres, kura ieņēma viņas vietu, lēnprātība un paklausība izglāba ne tikai viņu pašu, bet arī iznīcībai lemto ebreju tautu.

Sis Bībeles stāsts parāda, ka pat tik bargs ķēniņš kā Ahasvers bija laipns pret savu sievu tikai tāpēc, ka viņa bija paklausīga. Kad viņa trīs dienas gavēja un lūdza Dievu kopā ar savām kalponēm un visu ebreju tautu, Tas Kungs mīkstināja ķēniņa sirdi un pasargāja viņus. Viņi piesauca Izraēla Dievu, un Viņš nevilcinājās viņiem atbildēt. Tāpēc, ja tik augsta ranga personai kā ķēniņienei Esterei bija bailes un pazemība karaliska pagānu vīra priekšā, cik daudz svarīgāk tas ir parastajām kristīgajām sievietēm, kuras ir aicinātas būt par gaismu un sāli, pirmkārt, saviem neticīgajiem vīriem.

Sievas paklausība, padevība un pakļaušanās savam vīram ir vissvarīgākais Dieva pasaules kārtības princips un pavēle, ko pirmo reizi izteica nevis cilvēks, bet gan Dievs. Tāpēc tā izpilde ir būtiska visām kristiešu sievietēm, neatkarīgi no tā, vai viņām ir ticīgi vai neticīgi vīri. Nepieciešamība sievietei paklausīt savam vīram ir norādīta pašā Bībeles

sākumā, 1. Mozus grāmatas trešās nodaļas sešpadsmitajā pantā. Tūlīt pēc cilvēka krišanas Radītājs teica sievai: “Tava tieksme būs pēc tava vīra, un viņš valdīs pār tevi” (sinodālā tulkojumā; mūsdienu valodā – “viņš vadīs tevi”). Un jebkura vadība nav iedomājama bez pakļaušanās tam, kurš vada. Tādējādi, demonstrējot paklausību savam vīram, sieviete pirmām kārtām paklause Tam Kungam, tādējādi piepildot Viņa gribu, kas patiesībā ir galvenais mērķis, uz kuru jātiecas katrai patiesi ticīgai sievietei. Turklāt **sievas paklausība** ne tikai kļūst par lielāko laulības svētību, bet arī nes labus augļus viņas pašas garīgajā un laicīgajā dzīvē, jo:

1) atceļ patvaļu un pazemina viņas lepno ego. Viņas lūgšanas ir efektīvākas, viņas ticība ir stiprāka un viņas sirds ir tīrāka – jo pazemīgāks ir cilvēks, jo tuvāk viņš ir Dievam;

2) palīdz viņai iegūt to “lēnprātīgo un kluso garu”, par kuru runāts Rakstos, kam ir īpaša vērtība Dieva acīs;

3) veido pamatu viņas ciešajām attiecībām ar To Kungu, palīdz sadzirdēt Viņa balsi un saņemt Svētā Gara vadību;

4) kļūst par dievišķās gudrības, patiesa garīguma un iekšēja miera atslēgu;

5) palīdz izvairīties no neskaitāmiem ģimenes strīdiem un konfliktiem, kuru cēloņi, visbiežāk, ir nepaklausība un patvaļa;

6) ja nepieciešams, dod viņai iespēju aizstāvēt savas ticības pamatnostādnes, kad viņas vīrs pieprasa kaut ko tādu, kas neatbilst Bībelei;

7) nostiprina vīra un tēva autoritāti mājās, dodot viņam iespēju būt ģimenes galvai un uzņemties lielāko atbildību, kas atbrīvo sievieti kā māti, lai viņai vienai nebūtu jāatbild par visiem trūkumiem un kļūdām, kas neizbēgami rodas bērnu audzināšanā;

8) rāda labu piemēru saviem bērniem, jo viņiem ir daudz vieglāk paklausīt tēvam, ja arī māte viņam klausā;

9) ieaudzina bērnos cieņu pret ticību Dievam, kas ir viņas spēka, mīlestības un pacietības avots;

10) neļauj viņai uzņemties visas mājas rūpes, atņemot vīram iniciatīvu un tādējādi liedzot viņam uzņemties atbildību par ģimenes aprūpi.

Turklāt paklausība svētī sievieti, apliecina viņas dievbijību, saglabā ģimeni, kā arī apstiprina viņas vēlmi sekot tādu dievbijīgu Bībeles sievu kā Sāras, Orpas, Rutes, Annas, Elizabetes, Marijas, Jēzus mātes, un Priskillas piemēram. Tiesa, paklausība neticīgam vīram kristietei bieži vien nozīmē pazemojumus, nepelnītas apsūdzības un daudz ciešanu. Tomēr tam nevajadzētu būt par attaisnojumu viņas nepaklausībai, jo pats Dieva Dēls viņai rāda piemēru, kam sekot: “Tas grēku nedarīja, nedz arī atrada viltu Viņa mutē; Viņš zaimots neatbildēja ar zaimiem, ciezdams nedraudēja, bet atstāja visu Tam, kas spriež taisnu tiesu.” (1. Pēt. 2:22-23). Ticīgai precētai sievietei nekad nevajadzētu aizmirst, ka, nonākot Dieva soģa krēsla priekšā, Tas Kungs viņu sauks pie atbildības nevis par viņas neticīgā vīra ļauno rīcību, bet gan par viņas pašas nepaklausību Svētajiem Rakstiem.

Cenšoties iegūt bezdievīgu vīru Tam Kungam, kristīgai sievietei vienmēr jāatceras, ka vīra acīs Dievs, pirmkārt un galvenokārt, parādās kā sāncensis, kurš vēlas atņemt viņa sievu. Tāpēc viņai ir ļoti svarīgi pārliecināt viņu par pretējo, parādot savai otrajai pusītei vislielāko sapratni, mīlestību, pacietību un uzmanību. Ticīgas sievietes dzīvē Kristum būtu jābūt tik ļoti redzamai, lai arī viņas vīrs vēlētos piedzīvot līdzīgu pārveidojošu pievēršanos Tam Kungam. Palīdzēt var skaidra izpratne, ka Dievs dod viņai iespēju iegūt viņas vīra personā dārgu ražas kūli mūžībai. Ne velti Bībelē teikts: “Jo Tas Kungs darīs kaut ko jaunu virs zemes: sieva glābs savu vīru.” (Jer. 31:22 sinodālā tulkojumā), un, “Jo neticīgais vīrs ir svētīts caur sievu” (1. Kor. 7:14). Gudra uzvedība, rīcība, attieksme un darbi, kas atspoguļo Jēzu, apvienojumā ar ticības lūgšanu, ir visefektīvākās metodes neticīgo vīru evaņģelizācijai.

To var apstiprināt piecdesmit gadus vecas kristietes liecība, kura teica: “Mēs ar vīru esam precējušies trīsdesmit gadus. Mums ir trīs pieauguši bērni. Pirms laulībām mēs katrs dzīvojām grēcīgu dzīvi, tāpēc, baidoties viņu zaudēt, pēc raganas ieteikuma es pievienoju savas menstruālās asinis viņa sarkanvīna glāzei, lai viņu “piesaistītu” sev. (Starp citu, šī ir ļoti izplatīta okulta prakse, kuras rezultātā laulātie

nevēlas dzīvot kopā un arī nespēj šķirties.) Tā tiešām ātri “nostrādāja”, jo drīz pēc tam viņš mani bildināja. Tomēr mūsu laulības dzīve jau no paša sākuma nebija veiksmīga. Kreiz, kad viņš devās garos komandējumos, viņš mani krāpa gandrīz ar katru sievieti, kuru tur satika. Kad viņš piedzērās, viņš kļuva ļoti dusmīgs un bija gatavs mani nogalināt. Nepazīstot Dievu, es atkal vērsos pie raganām, lūdzot viņām noburt manu vīru, lai viņam vairs nebūtu tieksme pēc citām sievietēm, bet visas viņu burvestības izrādījās neefektīvas. Pirms diviem gadiem kļuva ticīga un, pilnībā apzinoties visas šausmas, ko esmu izdarījusi, es atzinos Dievam grēkos un atteicos no okultisma, atrodot mieru un piedošanas prieku savā sirdī. Mana pievēršanās Tam Kungam izraisīja manā vīrā briesmīgu sarūgtinājumu. Atriebjoties par to, ka es “viņu pametu Dieva dēļ”, viņš mēnešiem ilgi dzīvoja kopā ar savām mīļākajām, lai pēc tam atkal atgrieztos pie manis. Es atceros, kā reiz viņš atgriezās mājas no citas sievietes galīgi slim, un man viņš trīs nedēļas bija jākopj, līdz atveseļojās. Tomēr, tiklīdz viņš atveseļojās, viņš atkal pazuda. Pat viņa radnieki man ieteica no viņa šķirties, bet es izturēju, jo turpināju viņu mīlēt un, izjūtot savu vainu viņa priekšā, es gribēju, lai viņš satiktu Dievu. Kādu dienu viņa mīļākā piezvanīja un lūdza man piedošanu par mūsu ģimenes iznīcināšanu. Man bija ļoti sāpīgi to dzirdēt, bet Dievs caur Svēto Garu ielika manā sirdī šos vārdus: “Vai tu nesaproti, ka tas ir Mans darbs? Kura mīļākā gan pati zvanītu un lūgtu piedošanu? Man žēl tava vīra dvēseles, jo viņš ir sava grēka vergs un tavu burvestību upuris. Tavu lūgšanu dēļ es turpinu viņu sargāt. Tu taču zini, ka visi viņa pudeles brāļi jau sen ir miruši no pārdzeršanās, saslimuši ar AIDS, izdarījuši pašnāvību vai noslepkavoti.” Un tad es nolēmu viņu nepamest, bet turpināt izrādīt viņam savu mīlestību un dedzīgi lūgt, pēc kā manā sirdī valdīja miers, apstiprinot, ka es rīkojos pareizi. Savās lūgšanās es nelūdzu, lai mans vīrs pārstāj dzert, smēķēt un dzīvot netiklībā, bet gan lai Dievs atver viņa garīgās acis un pievelk viņu pie Sevis, un lai Viņš palīdz man būt gudrai, lēnprātīgai un paklausīgai sievai, kāda aprakstīta Svētajos Rakstos. Pēc četriem gadiem viņš pēkšņi paziņoja:

“Ak, ja tu zinātu, cik ļoti esmu noguris no savas izlaidīgās dzīves un kā mana dvēsele raud par kaut ko tādu, ko pats nesaprotu. Vairākas reizes man bija domas par pašnāvību, bet **kāds** mani vienmēr atturēja, un tad es nevilus atcerējos tavas lūgšanas. Galu galā, es bieži esmu dzirdējis tevi naktīs raudam un lūdzam savu Dievu, lai viņš apžēlojas par mani.” Kad viņš to teica, man prātā nāca vārdi: “Jo Tas Kungs darīs kaut ko jaunu virs zemes: sieva glābs savu vīru.” Jā, protams, es zinu, ka pestīšana mums tiek dota caur Dieva Dēlu un ka mēs netiekam glābti ar cita cilvēka ticību. Tomēr šī Rakstu vieta lika man noticēt, ka Dievs man kā ticīgai sievietai ir devis iespēju caur ticību, lūgšanu un kristīgo dzīves ceļu, kas izpaužas manā ikdienas dzīvē, kļūst par gaismu, kas varētu vest manu vīru pie Kristus.”

Lielākā kļūda, ko pieļauj neticīgu vīru ticīgās sievas, ir tā, ka viņas bieži vien pārāk daudz “sludina”. Sievietes parasti ir pakļautas daudzvārdībai, un kad vīrs atsakās klausīties un apzināties savu grēcīgumu, viņa ķeras pie visādiem trikiem: uzgriež skaļāk kristīgā radio programmu, cerot, ka dzirdētais aizkustinās viņa sirdi, novieto kristīgo literatūru redzamā vietā, draud viņam ar neizbēgamo elli, sūdzas, ka bez garīgās vienotības viņa nevar viņu mīlēt tā, kā vēlētos, un pārmet viņam, ka viņš viņu nemīl, ja atsakās kļūt par kristietī. Tā rīkojoties, viņa aizmirst, ka vīrietis nevar paciest nekāda veida spiedienu, īpaši no savas sievas, un tāpēc šādas garīgas “vardarbības” neizbēgamās sekas ir viņa rūgtums, noslēgtība vai pat ģimenes pamešana. Tāpēc apustuļa Pētera vārdi: “Lai tie no viņiem, kas **noraida Vārdu, pieņemtu ticību** bez jebkādiem vārdiem, tikai **pateicoties sievu uzvedībai**, raugoties uz jūsu tīro un dievbijīgo dzīvi” ir vispareizākais un labākais padoms kristīgām sievietēm, kas, visticamāk, sasniegs mērķi.

Arī nākamās liecības teicēja bija par to pārliecināta, jo bija darījusi visu, ko uzskatīja par pareizu, lai pārliecinātu savu neticīgo vīru un vestu viņu pie Dieva. Un, kad visi centieni neizdevās, viņa izplūda emocijās: “Tu nonāksi ellē un tur degsi mūžīgi mūžos, ja nenožēlosi grēkus!” Uz ko viņš bez vilcināšanās atbildēja: “Ja es nonākšu ellē, tad tu turp

nonāksi kopā ar mani, jo tu neesi labāka par mani. Par kādu Dievu tu mēģini man sludināt, ja es tevī pastāvīgi redzu tikai velnu! Cik daudz tevī ir ietiepības, savtīguma, augstprātības un vēlmes panākt savu par katru cenu! Ja Kristus, par kuru tu runā, tevi padara tādu, tad es nevēlos nekādu saistību ne ar Viņu, ne ar tavu kristietību!”

Šie neticīgā vīra vārdi kristietei bija kā spainis auksta ūdens. Tajā brīdī viņa saprata ne tikai savus grēkus, bet arī to, cik nepareizi bija izturējusies pret savu vīru. Viņa arī saprata, ka piecpadsmit laulības gadu laikā viņa bija bijusi muļķīga, nevis gudra sieva, ar savām rokām sagraujot pati savu namu. Tas viņu tik ļoti satricināja, ka, dienu un nakti saucot uz To Kungu, viņa sēroja par pieļautajām kļūdām. Pēc nedēļas viņa piegāja pie sava vīra, apskāva viņu un teica: “Piedod man, mīļais! Es apzinos, ka esmu pret tevi izturējusies nepareizi, un no šodienas es vēlos sākt dzīvot citādi.”

Dzirdot šos maigos vārdus no savas dumpīgās sievas, vīrs bija tik ļoti šokēts, ka ilgi nespēja noticēt viņas nodomu nopietnībai. Viņš domāja, ka viņa, kā parasti, vienkārši pielabinās, lai atkal no viņa kaut ko dabūtu. Tomēr viņa neko vairāk nelūdza, un viņš nolēma, ka šis ir tikai kārtējais joks. Bet diena pēc dienas pagāja, un viņa palika paklausīga, pazemīga, gādīga un uzmanīga, cenšoties būt labs piemērs viņam un bērniem. Viņš viņu apvainoja un pazemoja, apzināti provocējot konfliktu un sagaidot ierasto vardarbīgo reakciju, bet viņa palika mierīga, nereaģējot ne uz vienu no viņa izdarībām. Tad, vairs nespēdams to izturēt, viņš teica sievai: “Ja Dievs varēja mainīt tādu cilvēku kā tu, lepnu, spītīgu un patvaļīgu, tad tajā tiešām ir kaut kas.” Pēc nedēļas viņš nokrita ceļos savā dzīvoklī un vērsās pie Kristus.

Redziet, kā vīrs patiesi tiek iekarots Tam Kungam, un cik liels spēks slēpjas sievas paklausībā! Klusi, bez daudziem vārdiem, pārliecināšanas, nogurdinošiem “sprediķiem”, lekcijām vai pārmetumiem. Kad nocietināta, grēcīga vīrieša dvēsele nonāk pie Kristus, tikai redzot ticīgās sievas dzīvi, tas patiesi ir brīnums. Nekas nemīkstina un neiedrošina vīrieša sirdi vairāk kā pilnīgas pārmaiņas jaunās kristietes dzīvē vai mīlestība, pacietība un pazemība, ko viņa

demonstrē daudzu gadu garumā. Ne sievišķīgas viltības, ne spiedienu, ne spītību, ne klusēšana, ne tuvības atteikšana nemainīs vīru. Šādas miesīgas metodes var novest tikai pie vīra zaudēšanas, jo viņš vai nu kļūs sarūgtināts, vai vienkārši pametīs mājas. Vīrietis sāk domāt tikai tad, kad redz savu sievu cieši saistītu ar Dievu, kas dod viņai spēku nelokāmi izturēt visas dzīves grūtības un to radīto ļaunumu. Ja viņš ir liecinieks viņas patiesi dzīvajai ticībai un uzticībai Tam Kungam, viņš sāk uztvert gan viņu, gan viņas vārdus pavisam citā gaismā.

Dažreiz var sastapt kristietes, kuras uzskata, ka viņām nav jāpakļaujas savam neticīgajam vīram, ja viņš ir rupjš un nemierīgs, ar tieksmi uz agresīvu uzvedību. Tomēr Dieva Vārds bez izņēmuma māca arī viņām iegūt Tam Kungam pat šādus nepanesamus vīrus tikai ar savas svētās dzīves piemēru. Sievas mieram piemīt īpašs spēks, kas spēj nomierināt saniknota vīra dusmas un niknumu. Galu galā jebkurš strīds ir iespējams tikai tad, ja tajā ir iesaistīti divi cilvēki. Tāpēc, ja viens no viņiem apklust, ļaunums ātri norimst. Sievas klusēšana, reaģējot uz vīra apsūdzībām un apvainojumiem, atņem viņam vēlmi turpināt strīdēties. Spēja pazemoties, nemeklēt attaisnojumus un neaizstāvēties, ir ticīgas sievietes spēka un patiesā garīguma pazīme.

Personīgo dvēseles aprūpes sarunu laikā ticīgas sievietes jautā: “Ko man darīt, ja mans vīrs ir dzērājs? Vai man jāpakļaujas šādam vīram?” Jā, protams, jo apustuļa Pētera mācība nesaka, ka vīram jābūt atturībniekam. Tā vienkārši saka: “Pakļaujieties.” Kad kristīga sieviete dzīvo dievbijīgu dzīvi, viņas vīra sirds vai nu ir tik pazemīga, ka viņš vairs netraucē viņai lūgties, lasīt Bībeli un apmeklēt baznīcas dievkalpojumus, vai arī viņš pats pievēršas Tam Kungam. Ja tas nenotiek un viņš joprojām paliek ateists, tad ar savu paklausību Dieva Vārdam un patiesi kristīgu dzīvesveidu sieviete kļūst par svētību citiem neticīgajiem, kā redzams šajā nesen notikušajā gadījumā:

Krodziņā sapulcējušies diezgan iereibušu vīriešu grupa dalījās savās domās par to, kā viņu sievas viņus lamās, kad viņi atgriezīsies mājās. Kamēr citi prātoja, viens no dzērājiem

uzaicināja viņus ciemos, sakot, ka viņa sieva nekad viņu šādos gadījumos nelamā. Kad šī jautrā kompānija ieradās dzeršanas biedra mājās, viņa sieva viņus patiešām uzaicināja iekšā un pat piedāvāja tēju, neizrādot nekādu sašutumu un neizsakot nevienu pārmetumu. Apjukusi par šo uzvedību, pārsteigtie vīrieši jautāja viņai, kāpēc viņa tā izturas pret savu vīru (galu galā arī dzērāji spēj atpazīt, ka viņi uzvedas nepiedienīgi pret savām sievietēm). Tad sieviete paskaidroja, ka viņa ir kristiete un pavadīs mūžību kopā ar Dievu debesīs, kamēr viņas neticīgo vīru gaida elle. Tāpēc viņa cenšas darīt visu, kas ir viņas spēkos, lai viņam klātos labi vismaz šajā dzīvē. Dzirdētais tik ļoti šokēja vīriešus, ka daži no viņiem nožēloja grēkus un kļuva par kristiešiem.

Dārgie draugi, mēs nedrīkstam aizmirst, ka Dievs nav cilvēks un spēj atrast kaut ko vērtīgu arī milzu atkritumu kaudzē. Galu galā, ja mēs ejam pa ceļu un atrodam zeltu, mēs to neatmetam; mēs to paņemam, lai cik netīrs tas būtu, un tad atnesam mājās un nomazgājam, jo zinām, ka tas ir vērtīgs metāls. Tāpēc mums vajadzētu rīkoties tāpat ar cilvēku dvēselēm, tostarp kaušļiem un dzērājiem, izturoties pret viņiem kā pret zeltu (lai cik nepatīkami un atbaidoši viņi nešķistu) tikai tāpēc, ka par viņiem, tāpat kā par mums visiem, tika izlietas Jēzus Kristus dārgās Asinis. Alkoholīķu vīru sievietēm jābūt īpaši pacietīgām un gudrām, atceroties, ka viņu laulātā atveseļošanās no alkohola atkarības lielā mērā ir atkarīga no viņām. Nav brīnums, ka eksperti apgalvo, ka pat ģenētiskā līmenī vīrietis var piedzīvot sava veida psiholoģisku sabrukumu, ja viņš nesaņem pienācīgu cieņu no savas sievas un neieņem to vietu, ko viņam paredzējis Dievs. Savā dvēseļu aprūpes praksē saskaros ar traģiskiem gadījumiem, kad vīri cenšas atmest dzeršanu, bet sievu nepiedienīgā uzvedība un naidīgā ģimenes atmosfēra atgriež viņus uz iepriekšējā ceļa, un viņi vai nu kļūst par alkoholiķiem, vai priekšlaicīgi mirst.

Pirmās Samuēla grāmatas divdesmit piektajā nodaļā ir stāsts par precētu pāri Nābalu un Abigailu. Nābals bija bezdievīgs vīrs un īsta niecība, salīdzinot ar viņa gudro sievu Abigailu. Neskatoties uz savu bagātību, viņš bija tik

mulķīgs, ka, būdams piedzēries, izdarīja daudz nejēdzību, liekot sievai glābt viņu no drošas nāves. Tādu vīriešu kā Nābals joprojām ir daudz mūsdienās (ne tikai laicīgo cilvēku vidū, bet arī starp tiem, kas sevi sauc par kristiešiem), taču jautājums ir: kur palikušas visas gudrās “Abigailas”, kas atvaira Dieva dusmas un atriebību no savām mājām?

Mūsdienās bieži paceļās mulsinošs jautājums: “Kāpēc kristiešu draudzes galvenokārt sastāv no māsām un kāpēc tik maz vīriešu nāk pie Kristus?” Atbilde ir vienkārša. Problēma ir tā, ka daudzas sievas nespēj demonstrēt Dieva svētumu savā ikdienas dzīvē. Tomēr svēts dzīvesveids ir labākais līdzeklis, lai vestu vīriešus pie Kristus. Kad neticīgs vīrs redz, ka viņa kristīgā sieva spēj piedot, izturēt un mīlēt, neskatoties uz viņa skarbo izturēšanos, nievāšanu un netaisnīgajām apsūdzībām, viņš agrāk vai vēlāk aizdomāsies par To, kurš viņai dod spēku to visu izturēt un atbildēt uz ļaunu ar labu. Šādas pārdomas ved cilvēkus uz garīgiem meklējumiem, kas parasti beidzas pie mūsu Glābēja kājām.

Tātad, rezumējot šo tēmu, es gribētu teikt, ka labākā vieta patiesai liecībai ir praktiskās dzīves kancele. Un tieši kristīgai sievietei ir iespēja apgūt šādas klusas sludināšanas mākslu. Lielākā problēma ar mūsdienu kristietību ir ticība, kas ir tikai dievbijīgi vārdi, ko neatbalsta darbi un dzīves svētums. Kāds gudrs vīrs to formulēja šādi: “Pasaules cilvēki ir noguruši no vārdu plūdiem, kas plūst pār viņiem no radio, laikrakstiem, televīzijas, interneta un citiem informācijas avotiem. Viņiem ir iemācīts neuzticēties nevienam un nekam. Viņi ir pārstājuši ticēt prezidentiem, ministriem, politiķiem, mēriem, policistiem, tiesnešiem un pat baznīcai. Bet viņi nevar neticēt taisnīgai un svētai dzīvei. Svētums ir tikpat ātri redzams kā svaigi uzkrītis sniegs uz netīras zemes. Tas ir Jēzus rakstura atspoguļojums cilvēka sirdī, kurš reiz piesaistīja cilvēkus ar Savu patiesumu. Viņi ticēja Viņa vārdiem, jo tie bija balstīti uz mīlestību un šķīstumu.”

12. nodaļa

Laulība mūža nogalē

Ak, mūsu šīs zemes dzīve ar visām tās likstām un problēmām!.. Cik ātri tā paiet!.. Liekas, ka par apprecēšanos un laimīgu ģimeni sapņojām pavisam nesen. Tagad kāzas un medusmēnesis ir tālu aiz muguras, bērni piedzimuši, izauguši un kļuvuši patstāvīgi, kaut kā nemanāmi pienākusi sudraba kāzu jubileja un matos iebirusi sarma. Turklāt, jo gadi klāt nāca, jo tie ātrāk skrēja, un pienāca vecums, par kuru iepriekš centāmies nedomāt. Galu galā neviens no vecuma nevar izbēgt: ne liels, ne mazs, ne gudrs, ne muļķis, ne ļoti skaists, nedz arī parasts cilvēks. Agri vai vēlū tas pienāk katram, ienesot mūsu dzīvē savas nepielūdzamās korekcijas.

Ar vecumu saistītās izmaiņas, kas notiek cilvēka psihē, miesā un dvēselē, vieniem izraisa grūtsirdību un skumjas, citiem bailes un nemieru, un vēl citiem bezcerību un nomāktu garastāvokli, kas dažkārt pārvēršas dziļā depresijā, kas īpaši raksturīgi pesimistiem. Bet, ja mēs raugāmies uz to garīgi, uzņemot to kā daļu no Dieva plāna mūsu dzīvē, tad mēs varam novērot ar cieņu, pieminot psalmista gudros vārdus: “Mūsu dzīvības laiks ir septiņdesmit gadi un, ja kāds ļoti stiprs, astoņdesmit gadi, un mūža ieguvums ir grūtums un bēdas. Tas paiet ātri, un mēs aizlidojam kā ar spārnēm.” (Ps. 90:10).

To, ka mūsu dzīves labākie gadi patiesībā tiek pavadīti grūtībās, problēmās, bēdās, ciešanās un slimībās, var redzēt, lasot šīs grāmatas iepriekšējās nodaļas. Tagad, noslēdzot divu ticīgu cilvēku laulības apskatu, mēs apstāsimies pie viņu kopīgā ceļa pēdējā posma – kopīgas novecošanas, ko raksturo pieaugošas veselības problēmas un ievērojami samazinājušās darbaspējas. Laulība šajā laikā, kā likums, ir stabila. Laulātajiem ir nepieciešama savstarpēja palīdzība, un tāpēc viņi ļoti baidās viens otru zaudēt. Attiecības starp viņiem ir tādas, kādas tās izveidojušās ilgās ģimenes dzīves laikā, jo šajā posmā jau ir grūti kaut ko mainīt. Ieradums un pieķeršanās šajā laikā spēlē izšķirošu lomu, jo kopā piedzīvotie prieki, bēdas un neveiksmes laulātos ļoti satuvina, pat ja kopdzīves

laikā viņiem nav izdevies panākt pilnīgu savstarpēju sapratni un garīgu vienotību. Tie, kuriem ir izdevies ne tikai saglabāt mīlestību, bet arī kļūt par vienu dvēseli, vecumdienās kļūst tik tuvi, ka saprotas no pusvārda vai vispār bez vārdiem un neizprotamā veidā pat ārēji kļūst līdzīgi. Varbūt tieši uz viņiem attiecas teiciens: “Īsta mīlestība nav tā, kas panes ilgu atšķirtību, bet gan tā, kas panes ilgus tuvības gadus”.

Kad satiec šādus vecākā gadagājuma precētos pārus, kas staigā kā jaunībā, sadevušies rokās, un redzi, cik mīli viņi viens pret otru izturas, tas sasilda sirdi. Un, ja pajautā, kāds ir viņu laulības dzīves harmonijas noslēpums, izrādās, ka viss ģeniālais ir vienkāršs – saprast un pieņemt savu otro pusīti tādu, kāda viņa ir. Reiz jaunībā, divarpus gadus savas medicīniskās prakses laikā Sibīrijā, dzīvoju kaimiņos un biju tuvās attiecībās ar līdzīgu vecāku laulāto pāri. Viņi dzīvoja tajās pašās daudzdzīvokļu mājas trepēs, stāvu zemāk zem manis. Tragiskos apstākļos zaudējuši divus savus pieaugušos dēlus un palikuši vieni visā pasaulē, šie laulātie, kuriem toreiz bija septiņdesmit astoņi gadi, bija burtiski sakausēti kopā. Vērojot, ar kādu siltumu un maigumu mans sirmais kaimiņš skatījās uz savu padzīvojušo sievu, es nekad nepārstāju brīnīties, cik spoži mīlestības uguns var degt tik lielā vecumā. Abi slaidi, stalti un joprojām samērā spēcīgi, ar saglabājušos agrāko skaistumu sejās, viņi ar visiem spēkiem centās atbalstīt viens otru lielajās bēdās. Cik daudz uzmanības un glāstu bija viņu attieksmē, pieskārienos, apskāvienos un rotaļīgajos skūpstos, ar kuriem viņi ik pa laikam apmainījās! Es vienkārši nevarēju noticēt, ka viņi kopā ir jau gandrīz sešdesmit gadus. Un, kad viens no viņiem bija fiziski vājš vai slims, tad otrs neatrada sev vietu un darīja visu, kas bija viņa spēkos, lai vismaz kaut kā palīdzētu.

Viņu veselība tik lielā vecumā bija apskaužama, bet ne visiem ir tāda veiksmē. Novecošana kā dabisks fizioloģisks process sākas pēc divdesmit piecu līdz trīsdesmit gadu vecuma, kad cilvēka bioloģiskā attīstība ir pabeigta, un tā pārītrinās arvien straujāk. Sākotnēji šis temps vīriešiem un sievietēm ir vienāds. Bet pēc četrdesmit astoņu gadu vecuma vīriešu novecošanās temps trīskāršojas, savukārt sievietēm

tas notiek ap piecdesmit piecu gadu vecumu, bet pēc kāda laika novecošanās temps četrkārtšojas. Tā ka vecumā no četrdesmit astoņiem līdz deviņdesmit gadiem sievietes izskatās jaunākas nekā vīrieši.

Lai izprastu novecošanās mehānismu, ir svarīgi atcerēties, ka cilvēka ķermenī notiek pastāvīga šūnu dalīšanās, kā rezultātā rodas jaunas šūnas, kas pakāpeniski noveco un iet bojā. To sabrukšanas produkti tiek izvadīti no organisma bez kaitējuma, protams, ar nosacījumu, ka organisms funkcionē normāli. Jebkura pārslodze samazina organisma spēju izvadīt šos sabrukšanas produktus – ptomaīnus (noguruma toksīnus), kas organismu dara uzņēmīgu pret infekcijas slimībām un deģeneratīviem audu procesiem. Bērniem līdz viena gada vecumam novecojošo šūnu procentuālais daudzums nepārsniedz 1%. Līdz desmit gadu vecumam šis procentuālais daudzums palielinās līdz 7–10%, un līdz piecdesmit gadu vecumam tas sasniedz 40–50%. Toksīnu uzkrāšanās kavē šūnu darbību un vājina vai bloķē normālu vielmaiņu. Vispirms noveco acis, zobi un urīnceļu orgāni. Asinīs samazinās balto un sarkano asinsķermenīšu skaits. Kaulu smadzenēs palielinās tauku saturs un samazinās arteriolu skaits. Asins plūsma palēninās. Parādās novirzes dažādu iekšējo orgānu darbībā. Šīs izmaiņas, pakāpeniski palielinoties, izpaužas šādās ķermeņa nolietojuma pazīmēs:

- 1) nogurums, kā rezultātā rodas vēlme biežāk atgulties;
- 2) mugurkaula stīvums pēc pamošanās no rīta un smagums kājās vakarā;
- 3) urvien biežākas asas, durošas vai trulas un traucējošas sāpes ekstremitāšu locītavās;
- 4) biežāka urinēšana (īpaši naktī) vai urīna nesaturēšana;
- 5) grūtības aizmigt, dažkārt līdz pat mokošam bezmiegam;
- 6) salšana, aukstas rokas un kājas, pastiprināta svīšana un biežāka saaukstēšanās;
- 7) biežas galvassāpes, reibonis vai troksnis ausīs;
- 8) pasliktinās dzirde un redze, nogurst acis, sausa raudzene vai, gluži pretēji, pārmērīga asarošana;

9) spiedoša sajūta krūtīs, elpas trūkums, ātri ejot vai kāpjot pa kāpnēm, un palielinātas asinsspiediena svārstības;

10) sāk “uzdot” nervi, ievērojami pasliktinās atmiņa, kas izpaužas kā progresējoša aizmāršība un izklaidība, kā arī samazināta koncentrēšanās spēja;

11) āda zaudē tvirtumu un elastību, uz sejas un ķermeņa veidojas grumbas, izkrīt mati;

12) svara pieaugums vai, retāk, svara zudums;

13) samazinās organisma izturība pret dažādām slimībām, kā rezultātā pakāpeniski samazinās tā adaptācijas spējas.

Arī seksuālā dzīve vecāka gadagājuma cilvēkiem piedzīvo būtiskas izmaiņas, jo šis ir menopauzes sākums – periods, ko raksturo reproduktīvās sistēmas involūcija jeb apgriezta attīstība. Daudzi uzskata, ka menopauze ir tikai sieviešu parādība, taču arī vīrieši var piedzīvot kaut ko līdzīgu, lai gan tās gaita, protams, atšķiras. Tā kā neizprasts menopauzes sindroms (simptomu komplekss, kas raksturo menopauzes sākumu) mēdz izraisīt bailes un nemieru, mēs to īsi apskatīsim.

Sievietēm menopauze parasti sākas četrdesmit piecu līdz četrdesmit astoņu gadu vecumā un ilgst vidēji pusotru, divus vai trīs gadus. Tomēr var iestāties arī agrīna menopauze – pirms četrdesmit gadu vecuma, vai vēla menopauze – pēc piecdesmit piecu gadu vecuma. Menopauzes sākumu var noteikt pēc menstruālā cikla traucējumiem vai netiešām pazīmēm, ja tās saglabājas. Menstruācijas kļūst neregulāras, to intensitāte svārstās (retas vai, gluži pretēji, ļoti stipras), un pakāpeniski tās pilnībā apstājas. Ar vecumu saistītas izmaiņas rodas arī dzimumorgānos: maksts gļotāda zaudē elastību, kļūst sausa un plāna, izzūd maksts krokas, sarūk dzemde, un lielās kaunuma lūpas kļūst vaļīgas. Tas viss ir saistīts ar olnīcu, kas ražo estrogēnu, funkciju pavājināšanos, kā arī ar vairogdziedzera un hipofīzes ražoto hormonu līmeņa pazemināšanos. Samazināts estrogēna līmenis noved pie nepietiekamas maksts lubrikācijas, kas izraisa sāpes dzimumakta laikā.

Hormonālas izmaiņas sievietēm izraisa dažādus vielmaiņas traucējumus, galvenokārt tādus, kas ietekmē tauku

metabolismu, kas bieži noved pie ievērojama svara pieauguma un nevēlamas aptaukošanās, ko ir grūti pārvaldīt. Tieši šajā periodā dažām sievietēm pirmo reizi tiek diagnosticēts diabēts. Tā kā menopauzes laikā audu šūnās samazinās kālija līmenis un kauli zaudē kalciju, sievietes bieži cieš no osteoporozes, osteohondrozes vai plecu, ceļa un gūžas locītavu osteoartrīta.

Papildus hormonālajām izmaiņām menopauzei raksturīgi arī dažādi asinsrites traucējumi, piemēram, karstuma viļņi sejā, kaklā un krūtīs, pietvīkums un spēcīga svīšana. Arī dažādas neiropsihiatriskas izpausmes šajā periodā sievietēm var būt ļoti nepatīkamas, piemēram, nepamatota trauksme, bezmiegs, pēkšņas garastāvokļa svārstības, dīvainas impulsīvas darbības, paaugstināta aizkaitināmība, skumjas ar tendenci uz melanholiju, sirdsklauves, galvassāpes, reibonis, troksnis ausīs un mirgojoši “plankumi acu priekšā”.

Tas viss noved pie samazinātas intereses par seksu, lai gan ir gadījumi, kad seksuālā vēlme pat palielinās. Tas ir tāpēc, ka klimaksa un menopauzes laikā sievietēm mainās vīriešu un sieviešu dzimumhormonu attiecība asinīs un, palielinoties pirmajiem, sievietes kļūst kaislīgākas nekā jaunībā. Nezinot šo izmaiņu likumsakarības, sievietes bieži vien ir ļoti samulsušas, uzskatot savu paaugstināto seksuālo vēlmi par kaut kādu nesaprotamu patoloģiju, kas ir absolūti nepareizi. Šis sieviešu seksualitātes uzplūds parasti ir īslaicīgs un pakāpeniski mazinās: seksuālā vēlme rodas retāk, samazinās maksts izdalījumi, un orgasms ir jūtams vājāk vai nenotiek vispār. Uz klimaksa beigām un iestājoties menopauzei, sievietes piedzīvo fizisko un garīgo līdzsvaru, kas tik raksturīgs vecākām sievietēm. Iegūtā fiziskā un garīgā miera sajūta ļauj viņām justies kā īstām ģimenes pavarda sargātājām un, pateicoties gadu gaitā iegūtajai gudrībai, iecietībai, laipnībai un dzīves pieredzei, kļūt par ģimenes mātēm vārda labākajā nozīmē.

Vīriešiem menopauze ir saistīta ar vīriešu dzimumhormona testosterona līmeņa pazemināšanos, un medicīnā to sauc par “ar vecumu saistītu virsnieru mazspēju”. Menopauze var iestāties agri vai arī priekšlaicīgi (pirms 55 g.), laicīgi (55-65 g.) un vēlu (pēc 65 g.). Lai gan vīriešu

menopauze ievērojami atšķiras no sieviešu menopauzes, tai tomēr ir dažas līdzības. Galvenā atšķirība ir tā, ka sievietēm menopauzes un menopauzes laikā menstruālais cikls pilnībā apstājas, taču vīriešiem reti rodas ar vecumu saistīta impotence. Daudzi vīrieši piedzīvo ļoti lielu vecumu, saglabājot savu libido un spēju ne tikai veikt dzimumaktu, bet arī radīt bērnus. Savā pastorālajā praksē esmu saskārusies ar daudziem gadījumiem, kad vīrieši, kas vecāki par septiņdesmit gadiem, spēj īstenot dzimumaktu vairākas reizes nedēļā bez jebkādam problēmām ar erekciju vai ejakulāciju.

Lielākajai daļai vīriešu menopauze nav saistīta ar ievērojamām pašapziņas izmaiņām. To slikti panes tikai tie, kuriem iepriekš ir bijušas problēmas ar nerviem, sirdi un asinsvadiem. Vīriešiem var rasties durošas sāpes sirds apvidū, emocionāls apjukums, ģībšanas sajūta, smagums krūtīs, apgrūtināta elpošana, panikas lēkmes, vispārējs vājums, ātrs nogurums un ievērojami miega traucējumi. Šādu lēkmju laikā, pie mazākā uzbudinājuma, vīrieša seja kļūst sarkana, pietūkst vēnas uz kakla un deniņiem, acis piepildās ar asinīm, paātrinās pulss, asinsspiediens dažreiz pazeminās, tad strauji paaugstinās, rokas un kājas kļūst aukstas, rodas pastiprināta svīšana. Gremošanas orgānu darbības traucējumi izpaužas kā aizcietējums (retāk caureja). Bieža vēlme urinēt. Vielmaiņas traucējumi parādās kā tauku nogulsnešanās uz kakla, vēdera, rumpja, kā arī deģeneratīvi procesi locītavās. Greizsirdība un neiroloģiskās problēmas izpaužas kā īgnums, pesimisms, paaugstināta aizkaitināmība, dusmas vai pat melanholijs un apātija. Šajā periodā pirmo reizi var parādīties greizsirdības lēkmes, kādas iepriekš nav novērotas.

Vīriešiem menopauzes laikā var samazināties seksuālā potence, kas izpaužas kā erekcijas pavājināšanās un ātra (priekšlaicīga) ejakulācija ar lēnu spermas plūsmu. Tas noved pie tā, ka saīsinās dzimumakta ilgums, samazinās nepieciešamība pēc tā un apmierinātības sajūta vājinās. Androgēnu līmeņa pazemināšanās asinīs noved pie tā, ka vīrieši sāk uzbudināties sievišķīgā veidā: nevis kā iepriekš, kad viņi jau bija gatavi dzimumaktam, skatoties uz kailu sievieti vai izģērbjoties, bet tikai mīlas glāstu laikā. Turklāt viņi sāk lēnāk

reagēt ar erekciju uz seksuālo stimulāciju un, lai to sasniegtu, ir nepieciešama ilgāka un spēcīgāka stimulācija. Pēc sešdesmit gadiem pilnīga erekcija notiek tikai tieši pirms ejakulācijas, tāpēc vecāka gadagājuma vīriešiem dzimumlocekļa stimulēšana ar laulātā roku ir absolūti nepieciešama. Un tas nozīmē, ka sievietei ir jāuzņemas iniciatīva, apzinoties, ka bez šāda uzbudinājuma dzimumakts ir praktiski neiespējams.

Vīriešiem ir ļoti grūti paciest neatbilstību starp vēlmēm un iespējām, īpaši tiem, kas par to iepriekš pat nav domājuši. Taču visvairāk stiprā dzimuma pārstāvjus nomāc fakts, ka augstu seksuālo tieksmi vairs nepavada iepriekšējās spējas, savukārt sievietēm vēlme pēc intīmas tuvības saglabājas tajā pašā līmenī vai pat palielinās. Šāda situācija spēcīgi ietekmē vīriešu pašlepnumu, dažkārt izraisot pat nervu sabrukumus. Tāpēc vecāka gadagājuma vīrieša labsajūta un noskaņojums menopauzes gados lielā mērā ir atkarīgs no sievietes izpratnes un attieksmes, citādi intīmās attiecības priekšlaicīgi izbeidzas, kas rada ārkārtīgi nevēlamas sekas attiecībā uz abu psihoemocionālo stāvokli un vispārējo darbību. Ja laulātie, apzinoties fizioloģisko izmaiņu neizbēgamību savā ķermenī, turpina savu seksuālo dzīvi pēc iespējas ilgāk (vismaz vienu vai divas reizes mēnesī) un ir apmierināti ar to, ko spēj, tad viņi saglabā mīlestību, maigumu un savstarpēju pievilcību līdz mūža galam. Intīmo attiecību saglabāšana vecumdienās ir nepieciešama ne tikai vīra erekcijas saglabāšanai, bet arī emocionalitātes stimulēšanai, veselības stiprināšanai un abu laulāto bioloģiskās un sociālās aktivitātes pagarināšanai. Atturīgi, mierīgi glāsti un mērena seksuālā aktivitāte veicina savstarpējas uzmanības un maigas gādības saglabāšanos starp viņiem, kas ir īpaši vērtīgi vecumdienās. Visas problēmas, kas saistītas ar vīrieša seksuālo spēju samazināšanos un sievietes maksts sausumu, var pilnībā atrisināt, mainot dzimumakta pozu un lietojot īpašas mitrinošas hormonālas ziedes vai vienkārši auksti spiesto olīveļļu. Vēl vēlāk vecumdienās, kad intīmā dzīve kļūst neiespējama, labs līdzeklis pret sausumu un ar to saistīto nepatīkamo maksts gļotādas niezi sievietēm var būt smiltsērķšķu eļļa. Ja laulāto attiecības ir normālas, tad viss notiek dabiski un tiek uztverts ar

sapratni un maigumu. Saistībā ar to vēlos citēt krievu seksopatologu G. Vasiļčenko un J. Rešetņika vārdus, kuri vienā no saviem rakstiem apgalvo: “Rudens laulībā nav intīmās dzīves beigas. Jo arī saulrietā saule maigi glāsta.”

Tomēr, lai arī cik svarīga būtu saskaņa intīmajā dzīvē, laulība neaprobežojas tikai ar to. Tā kā seksuālā funkcija uz vecumu dabiski izgaist, mīlošiem laulātajiem pieaug vajadzība pēc garīgas saiknes, tuvības, savstarpējām rūpēm, mierīgas ģimenes atmosfēras, kārtības un mājas komforta. Līdz ar briedumu cilvēki pārvērtē savas prioritātes, augsti vērtējot lietas, kam senāk nebija lielas nozīmes. Piemēram, vīram daudz vairāk par ārējo skaistumu svarīgāka kļūst sievas paklausība, pacietība, maigums, pakļāvība, piedošana, spēja gudri pārvaldīt mājsaimniecību un uzturēt pozitīvu ģimenes atmosfēru. Gadu gaitā vīrs pakāpeniski pielāgojas savai partnerei, vairāk pieņemot viņas sievišķīgo būtību un kļūstot piedodošāks pret viņas kļūdām un neveiksmēm, atzīstot, ka arī viņam ir vājības, kas viņai jāpanes. Bēdas, bērnu slimības, finansiālās problēmas un citas grūtības, kas piedzīvotas viņu ilgās kopdzīves laikā, padara viņus unikālus un neaizstājamus. Turklāt patmīlība, egoisms, egocentriskums un lepnais “ES”, kas ir tik raksturīgi visiem cilvēkiem, laika gaitā mazinās, veicinot mierīgāku līdzāspastāvēšanu.

Arī sievietē uz vecumu pārvērtē savu dzīvi Dieva priekšā un attiecības ar dzīvesbiedru. Bērniem izaugot un pametot mājas, viņa saprot, ka vīrs, lai kāds arī viņš nebūtu, paliek vienīgais cilvēks, kas būs ar viņu līdz mūža galam, un viņa no jauna sāk sniegt viņam mīlestību, ko tik daudzus gadus bija veltījusi bērniem. Apziņa, ka nepārtrauktu raižu un neskaitāmu mājas darbu dēļ viņa ir nemanāmi attālinājusies no sava vīra, sāpina sirdi, mudinot viņu atkal pievērst lielāku uzmanību vīram, ar kuru viņa ir dalījies visās dzīves peripetijās. Dzīves pieredze un gudrība palīdz viņai apzināties, cik patiesi ir Bībeles norādījumi precētām sievietēm un cik svarīgi ir tos īstenot, ja vēlas Dieva svētību ģimenē.

Reiz es piedzīvoju šādu brīdi savā dzīvē, sēžot pie sava vīra galvgaļa, kurš pēc nopietnas mugurkaula operācijas gulēja speciālā slimnīcas gultā. Raugoties zili bālajā sejā un

klausoties viņa klusajā, saraustītajā elpā, es pēkšņi ar sāpēm sirdī sapratu, ka, neskatoties uz svētībām, ko biju piedzīvojusi kopā ar viņu, es nebiju bijusi tik laba sieva, kādu viņš neapšaubāmi bija pelnījis, jo savu mīlestību, laiku un rūpes biju veltījusi mazāk viņam nekā savai kalpošanai un būtībā pilnīgi svešiem cilvēkiem, kuri pastāvīgi meklēja garīgo palīdzību un dvēseles aprūpi. Saņēmuši to, ko vēlējās, viņi ātri pazuda no manas dzīves, kamēr viņš vienmēr palika man blakus. Prātā nāca brīži, kad arī attieksmē pret viņu biju devusi vaļu savam riebīgajam “ES”, ar kuru mana garīgā cīņa tikai sākās. Bet vissāpīgākā bija apziņa, ka arī mūsu vislaimīgākajos gados es ne vienmēr biju gudra, lēnprātīga un paklausīga sieva, kādai man jābūt pēc Svētajiem Rakstiem. Ak, cik daudz man vajadzēja, lai reizi par visām reizēm saprastu vienkāršo patiesību, ka sāncensībā par pēdējo vārdu sieva vienmēr paliek vislielākā zaudētāja! Un cik daudz lūgšanu un dievišķas iejaukšanās man vajadzēja, lai saprastu, ka, izvēloties manu dzīvesbiedru, Tas Kungs man ir parādījis īpašu, nepelnītu žēlastību! Kā tik trāpīgi teica Mārtiņš Luters: “Pirmā mīlestība apreibina, bet pēc pagīrām laulībā ienāk **patiesa mīlestība.**” Bet diemžēl tu to sāk saprast tikai tad, kad jaunība ir pagājusi un mati jau sen nosirmojuši.

Ilgstoši sniedzot dvēseļu aprūpi abu dzimumu cilvēkiem, var nonākt pie secinājuma, ka vecumā īpaši izteiktas kļūst tās iezīmes, kas iepriekšējos dzīves gados raksturoja cilvēka būtību. Un ja agrāk šīs īpašības bija pamanāmas tikai uzmanīgiem vērotājiem, vecumā tās kļūst acīmredzamas visiem apkārtējiem, izraisot vai nu simpātijas un pievilcību, vai arī sašutumu un atsvešināšanos. Tā, piemēram, tie, kas jaunībā bija runīgi, vecumdienās kļūst par neciešamiem plāpām; tie, kas ir klusi, kļūst īgni un noslēgti; tie, kas ir viegli aizkaitināmi un valdonīgi, kļūst par mocītājiem un tirāniem; tie, kas labi prot pamanīt citu trūkumus, kļūst par neciešamiem kritiķiem un tenkotājiem; tie, kas mīl paust savu nepmierinātību, kļūst par kurnētājiem, kuriem nav iespējams izpatikt; savukārt tie, kas ir uzmanīgi, līdzjūtīgi un laipni, kļūst par tiem, ap kuriem pulcējas pieaugušie un bērni, par kuriem runā ar apbrīnu un atceras ilgi pēc viņu nāves.

Tādēļ katram no mums jau laicīgi būtu jādomā par to, kādi mēs būsim, kad novecosim: tādi, ar kuru cilvēkiem patīk būt kopā jebkurā vecumā, vai tādi, no kuriem cilvēki centīsies izvairīties visos iespējamajos veidos. Galu galā tieši tas noteiks, vai mēs būsim mūžīgi neapmierināti, kurnoši veci cilvēki, visu aizmirsti un pamesti, vai arī mēs tiksim uzskatīti par taisnu cilvēku paraugu, attiecinot uz mums labi zināmos Svēto Rakstu vārdus: “Taisnais zaļo kā palma, aug kā Libanona ciedrs; dēstīti Tā Kunga namā, viņi zaļo mūsu Dieva pagalmos. Vēl vecumā viņi **nes augļus, ir sulīgi un zaļi**, lai paustu, ka Tas Kungs ir taisns, mana patvēruma klints, un tajā nav netaisnības.” (Ps. 92:13-16) un “Taisnais staigā savā sirds skaidrībā, un viņa bērniem pēc viņa būs svētība un labi klāsies!” (Sal.pam. 20:7). Un, lai šīs definīcijas kļūtu par mūsu rakstura iezīmēm, tuvojoties vecumam, ir nepieciešams strādāt pie sava rakstura, pārbaudot sevi Dieva Vārda gaismā un rīkojoties tāpat kā Vecās Derības psalmists, kurš, saucot uz To Kungu, lūdza: “Nepamet mani vecuma dienās, neatstāj mani, kad spēks man zūd!” “Līdz vecumam, līdz sirmiem matiem, Dievs, neatstāj mani, kamēr es būšu Tava elkoņa lielo veikumu zināmu darījis nākamām paaudzēm un Tavu stiprumu bērnu bērniem.” (Ps. 71:9,18).

Bieži esam dzirdējuši vecāka gadagājuma cilvēkus sakām vārdus, kas pazīstami no bērniības: “Vecums nav prieks.” Tas liek domāt, ka šis cilvēka dzīves posms parasti tiek uzskatīts par pēdējo, bezprieka posmu, kas jāpārdzīvo, lai tuvotos kapam. Arī aiziešana pensijā bieži vien ir saistīta ar negatīvām emocijām, jo daudziem tas nozīmē ne tikai profesionālās karjeras, bet visas dzīves beigas. Tas rada tukšuma un bezjēdzības sajūtu. Turklāt aiziešana pensijā bieži vien rada finansiālas problēmas. Daži prasmīgi tās pārvar, atrodot veidu, kā palikt darbā vai meklējot citas iespējas piepelnīties; kāds palīdz bērniem audzināt mazbērņus; daži meklē jaunas aktivitātes, lai kompensētu zaudēto; bet vēl citi vienkārši iekrīt bezdarbībā un bezcerībā.

Tādējādi cilvēki vienkārši gaida tuvojošos galu, tā vietā, lai turpinātu priecāties par dzīvi. Tāpēc nav pārsteidzoši, ja viņus pārņem depresija, ko izraisa apziņa par dienām un

gadiem, kas nekad neatgriezīsies un murgainas priekšnojautas par šausmām, kas viņus sagaida nākotnē. Turklāt visbiežāk sastopamās bažas un bailes ir tādas domas kā: “Ko es darīšu, ja zaudēšu savu dzīvesbiedru? Kas par mani parūpēsies, kad es pats to nevarēšu izdarīt? Kas ar mani notiks tālāk, ja es jau tagad esmu tik slims un vājš?” Šādas bailes liecina, ka, lai gan cilvēks jau daudzus gadus ir bijis kristietis, viņš joprojām nav iemācījies pilnībā uzticēt savu dzīvi sava Radītāja rokās, kurš caur pravieša muti saka: “Bet svētīgs ir, **kas paļaujas uz To Kungu un kura cerība ir Tas Kungs!** Tas ir kā koks, kas stādīts pie ūdens un kas rieš savas saknes jo tuvu upei, tas nebīstas karstuma, tā lapas paliek zaļas. Arī sausā gadā tas nebīstas, tas nemitīgi nes savus augļus.” (Jer. 17:7,8).

Kā redzat, kaut arī ķermenis noveco, dvēsele tomēr spēj saglabāt jaunību. Protams, ķermeņa novecošanās, fizisko vai garīgo spēju samazināšanās un pieaugošā nespēka pazīmju vērošana neizraisa pozitīvu attieksmi pret vecumdienām. Tomēr es joprojām vēlētos norādīt, ka daudzas vecāku cilvēku bažas ir saistītas ar izplatītiem maldīgiem priekšstatiem par novecošanu un bieži vien ir pārspīlētas un nepatiesas, jo patiesībā mēs esam daudz stiprāki un izturīgāki, nekā domājam. Protams, mēs nevaram apturēt laika ritējumu, bet mēs varam pārvaldīt savas dzīves kvalitāti. Un tas, kā mēs dzīvosim savas vecumdienas, lielā mērā ir atkarīgs no mums pašiem. Galu galā veselīga novecošana ir daudz vairāk nekā tikai fiziska veselība. Tā ietver labu garīgo stāvokli, spēju saglabāt interesi par dzīvi (un dzīves mērķa izjūtu), kā arī spēju tikt galā ar stresu.

Lai nejostos vecs, ir svarīgi turpināt attīstīt savu intelektu, dvēseli un ķermeni pat vecumdienās – citiem vārdiem sakot, vienkārši turpināt virzīties uz priekšu. Ļaujiet vecumam palikt jūsu pasē, nevis tikt ierakstītam jūsu prātā un uzvedībā. Tāpēc jums vajadzētu censties izvairīties no vecuma ieradumiem un manierēm, un tā vietā domāt, rīkoties un uzvesties tā, it kā jūs joprojām būtu enerģisks un jauns. Tomēr, to darot, esiet uzmanīgi, lai nepārspīlētu, neizliekoties par jauniem (kā to dara dažas novecojošas filmu un popzvaigznes), jo tas var izskatīties smieklīgi un absurdi. Atcerieties arī, ka mūsu izskats un uzvedība būtiski ietekmē to, kā

cilvēki mūs uztver. Diemžēl dzīvē jūs satiekat daudzus cilvēkus, kuri līdz četrdesmit piecu vai piecdesmit gadu vecumam iegūst vecu cilvēku raksturu un iezīmes: lēnas kustības, lieko svaru, sakumpušu muguru, gausu ķermeni, šļūcošu gaitu, bezgaumīgu apģērbu, īgnu raksturu, pastāvīgu neapmierinātību ar visu un visiem, bezmērķīgu dzīvi, pastāvīgas bailes no slimībām un atkarību no tabletēm.

Tiem, kas vēlas pēc iespējas ilgāk saglabāt možu garu, jāatceras, ka regulāras pastaigas un mērena fiziskā aktivitāte veicina ilgāku, pilnvērtīgāku dzīvi un labāku veselību. Tas stimulē vielmaiņu, pazemina holesterīna līmeni un novērš kalcija nogulsņēšanos asinsvados. Priekšlaicīgu muskuļu novecošanos var novērst, nodarbojoties ar fiziskām aktivitātēm, kas atbilst cilvēka spēkam, veselības stāvoklim, fiziskās sagatavotības raksturam un līmenim. Muskuļu novecošanās sākas divdesmit gadu vecumā, galvenokārt muskuļu olbaltumvielu, muskuļu asinsapgādes un intramuskulāro nervu šķiedru darbības izmaiņu dēļ, kas noved pie kopējā muskuļu apjoma samazināšanās. Novecojošiem muskuļiem jāvelta lielāka uzmanība nekā jaunībā. Lai gan spēja izturēt strauju un lielu slodzi ar vecumu ievērojami samazinās, ilgstoša, zemas intensitātes darba spējas saglabājas. Ir svarīgi atcerēties par atpūtu, kas vecumā ir pilnīgi nepieciešama, lai spēki atjaunotos.

Mums arī biežāk jāatceras, ka katram vecumam piemīt savs neatkārtojams skaistums. Tāpat kā visam dzīvē, arī vecumam ir savas priekšrocības, un tā lielākā vērtība ir dzīves pieredze un gadu gaitā iegūtā gudrība, kas padara vecākus cilvēkus ne tikai par palīgiem, bet arī par izciliem mentoriem jauniešiem. Galu galā Dieva Vārds pareizi saka: “Māci savam bērnam viņa ceļu, no tā viņš neatstājas arī tad, kad viņš jau vecs kļuvis.” (Sal.pam. 22:6). Tas nozīmē, ka Dievs ir piešķīris veciem cilvēkiem un sirmgalvjiem lielu privilēģiju būt par mentoriem jaunākajai paaudzei, tādējādi piepildot gudrā Salamana padomu: “Ļauj savai maizei iet pār plašo jūru; pēc daudzām dienām tu to atkal atdabūsi.” (Sal.māc. 11:1). Protams, ne visiem ir garīgās vadības dāvana, taču ikviens šajā laika posmā var atrast sev kādu cienīgu pielietojumu. Starp citu, var tikai apbrīnot, cik ņipri kļūst veci cilvēki, kad viņi

redz, ka ir uz kaut ko spējīgi un kādam vajadzīgi. Tad beidzas priekšlaicīga miršana, un sākas interesanta, pilnvērtīga, jēgpilna un priecīga dzīve. Atdodot sevi, un savas dzīves grūtībās iegūtās zināšanas un pieredzi, vecāka gadagājuma cilvēki pārstāj kavēties pagātnē un dzīvo tagadnē.

Nav nepieciešams izdomāt sev īpašu dzīvi, bet vienkārši dzīvot, cenšoties darīt to, kam jaunībā nepietika laika. Nav noslēpums, ka ar vecumu cilvēka dvēsele, dzīves uztvere un emocionālā sfēra kļūst tikai bagātāka un plašāka. Vecums ir cilvēka dzīves vakara blāzma, skumja, bet tikpat skaista kā rītausma. Cienīgas vecumdienas jānopelna, dzīvojot daudzus gadus, un nemirstībā jāaiziet kā **cilvēkam**, kuru atcerēsies vēl ilgi. Pirms mums ir gājušas daudzas paaudzes, un, iespējams, tās turpinās to darīt arī pēc mums, un tikai Radītājs zina, cik ilgi tas turpināsies. Nav jābaidās no vecuma, jo tas ir visu dzīvo būtņu dabiskais stāvoklis. Ķermenis, izsmēlis savu mūžu, mirst, bet katram no mums ir dota iespēja palikt uz zemes savos paveiktajos darbos, kas vēl ilgi var nest augļus mūžībai. Kas attiecas uz mūsu dvēseli, tā vispār nav pakļauta nāvei.

Laika pulss skaļi atbalsojas visā Visumā, un, lai ieraudzītu tā materiālo iemiesojumu, pietiek tikai paskatīties uz pulksteņa sekunžu rādītāju. Tēli, kas atgādina par neizbēgamību, nevar saindēt mūsu dzīvi, ja esam mierā ar Dievu un saviem tuvākajiem. Debesu Jeruzalemes sapnis mūs iedrošina, tāpat kā maratona skrējēju iedrošina doma par finiša līniju. Tomēr nāves tuvošanās ir ne tikai cilvēka dzīves finiša līnija, bet arī Dieva Tiesas tuvošanās. Tāpēc pat tie, kas nav pazīstami ar Evaņģēliju, baidās no pārejas brīža uz viņsauli kā no savas dzīves pārskata brīža. Galu galā nāve ir tas pēdējais punkts, pēc kura vairs nav iespējams uzlabot rezultātu, kura sasniegšanai mums dota tikai viena iespēja. Pēc nāves dvēsele vairs nevar mainīties ne uz labo, ne uz sliktu pusi. Tā parādīsies Visuvarenā priekšā tādā stāvoklī, kādā tā tiks atrasta. Pareizi izprotot nāvi, cilvēks sāk uztvert dzīvi citādi.

Daudzi vecāka gadagājuma cilvēki uzskata, ka laulātā zaudējums ir skumjākais brīdis kopdzīvē, taču es tam nevaru līdz galam piekrist. Kāds gudrs vīrs reiz teica: “Nāvē ir daudz dzīvības,” un tā ir taisnība. Paredzot savu nāvi, veci cilvēki

cenšas darīt pēc iespējas vairāk – cik vien spēj, cik vien atļauj viņu spēki. Viņi izbauda katru stundu un dienu, priecājoties par katru sīkumu. Gudrākie no viņiem cenšas kaut daļēji atgūt zaudēto laiku laulībā, jo jaunībā viņi bija pārāk aizņemti. Tāpēc kopš brīža, kad mans vīrs pārtrauca strādāt, mēs cenšamies veltīt viens otram pēc iespējas vairāk laika, galvenokārt dodoties kopīgās ikdienas pastaigās. Ir tik patīkami iet blakus, roku rokā, tāpat kā jaunībā, un, vērojot aizkustināto garāmgājēju laipnos smaidus, justies kā laimīgākajiem cilvēkiem pasaulē. Apziņa par mūsu tuvojošos mūžīgo šķiršanos mudina mūs ar vīru izmantot katru mirkli, lai būtu kopā.

Savā grāmatā “Vīrieši un laulība” amerikāņu sociologs Džordžs Gilders raksta, ka vientuļās sievietes ar vientuļību tiek galā daudz labāk nekā vīrieši, kuri bez sievietes aprūpes kļūst ārkārtīgi neaizsargāti. Kad sievietes zaudē savu vīru, viņas ilgi sēro un raud, bet tad atkal savācas, salasa dzīves lauskas un turpina dzīvot. Savukārt vīrieši, saskaroties ar sievu zaudējumu, nekad neatgūst savu agrāko emocionālo līdzsvaru. Runājot par to, es nevaru neatcerēties savu mirušā tēva vārdus. Pēc mātes nāves viņš telefona sarunu laikā atkal un atkal atkārtoja, klusi raudot kā vecs vīrs: “Ar manas Nīnas nāvi man beidzās dzīve, un iesākās vienkārši eksistence lai pabeigtu dzīvi bez prieka.”

Jā, lai ko arī teiktu, ir grūti zaudēt mīļoto cilvēku. Protams, ja pirms nāves viņš ilgi slimoja, var mierināt sevi ar domu, ka viņš beidzot ir atbrīvojies no ciešanām, bet, ja tas notiek pēkšņi, izdzīvojušais laulātais uz ilgu laiku atrodas smaga šoka stāvoklī, nespējot atrast vietu, kur atpūsties. Piemēram, kāda gados vecāka atraitne, kuras vīrs nesen nomira no smaga miokarda infarkta, izplūda asarās, stāstot: “Tas notika tik ātri pie pusdienu galda, ka man nebija laika viņam pateikt ne vārda. Viņš tikai paspēja pačukstēt, ka nejūtas labi, un, smagi elsodams, saļima uz krēsla. Pēc viņa bērēm jutos tā, it kā puse no mana ķermeņa būtu nogriezta. Tikai tagad esmu sapratusi, cik dārgs viņš man bija un cik ļoti es viņu nenovērtēju. Diemžēl mēs piedzīvojām arī “dzimumu līdztiesības” cīņas, jo es aizstāvēju savas tiesības un pārmetu viņam te to, te šo, pamācot viņu par vīra pienākumiem, kas minēti

Svētajos Rakstos. Bet viņš man un bērniem darīja tik daudz laba, un es to visu uzskatīju par pašsaprotamu, nekad viņu par to neuzslavējot, baidoties, ka viņš nekļūst augstprātīgs. Ak, kāda muļķe es biju! Tagad man vairs nevajag neko no tā, par ko tik ļoti cīnījos, ja vien viņš atkal būtu man blakus!”

Dzirdot šo sirdi plosošo stāstu, man nebija citas izvēles kā vien teikt: “Tev vismaz vajadzētu priecāties par to, ka tavs vīrs nomira Tai Kungā, jo Dieva Vārds šādus cilvēkus sauc par svētīgiem. Kādu dienu tu viņu atkal satiksi, bet pagaidām tev ir jādzīvo, jāpabeidz viņa un savas lietas un jādalās savā dzīves pieredzē ar saviem bērniem un mazbērniem. Tev ir jāpārcieš šī zaudējuma sāpes, jāatvadās no cilvēka, kas tev ir visdārgākais, un jāpieņem neizbēgamās pārmaiņas savā ierastajā dzīvesveidā, samierinoties ar domu, ka no šī brīža tu dzīvosi viena. Ir labi, ka tev ir tuvinieki un ģimene, ar kuriem tu vari sazināties un kuri varēs par tevi rūpēties, kad pienāks tava pēdējā stunda.”

Tāpēc tiem, kuriem joprojām ir privilēģija vadīt savu dzīvi kopā ar savu dzīvesbiedru, jābūt īpaši pateicīgiem Tam Kungam, jo ir daudzi, kas, sasniedzot sirmu vecumu, paliek vieni. Man, personīgi, arī tuvojas šis vecums, un ir liela svētība novēcot blakus savam vīram, kurš gandrīz četrdesmit gadus ir bijis ne tikai uzticams draugs, bet arī visuzticamākais palīgs kalpošanā. Es nezinu, cik ilgi vēl Tas Kungs ļaus mums būt kopā, bet es ļoti ceru nodzīvot savus atlikušos gadus tā, lai, atvadoties, es varētu viņam teikt: “Paldies par visu, mans dārgais!”

Es pateicos Dievam, ka esmu mantojusi sava tēva optimismu un dzīvesprieku, jo manam vīram ir dabiska nosliece uz pesimismu un melanholiju. Bet pat tas ir pārlicinošs pierādījums tam, ka Dievs nav kļūdījies savā izvēlē, jo tieši tādēļ, ka esam tik dažādi cilvēki, mēs lieliski papildinām viens otru, kopā veidojot vienu veselu. Atzīstos, ka man patīk dzirdēt savu vīru sakām: “Mana saulīte! Ko gan es bez tevis darītu?! Ak, ja vien es varētu nomirt pirms tevis, jo es vienkārši nespēju dzīvot viens.” Laiku pa laikam, es atraujos no dvēseļu aprūpes tālruna sarunas vai no darba pie jaunākās grāmatas un pienāku pie vīra, lai viņu samīļotu, kad viņš pie

datora spēlē savu mīļāko virtuālā pilota spēli. Viņš saprot, ka nevarēs no manis “izvairīties” un ar apmierinātu smaidu stiepj pretī man savas lūpas. Un, ja pārīm ir šādas attiecības, tad viņi, protams, nedomā, ka “vecums nav prieks”, un neskatoties uz cienījamo vecumu, pateicas Dievam par katru kopā pavadīto mirkli.

Pirms vairākiem gadiem kāds sens draugs man stāstīja, ka kādā Krievijas kapsētā uz vienas sievietes marmora kapakmens viņas vīrs ir iegravējis četrindi:

Lai tavi pelni dus mierā, mans tālais draugs!

Dzīvē viens otru mēs mocījām.

Nu nāve mūs šķīrusi,

Ir beidzot miers.

Es nezinu, dārgie draugi, varbūt šie vārdi jums šķitīs smieklīgi, bet mani ļoti apbēdināja apziņa, ka šie divi cilvēki nekad nav spējuši izmantot to, kas viņiem tika dots kā labākā un brīnišķīgākā dāvana viņu īslaičīgajā zemes dzīvē. Tāpēc, lai ar jums negadītos līdzīgi, izbaudiet savu laulību šeit, uz zemes, kamēr vēl varat, jo pat ja jūs atkal satiksieties mūžībā, jums būs pavisam citas, mūsu prātam neaptveramas attiecības, kurās vairs nepastāv jēdziens “vīrs un sieva”, jo kā teica Jēzus: “Jo, kad tie celsies augšām no miroņiem, tad tie nedz precēs, nedz taps precēti, bet tie būs kā eņģeļi debesīs.” (Mk. 12:25).

Mūžībā aizgājušie laiki un cilvēki mums kļūst īpaši dārgi tieši tāpēc, ka tos vairs neatgriezt. Zaudējums maina mūsu skatījumu uz dzīvi un mīļajiem, tāpēc vecāka gadagājuma pāriem, kuri vēl nav sasnieguši garīgo vienotību un savstarpēju sapratni, atvadoties vēlos teikt: “Jums ir atlicis tik maz laika, lai priecātos par savu laulību, tāpēc netērējiet to savstarpējiem pārmetumiem, nesaskaņām un strīdiem. Galu galā, tikai saglabājot mīlestību un cieņu vienam pret otru visas garās laulības dzīves laikā, jūs, svinot sudraba, zelta vai dimanta kāzu gadadienu, varēsiet bez liekulības teikt: “Mēs vienmēr bijām laimīgi esot kopā”, un, stāvot Dieva priekšā mūžībā, jūs nebaidīsieties no Viņa soda par savu slikto izturēšanos pret to, ar kuru Viņš jūs reiz savienoja uz zemes.”

Библиография

- Уильям Макдональд «Библейские комментарии для христиан. Новый Завет» Christliche Literatur-Verbreitung e.V. Bielefeld, 2000
- В. С. Немцев «Союз любви» Церковь «Пробуждение», Минск, 2004
- Нил Андерсон и Чарльз Майлендер «Семейная жизнь во Христе» СПб «Кайрос», Кайрос, 1999
- Харольд Дж. Сейла «52 Совета супружеской жизни», Издательство «Ключ», Санкт-Петербург, 2003
- Джун Хант «Ключи» книга 4, Ассоциация «Духовное возрождение», Москва, 2003
- Теодор Хендрик ван де Вельде «Совершенное супружество», Издательство «Беларусь», Минск, 1995
- Редакционная коллегия: Б. М. Ворник и другие «Сексология», Издательство «Белорусская Энциклопедия» имени Петруся Бровки, Минск, 1995
- С. И. Ожегов и Н. Ю. Шведова «Толковый словарь русского языка», Российская академия наук, Институт русского языка им. Виноградова, Москва, 1998
- John Gray «Männer sind anders. Frauen auch.» Wilhelm Goldmann Verlag, München, 1998
- Dieter & Vreni Theobald «Wir geben nicht auf!» Brunnen Verlag, Basel, 2000
- Kurt Blatter «Gestörte Beziehung – wie weiter?» Brunnen-Verlag, Basel und Gießen, 1996
- Georg von Viebahn «Verlobung Heirat Ehepraxis», Trachsel Verlag, Fruitigen, 1993
- Thomas A. Whiteman, Thomas G. Bartlett «Wir bleiben zusammen», Verlag Francke, Marburg a.d.Lahn, 1997
- Тим и Беверли Лахей «Тайны супружеского ложа после 40». Издательство «Новое и старое». Санкт-Петербург, 2009
- Рут Вестхеймер «Энциклопедия сексуальности человека от зачатия до старости». Издательство «Крон-Пресс». Москва, 1995